ט"ז שבט תשמ"א, 21.1.1981 מיספר 2264 76 עמודים שנה 45 המחיר : 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

השייח'
ג'אבר
מועדי

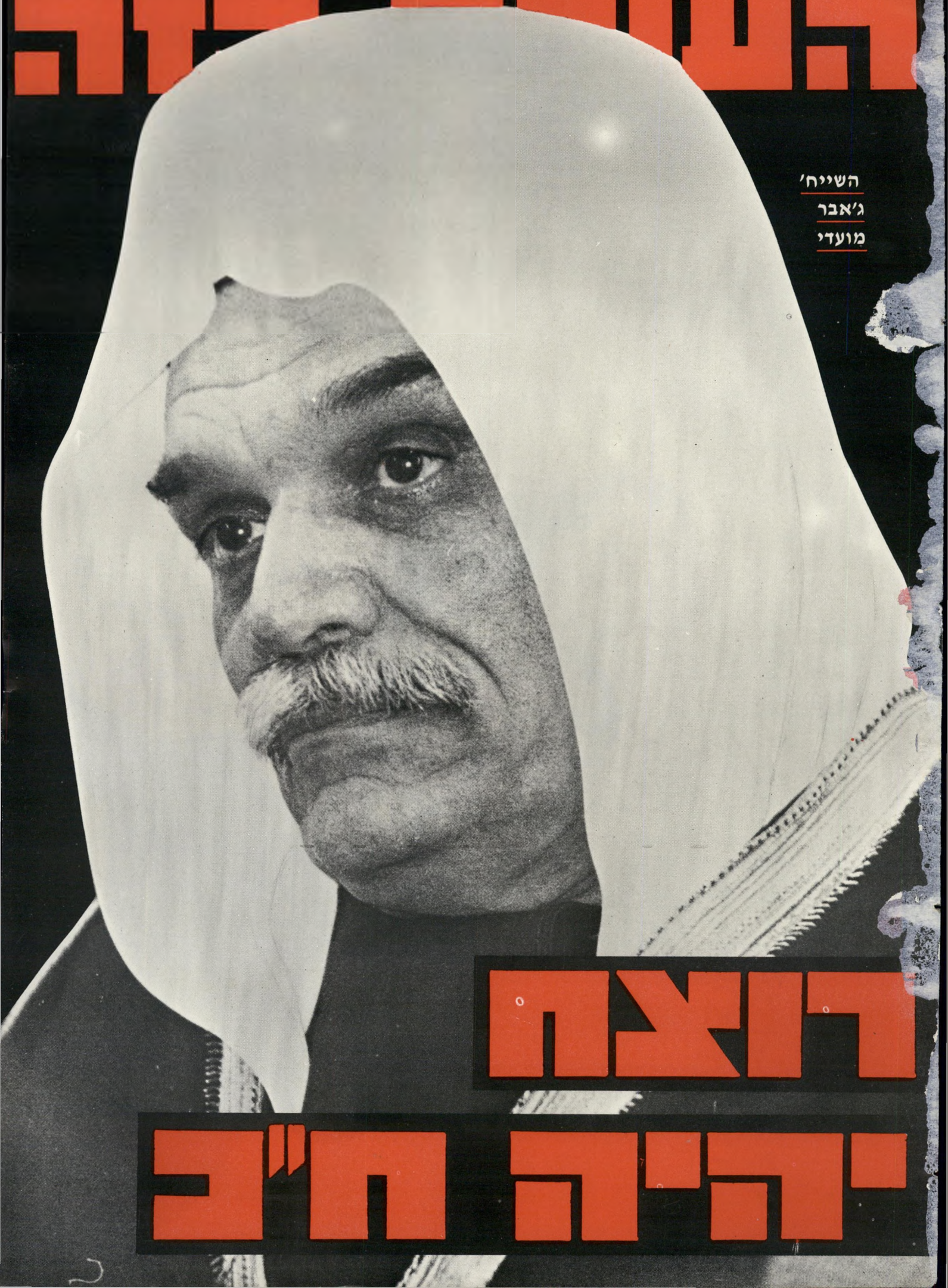

רוצח יהיה ח"כ

JORDACHE®

להשיג: **בתל אביב:** "סופר ג'ינס", יהודה המכבי 57 טל': 456351, חנויות "מצקין", "ג'ינס סנטר", דיזינגוף 66; "בוב 2" דיזינגוף 185; "מיי ג'ינס" בן-יהודה 14; "ווסט ג'ינס" בן-יהודה 1; "בוטיק 109" איבן גבירול 109. **יפו:** "מזן", שד' ירושלים 48. **בת-ים:** "זה מה שיש", רוטשילד 27. **רחובות:** "סופר ג'ינס", הרצל 181. **רמת גן:** "סופר ג'ינס", ד"ר כהן 2, (פינת ביאליק 66); **גבעתיים:** "טופ ג'ינס", ויצמן 23. **אשדוד:** "רוקי". **פתח תקווה:** "שאול" חיים עוזר 10. **רמת השרון:** "אפרל" סוקולוב 52, "לי" סוקולוב 64. **הרצליה:** "לי" סוקולוב 47. **חולון:** "אפנת דבש", סוקולוב 66; "ארי לונדון", סוקולוב 19. **נתניה:** "בלו ג'ינס", דיזנגוף פינת הרצל "אדם וחווה", הרצל 29. **ירושלים:** "מצקין", "ספורט רחביה" קק"ל 29; "ספורט אולימפיה", כיכר הדוידקה; "מחסן הג'ינס", שץ 8; "סקופ" שמאי 8; "חסיד" יפו 65. **באר שבע:** "ג'ינס סנטר", החלוץ 81. **קרית מלאכי:** "רוקי". **חיפה:** "מצקין", "בית הג'ינס" הרצל 20; "אור הג'ינס", הרצל 7; "הג'ינס" שד' הנשיא 124. **קרית ביאליק:** "ג'ינס לי" **אילת:** "אתא".

ובחנויות נוספות בכל הארץ

היבואנים והמפיצים: אחים נקש

ג'ורדאש ג'ינס
הצלחה זוהרת
בארצות הברית

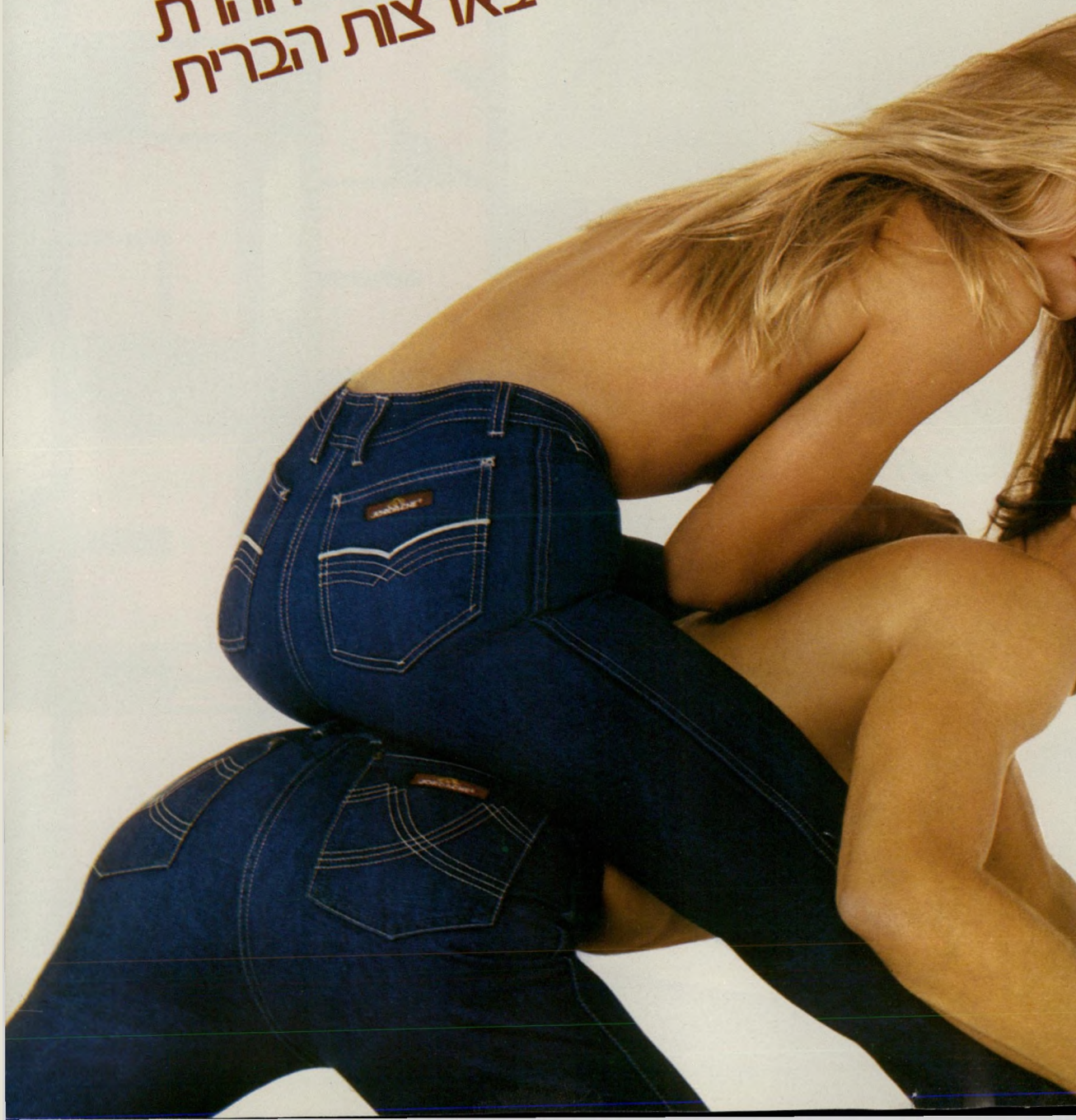

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולמפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר ועזת סרגוסטי • כתב בכיר: יוסי היימן • ראש המינהלה: אברהם טיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„חדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קול קורא

עדיין לא הספקתי לקרוא את סיפרו של יצחק רפאל. אך מן הידיעות המוקדמות, שפורסמו בעיתונות, נראה כי הוא מקדיש כמה וכמה קטעים לשבועון זה.

ואכן, העולם הזה טיפל בענייניו של רפאל פעמים רבות.

בעיני היה רפאל תמיד דמות מעניינת, רבת־סתירות. לא היה ספק בכישרונותיו. הוא איש פיקח, מהיר־תפיסה, בעל כושר־דיבור מופלג. הוא יכול היה להרתיק לכת. אך היה בו משהו שחסם את דרכו לפניו. הוא היה „האוייב הגרוע ביותר של עצמו". פסיכולוג היה אומר: היה בו יצר של הרס עצמי. בכל פעם, כשהיה נדמה כי הוא מועמד לתפקיד בכיר במדינה, קרה משהו שהרס את סיכוייו. ותמיד היה הוא אשם בכך בעצמו.

גפרורים במועדון־לילה

את הכתבה הגדולה ביותר שלנו על יצחק רפאל פירסמנו באוגוסט 1956, (העולם הזה 982). במרכזה עמדה תמונה מיוחדת־במינה: חפיסת־גפרורים של מועדון־הלילה הפאריסאי לידו, המפורסם ב־מופעיו הארוטיים. במועדון זה — כמו במועדונים פאריסאיים אחרים — רגילים צלמי־המקום לצלם את הלקוחות, לפתח את התמונות במהירות, להעתיק על חפיסות־גפרורים ולמכור אותן ללקוחות כמזכרות.

נדמה לי ששום דבר לא הזיק לקאריירה של רפאל כמו חפיסה זו.

כאשר עסקן פוליטי סתם מבקר במועדון־לילה יקר ושוחר־מין כמו לידו, בשדרת שאנז־אליזה, אין בכך כל עניין מיוחד. איש איש וטעמו. אבל כאשר מדובר במנהיג של המפד"ל, העניין שונה.

זכורני שנשאלתי לאחר מכן פעמים רבות, מדוע פירסמנו תמונה זו. תשובתי היתה אז, כמו היום: בעניינים אישיים, אין דין העסקן הדתי כדין כל עסקן אחר. אם פלוגי מחזיק פילגש, זה ענייני, כל עוד אין בכך פגיעה בביטחון המדינה (למשל, שר־ביטחון המנהל את ענייני־הביטחון של המדינה מחדר־המיטות של צעירה מפוקפקת) או בסידרי־שילטון תקינים (למשל, אם שר מחזיק פילגש על חשבון המדינה, כשהוא משבץ אותה בתפקיד בכיר במישרדו).

לא כן המצב לגבי אישיות דתית. כי המיפלגות הדתיות מנסות לכפות על כולנו אורחות־חיים שאיננו רוצים בהם. הן משתמשות בכוחן הפרלמנטרי ובמיקומן במפה הפוליטית כדי לשעבד את חיי־האישות שלנו לשיפוט הרבני ולהלכה היהודית, להצר את צעדינו בשבתות ובחגים, לכפות עלינו מינהגי־אכילה מסויימים, ועוד ועוד. כל זה נעשה בשם „טוהר המישפחה" ושאר אידיאלים יפים, שהעסקנים הדתיים מהללים ומשבחים אותם עד בוש. כאשר מסתבר כי עסקנים דתיים אלה רחוקים מלשמור על „טוהר המישפחה" וה„צניעות" בעצמם, יש לכך חשיבות ציבורית. הפירסום במיקרה זה אינו רק בחזקת זכות, אלא גם חובה.

הדבר נוגע, אגב, להצעת־החוק שנועדה, כביכול, „להגנת הפרטיות", המונחת עתה על שולחן ועדת־החוקה־חוק־ומישפט של הכנסת. בראש הוועדה הזאת עומד דויד גלאס, תלמידו של רפאל שהשתתף בהדחתו. מטרת החוק היא למנוע פירסומים כאלה על אנשי־ציבור, באיצטלה של הגנה על „האיש הקטן".

„יבוא הבלקאן וייקוד אפיים"

הכבוד סיפרו של רפאל, קראתי השבוע מחדש את אותה כתבת־ענק משנת 1956, שהשתרעה על פני חמישה עמודים — שטח רב מאוד, אם לוקחים בחשבון כי בימים ההם הכיל הגיליון רק 20 עמודים (ועלה 400 פרוטה — כלומר, ארבע אגורות חדשות). היתה זאת כתבת־תחקירה היכולה לשמש גם כיום נושא לשיעור בבית־ספר לעיתונות. היא טיקרה כל שלב ושלב בדרך־חייו של רפאל, מאז היותו צעיר בקן תנועת „השומר הדתי" בקהילת סאסוב בגאליציה (שמו היה אז יצחק וורפל) ועד למעמדו באותם הימים.

בין השאר מתוארת בכתבה פרשת הבחירות בוועד־הקהילה הירושלמי, לפני קום המדינה. אותן בחירות בוטלו מפאת חשד של זיופים, והחשוד העיקרי היה יצחק רפאל. בהיוודע הפרשה כתב נתן אלתרמן שיר שבו אמר, בלי להזכיר שמות:

„הוא ילמד, כאמור, ויגבר וימריא. / והיה כי ניתן לו לפרוש כנפיים / הוא יבנה לכולנו הווי ציבורי / שיבוא הבלקאן וייקוד אפיים!"

היו אלה דברי־נבואה ממש.

אולי יותר מכל אדם היה יצחק רפאל סמל למישטר החדש, שקם במדינה עם היווסדה. הוא היה הטיפוס המובהק של העסקן הישראלי החדש, המצליח, המשגשג על חשבון העם.

כי לא היה אדם במדינה שהצליח להשמיע מליצות ציוניות רמות יותר, ולנצל באותה שעה את מעמדו כדי לחיות חיי־מותרות מהנים יותר.

הוא דיבר גבוהה־גבוהה על הגאולה והתקומה, בעוד שבילה חלק ניכר מחייו במסעות בעולם, בבתי־מלון ובמועדוני־לילה מפוארים.

הוא ניהל את ענייני העלייה בסוכנות —

שער „העולם הזה" 982
שחיתות במערומיה

ואירגן רשת בינלאומית של עסקני סיעתו, שהעבירו סכומי־עתק ממקורות מיסתוריים לקופת מיפלגתו וסיעתו. אם יכול מישהו להיחשב כאביו הרוחני של תיקאפרסק, הרי מגיעה לו זכות זו.

הוא לא שירת בצה"ל בימי מילחמת־העצמאות, כבני גילו — אך לא היה כמוהו בעל פאתוס לאומני מצלצל בנאומיו.

הוא הפליג בשבחיה של המישפחה היהודית וכפה על המדינה חוקי־אישות הלכתיים — אך זכה בכינוי „פארוק הישראלי" ושימש מוקד לעשרות רכילויות עליזות.

כותרות־המישנה באותה כתבה, תחת הכותרת „יצחק רפאל — שחיתות במערומיה", היו: „כיפה שחורה בקאבארט — סקוטלאנד־יארד התערב — זיוף הבחירות בירושלים — חיפוש בנמל־חיפה — מעילות בשהראן — יין, נשים ודביזים (מטבע זר) — תעלומת דרכוני־השרות."

בקוראי את הדברים מחדש, עלתה בלבי מחשבה מטרידה. כל הדברים ההם, שעליהם כתבנו אז בהתרגשות ובזעם, בתוספת אירוניה צורבת, הפכו בינתיים עניינים שבשיגרה. הנורמות של יצחק רפאל אז, שהרגיזו כל־כך את דויד בן־גוריון ושבגללן סירבה גולדה מאיר להעניק לו תיק של שר בממשלתה, הפכו בינתיים נורמות כלליות במדינה.

גרוע יותר: דור העסקנים הצעירים, שבאו אחרי דורו של רפאל, עולים בהרבה אף על השיאים של רפאל ושות', כאשר כותב רפאל כיום, הוא יכול בהחלט לטעון כי הוא היה סמל של מוסר־ציבורי וטוהר־המידות — בהשוואת לאותם שבאו אחריו.

אדריכל של שיטה

בשיא הקאריירה שלו היה יצחק רפאל שר־הדתות בממשלתו של יצחק רבין. בימי רבין ביטלה מיפלגת־העבודה את הווטו שהיה קיים בימי גולדה, על

(המשך בעמוד 58)

רפאל בחפיסת־הגפרורים („העולם הזה" 982)
מה שמותר לחילוני, אינו מותר לדתי

מכחבים

שפיר, מה שפיר

על הדחת מפכ"ל המישטרה הרצל שפיר.

לפני שנה נתקבל בהתלהבות שפיר. במשך השנה החל המצב להיות שפיר. בתום שנה הודו:

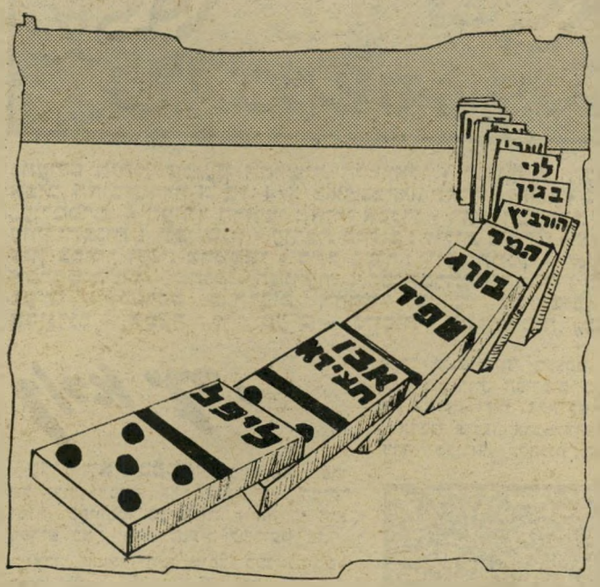

מפכ"ל חדש למישטרת־ישראל, ו־מחול־שדים סביב בחירתו של בהחלט שפיר! והיום טוענים: יותר מדי שפיר ולא צריך את שפיר... חבל.

חיים ככר, פתח־תיקווה

עם פיטורי המפכ"ל התחולל צמרת המישטרה צהלה ושמחה, וכולם חיפשו נתחים, בצורת מי־נויים חדשים. כיצד ישפיע כל זה על רב־ניצב איבצן ועל מילחמתו בפשע? ימים יגידו. בינתיים ה־אווירה עכורה וכולם מנסים לדוג במים עכורים, וסופם שיעלו ב־חכתם צלופח חשמלי.

דן־דויד ?פיר, תל־אביב

● ● ●

ימינה ימינה,

שמאלה שמאל

המערך הימני העלה לשיל־טון את הליכוד, וחוזר לשילטון ימני כשהיה.

הממשלה מתנודדת ונופלת, וכו־לם עסוקים במחזה האומלל עצמו, ושוכחים שמה שחשוב באמת הוא מה שקרה מאחרי הקלעים. הממש־לה לא נופלת משום שבגין „חלש". לא ביגלל הד"ר יופרסק בורג או דו"ח עציוני. הממשלה נופלת משום שהיא ממשלת־ימין, וכל משך שיל־טונה מהווה הוכחה לכך שהתיאור־יות של הימין חסרות כל ממשות.

אם לא נבין לקח זה, לא ישתנה דבר. הליכוד עלה לשילטון משום שהמערך, במדיניותו הימנית שלו עצמו, סלל לו את הדרך לשילטון, עכשיו יחזור לשילטון מערך ימני לא פחות מזה שהיכרנו, ואין שום סיבה להניח שיצליח יותר עכשיו משהצליח בעבר. עד שלא יקום ב־ארץ כוח אמיתי של שמאל לא תהיה לנו תקומה.

צביקה רגב, חיפה

● ● ●

לא ילדים מיסכנים

הקורא מקליפורניה מת־רעם על צורת הסיקור של „העולם הזה" על המת־רחש בשטחים.

אני מקווה שלא תדפיסו רק מה שנוח לכם ותדפיסו גם את מיכתבי. אני קורא את עיתונכם וגם עיתו־נים אחרים, ועלי לומר לכם שירד־תם ממש לדרגת זוגת־רחוב. אני שירתתי בשטחים, ואני יודע בדיוק מיהם הילדים המיסכנים שירו ב־רגליהם. ה„ילדים" אינם ילדים,

(המשך בעמוד 6)

הלאה

העישון!

העישון מהווה כניעה לאלימות ואף גורם לירידה מהארץ.

כל־כך התרגלנו שאנשים מעשנים בגלוי וברשות הרבים עד שמסתתרות מעינינו אי־המוסריות, הגסות והחוצפה שבכך. שיא האבסורד הוא לש־מוע ברדיו הרצאות של רופאים בגנות העישון, ואחר־כך לראות

רופאים מעשנים בלי בושה ב־בתי־חולים ובמירפאות, לעיני החולים ובנוכחותם. העישון ב־ציבור ובאוטובוסים והכניעה הציבורית לסוג זה של אלימות מסמלים את מגיפת השחיתות הטוטאלית שבה נגוע עם־סגו־לה היושב בארץ־הקודש.

אין עם מי לדבר בנידון, כי האנשים שבידם לתקן את ה־מעוות מכורים בעצמם לעישון. לאור מצב עגום זה אין טעם להתלונן על כך שהירידה מה־ארץ הולכת וגוברת. איזה מין תענוג הוא, לחיות בחברה מופ־קרת?

שירית שנקרי, חולון

למה צריכת הביצים בארץ גדלה?

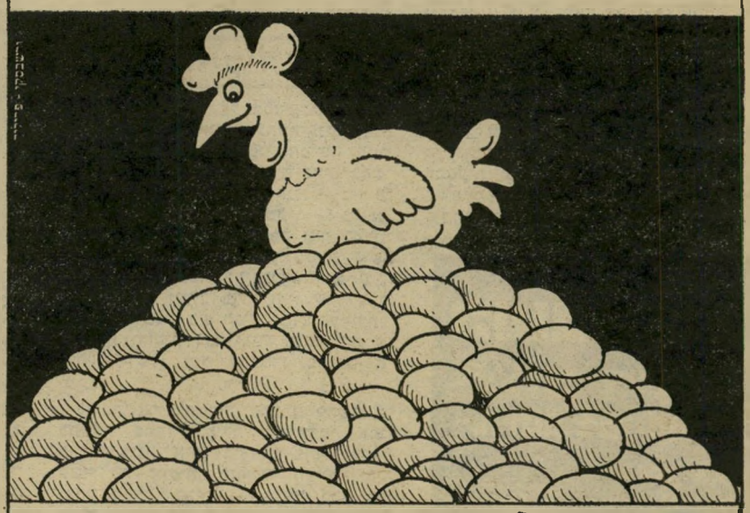

כי כולם חופפים עם "ביצאפון".

"ביצאפון"-
שמפו ביצים לשיער בריא.

תיא

"אל מרוקו"
המסעדה המרוקנית האכסקלוסיבית
לאניני הטעם

רח'יורדי הסירה 1 (מול נמל תל-אביב)
טל': 441438
(כשר)

אינך צריך להיות מרוקני
כדי להתענג ב"אל מרוקו"

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחות נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה•

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

חדש בכיכר המדינה
„גן עדן"
חנות חדשה למצרכי מזון טבעיים ודיאטיים
שרות אדיב, מחירים עממיים
תל-אביב, רח' ה' באייר 2

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), טולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים. בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
ירושלים-664015 , אילת-059-3012

רק.

רק בטלויזיות הציבעוניות של SONY תמצא את TRINITRON, השיטה הבלעדית המקרינה את התמונה בעזרת תותח חד־קנה וטכניקת מסך משוכללת, המאפשרת קבלת תמונה חדה ובעלת בהיקות גבוהה בצבעים טבעיים.

לבחירתך מספר דגמים חדישים בגדלים שונים:

CVM-2711 PS-27"
- 3 שיטות צבע: PAL/SECAM אוטומטי NTSC אוטומטי להקרנת סרטי וידיאו מארה"ב בשילוב מערכת וידיאו ביתית SONY דגם Betamax SL-T7.
- יחידה בקרה משוכללת.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- כניסות ויציאות וידיאו ואודיו.
- מגבר פנימי בעל עוצמה של 8 ואט המאפשר חיבור רמקול חיצוני.
- **יחידת בקרה מרחוק רב תכליתית**, בעלת אפשרות לקליטת 12 תחנות, צבע, בהירות, עוצמה, השתקת קול, כיוון אוטומטי, הדלקה וכיבוי.

KV-2032 ME-20"
- 3 שיטות צבע: PAL/SECAM/NTSC
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- רמקול Two Way.
- **יחידת בקרה מרחוק רב־תכליתית.**

KV-2024E-20"
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.
- **יחידת בקרה מרחוק**

KV-2020 ME-20"
- 3 שיטות צבע: NTSC/PAL/SECAM
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- בורר מתח אוטומטי למניעת קצר.

KV-1400 E-14"
- מכשיר נייד.
- לחצני מגע לבחירת תחנות.
- אנטנה VHF/UHF.

SONY®

למבקשים את הטוב ביותר!

תשבץ העולם הזה 2264

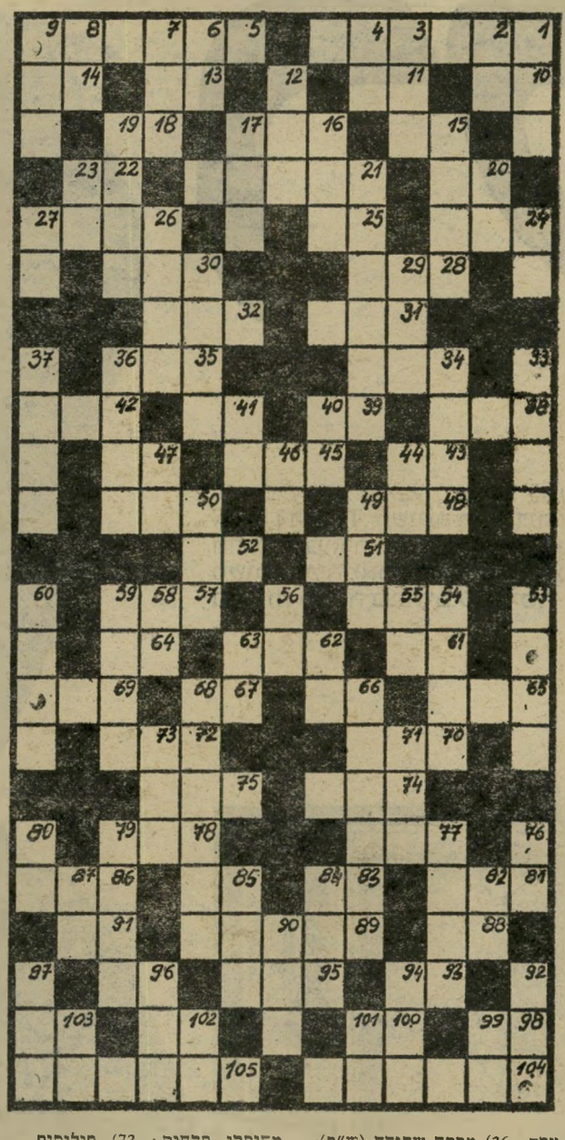

מאוזן:

1) קצין יהודי בצבא צרפת שהביא ל„אלטנוילנד" ; 5) תקון יסודי (2 מלים) ; 10) בית ל־צפורים ; 11) שנון ; 13) שדה־מרעה ; 14) צדיק תמים מקראי ; 15) שר בממשלת הליכוד ; 16) למרות ; 18) מאגר מים רבים ומלוחים ; 20) נמלט על נפשו ; 21) „תיק" ידוע ופריו „עסיסי" ; 22) שבט בישראל שישב בשפלה וגם בצפון ; 24) עם ; 25) תכ־שיר רפוא ; 26) „חצי ...." — מאמרו של אחד־העם ; 28) עושק ; 30) סוג של רימון בצה"ל ; 31) פחמת־סידן ; 32) לא כהן ולא ישראל ; 34) תח־מושת ; 35) קתדרא. פלטפורמה להופעות ; 38) משפחת שחקנים ב„הבימה" ; 39) מחבר „רומי וירושלים" (ש"מ) ; 41) עבר, כנף ; 42) מכונית מתוצרת צר־פת ; 43) פקודה ; 45) רמש טורף רב־רגלים ; 47) תחמושת עתיקת יימין ; 48) מראשי תנו־עת הפועלים בארץ — ע"ש שדה־תעופה (ש"מ) ; 50) לביא ; 51) מכללה אמריקאית ; 52) חג ראשית השנה לו ההודש ; 54) דבר שאינו ברור ; 57) רגל של כלי, בסיס ; 61) בסולם ה־תווים במוסיקה ; 62) לשון ; 64) מילת שאלה ; 65) כישור ; 66) אויב ; 67) לא נצלה די־צרכו ; 69) אור־יקרות ; 70) עלה ופרח ; 72) מטבע עתיק בישראל שערכו אז — כמחצית השקל ; 74) נבער מדעת ; 75) למד. חזור ולמד ! ; 77) פילגש מקראית ; 78) שתיל רך ; 81) החלטה, חקיקה ; 83) קיים ; 85) תואר מוסלמי ; 86) חסר־אונים ; 88) שד ההנקה ; 89) „כמעט" גול בכדורגל ; 91) תואר הולנ־די ; 93) דורון ; 95) תוצר לאומי גולמי (ר"ת) ; 96) סיום ; 98) ענף עץ האילן ; 100) בעל־חיים שבעיות השכון שלו פטורות מראש ; 102) קל־דעת ; 103) קיטור ; 104) בהשאלה — הפוכם של לוויתנים (2 מלים) ; 105) זכות־יתר לרכישה או אחזקה.

מאונך:

1) צוללת שנעלמה ; 2) מלא־שירה ; 3) חסרון בספיריה ; 4) סופו של „שוד" ; 6) עצוב ועזוב ; 7) פליטת־זרע ; 8) מטבע במזרח הרחוק ; 9) ב־מקום ; 12) שלט, מלך ; 15) כל אחד מן העלים הראשונים בנבט ; 16) עמק בארץ ; 17) חתיכה, חלק קטן ; 19) מכונה לעיבוי אוויר ; 20) מילת זירוז ; 21) ניתוח נתונים ; 23) אינו ער ; 24) מזל ; 26) היה רב ראשי בישראל (ש"מ) ; 27) הכי־מר ; 29) בעל־מלאכה ; 30) נדבך ; 33) משכון ; 34) אסון, צרה ; 36) מפקד שהודח (ש"פ) ; 37) שר שהדיח (ש"מ) ; 40) נהר בצרפת ; 41) חמיד בעק־בותינו ; 44) מסמר ; 46) אבן־יקרה ; 47) תכשיט קדמון ; 49) שביב ; 50) שטף, זרם ; 53) הכלה המקראית שלא הלכה אחרי חמותה ; 54) חבור — בהלכות שחיטה וכשרות ; 55) בהשאלה — פתח, חלל ; 56) אצטבא ; 58) גוי ; 59) שמו ה־עברי של הסוודר ; 60) ריגול ; 62) בראש משרד ממשלתי ; 63) מילת־הסכמה ; 66) שם כולל לאותיות בא"ב שאינן א.ה.ו.י. ; 68) מכשול, תקלה (2 מלים) ; 71) תא בצמחים מחוסרי פרחים ; 73) פילוסוף גרמני מייסד המחשבה הבקר־תית (ש"מ) ; 76) זעם ; 77) בית־מחסה לחולים וזקנים ; 79) נקיק, חריץ ; 80) הסימבול ב־אמנות של בן־הבתולה ; 82) מכשיר עינויים ; 84) „יד־ימינו" של רובינזון קרוזו ; 85) עיגול, היקף ; 87) כדי שלא ; 90) עור־בהמה מותקן לכתיבה ; 92) נתין, משועבד למישהו ; 94) אינסטינקט ; 96) כעס, חימה ; 97) „הזקן" של הפלמ"ח (ש"מ) ; 99) בעל־חיים ; 101) סופרת אמריקאית שסיפרה על סין (ש"מ) ; 102) מילת ברירה ; 103) יבשה מוקפת ים.

מכתבים

(המשך מעמוד 4)

אלא נערים מבוגרים שמשמיצים את המדינה ושורפים את דיגלה, זורקים אבנים על חיילים וכו'. עלי להזכיר לכם שצה"ל לא יושב ב־גדה מפני שהתחשק לו לכבוש אותה. אתם ממש מעוררים בי גועל נפש עם דמעות התנין שלכם. אני מתגאה בשרותי בצה"ל בעבר, ב־הווה ובעתיד, ומקווה שיום אחד לא תופיעו יותר.

דויד הוי, קליפורניה

● ● ●

שיכון עובדים

לא בצרות

על הידיעה בתשקיף („העולם הזה" 2260) לפיה מצוייה חברת „שי־כון עובדים" בקשיים כס־פיים חמורים ויש לה קשיי נזילות של כמה מיליארדי לירות.

הנני לציין כי ידיעה זו הינה ההפך המוחלט ממצבה הכספי של

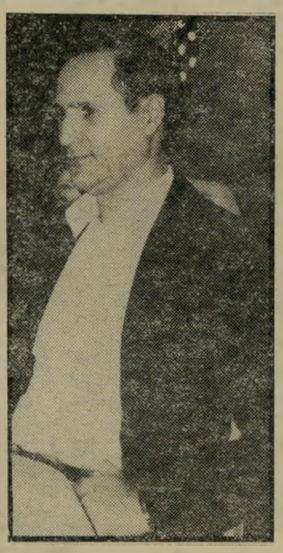

מנכ"ל אדרי
שיכון עובדים

שכון עובדים כיום, שהוא משופר ביותר ואין לה כיום כל גרעונות נזילות.

אין לי ספק, כי בפירסום הידיעה הוטעיתם על־ידי מקור בלתי־מהימן שמסר לכתבכם הנכבד ידיעה כו־זבת ומגמתית.

רפאל אדרי, מנכ"ל
שיכון עובדים, תל־אביב

● ● ●

אנשים

שחושבים אחרת

על מדורה של אודטה דנון „לא לגברים".

חיצי ביקורתי שלוחים הפעם לעבר גברת, שעל פי התמונות אשר מתפרסמות מדי פעם, נראית לגמרי לא רע. כוונתי לעורכת המדור לא לגברים, אודטה דנין, אותה גברת, אשר משתמשת כביכול בשפה חברמנית, מעצבנת אותי מדי שבוע.

...כבר מזמן היה בתוכניתי לק־רוא תגר באיזו שהיא דרך על מדור מפוקפק זה, אך לא רציתי להסב תשומת־לב מיותרת למדור שכזה. אך מכיוון שבזמן האחרון התפר־סמו כמה מחמאות בעיתונכם, מפי גברים, בעיקר על מדור זה, החל־טתי להפנות את תשומת־ליבכם לעובדה שיש גם אנשים שחושבים אחרת.

יעד נשור, ירושלים

כעדת־מדור דנין
נראית לגמרי לא רע

אבו־חצירא

חף מפשע

על עבירות נוראות של קציני משטרה.

הריני מצהיר בזה, כי ב־15 מאי 1976, בשעה 11.35 בבוקר, ראיתי את המפכ"ל־לשעבר הר־צל שפיר ואת תת־ניצב בנימין זיגל — שחקר את פרשות שר־הדתות אהרון אבו־חצירא — כשהם עוברים באור אדום ב־פינת הרחובות אלנבי ושינקין בתל־אביב.

תת־ניצב זיגל נשא בידו סל מלא תפוחי־אדמה, ותחת זרועו שלוש אגודות בצל־ירוק, שקנה במחיר־מציאה משני סוחרי־יר־קות בשוק, אשר חתמו על ה־

הצהרות־בשבועה המצויות עתה בידי שר־הפנים הד"ר יוסף בורג (האפרסק).

עובדות מרשיעות אלה מוכי־חות, מעבר לכל צל של ספק, כי שר־הדתות שלנו, אהרון אבו־חצירא, חף־מפשע לחלוטין, כי אין להסיר את חסינותו וכי מישגה פלילי יהיה להע־מידו לדין בעוון הונאה וקב־לת־שוחד. ההיפך הוא הנכון. אהרון אבו־חצירא צריך להמ־שיך עד 120 לשבת בממשלתם של ראש־הממשלה היקר, ה־חלטי והישר שלנו, מנחם בגין, ושר־הפנים שלו יוסף בורג ושאר השרים הישרים וההגונים, שבהם כולנו כה גאים.

יוסף שריק, תל־אביב

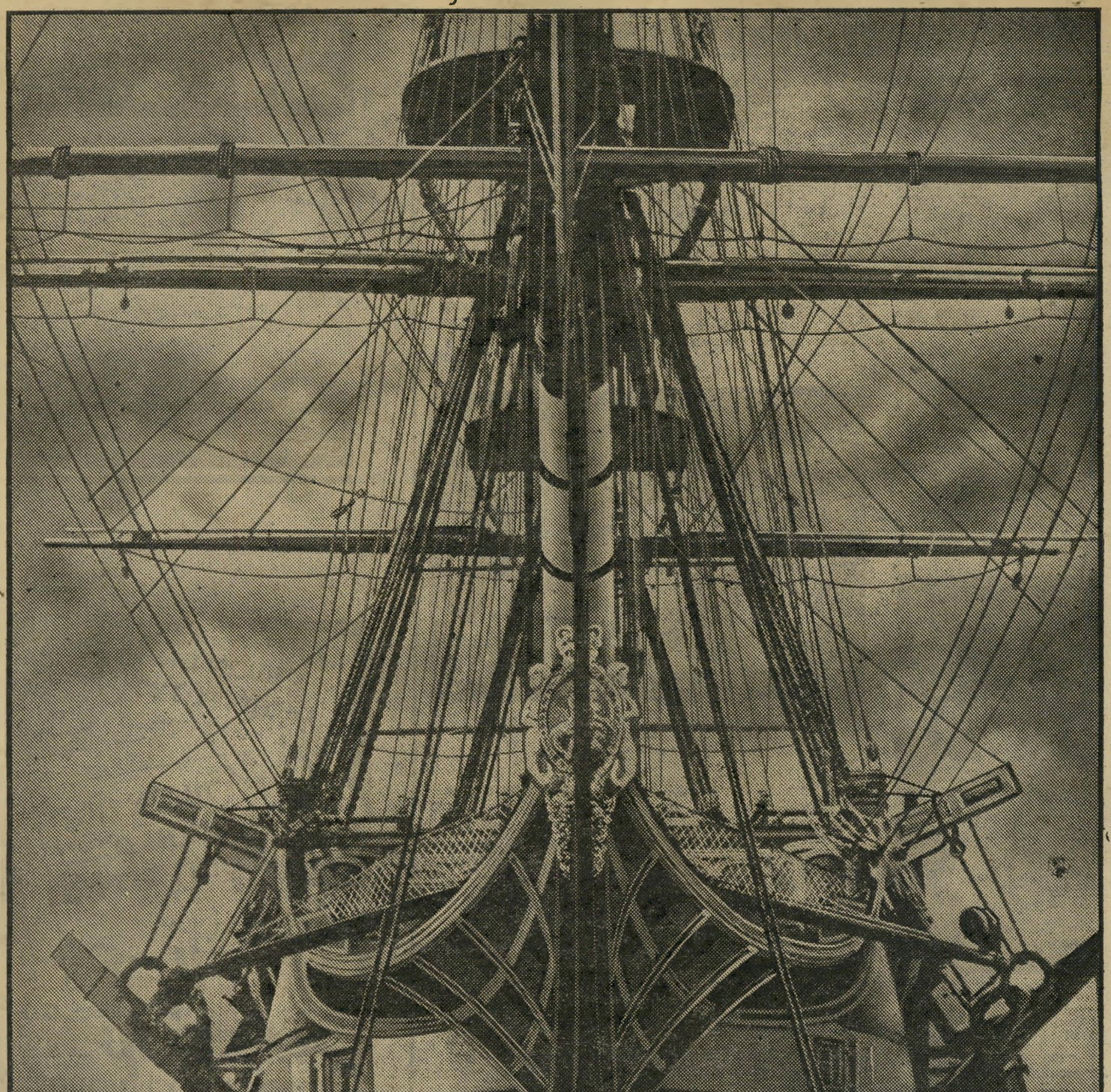

„ויקטורי" ספינת הדגל של נלסון

NELSON FILTER

Virginia

„ויקטורי" היתה הספינה המפורסמת ביותר בדורה. היא נבנתה בשנים 1759–1765 ושופצה פעמיים מחדש לפני קרב טרפלגר, שבו היא שימשה כספינת הדגל של אדמירל נלסון.

בימיה הגדולים היא נשאה 102 תותחים. עתה היא ניצבת במלוא תפארתה בנמל פורטסמות' שבאנגליה. כשאתה מעשן נלסון פילטר וירג'יניה, זה הספור שהיא מספרת לך. קח אחת....

נלסון פילטר וירג'יניה - הטעם הנועז של המרחבים הגדולים...

מכחבים

כבוד השר

מהנדס אלקטרוניקה מייעץ לשר־האוצר כיצד לרסן את האינפלציה.

מכיוון שעד היום לא הצליחו לעצור את האינפלציה באמצעים קונבנציונליים, יש לדעתי דרך מקורית לרסנה.

וקודם כל העובדות: מקור האינפלציה בארץ הוא בכך, שאנו עם שלא עובד מספיק. מדברים — כן; עובדים — לא.

את 12 החודשים בשנה מחלק הישראלי הממוצע בערך כך:

- חודש עד חודש וחצי: מילואים.
- חודש וחצי: עיצומים.
- כחודש: שביתה.
- חודש: ימי מחלה וביקורים בקופת־חולים.
- חודש: חגים.
- שבוע: שבעה.
- שבוע: נסיעות לחתונות, בריתות והלוויות.
- חודש: חופש.

בחשבון גס נשארים חמישה עד שישה חודשים לעבודה (חלק גדול מהזמן מבוזבז בטלפון, בקריאת עיתון, בשתיית תה ובצרכים טבעיים).

אם כך יש רק פיתרון אחד: לחלק את השנה בישראל ל־24 עד 25 חודשים.

חשוב פעם על היתרונות, אם אנו, שנתנו לעולם את עשרת הדיברות, נהיה חלוצים עם שנה בת 24 חודשים. קודם כל ישארו לנו כ־15 חודשים לעבוד! שנית: האינפלציה לחודש תרד מיד לחצי! הרבנות תתנגד? הקואליציה (כרגיל) בסכנה? אני בטוח שאפשר להתגבר. הרבנים גורן ועובדיה צריכים להסכים עם העובדות שבארץ הכל מתחלק לחלקים רבים. זרמים ומפלגות פוליטיות, למשל, מגיות בבורסה, אפילו ליהדות יש שלושה זרמים דתיים ויש אפילו שני רבנים ראשיים. רק אדוני אלוקינו לא ניתן לחלוקה.

כל העם, חילוניים ודתיים גם יחד, יהיו בעד התוכנית, שתעצור את האינפלציה מיד. הסיסמה: אינפלציה של חודשים במקום אינפלציה של מזומנים!

רפי הלינגר, תל־אביב

● ● ●

ארורים, ארורים

בעל בית־קולנוע מתריע נגד הקרנת סרטים גרמניים בישראל.

הגרמנים בזמן מילחמת־העולם השניה עשו צלולויד לסרטי קולנוע מעצמות יהודים שרופים באופנים אופה בברלין.

הסינמטקים בירושלים, בתל־אביב ובחיפה התחילו להציג, וימשיכו להציג במשך חודשיים, סרטים גרמניים.

הגרמנים היו וישארו לעולם רוצחים.

בעוד שבוע יבואו לישראל מביימי הסרטים.

ארורים יהיו אלה שמסריטים סרטים של משמידי העם היהודי.

ארורה תהיה הממשלה הנוכחית, שראשה הביא כימעט לידי מילחמת אזרחים, בהתנגדותו לשילומים מגרמניה, ועכשיו הוא שולח את שר החוץ לגרמניה הניאו־נאצית.

שר־אוצר בגין
עצות לריסון האינפלציה

ארורים יהיו כל אלה שכך מהר שכחו שריפת שישה מיליוני ילדים, נשים וגברים במשרפות של מיידאנק, טרבלינקה ואושוויץ.

אריה צ'צ'יק,
קולנוע סמדר, ירושלים

● ● ●

דיילת עובדת

על הכתבה „אינפלציה של דיילות" („העולם הזה", 2261) בה נאמר כי הבוגרות מתקשות להשיג עבודה.

הנני בוגרת קורס דיילות־קונגרסים שנערך בפברואר—אפריל 1980 ואורגן על־ידי חברת יעד. מיד אחרי סיום הקורס התחלתי לעבוד כדיילת־קונגרסים במיספר רב של קונגרסים שנערכו בארץ. זאת למרות שבעת ההרשמה לקורס הודיעו לי כי המארגנים אינם מתחייבים לדאוג להעסקת המתקבלים לקורס. אחרי שרכשתי נסיון והוכחתי את עצמי בעבודה הנ"ל התקבלתי לעבודה קבועה במישרד נסיעות ותיירות.

כמו־כן ברצוני לציין, שלפי מיטב ידיעתי היתה קיימת האפשרות לכל אחת ואחת לעבוד במיסגרת הקונגרסים, אולם תנאי העבודה (בעיקר שעות התעסוקה) לא התאימו לבוגרות. גם על שעות העבודה הנדרשות בעבודה בקונגרסים התריעו במהלך הקורס.

בוסלבסקי יהודית, תל־אביב

● ● ●

במזל הדחוזת

הדמוקרט הידוע, מנחיג המפד"ל, הדיח את ח"כ מפכ"ל.

לעם ישראל מגיע השבוע ביר־כת מזל־טוב.

האינפלציה לא נעצרה אמנם, אבל שר־הפנים, יוסף בורג, החל לגלות עניין במישטרת ישראל, הכפופה למרותו, אחרי תרדמה עמוקה ומתמשכת.

הנציג המכובד של „מעוז הדמוקרטיה" הישראלית — המפד"ל — החליט להעיף את הרצל שפיר עקב ה„איום" שייצר זה האחרון על הדמוקרטיה בארצנו, באפשרו הדלפה לא נכונה לעיתונות, הנוגעת במישפטו של „קדוש האומה" השר אבר־חצירא. בנוסף על כך פרצו אנשיו של מפכ"ל המישטרה למיפעל בר־בקר (שבו נטבחו לפחות שני אנשים) בלי צו מבית־מישפט, ואם כל זה לא מהווה איום של ממש מתווספת העובדה שלא כל קציני המישטרה מרוצים מהרצל שפיר.

אך אל נא תחשדו בכשרים. השר הנכבד אינו מגלה יחס מיוחד לחבר מיפלגתו אבר־חצירא... אין גם סיבה לחשוד שבורג חרד לגורל הפשע המאורגן, או מיודד עם אנשיו, יותר מכמה חברי־פרלמנט אחרים.

אז מה בכל זאת קורה כאן?

התשובה פשוטה ביותר. המפד"ל החליטה כנראה ללמד את עם ישראל שיעור בדמוקרטיה, והפעילה

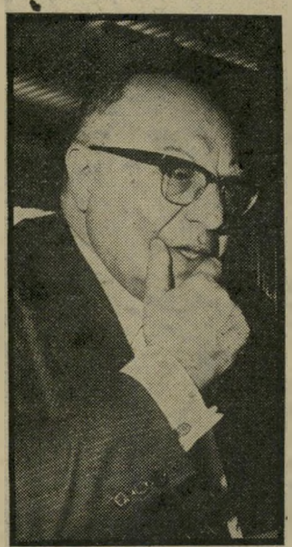

שר מישטרה בורג
דומקראט ידוע

להערכתי לחץ על שר־הפנים לפעול לפיטורי מפכ"ל המישטרה.

אותם אנשים, נציגי הכפיה הדתית מזה שנים, שמונעים הצגות קולנוע בימי שישי במרכז בתי־הקולנוע בארץ, ואשר לא מאפשרים תחבורה ציבורית בשבת, כדי לא לתת לעמלים בארצנו העובדים שישה ימים בשבוע לטייל גם במקומו תהדורשים כלי־רכב, ביום החופשי שלהם.

המפד"ליקים האלו הם הם האנשים ללמדנו פרק בהילכות דמוקרטיה, באמצעות האוטונומיסט שלהם בממשלתנו.

ובאשר לעובדה שכמה קציני מישטרה אינם מסמפטים את המפכ"ל, הרי לכך יש סיבה פשוטה: מישטרת ישראל, על אף מחסורה בכוח־אדם, סובלת מפרזיטים לא מעטים, אשר מתנגדים באופן טבעי לסדר החדש שהחל להנהיג המפכ"ל החדש.

בנוסף על כך, בתקופה הקצרה שבה משרת שפיר כמפכ"ל הגיעה המישטרה להישגים שכימעט ולא ידעה כמותם, מה שמעורר את קינאתם של כמה ותיקים.

אם שר־הפנים היה מתעניין בנעשה בנתניה, ביפו ובעוד כמה מקומות־חמד בתחומי הקו־הירוק, יתכן שלא היה ממהר לפטר את הרצל שפיר.

סמי וקם, נתניה

החולצה הקלאסית
אנה • מערב

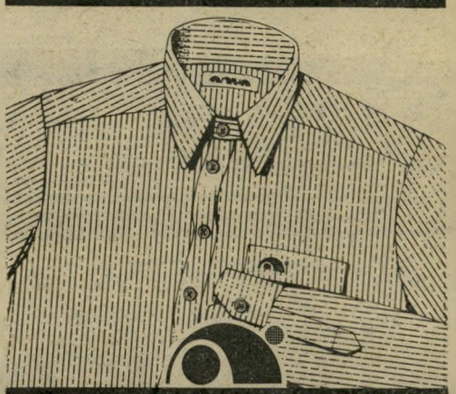

אנה כרטיס הכניסה שלך לאופנת העולם.
בית אנה, רח' דב פרידמן 8 רמת גן, טל: 03-7301525

רויאל", "זברה"
ושמן C.D. - זכו
בתארי הקניה הטובה
ביותר והמוצר הטוב
לשנת 1981

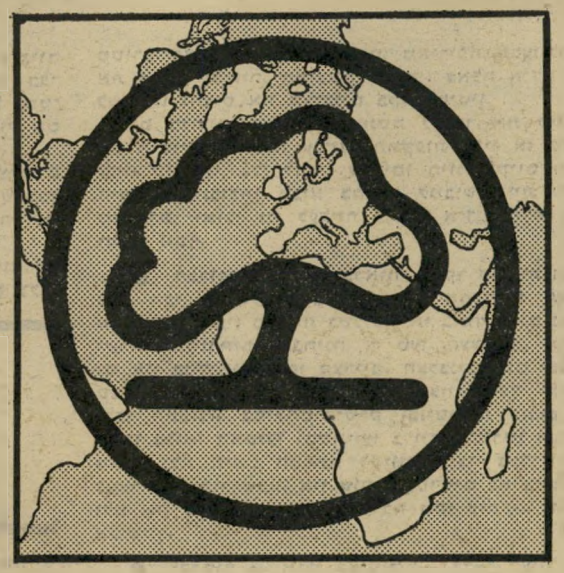

ב-4 יבשות בחבל מייצרים מוצרים על-פי ידע שנרכש בעץ הזית

שמן C.D.
היחידי בארץ בעל תו-תקן

ידע עץ הזית ברחבי העולם

בכל בית עץ הזית

הצלבן והציוני

דברים מקסימים כתב אורי אבנרי (צלבנים וציונים, „העולם הזה" 2232), ובהם ההקבלה המדהימה ואף המדאיגה בין תולדות הצלבנים ובין תולדות עמנו.

אבנרי נגע במטרה — אך בקושי גירד את פני הקרחון, אולי כדי לא להלאות את הקורא הממוצע ולא לעורר יותר מדי את עוייניותו. כאשר העליתי אנוכי בשעתו הקבלה כזו בישיבה של המפלגה הליברלית, נגזפתי על־ידי הד"ר אלימלך רימלט, אשר ליגלג עלי באומרו כי הצלבנים ישבו בטירות ואילו אנו „יישבנו את הארץ".

לו העמיקו המלגלגים רק במיקצת, היו מגלים שבחלקו הדרומי של אגן הים־התיכון נאבקות מאז הפלישה הערבית שתי השקפות גיאו־פוליטיות סותרות:

● ההשקפה המוסלמית־פונדמנטליסטית־ערבית, אשר על־פיה כל חבל הארץ הזה, מהמיפרץ הפרסי ועד לאוקיאנוס האטלנטי, הוא מרחב־מחייתו של האיסלאם, ואין בו מקום לשום ישות פוליטית־לאומית אחרת (עם זאת, האיסלאם הוא סובלני, ומשלים עם קיום לא־פוליטי של דתות ותרבויות אחרות).

● וכנגד תפיסה זו התייצבו מדי פעם הכורדים, הברברים, הארמנים, הצרפתים והציונים. כל אלו גרסו שבמרחב זה יש זכות קיום מדינית גם לעמים אחרים — וכאן עוד נקודת דימיון בינינו ובין הצלבנים.

על־פי התפיסה הראשונה, אין מקום לדו־קיום ערבי־יהודי במרחב. קווי המילחמות הבאות כבר משורטטות במפה, והשלום עם מצריים אינו אלא פסק־זמן שמעניק לנו הנשיא אל־סאדאת, ובנו תלוי אם ננצלו או נבזבזו.

אם אמנם סבור אבנרי שמתולדות ממלכת הצלבנים יש להסיק לגבי המדיניות הישראלית במרחב, יש בכך חידוש וגם צדק. וכדי לחזק עמדה זו, אתן כמה דוגמות נוספות להקבלה שבין הצלבנות והציונות.

● הצלבנים ניסו לקשור קשרים מדיניים עם הממלכה הארמנית (ואף היו נישואי־תערובת בין צלב־

הצלבנים ישבו בטירות ואילו אנו „יישבנו את הארץ?"

נים וארמנים). הם תמכו בממלכה זו, וניסו להסתייע גם באימפריה הביזנטית. אך צרי־אופק במחנה הצלבני חיבלו בקשרים אלה — כשם שצרי־אופק בישראל דחיום מתנגדים לקשרים שלנו עם רב־סרן חדאד הלבנוני, אנו משום שהם סתם שונאי־נוצרים, או משום שלא קראו את תולדות ממלכת הצלבנים.

● האיסטרטגיה המדינית של המלכים הצלבניים הנבונים התבססה על תקיעת טריז מדיני בין האיסלאם של הצפון והאיסלאם של הדרום. לשם כך תמכו הברי־נים הארץ־ישראליים בשליט הדמשקאי החלש, קיימו עימו יחסי ידידות, ואף קו־דומיניום ברמת־הגולן. אך מטורפי־הדת, „חעולים החדשים" מאירופה, תבעו לתקוף את דמשק ולבזזה. התוצאה ידועה: צאלח א־דין עלה לשילטון והביס את הצלבנים בקרב חיטין.

גם בדורנו נמצא מי שמנסה לערער את שילטונו של חוסיין ההאשמי על־ידי התקפות עליו או שלילת זכות שילטונו, בלי להבין שקיומו חיוני לקיום מדינת היהודים, ונפילתו תביא בהכרח לגיבוש חזית ערבית מאוחדת, ואולי גם לעליית צאלח א־דין חדש וקרב חיטין נוסף.

● הפרופסור יהושע פראוור, חוקר תולדות הצלב־נים, הבין שהשליטה בארץ־ישראל המערבית (על־ידי גוף לא־מוסלמי) מותנית בשליטה או באחיזה גם בארץ־ישראל המזרחית. מבחינה זו טעו הצלבנים, וטועים גם אנו במדיניות כלפי מצריים. הצלבנים (וגם ישראל) סברו שהמפתח לשליטה בארץ מצוי בשפך הנילוס, ולכן התבזבזו במילחמות־סרק ובניסיונות כיבוש, ש־החלו בלואי התשיעי והסתייעו בדויד בן־גוריון ובגולדה מאיר. ולא היא: המפתח לקיומנו מצוי בעבר־הירדן. למצריים, בתור שכזו, אין שום אינטרסים בארץ־ישראל, ולנו אין שום עניין מדיני מערבה מקו עזה — שארם־אל־שייך.

● ולבסוף — אולי כצימוק — כדאי לציין שגם מבחינה טכנית לא התחדש הרבה. מילחמותינו ומילח־מות הצלבנים נוהלו על־פי אותה טאקטיקה מוטעית. גם הם, כמונו, שמו דגש על הלם האגרוף המשוריין. ניתן היה לראות זאת יפה באיור שקישט את מאמרו של אבנרי, שם נראה חיל־השיריון הצלבני מול הקשתים הקלים (הבזוקאים של ימינו) הערבים. האינסטינקט ההיסטורי של אבנרי מדהים בצלילותו, אך חבל שאינו יודע להסיק את המסקנות הנכונות.

עורך־דין א. שרגא, גבעתיים

המוקיונים

בבלוף התיאטרלי של ועידת העבודה ובהתמודדות המגוכחת בין שני „הלידרים" נשמעו נימות סוריא־ליסטיות המעלות בזכרון את מסעותיה של אליס בארץ הפלאות. אליס מגיעה לפרשת־דרכים בה מופיעים שני שלטים, ושניהם מכוונים באצבע לעבר אותה הדרך, אך באחד כתוב „לבית טווידלדם" ובשני „לבית טווידלדיי".

והיא מזמרת:

טווידלדם וטווידלדיי
על דו־קרב אבירים החליטו
טווידלדם את טווידלדיי מטלטל
„רעשן חדש שלי הוא קילקל!"
לפתע צנח על ראשם עורב
מיפלצת שחורה כחבית זפת,
נסו השניים כחך מקשת
והפלוגתה כבועת־סבון מתפוצצת!

כאשר אליס שרה את השיר אומר האחד: „אני יודע למה את מתכוונת, אך בשום פנים ואופן אין הדבר כך."

„להיפך," אומר השני, „אם זה ככה יתכן שזה כך, אם זה היה כך — היה זה כך; אך מאחר שאין זה כך אין הדבר נכון. זה הגיוני."

טווידלדיי וטווידלדם

„אני רק מנסה לחשב מהי הדרך הטובה ביותר לצאת מסבך היער," משיבה אליס בנימוס, „החשכה מתקרבת. התגידו לי בבקשה!"

התאומים מגחכים ברשעות. ראשית כל, הם אומ־רים, את חייבת לחגיד שלום. כדי למנוע פגיעה בכבודם היא לוחצת את יד השניים בעת ובעונה אחת. מרגע זה ואילך מתחילה מסכת שלמה של חידודי־לשון, ריקודים בצוותא וסיפורי־מעשיות. התאו־מים מתנהגים באופן כה מוזר, עד שהילדה איננה יודעת עוד אם לשפוט אותם על פי מעשיהם או על פי כוונותיהם. בליבה מתעוררת המישאלה, שהעורב יגיח לפתע וישים קץ „לקישקושים". אך התאומים עסוקים כבר במלוא המרץ בהכנות לדו־קרב: הם בוחרים בכלי־זין. אולם יש רק חרב אחת ומטריה אחת!

וכאשר אתה חוזר ומעלעל בין דפיה המצהיבים של ההגדה לוועידת ה„עבודה", על המתושלחים והמנגנון, שבבלותם הייתה להם עדנה, אתה אנוס להעלות באוב את השאלה הכואבת: האם זהו הסצנריו הצפוי לנו מהתמודדות פרס—רבין, שכפי הנראה טרם חלפה? בלב מקונן החשש כי עוד נכונים לנו הפתעות כהנה וכהנה. והרעשן סובב ומסתובב, סובב ומסתובב.

יצחק סובול, תל־אביב

המיקוד המטורף

אני מבין לרוחו של דובר מישרד־התיקשורת, זכריה מיזרוצקי, שהגיב („העולם הזה" 2259) על „התקפת המיקוד" שלי. סוף־סוף הרי זה מתפקידו של דובר — להגיב.

בשבוע שפורסמו דברי הייתי בישראל (קופנהגן אינה כה רחוקה מישראל, כפי שמר מיזרוצקי מנסה ליצור את הרושם, ואני מצוי בישראל לעיתים קרובות). באותו שבוע ממש ערכתי מישאל־פרטי בקרב אנשים שבהם נתקלתי. שאלתי אותם אם הם יודעים את מיספר המיקוד של ביתם או עבודתם. התשובה היתה משיכת כתף או הבעת תמהון, או שאמרו: „זה רשום אצלי באיזשהו מקום." אזרח דני או אמריקאי זוכר את מיספר המיקוד. מדוע? מדוע הדואר הפנימי בארצות־הברית, דנמרק, הולנד ועוד, מגיע מכל מקום לכל מקום תוך יממה, ואף פחות, ובישראל הסירו כבר מזמן את היו"ד מה„צבי" של הדואר, ונותר רק צב.

כותב הדובר הנכבד: „הטמבל' שתיכנן את שיטת המיקוד הישראלית פטר אותנו (הכוונה כנראה למישרד־התיקשורת) מלעשות הכל פעמיים: מיון, כוח־אדם, הוצאות." האם הכוונה לידיעה שפורסמה לאחרונה, כי מיכתב מקריית־שמונה לקריית־שמונה ייעשה מעתה את דרכו דרך תל־אביב (בית־המיון החדש)? וזה חיסכון בכוח־אדם, בהוצאות ובזמן?

הדובר לא ענה על השאלה מדוע השיטה הזו לא תופסת. הדובר גם לא יכול להסביר מדוע דוור, היוצא

המשך הוויכוח בין הקורא לדובר מישרד־התיקשורת על שיטת המיקוד בישראל

מבית־דואר אחד לאיזור אחד, מקבל לידיו עשרות מיספרי מיקוד שונים. האם מיזרוצקי ניסה פעם לברר לעצמו מדוע לבניין קולנוע מוגרבי (הגובל בשלושה רחובות) בתל־אביב יש שלושה מיספרי מיקוד (801-63, 323-63 ו־321-63). הדובר גם לא מסביר מדוע אין שום שיטה בסדר המיספרים. מדוע ברחוב החשמונאים התל־אביבי, שבו שישה מיספרי מיקוד שונים, אין המיספרים עוקבים או לפחות מתחילים באותן שתיים־שלוש ספרות. עובדה: ברחוב החשמונאים מתחילים מיספרי המיקוד ב־63, 64, 65 ו־67.

אני רוצה לשאול את מר זכריה מיזרוצקי שתי שאלות פשוטות:

● כמה דוורים מחלקים את הדואר ברחוב לא ארוך זה?

● האם הבילבול הגדול במיספרי המיקוד פירושו חסכון, ייעול, כוח־אדם?

מאחר והדוגמות לעיל נתנות לרכישה בכל בית דואר, במחיר שקל אחד, חייתי רוצה לשאול כמה עלתה הנהגת המיקוד, שביניתיים לא הצליחה. ואולי עוד שאלה תמימה: מדוע המיקוד מצליח במדינות אחרות, „פחות מתקדמות מישראל בשטח זה"?

ולסיום אוסיף: ייתן לי דובר מישרד־התיקשורת הסבר הגיוני מדוע יש לסבך עוד יותר את המיקוד על־ידי מתן מיספר מיקוד למיספרי תיבות־דואר (לידי־עת הקורא: לכל 120 תיבות־דואר יש מיספר מיקוד משותף, ולתיבת־דואר תל־אביבית הנושאת מיספר 26257 יש להוסיף עוד מיספר מבלבל — 162-61)?

ואם מר מיזרוצקי חושב כי אינני יכול „לשאת את הנטל שמעמיסים עליו השילטונות במולדת", הרי הוא טועה, שכן הוא עצמו עונה מיד לאחר מכן, ש„הדרי־שות תן שונות מבני תמותה במדינות אחרות", והעוב־דות טופחות על פני ה„מייעלים" הישראלים, שחיפשו „שיטות חדשות", שהציבור אינו יכול כלל לעמוד בהן.

עלי כהן, קופנהגן דנמרק

אופני "מרלבורו" מאנגליה - בארץ!

והם עולים לך ב-25% פחות מ"ראלי" ו"סנטוריון"

אבל לפני שמדברים על המחיר,

בואו נדבר קצת על האופניים.
לפני 60 שנה, נולד הדגם הראשון, במפעלי "מרלבורו", אנגליה. וזהו - הדגם האחרון. אופני "מרלבורו" הם המילה האחרונה באופניים, יש להם עוצמה, ביטחון, מהירות, עיצוב, קלות ברכיבה וכל השכלולים העולים על דעתך: שילדת פלדה אנגלית 531, כידון אלומיניום, 10 הילוכים - למהירות במישור ולרכיבה קלה בעליות, 10 מחזירי אור, דוושות ספורט עם מחזירי אור, פנס קדמי, פנס אחורי, דינמו, מעצורים כפולים, ג'ק צדדי, סבל אחורי, משאבה מאלומיניום, ועוד הרבה. (כולם כלולים במחיר האופניים).

עכשיו הגענו לסוד הגדול:

איך זה יכול להיות שאופניים יהיו גם הטובים ביותר, וגם זולים ב-25% מאופניים דומים? אז ככה, חברת "דהר" שהיא היבואן והמפיץ של אופני "מרלבורו", פועלת בארץ כבר 55 שנה, אך ורק בעסקי אופניים. נסיונה הרב של החברה מאפשר לה לערוך בדיקה יסודית של מחירי חלקי אופניים. כך מורכב מפרט טכני הכולל את החלקים הטובים ביותר במחירי המינימום וזאת, בנוסף לתקנים הגבוהים של חברת "מרלבורו" אנגליה.

זו ההזדמנות שלך

להצטרף למיליוני רוכבי אופניים באנגליה, צרפת, גרמניה, איטליה, שבדיה, דנמרק ועוד ולרכוב על "מרלבורו". אל תדאג, הם עוד יהיו שלך. מרלבורו.

יבוא ושיווק: "דהר" תעשיית אופניים בע"מ.

נחלת בנימין 14, תל-אביב טל' 655456.
מלאי גדול של חלפים מובטח.
להשיג רק בחנויות האופניים המובחרות.

אנחנו משווקים אופניים משנת 1925

מרלבורו

אופניים כאלה עוד לא היו בארץ!

הגברים היודעים מהו גילוח טוב-בחרו שוב: מֵמ של יצהר.

זוהי השנה התשיעית ברציפות זוכים תכשירי הגילוח של יצהר
בתארים המעידים על טיבם:
משחת הגילוח מֵמ זכתה בתואר הקניה הטובה ביותר
ובתואר המוצר הנבחר 81׳
קצף הגילוח זכה גם הוא בתואר הקניה הטובה ביותר 81׳

זה נהדר זה מֵמ של יצהר

מרים בנימיני

מזל החודש:

מזל גדי

מזל דלי שייך לקבוצת מזלות האוויר, ולו שני כוכבים השולטים בו — אוראנוס ושבתאי. למרות שהמזל נקרא דלי וסימלו — אדם השופך מים, הכוונה בשם היא לשפע רוחני, מעיין המים ה־חיים אותם „שופך" בן דלי לכל צמא. לכל מי שמתמצא באסטרולוגיה ידוע, ש־כשבעים אחוז מהאנשים שתרמו לאנושות, הן בתחום האמנות והן בתחום ה־מדע, הם בני מזל דלי.

שליטי המזל אוראנוס ושבתאי כל־כך שונים במהותם, עד שקשה מאוד להבין ולהגדיר את אישיותו של הדלי. כוכב שבתאי, המסמל מיסגרות נוקשות והגבלות, ולעומתו אוראנוס, הפורץ את כל המיסגרות השבתאיות ומסמל מהפכות, רעיונות חדישים, המצאות גאוניות וחידושים מדעיים.

אוראנוס שובר את המיסגרות בצורה פתאומית ודרסטית ואוגר בתוכו מתח אלימות גבוה מאוד. אוראנוס מסמל את מדעי המאה העשרים: תחבורה אווירית, חקר החלל, טלוויזיה וחשמל. שבתאי מצביע על הצורך במיסגרות ומישמעת עצמית, בתיעול קפדני של האנרגיה ו־הכישרונות. צירוף זה של שני כוכבים כל־כך שונים במהותם, הוא שיוצר את המתח הפנימיים של בני מזל דלי. מצד אחד, הם דורשים מעצמם לצעוד בתלם וללכת לקראת מטרה מסויימת, ומצד שני, אוראנוס גורם להם להתנהגויות בלתי־צפויות ולא שיגרתיות, וגם הם עצמם מתפצלים ונקרעים בין ניגודים אלו.

מעניין לציין שבכף־יד של בני מזל דלי מוצאים פעמים רבות שני קווי חיים,

המצביעים, כנראה, על שני העקרונות של אוראנוס ושבתאי, ומראים עד כמה בלתי־אפשרי לחבר שתי מהויות אלה ו־להפכן לאישיות אחת.

בני דלי דוגלים בסיסמה של המהפכה הצרפתית: חופש, שיוויון ואחווה. מעניין שבתקופת המהפכה הצרפתית התגלה הכוכב אוראנוס ב„חסותו" היא נעשתה. בן דלי מתייחס אל כל האנשים כאל שווים לו, בלא הבדלי דת, גזע, מין או מעמד. הוא מוכן להתייחד עם כל אדם ונלחם למען החירות של עצמו ושל אחרים. אפשר לומר שהוא אוהב את כל ה־אנושות, ובסופו של דבר לא אוהב אף אחד.

גם הוא, כשאר מזלות האוויר, מעדיף לשמור מרחק בינו לבין שאר בני־האדם. הוא מעוניין בקשר אינטלקטואלי רוחני, ופוחד מאוד מקשר מחייב. הוא לא נותן לעצמו להתקשר בקשר ריגשי ממשי, כיוון שאז הוא מאבד את חירותו האישית. מסיבה זו הוא מוקף בידידים רבים, ו־מוכן להיות להם לעזר בכל עת. הצורך להיטיב עם הבריות קיים בתוכו, וגורם לו לבחור במיקצועות היכולים להיטיב עם אנשים רבים.

בן דלי הוא אידיאליסט, הגון, ישר ונלחם למען הצדק. הוא מקורי ומוכן לקבל כל דעה והשקפת עולם, גם אם אלה מנוגדות לדעותיו והשקפותיו.

כאשר הוא רואה שנעשה עוול למישהו, הוא מוכן להילחם למענו, גם אם ב־

אופירה נבון חושפת עצמה ויוסף בורג לא התרגש

מאבק זה הוא יזיק לשמו ומעמדו, הוא לא ייותר עד שהצדק יוצא לאור.

התנהגותם של בני דלי אינדיווידואלית וכל־כך בלתי־צפויה, שאפשר להגדירם כ־אנשים מוזרים, תמהוניים, בעלי שגיונות ושגעונות, שקשה לאחרים להבינם. הם מסוגלים לעבור מקיצוניות לקיצוניות ב־מהירות מדהימה. ולא קל לדעת למה לצפות מהם ברגע הבא. לשאלה השיגרתית „מה שלומך?" הם כימעט לעולם לא יענו בתשובה שיגרתית ומקובלת, ו־יביאו את השואל להרהר פעם נוספת, לפני שישאל מישהו שאלה זו שנית.

בני דלי ידועים בעקשנותם וברצונם להתבלט ולהראות מקוריים. הם מוכנים לכל מעשה מוזר על־מנת להפר את ה־מוסכמות, להעיר נרדמים הנחים בשלווה ולא מעלים בדעתם שאפשר לשנות הרגלים קבועים. אחת התכונות הבולטות של בני המזל — האינטואיציה המפותחת, כוח ההפשטה, דמיון יוצר, כושר ניתוח מעמיק ומבריק וסקרנות עצומה לטבע האדם ולטבע בכלל.

כוח ההפשטה הוליד הרבה יוצרים ו־מדענים. העולם היה נראה שונה לחלוטין אילולא תכונות גאוניות אלה. בשטח המוסיקה אפשר להזכיר את גדול ה־מלחינים, **וולפגנג אמדאוס מוצרט**, שהמוסיקה שהלחין מדברת אל כל אדם, גם אם מימיו לא קיבל חינוך מוסיקלי. העצב והשימחה שבמנגינותיו מגיעים אל כל אחד, ובמעבצים קשים המוסיקה שלו עוזרת לאנשים ומפיחה בהם תיקווה ל־חיים יפים יותר. **מנדלסון** ו**שוברט** גם הם מלחינים בני מזל דלי, והמשותף לשלושתם, שאינם מכבידים על שומעי־הם.

בני דלי מתעניינים בשטחים רבים, ומי אם לא הם שינו את פני העולם בהמצאו־

אופירה נבון
להפר את המוסכמות

תיהם הגאוניות. אם להזכיר את ניקולס קופרניקוס, גלילאו גלילאי, תו־מאס אדיסון, צ'רלס דרווין, זיגל וורן, ואברהם לינקולן.

התנהגותם הבלתי־שיגרתית גורמת ל־

(המשך בעמוד 62)

התקופה הקרובה תיגרום לטלאים לצאת מבתיהם ולהשתלב בעיסקי ציבור ובחיי חברה. יזידויות שי־החלו לא מזמן מת־הדקות ומקבלות יצי־בות נוספת. מתעורר בכם החשק לדיבורים, וקיימת נטייה להפריז בגילוי לב. כדאי להע־צר ולפתח ביקורת־עצ־מית. בני מזל בתולה יוכיחו נאמנות ומסי־רות, ויוכלו לעזור לכם להחליט מהי הדרך המתאימה. למרות העיכובים, תחושו שגישתכם היא הנכונה.

★ ★ ★

בתקופה זו אתם מתרכזים בעיקר בעניי־נים מיקצועיים, הזמן מתאים לקידום מט־רות ושאיפות. נסו לנהוג בעדינות ובזהי־רות בכל מי שקשור אי־תכם בקשרי עבודה. אלה מביניכם המעוניי־נים לקדם את מעמדם, חייבים להיזהר „מלחי־כנס לנעליים הגדולות מכפי מידתם". בני־הזוג עשויים להפתיע אתכם בתוכניות נסיעה מ־עבר לים. תוכלו להצטרף או לעזור להם. בעניינים רומנטיים — הפתעות טובות.

★ ★ ★

שוב חולמים על ארצות רחוקות. תוכניו־תיכם מרחיקות לכת ולפעמים חורגות מהמציאות היומיו־מית. קשרים עם אנ־שים מרוחקים מתחז־קים וגוזלים חלק מז־מנכם. תוכלו לצפות לאורחים מארצות זרות, ואל תופתעו אם יגיעו לידיכם הצעות לעבודה מעניינת ב־אחת מהארצות שאלי־הן אתם מתגעגעים. יש לדאוג שכל המיסמכים יהיו חתומים כחוק, ולהקפיד למלא כל חוזה.

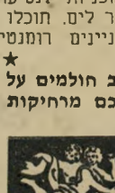

עניינים כספיים יעסיקו אתכם יותר מ־הרגיל. יש לדאוג לחשבונות חיסכון, ולוודא שהעניינים הפי־נסיים ינוהלו כהלכה. הימנעו מלהוציא כס־פים, אפילו כאשר ית־עורר בכם החשק לצאת ולאגור מיצרכים לשעת צרה. יש להיזהר מ־תאונות, שעלולות להי־גרם בתוך הבית, ואל תקלו ראש בדיברי חשמל הדורשים תיקון. בן־הזוג יגרום לכם הנאה וינסה לעניין אתכם בכל מה שקשור ליופי ואמנות.

★ ★ ★

בימים אלה מוטל עליכם להתייחס לבני־זוגכם ולשותפים בעבודה בסבלנות ואי־פוק. הדגש יושם על שיתוף פעולה ברוח טובה. נסו לוותר מעט ולהשלים עם רצונות מנוגדים לשלכם. מצב הכוכבים מראה נטייה להתפרצויות כעס, מריבות ודיבורים נמ־הרים שמביאים לחר־טה. הפיתרון הטוב ב־יותר למצב יימצא כשתפגשו באנשים שייענו לציפיותיכם, אך עלולים להתגלות כתוקפניים מדי.

★ ★ ★

עבודה ובריאות — אלה הם הנושאים העיקריים שיעסיקו אתכם בתקופה זו. עומס העבודה והאח־ריות המוטלים עליכם מעייפים, ואתם מתגע־געים למעט מנוחה. נסו לחלק את העבודה עם אנשים נוספים, ולהע־לים־עין לתקופת־מה מ־שגיאות קטנות. בענייני־בריאות — יש להש־גיח במיוחד על תזונה נכונה, שכן הבטן לא תתן לכם לשכוח שהיא קיימת. במחצית השבוע תהיה הקלה במצב, אליו נקלעתם.

בתקופה זו רצוי להתקרב לבני מזל דלי, שסביבם ועימם תוכלו להנות מ־מסיבות ומבילויים, שנחוצים לשיפור מצב־הרוח הכבד שליווה אתכם לאחרונה. ה־שיפוט בענייני כספים מצויין כעת, תוכלו ל־החליט בייתר קלות ובמהירות מהם הצע־דים הנכונים שבהם יש לנקוט. ההתקדמות תוצאות תהיינה טובות, אך עדיין רק כתוצאה ממאמץ ועבודה קשה.

★ ★ ★

אתם חשים מתח ואי־שביעות־רצון בבית־כם, ואתם לא פוסקים מלהשמיע ביקורת ולהפגין ידענות יתר. עדיף להתרחק לתקו־פת מה מעניני הבית והמישפחה ולהתמסר ל־תחביבים ולטיולים, ש־אליהם אתם נמשכים. כך תוכלו למנוע מרי־בות. אורחים בלתי־צפויים, שעתידים ל־הגיע, יוכלו להצטרף לתוכניותיכם. במקום עבודתכם יכירו בהצלחותיכם וההערכה אליכם תעלה. שוב תוצענה הצעות חדשות.

★ ★ ★

בשטח המיקצועי אתם חשים שביעות־רצון ויכולת להתקדם. חלק מההגבלות שהפריעו לתחושת ה־חופש יוסרו. גם מב־חינה כספית מצבכם משתפר, גם כאן תופ־תעו מסכומי כסף ש־יגיעו אליכם מבלי ש־ציפיתם לזה כלל. בפגישה מיקרית עם ידיד ישן תיזכרו גם בשאר החברים שהז־נחתם. יחסים ישנים יחודשו, ותיזכו לביקורים נעימים ומהנים. חמוח פעיל, וזה הזמן להרחבת אופקים.

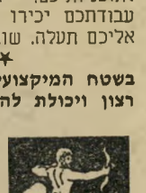

תקופה מבלבלת מעט, מצבי־הרוח משתנים במהירות — מהתעלות נפלאה לאכזבה קשה וחוזר חלילה. קשה לה־בין את בני המין ה־שני, הם נמשכים אלי־כם ומצליחים להשפיע עליכם להיפתח ולגלות את לבכם לפניהם. אתם נוטים ליפול במלכודת מסוכנת זו. עליכם להכ־פיל את הזהירות הטב־עית הקיימת בכם, ולא להתפתות לפטפוטים מיותרים. ההכנסה הכספית משתפרת, וגם במקום עבודתכם יכירו בהערכה להישגיכם.

★ ★ ★

חוסר־מנוחה וצורך בשינויים יביאו אתכם לנסיעות וטיולים. הרצון לנדודים מת־עורר ועימו הצורך לפ־גוש באנשים חדשים. לאלה שמחפשים עבו־דה אחרת תהיה הז־דמנות למצוא מקום שישביע את רצונם. האופטימיות תתגבר ושימחת־החיים תחזור אליכם. מיסיבות ומיפ־גשים חברתיים יאוכ־לסו בעיקר בבני מזל דלי. הנטייה להתפרץ ולהתרגז והמר־דנות הקיימת באישיותכם תמצא ביטוי.

★ ★ ★

חיי החברה, שהעסיקו אתכם בתקופה ה־אחרונה, ירגעו ולמעשה, כימעט יעלמו. תחושו רצון להתבודד ולהשהות בחברת עצ־מכם ולנוח. מצבי־הרוח ישתנו במהירות, ומכל עניין קטן אתם עלולים להיפגע ולהעלב. חלו־מות וציפיות לא־מצי־אותיים יגרמו לאכזבה במידה ולא תקפידו לעמוד עם שתי הרגלים על הקרקע. טוב לע־סוק באמנות ובמיסטיקה. יש להיזהר מאנשים שמרבים בדיבורים וניתני מחמאות.

מבצע ההפתעה

מקרי ההצלחה
תדיראן
מיליון וחצי

פרס ראשון
1,500,000
ל"י
(150,000 שקל)

פרס שני
יוגרלו 10
טלוויזיות צבעוניות "סאבא" ו"סימנס"
בגדלים "20-27"
תוצרת גרמניה
עם אחריות ושרות "תדיראן"

פרס שלישי
יוגרלו 10
מכונות כביסה סימנס
תוצרת גרמניה
עם אחריות ושרות "תדיראן"

פרס רביעי
יוגרלו
20 מכשירי רדיו טייפ
100 מגדלים "סימנס"

מקרר "תדיראן"-המקרר של הצעירים.

מקרר "תדיראן"-תוצר של קונצרן האלקטרוניקה העניק, יצואן המוצרים המתוחכמים לרחבי העולם.

מקרר "תדיראן"-הצלחה במכירות, גידול של 600% ב-5 השנים האחרונות.

כל הרוכש מקרר "תדיראן" בתקופה מ-19.12.80 עד-31.3.81 ישתתף במבצע ההפתעה העניק.

בחסות ובפיקוח המכון למסחר הוגן כפוף לתקנון המבצע
אותו ניתן לקבל בסניפי תדיראן ובחנויות המובחרות.

שבועיים

אישפוז חינם

כמה שמח עם ישראל וצהל כששמע שהממשלה הטובה נתנה לו טלוויזיה צבעונית, לא עוד מחיקון ואנטי־מחיקון. תור הצבע בא לארצנו. העם בטח ישמח יותר אם ידע שזה לא מהלך מבודד ומיקרי, זה חלק מתוכנית כוללת של ראש־הממשלה להיטיב עם העם. האמת היא שראש־הממשלה חשב להיטיב עם העם כבר לפני ארבע שנים, תיכף ומייד אחרי שהגיע למישרתו הרמה. אבל מה, השרים הרשעים כל הזמן לא נתנו לו להיטיב עם העם והערימו מיכשולים על דרכו. ככה יצא שכל הארבע שנים האלה התבטא טוב ליבו של ראש־הממשלה רק במיקרים בודדים, כמו כשחנן את המיליונר החולה המסוכן יהושע בן־ציון, ומיקרים כאלה. אבל זהו. התקופה הזאת נגמרה. עכשיו יתן מר בגין המון הטבות לעם. זה הוחלט כבר בממשלה וגם בקואליציה, וראש־הממשלה ממש יתחיל להשתולל:

● כל יום שלישי יעמדו השרים בתורנות במרומי כיכר דיזנגוף ויחלקו סוכריות־על־מקל לילדים.

● כל שבועיים תיערך הגרלה, ומי שיזכה (או תיזכה) יקבל (או תקבל) נשיקה על הלחי מראש־הממשלה בעצמו, וגם יראו את זה בטלוויזיה.

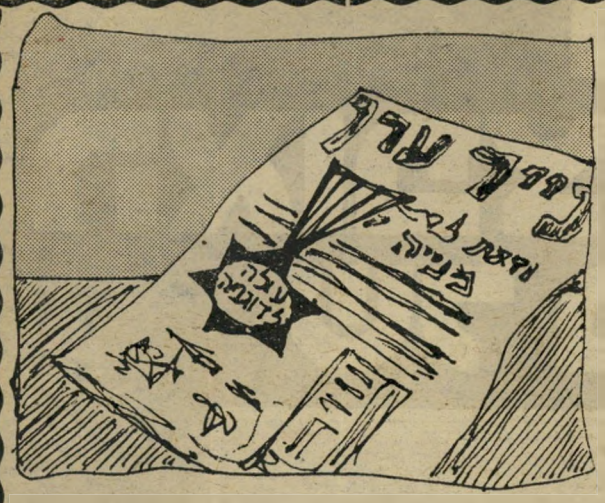

מניה שקיבלה את „העולה לדוגמה" מכפור ראש־הממשלה

● השנה התקציבית הבאה, החל מאפריל, תוכרז כשנת־העולה, וכל מניה שתעלה בבורסה ביותר מ־5% ביום תקבל בטכס חגיגי במישרד ראש־הממשלה את אות „העולה לדוגמה".

● וגולת הכותרת: כל מי שיצביע בבחירות בעד הליכוד יקבל בחינם שבועיים אישפוז בגהה.

ההאסיינדה ואל־רנצ'רוס

הבוקר גבה־הקומה משך במושכות ו־סוסו הנאמן נעצר בנאמנות. בתנועה גמי־שה ירד מסוסו, מחה את הזיעה ממיצחו המיוזע וניכנס לבית החווה. שם, בכור־סה גדולה מכפי מידותיו, המתין לו בעל־הבית, חולה, עייף וחצי מיואש.

הבוקר הצית לעצמו סיגר וצנח ב־ספה. „הכל בסדר, דון בגין. ניצלנו."

דון בגין נאנח. הוא ידע שזה לא כל־כך פשוט. ההאסיינדה היתה בסכנה חמורה. הרנצ'רוס הרשעים הקיפו אותה מכל עבר, ואיימו לתקוף בכל רגע. הוא כבר חשב להיכנע — והנה, האמנם הביא לו מנהל החווה הבוקר לוי את הישו־עה? הוא לא אבה להאמין בכך.

„הייתי בעיירה," דיווח לוי, „ובסאלון המרכזי, אל־פרלמנטו מצאתי אותם. הם ישבו שם, משחקים רמי קוביות, גברים קשוחים, למודי קרבות, חסונים, רוכבים בודדים שרוח הערבות ושמש המידבר חרתו אותות בפניהם."

„כמה?" שאל דון בגין. הוא ידע שזו השאלה המרכזית. הוא יצטרך נושאי־אקדח רבים כדי להאבק נגד הרנצ'רוס.

„ארבעה," השיב לוי, ולגם מהבקבוק השטוח שבו החזיק וויסקי בכיס האחורי של מכנסי הבוקרים שלו, „אחד יותר קשוח מהשני. הבודד סמי פלאטו, הבודד אל גרבלי, הבודד אייזיק אייזיקי, והבודד מר צ."

אנקת יאוש נפלטה מפיו של דון בגין. „אני כבר מכיר את רובם," מילמל ב־יאוש, „גברים באמת קשוחים, אחד אחד, אבל רוצים הרבה כסף. אם אצטרך ל־שלם להם, ממילא אפשוט רגל, אז בשביל מה כל העסק?"

„אפשר לעמוד על המקח, דון," אמר לוי, „מר צ., למשל, לא רוצה כלום. לו מספיק הכבוד לרכב בשבילך, דון, עוד כמה חודשים."

„איש יקר," מילמל דון בגין, „איש יקר מאוד. איך אמרת קוראים לו? מר צ.? זה לא שם מוזר בשביל רוכב בודד?"

„זה קיצור," הסביר לוי, „מר ציאנו שמו. נו, מה אתה אומר, דון? הולכים על זה?"

„נראה," נאנח דון בגין, „הם לא בור־חים, נכון?"

„אם לא נקח אותם אנחנו, יקחו או־תם הרנצ'רוס", הסביר לוי לאדוניו.

„אולי זה מה שיציל אותנו," אמר דון בגין.

על חוק וסדר

מטאטא חדש הוא מטאטא טוב, זאת יודע כל ילד, ועכשיו יודעים זאת גם פועלי אופקים שבאו להפגין מול מישרד ראש־הממשלה ביגלל שסגרו להם, מיסב־נים, איזה מיפעל. כבר מזמן לא ראינו את המישטרה במלוא זוהרה. ממש מח־מם את הלב לראות שוטרים עיבריים על סוסים עיבריים אוחזים באלות עיבריות ומרביצים מכות נאמנות למפגינים עיב־ריים. מישטרת־ישראל — כה לחי! רב־ניצב איבצן — כל הכבוד! אחרי שהת־עסקה חודשים ארוכים בענייניים שוליים, מצאה פה פושע, שם שניים, סוף־סוף חז־רה המישטרה אל עצמה. סוף־סוף היא שומרת על הסדר.

ובהזדמנות זאת, אחרי ששמרתי על שתיקה מעצבנת בענייני המישטרה כבר כמה שבועות, הגיע הזמן לומר משהו חשוב. זה ביגלל שבזמן האחרון קרו דב־רים חשובים, שמאפשרים הסקת מסק־נות.

תישאלו כל תלמיד בשיעור אזרחות, כל שר בלישכתו, כל ניצב על המישמרת מה עושה המישטרה, ויגיד לכם: שומ־רת על חוק וסדר.

ולא היא. המישטרה שלנו, כמו כל מישטרה, ובעניין הזה צריך להיות סדר, שומרת קודם כל ומעל לכל על הסדר. על החוק שומרת המישטרה רק כשהוא מסתדר עם הסדר. וזה לא קורה תמיד.

לסדר יש הרבה הגדרות. סדר, למשל, להבדיל מחוק, זה ששר־הפנים, הממונה על המישטרה, הוא הד"ר יוסף בורג מ־המפד"ל. אין חוק בעניין הזה, אבל זה בהחלט הסדר. הסדר הוא גם שיש ב־מדינה יהודים וערבים. אין שום חוק ש־מחייב ערבים או יהודים להישאר כאן ביחד, אבל זה הסדר. סדר הוא גם שלכפרים ערבים אין תוכניות־מיתאר, ו־למושבה גדרה דווקא יש תוכניות־מיתאר. גם זה לא כתוב בשום חוק, אבל זה הסדר. ועוד סדר, שתבינו למה אני מת־כוון: הסדר הוא ששר בממשלה צריך לדעת מה כל חומר הראיות נגדו, לא כמוני וכמוך. אין שום חוק בעניין הזה, אבל זה הסדר.

המישטרה, מישטרתנו העברית, כמו כל המישטרות בעולם, מקפידה קודם כל על הסדר. כיוון ששר־הפנים הממונה על המישטרה הוא איש דתי, לא תסתער המישטרה על מפגינים דתיים באלות ו־בסוסים כשהם מפירים חוק, אך בהחלט תעשה זאת כשמדובר במפגינים מאופ־קים. וביגלל הסדר, לא ביגלל החוק, תמ־תין המישטרה חודשים ארוכים מאוד עד שתהרוס בית במושבה גדרה, ותקפיד ש־לא תהיה שם שום שפיכות־דמים — אבל במוסמוס תעשה המישטרה פעולת בזק, ושפיכות־דמים תהיה גם תהיה. ביגלל הסדר הקדוש יקבל השר אבו־חצירא את כל חומר הראיות נגדו הרבה לפני המישפט, אבל אני ואתה לא נקבל זאת.

כן, רבותי, צר לי לומר, אבל תפקידה של המישטרה הוא לשמור על הסדר, נקודה. הסדר הוא הסדר החברתי, ה־כלכלי, הלאומי, הכללי. את הסדר הזה שומרת המישטרה למען השילטון. מתי שומרת המישטרה גם על החוק? מתי שהחוק מסתדר יפה עם הסדר. כשיש ל־חוק בעיה עם הסדר, אז יש לו בעייה.

מימין לשמאל: סמי פלאטו, אזגרבדי, מר צ. ואייזיק אייזיקי

מבצע
האופציה הכפולה
של מץ צבע 81

יואל אביטל נעצוב: coby walter

קנה טלויזיה מץ צבע "20* באספקה מיידית
עם אופציה להחזרת הכסף צמוד לדולאר

המבצע מוגבל ל-1.000 יחידות
המחיר 9.900 ש"ח
בלי שלט רחוק - כולל מ.ע.מ.

5 שנות אחריות טל חלקי חילוף

הקונה הטובה ביותר 1981

יצוא

שרות אמין

שמור על הסכונותיך.
כדי לרכוש טלויזיה צבעונית, אתה מוציא את חסכונותיך. מיקבל טלויזיה ונשאר בלי הכסף. כשאתה רוכש טלויזיה מץ צבע "20 במסגרת המבצע, אתה מקבל טלויזיה מעולה וגם שומר על הסכונותיך (למקרה שיהיו דרושים לך) כשהם צמודים לדולאר. בתוכנית "האופציה הכפולה" ניתנת לך האפשרות להחזיר את הטלויזיה כעבור שנה ולקבל את ערכה המלא כשהוא צמוד לדולאר - בניכוי 20% מערכה. כדמי שימוש.

* המחיר קבוע ובמזומן.
* ההתקשרות היא במסגרת הסכם מיוחד בין "מץ" לקונה באמצעות הסוכנים המורשים של "מץ" ובכפיפות לתנאי ההסכם.

*עם או בלי שלט רחוק

תוכנית "מץ צבע 81" נמשכת!

לוח הצעות רכישת טלויזיה "קפרי" "26 עם שלט רחוק.

מס' הצעה	מזומן	מס' תשלומים	תשלום חודשי	סה"כ המחיר כולל אחריות למסך ולחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	7.500	3	1.300	11.400	כעבור 3 חודשים
2	5.500	3	2.100	11.800	כעבור 3 חודשים
3	3.500	3	2.900	12.200	כעבור 3 חודשים
4	7.500	4	1.000	11.500	כעבור 4 חודשים
5	5.500	4	1.600	11.900	כעבור 4 חודשים
6	3.500	4	2.200	12.300	כעבור 4 חודשים
7	7.500	5	820	11.600	כעבור 5 חודשים
8	5.500	5	1.300	12.000	כעבור 5 חודשים
9	3.500	5	1.780	12.400	כעבור 5 חודשים
10	7.500	6	700	11.700	כעבור 6 חודשים
11	5.500	6	1.100	12.100	כעבור 6 חודשים
12	3.500	6	1.500	12.500	כעבור 6 חודשים

לוח הצעות רכישת טלויזיה "פלמה" "20 בלי שלט רחוק.

מס' הצעה	מזומן	מס' תשלומים	תשלום חודשי	סה"כ המחיר כולל אחריות למסך ולחלקים ל-5 שנים	מועד אספקה
1	5.500	3	700	7.600	כעבור 3 חודשים
2	4.000	3	1.300	7.900	כעבור 3 חודשים
3	2.500	3	1.900	8.200	כעבור 3 חודשים
4	5.500	4	550	7.700	כעבור 4 חודשים
5	4.000	4	1.000	8.000	כעבור 4 חודשים
6	2.500	4	1.450	8.300	כעבור 4 חודשים
7	5.500	5	460	7.800	כעבור 5 חודשים
8	4.000	5	820	8.100	כעבור 5 חודשים
9	2.500	5	1.180	8.400	כעבור 5 חודשים
10	5.500	6	400	7.900	כעבור 6 חודשים
11	4.000	6	700	8.200	כעבור 6 חודשים
12	2.500	6	1.000	8.500	כעבור 6 חודשים

* המחירים בשקלים - לא כולל מ.ע.מ.

מץ 81

הישגים שאפשר להוכיח

להשיג במרכז "מץ" מודיעין 19, בני-ברק מיקוד: 51263
ואצל סוכנים מורשים של "מץ" בכל רחבי הארץ

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה כדיוק, המשיך בפירסום פרקי הסידרה „ההאשמות נגד המישטרה", שהיתה נתונה לפיקודם של יחזקאל סהר ועמוס בן־גוריון. תחת הכותרת „הכנופיה" דן העורך, במדורו „העיתון", בתהליך הריקבון הפושט בצמרת השילטון במדינה. בכתבה מפורטת של כתבי השבועון תואר „הקשר הסודי" בצירוף לוח הקשרים, שכלל, בין השאר, את איסר בארי, גרשון ריטוב, אבא הישי, ישעיהו ירקוני, ישורון שיף, עמוס בן־גוריון, שלום ליגום ואחרים.

בכתבה יוצאת־דופן, תיאר צעיר ישראלי בשם חיים פלן את יערות־העד של חכש, שבהם סייר בג'יפ. סופרו המשוטט של השבועון באירופה סיפר את עלילות הפסל הישראלי אחיעם, היוצר פסלים ענקיים, שאיש אינו מוכן לממן את העברתם ארצה. כשער האחורי פורסמה סידרה נוספת של מועמדות לתחרות „צברית 56'", ביניהן גליה ארקין, יונה כס ורינה וייניריך.

כשער הגיליון: פרשיות עמוס בן־גוריון, תחת הכותרת „ההאשמות נגד המישטרה" (ב).

„העולם הזה 954
תאריך: 26.1.1956

ח"כ שנאשם בהברחת כספים ✱ קישון שובר את קשר השתיקה ✱ הזקן האבוד של מרטין בובר

הכנסת

עדותו של הח"כ

לדיון בכנסת עמדה הצעה יבשה: לבטל ברוב המישפטים הפליליים את החקירה המוקדמת המתנהלת כיום בבית־מישפט השלום, לפני שהמישפט מועבר לבית־המישפט המחוזי. נגד ההצעה התייצב ח"כ משה סנה, שאינו מישפטן, אך סבר שכרופא־עצבים הניח את אצבעו על ה־נקודה הרגישה: לדעתו בא החוק להגן־דיל את סמכויות המישטרה והיועץ המישפטי, לצמצם את סמכות המישפט.

ה„דוקטור" משה סנה פנה לעבר שר־המישפטים הממושקף, שישב לפניו ליד שולחן־הממשלה: מה היה קורה לולא היתה מתקיימת חקירה מוקדמת בפרשת ח"כ הפועל־המזרחי ישראל רוזנברג, ש־הואשם על־ידי היועץ המישפטי בהברחת כספים? במקום להשיג זיכוי בשעת ה־חקירה, כפי שקרה, היה מובא רוזנברג למישפט כנאשם, ושמו היה מוכתם לנצח.

„בית גבוה". זה היה יותר מדי לשר־המישפטים. בניגוד לקפץ ממקומו, ביקש רשות להתערב באמצע הוויכוח. תוך כדי כך אמר כמה מילים שזימזמו באולם כיתוש עוקצני.

„היועץ המישפטי לא יכול היה לדעת כי אדם מסויים, שגם הוא חבר־כנסת, יעיד בבית־המישפט בשבועה את אשר העיד..."

כל אחד מקומץ הנוכחים באולם ידע למי התכוון: חבר־הכנסת של המזרחי, מר־דכי נורוק, לשעבר מועמד למישרת נשיא המדינה, שהיה מסובך בפרשת רוזנברג, מסר עדות שלא שיכנעה את השופט החו־קר כל עיקר, אך הספיקה כדי להשיג את זיכויו של רוזנברג מחוסר הוכחות. בפסק־דינו הגדיר השופט עדות זו במילים חריפות.

היתה זו הפעם הראשונה שגם שר־המישפטים הטיל בגלוי ספק בעדותו של חה"כ המזוקן, הפותח את כל נאומיו ב־מלים: „בית גבוה!"

עיתונות

שתיקה רועשת

במשך שבוע כימעט ולא היה נושא אחר לשיחות. בחדריו של ראש־הממשלה, בהת־ייעצות מנהלי המישרדים, בתור לאוטו־בוס ובבית־הקפה, דנו אזרחי ישראל בשר־שרת השערוריות הקשורות בצמרת מיש־טרת־ישראל. רק קול אחד נעדר לחלוטין בוויכוח: קולה של עיתונות ישראל.

„סוכ יהודיצה". שתיקה זו היתה רבת־אומר, דיברה בקול רם יותר מאשר אלף מאמרים ראשיים. היא היתה שונה מאוד מן ההגבה הרועשת שהציפה את כל העיתונים, החל בהארץ וכלה במעריב, בפרשת בהרל. היה רק הבדל אחד בין בהרל לבין המפקח הכללי של מישטרת־ישראל, יחזקאל סהר, ועמוס בן־גוריון: איש לא פחד מפני בהרל.

בראש השותקים עמד הארץ. אחרי שהקדיש מאמר ראשי חוצץ לפרשת בהרל, נתן מקום בולט למיכתבי שורת המתנדבים ולהערות המפקח־הכללי, נדם קולו, כאילו לקה בדלקת הגרון. ידיעות אחרונות, ש־אחד משותפיו העיקריים הוא איש מפא"י צבי לבון, הציע להפסיק את ההאשמות ואת הפעולות המישפטיות, למנות ועדת־חקירה שקטה. מעריב הסתפק ברמז דק על עסקי מישפחת סהר־סחרוב בשטחי הנפט, שנתגלו לראשונה על־ידי העולם הזה, ועבר על כל שאר העניינים בשתיקה עמוקה.

עיתונאים מבוישים תירצו שתיקה מו־זרה זו בשתי מילים רומיות: „סוב יודי־צה" — נתון בתהליך מישפטי. מאחר שרוב ההאשמות שהוטחו בפני המישטרה לא הוכחשו כלל, והוכחו במידה מספקת כדי לחייב התפטרות, היתה זאת סיסמה ריקה. התלוצץ עיתונאי אחד: „זה לא סוב יודיצה אלא סוב יהודיצה."

„חד גדיא". מתוך ים השתיקה הזו־דקרה תגובה הומריסטית אחת, מאמרו של אפריים קישון במדורו חד־גדיא, המתפרסם במעריב.

כתב קישון, תוך רמז דק לעיסוקת הטנדרים של מישרד־הביטחון ושיויקה ירקוני:

מזמן לא ראיתי את ארבינקא כה יוצא מכליו כמו באמש שעבר. ידידי שתה כבר שני ספלוני קפה תורכי וטרם נרגעה דעתו עליו.

— הכל הלך כבר על המסלול — רתח ארבינקא — וברגע האחרון קיילקלו לי „המבקרים" את כל העסק...

— הארץ הזאת היא קטנה מדי בש־בילך — אמרתי — בעצם במה מדובר?

— אתה לא קורא עיתונים? — שאל ארבינקא — הכל כותבים כעת על טראנ־זאקציית־החליפין שלי, מיבצע שעלה במי־חי בשעה שנכנסתי למישרד הצילצולין. כלומר, מצאתי שם פקיד אחד בשם יוס־ק'לה שאני מכיר אותו עוד מימי המי־לואים והוא דווקא קישקש בסרט הישן של מכונת־כתיבתו. „שמע יוסק'לה — אמרתי בו במקום — יש לי רעיון. אני אחליף את כל הסרטים הישנים במכונות הכתיבה הממשלתיות לסרטים חדשים ועוד אשלם 5 לירות בעד כל החלפה. מה דעתך? „מצויין!" — קרא יוסק'לה ומייד צילצלנו למנהל הכללי ואחר־כך נסענו בטכסי לשר עצמו. שניהם שמחו מאוד להצעתי ומייד חתמנו על חוזה ה־מעניק לי זכות בלעדית להחליף סרטים במכונות־הכתיבה של הממשלה בעד תש־לום של חמש לירות במשך 99 השנים הבאות עם זכות פרולונגאציה, אתה תופס?

— לא — עניתי — איפה כאן העסק?

— אתה מדבר כמו גוי — גער בי ארבינקא — החשבון שלי היה פשוט, ליגאלי ותכליתי בהחלט. החוזה שלי יח־גלגל לידי המבקרים — כך ייחייב שכלי הישר — והם יאמרו בליבם: „כיצד יתכן שמישהו יחליף לנו סרטים ישנים לחד־שים ועוד ישלם בעד זה? כאם משהו לא כשורת המתנדבים. צריך מייד לחסל את העיסקה המסריחה הזאת!" וכך, המיש־רד מבטל את החוזה באופן שרירותי ואני מייד מגיש מישפט נגדו ודורש פיצויים. בבקשה — כאן הראה לי ארבינקא את כתב־התביעה המוכנה מראש:

הוצאות: שיחות טלפון עם
המנהל הכללי 800 ל"י
טכסי אל השר 1,200 ל"י
רווח משוער על 80 אלף
מכונות כתיבה
(10 ל"י הסרט) 800,000 ל"י
סכום כולל של התביעה 800,002,000 ל"י

— יופי! — התלהבתי — עכשיו אני מבין. אז מה אתה מתרגז?

— בן־אדם! — פרץ ארבינקא — הם לא ביטלו את החוזה! עכשיו לך ותעבוד איתם!...

כדורגל

שני אפסים ביפו

הפתעת השבוע במישחקי הליגה הלאו־מית היתה חוסר כל הפתעה, לאחר שבשבתות האחרונות היתה ההפתעה מנת חלקן של כל הקבוצות. אמנם גם הפעם היו אי אלו תוצאות מוטלות בספק, אולם התוצאות הסופיות נראו כמספקות.

כך, למשל, התקבלה תוצאת התיקו בין הפועל כפר־סבא, שהודבקה בתחתית טבלת הליגה לבין מכבי תל־אביב כ„הישג" ל־מכבי, בעוד שרק לפני כמה שבועות היתה נראית כבלתי אפשרית. „זה לא חוכמה, הם לא רגילים לשחק על מיגרש יבש," הסביר אחד הצופים את חוסר כישרונם של המכבים לבעוט לשער אפילו ברגעים שלא היה בו שוער. אולם מלבד סיבה זו מגע מהם ניצחון חיים לוין (19), ה־שוער הכפר־סבאי שקפיצותיו המרהיבות עוררו את התלהבות הצופים: „חבל שהוא משחק עם קבוצה כלכך גרועה," אמרו °.

המכבים שאינם רגילים להתגלגל אי־שם בתחתית הליגה, ניסו להשכיח יגונם בהת־פרצויות אלימות וקטנוניות ביחס לשי־פוט. המגן שניאור לא סלח לשופט הקו על קרן שפסק לרעת קבוצתו שלא בצדק, והקניטו בצעקה: „קרן, מה?" השתתק רק לאחר שהוזהר על־ידי השופט. שוב התאכזבו אוהדי מכבי תל־אביב משלד קבוצתם, שאם כי לא ספג שערים, לא הצליח גם להבקיע אותם.

אנשים

● לאחר ש**אמה זווין־תלמי**, ח"כית מפ"ם וחברת קיבוץ משמר־העמק, סיפ־רה בנאום הבכורה שלה בכנסת, כי מן הסידור הקראי נמחק הפסוק „ברוך שלא עשני אשה", קרא לעומתה ח"כ הפועל המזרחי **יצחק רפאל**: „מצידי את יכו־לה להתפלל בסידור קראי..."

● כתבה שהתפרסמה בשבוע שעבר בשבועון טיים, על הפרופסור **מרטין בובר**, הזכירה מעשה שאירע בבובר לפני שנים אחדות: יום אחד נכנס למספרה, התיישב בכיסא ושקע בהירהורים. כעבור רגעים אחדים, כשהתעורר מהזיותיו, נוכח לדעת כי הספר עשה בינתיים את מלאכתו נאמנה, גילח למשעי את זקנו הלבן והארוך.

● ח"כ חרות **אליעזר שוסטאק**, בתשובה לשאלה, מדוע התנגד לפני עשר שנים לאיחוד הסתדרות העובדים הלאומית עם ההסתדרות הכללית, ועכשיו הוא תומך באיחוד: „לפני 12 שנה באה אלי בתי ואמרה שהיא רוצה להתחתן. אמרתי לה לא. עכשיו אני מסכים."

● המלחין **משה וילנסקי** בתגובה להר־צאה של אשת הרמטכ"ל, **רות דיין**, על אמנות עממית ועל שטיחים: „היתה זאת הרצאה שטיחית."

---

* מאוחר יותר הפך שוערה של מכבי תל־אביב.

הכנופיה המחשה ציורית של צייר מערכת **העולם הזה** על הקשר הסמוי שבין הכוחות השונים שפעלו באמצע שנות החמישים בתעשיית השחיתות הציבורית. המישטרה והממשלה, המיפלגה והסוכנות מובילים „שחיתות בע"מ".

ביחוד עכשיו, כשהפסיקו למחוק לך את הצבע.

היא תאפשר לך לבחור בין שידורי טלויזיה מכל העולם.

לַווִינִית של נורדמנדה.

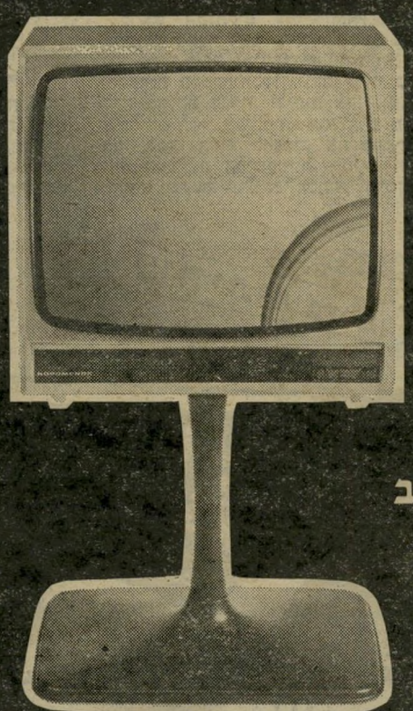

טלויזיה צבעונית-לווינית של NORDMENDE היחידה בארץ שערוכה לקלוט בעתיד, ישירות מלווין התקשורת ב-99 ערוצים. את הלווינית של NORDMENDE תוכל להשיג היום ולהנות מיד מהיתרונות הבלעדיים של הלווינית ● שלט-רחוק עם מחשב סורק ערוצים משיג את הקליטה האופטימלית בערוץ. ● שלט-רחוק עם זכרון, שומר על הערוץ שבחרת. ● HI-FI: 2 רמקולים ומגבר בהספק 10 ואט. ● מסך גדול של "27. ● עיצוב אקסקלוסיבי מהודר. ● הלווינית עולה רק 1,200 שקל יותר מטלויזיה צבעונית NORDMENDE שכבר הכרת.

שרות אמפא שרות ללא תחרות

מפיצים אמפא וסוחרים מורשים

א אמקור - טוב להיות בבית.

אנשים בעולם

המישפחה היפה ממונאקו: זיכרונות אינטימיים ביותר

שערוריה חדשה הקפיצה את תושביה השלווים של מונאקו בערב חג המולד — השמועה כי קארולין (במרכז, מאחורי הוריה) עומדת לפרסם זיכרונות אינטימיים ביותר בניסיונה הסיפרותי הראשון — כרך מס׳ 1. הנסיכה מיהרה לכבות את האש בהצהירה כי אין מקום לבהלה, בספר לא יהיו גילויים מרעישים.

מישל דברה: ממשלת ליכוד לאומי

מישל דברה (הממושקף), המכין את עצמו להיות נשיאה הב
של צרפת, הלך אצל אנטואן פיניי, מי שהיה ראש־ממשלה בעב
וממנהיגי הגוליסטים, כדי לזכות בתמיכה מוסרית. דברה, רא
הממשלה הוותיק של דה־גול, מציע לנוער הצרפתי ייעוד חד
„רק ממשלת ליכוד לאומי מקיר אל קיר תציל את צרפת״, הכרי

סופי לפרדריקה: ארמון במתנה

מאחורי הנשיקה של מלכת ספרד, סופי (42), ואמה, המלכ
(לשעבר) פרדריקה (63), מיוון, מסתתרת מתנה יוצאת־דופן: סו
נתנה לאמה ארמון באוסטריה. עתה מקווה סופי כי בווילה המפוא
תמצא אמה שלווה, והעיקר, רחוק ממנה ומבעלה.

אנשים בעולם

קאמרון רגן: מעוז של סבא

קאמרון רגן, בן השלוש, הוא גאוותו של הסבא. הוריו של קאמרון, מייקל, בנם של נגסי ורונאלד רגן ורעייתו קולין, המתגוררים בלוס־אנג'לס, עונים על דרישותיהם הזעירי־בורגניות של הרגנים. קולין היא מעצבת־פגים ולמייקל מיפעל להפקת גז לבישול ביתי. והעיקר — הם לא יגורו עם נגסי בבית הלבן.

רבי וושינגטון: אני הנני האלוהים שינהיג אתכם במהפיכה

רבי אבוארד עימנואל וושינגטון הוא מנהיגה של כת חדשה המתקראת בית ישראל. באותה מדינה, גויאנה, הדרום אמריקאית, שבה התרחש מעשה הזוועה של הכומר ג'ים ג'ונס ותשע מאות וארבעה עשר המתאבדים מאמיניו, צמח אלוהים חדש ומטורף עוד יותר ממישנהו. תחת דגל אריה יהודה טוען רבי וושינגטון (50), שהוא הוא האלוהים בכבודו ובעצמו, והשילטון הנוכחי אינו מהסס להעזר בו כדי להתבסס בקרב נתיניו הבורים. חסידיו של וושינגטון מברכים זה את זה בברכת „שלום" בשילוב הצדעה נאצית, המחריד בדבר: ישנם כבר תשעת אלפים כאלו.

מונטי פייטון: כוכב עליון נדד להוליווד

זוהי תמונת־מחזור של המשוגעים שהתחילו מתוכנית בידור טלוויזיונית באנגליה והפכו את לוס־אנג'לס על פיה בבראין כוכב עליון. השישה (לפי מחוגי השעון) מייקל פאלין (37) הוא תסריטאי דוקומנטרי. אריק איידל (37) התחיל כמנחה טלוויזיוני פופולארי והפך לתסריטאי מצליח; טרי גיליאם (39), המעצב הגראפי של חבורת מונטי פייטון, התחיל לביים באופן עצמאי. גרהם צ'פמן (40) נגמל משתייה וחונך סרט משלו; ג'ון קליז (41) בעל תוכנית טלוויזיה עצמאית משלו ומשחק במחזות שיקספיריים, וטרי ג'ונס (38).

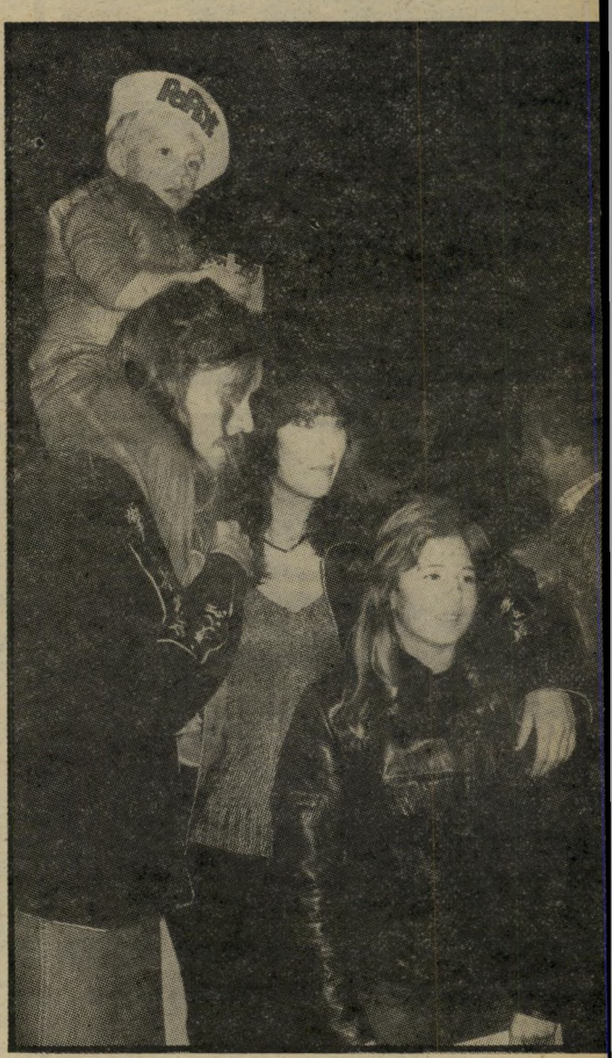

שר: כולם באו לאכול תרד

1500 יפים ויפות באו לאכול תרד בבכורת הסרט פופאי של רוברט אלטמן. ביניהם גם הזמרת שר עם מישפחתה, הכוללת לפי העידכון האחרון: בתה, בת האחת עשרה, צ'סטיטי בונו (מבעלה לשעבר, סוני), בנה אליהו בלו אלמן (מבעלה לשעבר, גרג), ובן־זוגה האחרון לי דאדק, אליהו, בן ה־4, שמח לחבוש כובעו של פופאי.

ליזה מינלי: „גולדי האון שיכנעה אותי לנסות זאת שוב!"

ליזה מינלי וגולדי האון אינן רק שתי שחקניות־בדרניות מוכשרות כשרות, אלא גם חב־רות טובות, יותר טובות מהמ־קובל במיקצוע שלהן. עד כדי כך קרובות הן זו לזו עד שליזה, המצפה לתינוקה הרא־שון, טוענת כי כל האשמה בגולדי, ששיכנעה אותה להי־כנס להריון, אף שהפסידה את כל הריונותיה הקודמים. ליזה מינלי, בתם של ג'ודי גארלנד והבמאי וינסנט מינלי, היום בת 34 ונשואה בשלישית ל־מארק גרו (28), מפיק ופסל. ליזה הכירה את מארק בדיס־קוטק המפורסם סטודיו 54 לפני שנתיים והזוג השתקע ב־בית דאקוטה המפורסם, ביתו של ג'ון לנון ואנשים יפים אחרים, הנחשב לבית המיוחס ביותר שליד סנטראל פארק. גולדי האון, שהתחילה את ה־קאריירה שלה כבלונדית מסו־בבת בתוכנית מדגם ניקוי ראש וזכתה לאחרונה ללהיט קולנועי מפתיע, טוראית בנימין, אי־גנה כל־כך מסובבת כשם שהיא נראית: גולדי נשואה באושר והיא אם להוטה אחרי שני בניה. „האימהות שלה מדבקת," צוהלת ליזה, המצפה לתינוקה באביב.

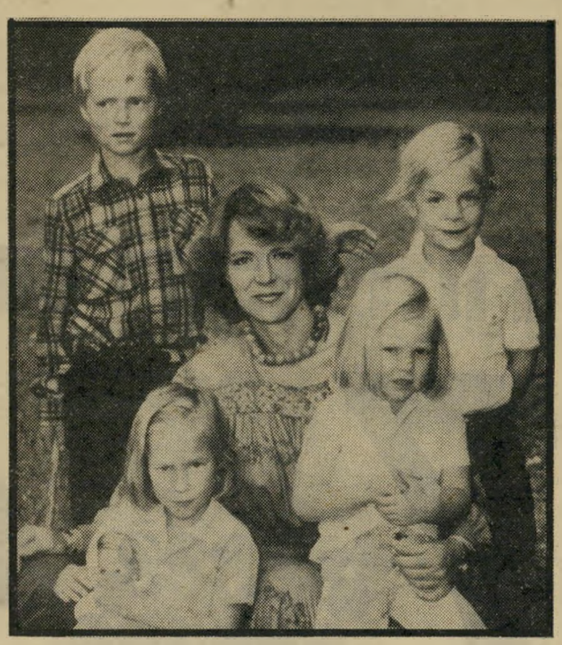

הנסיכה אירנה: הגירושין הרגיזו

הנסיכה אירנה, אחותה של המלכה ביאטריקס מהולנד, חזרה לבית אימה עם ארבעת ילדיה אחרי שהתגרשה מבעלה. זו הפעם השנייה שחל בינה לבין המלכה האם — יוליאנה קרע. בשעתו נישאה למרות רצון הוריה ועתה התגרשה למורת רוחם.

שארל אזנאבור: „מיי" הזכירה לי אהבה ראשונה!"

מיריי מאתייה, שרבים מכ־נים אותה היורשת של פיאף, זכתה לכבוד שרק מעטים מן הזמרים הצרפתיים זוכים בו: תוכנית טלוויזיה מיוחדת, ש־בה אירחה כוכבים רבים שחוב־או לשם כך מעבר לים. ברא־שם: דני קיי וג'ין קלי, ש־הגיעו מארצות־הברית והופיעו מולה בריקוד ובשירה. יותר מכל הפארטנרים שלה התרגש שארל אזנבור, שחיבק אותה אל ליבו ואמר ספונטאנית: אהבה ראשונה בוערת לנצח! והכוונה היתה לזמרת אדית פיאף, שקולה של מיריי דומה לקולה להפליא. פיאף היתה זו שגילתה את אזנאבור, ולא הי־תה לפיאף תגלית בלי אהבה גדולה.

למה כדאי לך שלאשה צעירה בירוחם יהיה רופא אליו היא יכולה לפנות.

כשהילד בוכה בלילה או כשהבעל חוזר עם כאב גרון מהעבודה, יש למשפחה בירוחם, כמו בכל מקום אחר בארץ, רופא אליו הם יכולים לפנות.

ההסתדרות דואגת להביא מרפאות ורופאים גם למקומות הרחוקים ביותר — מקומות שקופות חולים אחרות אינן מתעניינות בהם וזה כדאי לך וחשוב לך, גם אם אתה גר בתל אביב או בחיפה.

הסתדרות חזקה תוכל לדאוג לפתוח בתי חולים, לשכלול שרותי הרפואה ולקידום המחקר הרפואי.

כדאי לך שיהיה מי שידאג לטובת הפרט בכל מקום במדינה בה אתה חי.

כדאי לך שיהיה לך ולמשפחתך לאן לפנות לעזרה רפואית.

בוא להצביע. קולך חשוב להסתדרות חזקה.

תרומת ההסתדרות בשדה הרפואה:
5,335 מיטות ב־16 בתי חולים; 1,300 מרפאות, 36 מכוני רנטגן, 112 מעבדות, 315 בתי מרקחת, 27,000 רופאים, רוקחים, אחיות, עובדים פרה־רפואיים, 253 תחנות לאם ולילד, 47 מכונים לריפוי פיזיקלי, 14 מכונים לריפוי בעיסוק.

יום הבחירות

7 4 81

כדאי לך הסתדרות חזקה

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל, ועדת הבחירות המרכזית.

אנשים

הגנרל גאמסי לקה בשטף־דם ובשבר בעמוד־השידרה, והרצל שפיר הוא SON OF A PEACH

■ רעיית נשיא־המדינה, **אופירה נבון**, הוזמנה על־ידי אירגון הדסה־ויצו בקנדה, כדי לעודד תורמים למען פרוייקט להעשרה חינוכית לתלמידים בעלי בעיות סבי־בתיות. אופירה רואיינה בר־שת־הטלוויזיה גלובל ונשאלה על־ידי המראיינת על האינ־פלציה הגבוהה בישראל. השי־בה אופירה: „נכון שיש אינ־פלציה גבוהה, ומצב־הרוח ב־ישראל איננו מעודד ביותר. אך כל זאת כיוון שאנחנו משלמים עבור השלום. אנחנו צריכים להחזיר את שדות־הנפט ולבנות שדות־תעופה חדשים. כל אחד בישראל נו־תן את האגורה האחרונה שלו בעד השלום."

■ כאשר הופיעה באחד האירועים בקנדה, הציג אותה הקונסול הישראלי, **דויד אריאל**, כ„אידישע מאמע" של האומה, בציינו כי היא לא רק אם סובה לשני יל־דיה, אלא עוסקת בפעילות למען ילדים נזקקים בעולם כולו.

■ אצל ראש־הממשלה **מנחם בגין** ביקר סגן ראש־ממשלת בלגיה, **ג'וזה דס־מאר**. הוא שאל אותו מה יקרה עכשיו בממשלה, אחרי ששר־האוצר **יגאל הורביץ** התפטר. ענה לו בגין: „אתה רואה על הקיר בלשכתי תלויים הדיוקנאות של חמשת קודמי. יש עכשיו שתי אפ־שרויות. האחת שלא יתווסף דיוקן נוסף על הקיר. השניה שייתלה פה דיוקן שלי."

■ מישלחת של חברי ועדת־ההקצבות של הקונגרס האמריקאי באה לישראל אח־רי סיור בקאהיר. חבריה נפ־גשו עם ראש־הממשלה ושאלו אותו מה דעתו על הנשיא ה־מצרי, **אנוור אל־סאדאת**. בגין השיב שהוא וסאדאת הם ידידים טובים, ומאמינים בת־הליך השלום. שאלו אותו גם על המצב במרחב, ובגין השיב על כל השאלות. בסוף הישיבה אמרו לו: „שאלנו את הנשיא המצרי את אותן השאלות ששאלנו אותך, וכה שמדהים אותנו הוא כי קיבלנו משניכם תשובות זהות על כל השאלות."

■ בשבוע שעבר היו אמו־רים הח"כים יצחק רבין ושימ־עון פרס לטוס לארצות־הברית. עוזריהם חששו שהשניים יהיו באותה טיסה ושיישבו ביחד במחלקה הראשונה, דבר שלא שובב את נפשם. אך בירור יסודי העלה כי פרס היה אמור לטוס בבוקר, ורבין בטיסה אחרת. בינתיים דחה פרס את טיסתו בגלל החשש להפלת הממשלה, וביום הרביעי טס רבין לארצות־הברית, בידיעה שעשויים להזעיק אותו בחזרה לארץ במיקרה של הצבעת אי־אמון בממשלה. אשתו, **לאה**, יצאה יומיים לפניו לבדה. ב־ארצות־הברית ישתתף רבין בסימפוזיון על נושאי ביטחון ומדיניות־חוץ, שייערך ב־וושינגטון. ושבו ישתתף גם **ריצ'ארד אזן**, יועצו של הנשיא הנבחר, **רונלד רגן**.

■ הגנרל אל־גאמסי, מי שהיה שר־המילחמה המצרי, התחבב על הישראלים עוד בימי שיחות־ההפרדה בסיני ב־1973. לפני שנה מתה רע־ייתו בבית־החולים האמריקאי בפאריס. לפני שבועיים הוא לקה בשטף־דם במוח, והוכ־נס לבית־החולים הצבאי ב־מעאדי בקאהיר, שם גם היה מאושפז השאה האיראני. אחר־כך הועבר לבית־החולים האמ־ריקאי בפאריס, והשבוע חזר שוב לבית־החולים במעאדי. במצרים הצמידו לו רופא מיו־חד בדרגת אלוף־משנה, בשם **סאלח ת'אבת**. לפי מיצוות הרופא, עליו לשכב במיטה כחודש ימים, ונאסר לבקרו. בימים אלה גילו אצלו שבר בחלק השמאלי של עמוד־השדרה, שנוצר עקב התעל־פות פתאומית, אחרי שנפל באמבטיה.

■ מה אמר השר **יוסף בורג** למפכ"ל המודח, **הרצל שפיר**?

"You Son of a Peach!"

■ בכנס של דוברים של מישרדי־ממשלה בירושלים, ב־השתתפותו של נציב־שירות־המדינה **איתן יעקובסון**, נערך דיון על שיפור השירות לאזרח. הועלתה שם הצעה להקים חדרי־המתנה עבור ה־קהל הרב, הממתין שעות ארו־כות לטיפולם של הפקידים. העיר דובר מישרד־התחבורה, **יחיאל אמיתי**: „במקום חדרי המתנה כדאי שתעשו חדרי־התאוששות."

■ לפני התפטרותו סייר **יגאל הורביץ** בשכונות הירו־שלמיות גילה ורמות, יחד עם שר־השיכון, **דייב לוי**, וראש עיריית־ירושלים, **טדי קולק**. בתום הסיור אמר לוי להורי־ביץ: „אני צמוד אליך כמו הלירה לדולר." קולק אמר: „אני חייב לומר כמה מילים לשר־האוצר." הגיב הורביץ: „למה באתי?" העיר על כך שר־הבריאות **אריעזר שוסי־טק**, שגם הוא השתתף באר־תו סיור: „כדי שתהיה לך הזדמנות לומר אין לי."

יונתן רטוש המשורר בן ה־72 ישב בסבלנות במסיבה הסיפרותית שערכו לכבודו גלי־צה"ל, כשהם מקליטים אותה. על הבמה עלו מוקריו בזה אחר זה, קראו משיריו ודיברו עליהם. בין הנואמים: המשורר אהרון אמיר, פרופסור אריה זקס, ח"כ גאולה כהן והמשורר מנחם בן. בתום הנאומים, עלה רטוש על הבמה וקרא כמה משיריו, אך סירב לדבר עליהם.

חזי כרמל כתב העיתון הצרפתי ל'אקספרס דידה על קביים בנשף כתבי החוץ, שהתקיים השבוע. אחרי שנפל בביתו מסולם לפני כשנה וחצי ונפגע בקר־סולו, הוא עבר סידרה ארוכה של ניתוחים, שהאחרון בהם נערך לפני כשבועיים. חזי מחלים עתה בביתו, ומקווה שהפעם יפתור הניתוח האחרון את בעיית הצליעה שלו. למרות שהוא נח בביתו, החליט שלא לוותר על הנשף, ובא על קביים ובמצב־רוח מרומם.

ליל הברווזים המחוקים

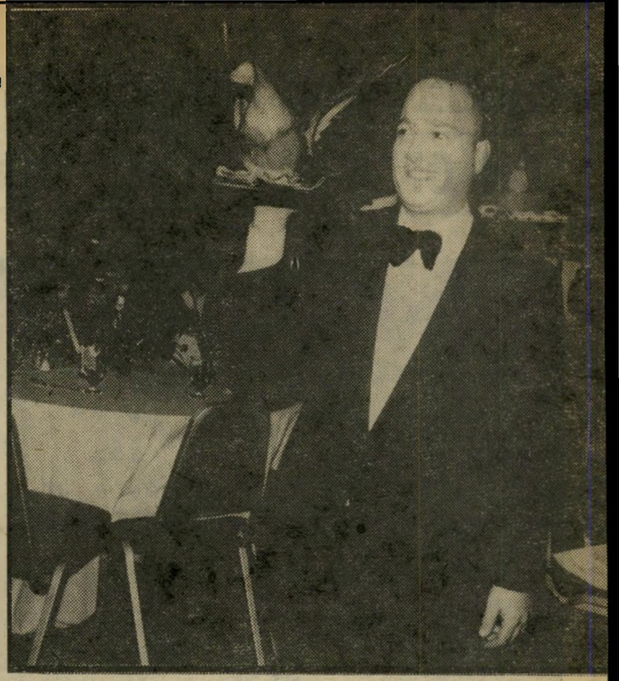

ברווז מסוכר היה האטרקציה של המנה האחרונה. המלצרים הכניסו את הברווזים המסוכרים, כשבתוכם פנס קטן מבטריה, שהאיר את הברווז הציבעוני. בתום הארוחה נטלו אורחים רבים את הברווז חביתה, להביאו לילדים.

מאז חודש ימים מכינים אותי כמה מידידי, שהם כתבי חוץ בארץ, לקראת הנשף הראשון שלהם במלון הילטון בתל־אביב. „לא תצטרכי ללכת לאף מסיבה אחרת בעיר, זו תהיה מסיבת השנה," לחשו לי בטלפון. ואמנם, כאשר באתי ביום חמישי לבית־המלון וראיתי את כל האורחים הנכבדים במקום, החלטתי שגם מומחית למסיבות כמוני יכולה לעבור מפינה אחת לשניה באולם־הנשפים הענקי ולהרגיש בכל פינה כמו במסיבה אחרת.

על ההזמנה צויין לבוא בביגדי ערב, כולל חליפות שחורות לגברים. כאות הזדהות עם הגברים, לבשתי גם אני משהו שחור, והתייצבתי בשבע וחצי בערב במלון הילטון. הם באו בהמוניהם — כתבי החוץ, כתבים מקומיים, נציגי הממשלה, חברי־כנסת, חתיכות צעירות וכמובן, נשיא־המדינה **יצחק נבון**.

שירה לנשיא יצחק נבון ישב ליד שירה ברלי, אשתו של גדעון ברלי (משמאל). שירה, הדומה לאופירה נבון, גרמה לרבים לחשוב כי הנשיא בא עם אשתו. הנשיא התפעל מן הברווז המסוכר, אך הוא לא לקח את הברווז הביתה לילדיו, כפי שעשו רבים. אבל גם שירה לא זכתה בו — אחד הנוכחים נתן אותו כמתנה לחיילת יפה שחיתה במקום.

פוטו ענטיקא היתה הפינה שמשכה אנשים רבים להצטלם בתלבושות עתיקות. לידיה אופיר, אשתו של שייקה אופיר, החליטה לנצל את ההזדמנות ולהצטלם בשימלה דומה. „בסרט הקוסם מלובלין חופעתי בשימלה דומה."

האולם היה מקושט לא רק בפרוות ויהלומים, חליפות כהות וצלמים, אלא הובאו למקום מכוניות־פתיקות, מכונות־כתיבה, בלונים ואווירה של חגיגה.

הנשף התחיל במסיבת־קוקטייל, כל המשקאות זרמו באופן חופשי וכל הקרואים עמדו, בחנו את הקישוטים, בחנו זה את זה, הצטלמו עם חיוכים גדולים וסיפרו בדיחות.

שבתאי טל, כתב השבועון הגרמני שטרן, צד את אלה שהעזו להגיע ללא חליפה, והעיר להם על כך. **גדעון ברלי**, ראש איגוד כתבי החוץ בארץ, עמד בפתח וקיבל את כולם בלחיצת יד חמה ובחיוך.

כל כתב ואורח שילמו 25 דולר לאדם עבור הנשף, שכלל ארוחת־ערב מפוארת, תיזמורת ותוכנית אמנותית. שם התברר לי, שכל השגרירים בארץ הוזמנו לבוא ולשלם, אך לא 50 דולר לזוג, כי אם 100 דולר לזוג. אולי זו הסיבה שבאו רק ארבעה שגרירים: השגריר הגרמני, השגריר האיטלקי, הצרפתי והאנסטרי.

באחת הפינות עמד צלם, שהביא עימו תלבושות עתיקות, ותמורת 60 שקלים צילם בתלבושת עתיקה ובסיגנון עתיק. רבים קפצו על המציאה והצטלמו בפוזות מכובדות. כל הייתר בחנו את מכונות־הדפוס. חדר־האוכל היה עדיין סגור.

סיבה למסיבה

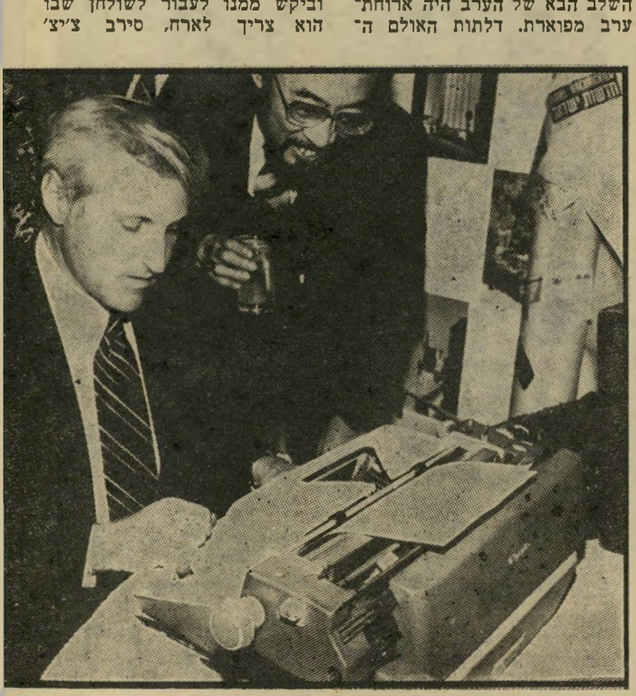

עם כניסת תובבתי בין הקרואים והבחנתי ברמטכ"ל **רפאל** („רפול") **איתן**, שבא עם אשתו, **ברטה**, בדובר צה"ל בירושלים, סגן אלוף **אמיר חשין** ואשתו מינה, בדוברים רבים של מישרדי הממשלה ובחברי־כנסת רבים, שבאו בזה אחר זה, לקחו כוסית של משקה ביד ושוטטו כמוני ופגשו מכרים רבים. את הסיבה למסיבה שמעתי באותה הזדמנות. אמר לי שבתאי טל: „כל אירגון של כתבי חוץ בארצות־עולם נוהג לערוך נשף שנתי, שבו מזמנים כל המי ומי באותה ארץ. אנחנו מעולם לא אירגנו דבר שכזה והחלטנו שהגיע הזמן לכך. לכן נערך הנשף הזה." זוהי באמת סיבה טובה למסיבה.

השלב הבא של הערב היה ארוחת־ערב מפוארת. דלתות האולם הי־ גדול נפתחו ולפני ניצבו שולחנות ערוכים בטוב טעם, עם נרות ופרחים, כשכל אחד יודע באיזה שולחן ישב.

הציבו שלושה שולחנות ראשיים. האחד לנשיא נבון, שנכנס בשלב זה של הערב, השני ליושב ראש הכנסת, **יצחק ברמן** והשלישי לראש עירית תל־אביב, **שלמה** („צ'יצ") **להט**. כל אחד משלושת אלה יארח, כמובן, את כל מי שנקבע שישב לידו.

להט ישב בטעות בשולחן הנשיא. כאשר בא אליו **אריק סיבר**, כתב הגארדיין הלונדוני, וביקש ממנו לעבור לשולחן שבו הוא צריך לארח, סירב צ'יצ'

עיתונאי בדרך או לפחות כך נראה ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, שנתבקש לשבת ליד מכונת־הכתיבה ולכתוב משהו. צ'יצ' לא היסס והתחיל לחדפיס עליה, כשהוא מחפש כל אות בעיון. לידו: אחד מכתבי החוץ במקום.

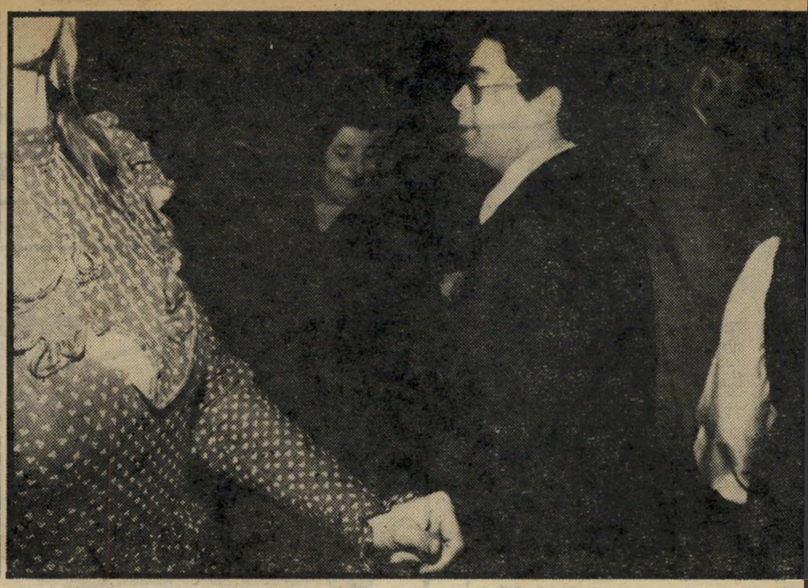

הממשלה רוקדת

בנשף כאשר מזכיר הממשלה, אריה נאור, רקד עם אשתו, מרים, שהיא כיום שופטת בירושלים.

„בין ייגאל הורביץ לאל־על הכי טוב להיות כאן,״ אמר נאור בחיוך. נאור ומרים רקדו כל ריקוד איטי שנוגן בנשף. הזוג נשאר עד השעות הקטנות של הלילה.

אנטי פלאטו

הוא העיתונאי שייקה בן־פורת. הוא ישב ליד אשתו, אלמה, העסוקה בימים אלה בציור, ומחה נגד העובדה שגפלאטו שרון תרם הדפס של יעקוב אגם לנשף זה. העיתונאי שייקה בן־פורת דרש שתרומתו של שרון לא תתקבל ולבסוף השיג את מבוקשו.

כמו בחתונה

להם הצלם ועמדו בפוזה של זוג מתחתן. „אני מרגישה כאילו עכשיו התחתנו,״ אמרה ציפי תבור בחיוך לאחר הצילום.

הצטלמו העיתונאי אלי תבור ואשתו, ציפי. השניים לבשו את התלבושת שנתן אנטי פלאטו לכבוד הריקוד הסיר דולצ׳ין את משקפיו, למרות שהוא רקד ריקוד איטי ולא דיסקו. הוא ואשתו היו במצב־רוח מרומם.

התנועה הציונית

לעבור ואמר שהוא רוצה לשבת ליד הנשיא.

עם תחילת הארוחה בא יצחק נבון לאולם, וישב, כמובן, ליד שולחנו. לידו ישבה **שירה ברלי**, אשתו של **גדעון ברלי**, שרבים חשבו כי היא **אופירה נבון** בגלל הדימיון בין השתיים. אך אופירה נמצאה אותו ערב בקנדה, וליד הנשיא ישב גם גדעון ברלי ומנהל המלון, **דיטר הוכשטיין**, ואשתו האמריקאית, **פיליסיה**.

עוד לפני שהוגשה המנה הראשונה עמד העיתונאי **שייקה בן־פורת** ליד דלת הכניסה ושוחח עם כמה מכרים. לפתע הבחינה אחת האורחות בשלט קטן שעליו צויין מי תרם לאותו ערב. היא קראה שם כי ח״כ **שמואל פלאטו־שרון** תרם הדפס של האמן **יעקוב אגם**. משהראתה זאת לבן־פורת, הוא נדהם, ניגש לשולחנו והחל להתרעם. „אני לא רוצה לאכול על חשבון רמאי,״ צעק שייקה. הוא פנה מיד אל אנשי המלון וביקש שיימחקו את שמו של שרון מרשימת התורמים לאותו ערב.

החזרת תרומה

א נשי המלון ניסו להרגיעו, אך הוא בשלו: „אם לא יוסר שמו של פלאטו משם, אני מסתלק מכאן,״ איים שייקה. כאשר ניגשו אליו מארגני הערב ושאלו מדוע הוא דופק על השולחן, הסביר להם, כי הוא אינו מוכן להמשיך את הארוחה כל זמן שהעניין לא יתוקן. באותו זמן ישב פלאטו עם אשתו, **אנט**, בשולחן סמוך, שמע כל מה שנאמר ולא הגיב. „יש לו עור של פיל, דבר לא משפיע עליו,״ טענו באולם.

לבסוף החלה הארוחה, והרמטכ״ל **איתן** וסגן־שר־הביטחון, **מרדכי ציפורי**, שהיו בבית־המלון ערב קודם לכן בארוחה לכבוד שר־הביטחון המכסיקני, אכלו את אותו התפריט שהוגש להם ערב קודם לכן. התפריט היה מורכב ממולרד, הברווז המפורסם של מישרד־החקלאות, והמלצרים של הילטון נכנסו לאולם כשהם נוסעים על סקטים ושלטים קטנים בידיהם, שעליהם מודפס שמה של כל מנה.

הארוחה התנהלה בעצלתיים ו־נמשכה כשעתיים, עד אשר נס־תיימה במנה האחרונה, שכללה ברווזים מתוקים עשויים בסוכר עם גלידה וקפה. אחר־כך עלה נבון לבמה וברך את האורחים.

עם תום הארוחה החלו כולם רוקדים ריקודי דיסקו ורבים רצו לצלם הענטיקות להצטלם. האמן **שייקה אופיר** בידר את הקהל העייף ו**מרים פוקס**, שהיא מדם שיבוטרו, הנחתה את הערב, כש־היא פותחת במילים: „הערב אני לא אספר לכם על חברת החשמל.״

אברהם („בומה״) **שביט** הגיח למקום לפתע, מיד אחרי שהודיע כי הוא מבטל את פיטורי ועד עובדי אל־על, אך הוא העדיף לשתות כוסית, לשוחח מעט עם כמה מכרים והסתלק מן המקום.

גם הגרלות התקיימו בשעות הלילה המאוחרות. ההפתעה היתה כאשר הרמטכ״ל, שעזב את המקום עוד לפני סיום הארוחה, זכה ב־כרטיס טיסה זוגי הלוך וחזור, כמובן, בחברת לופטהאנזה הגר־מנית לסוף שבוע בפרנקפורט. במקומו קיבל את הכרטיסים אחד מעובדי לישכתו, וההתלבטות ה־גדולה שלו היתה באם לטלפן לרמטכ״ל ולהודיע לו על הזכייה או להמתין עד למחרת. לבסוף החליט להמתין.

אחרי ההגרלה הכריז אחד מכתבי החוץ כי הוא רוצה להתנצל בפני כולם, אך אנשי תא הכתבים הזרים החליטו שלא לקבל תרומות מפו־ליטיקאים בארץ. כאשר אריק טיל־בר צעק לעברו: „שמות, תגיד שמות,״ אמר הכתב: „אני מתכוון לתרומתו של ח״כ פלאטו שרון. אנו נאלצים לסרב לקבל אותה ממנו.״ בשלב זה קם פלאטו, נטל את אשתו, אנט, ועזב את המקום.

הערב נמשך בריקודים. העייפים שבחבורה התפזרו. הצעירים ברוחם המשיכו להצטלם וכתבי החוץ טפחו על שיכמם והכתירו את הערב כהצלחה גדולה. אני ראיתי כבר מסיבות עליזות יותר, אך בהתחשב בעובדה שזה הנשף הראשון של עיתונאי החוץ בישראל, החלטתי לתת להם עוד שאנס, ואולי בשנה הבאה זה יהיה אירוע יותר נוצץ, מפואר ובעיקר שמח ועליז.

לינדה

רמבאום, ראש תא הכתבים הזרים ב־לישכת העיתונות הממשלתית, באה לבושה בבגד תימני יפהפה.

כרמליטה,
סנגריה,
זה מה
שהיה חסר
אצלכם
בחגיגה.

היפכו
את כרמליטה
למשקה אישי
העשוי בסגנון
שלכם, לאנשים
שאתם אוהבים.
שתו והגישו
כרמליטה סנגריה
קר או חם, לבה,
בזוגות, במסיבה
ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר
עמוק. הוסיפו פלחי פרי הדר
טבעי, פירות העונה וקינמון
לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח,
פלחי לימון, או פרי הדר אחר,
פלחי תפוחי עץ, וקינמון
לפי הטעם.

מזרח
כרמל מזרחי

לשחקנית חנה מרון יש זמן

ועדי אמוראי מפריע בוועדת הכספים

יעקב פרקש הקאריקטוריסט, החותם בשם זאב, בפתיחת התערוכה שלו, אשר בה הציג קאריקטורות שצייר בעיתונות משנת 1967 עד 1980. הוא מצביע על קאריקטורה אשר צייר בינואר 1977 על ממשלת הצללים של אז, שהיא אקטואלית גם כיום. יצחק רבין ושימעון פרס רבו כבר אז, כשמעליהם מצויירים בטוש שחור דמויות של אנשי הממשלה כיום, כמו שימחה ארליך, יגאל ידין, אריק שרון ועוד.

■ גם שר־הביטחון של מכסיקו, הגנרל **פליקס גאדי־כאן קופז**, ביקר אצל בגין. אמר לו בגין: „אני מבקש את סליחתך על כך שמזג־האוויר הוא גשום, ואינך יכול לטייל בארץ ולראות את כל מה שיש לנו כאן.“ אמר לו קופז: „גם אנחנו זקוקים תמיד לגשם, וזה לא מפריע לי.“ השיב לו בגין: „במסורת העתיקה שלנו, כאשר היה קיים בית־המיקדש, בא הכהן הגדול בכל יום־כיפור ונשא תפילה אחת שהיתה בה נימה שלילית. הוא ביקש מאלוהים שלא יאזין לתפילותיהם של תיירים ועוברי־אורח, הרוצים במזג־אוויר נוח, אלא יתחשב באבותינו החקלאים ויביא להם את הגשם, כי הם חיים מעבודת־כפיים.“ השיב לו קופז: „שני הבנים שלי הם מומחים לחקלאות ועוסקים ב־פיתוח חקלאי באיזור הצחיח ביותר במכסיקו, ובכל פעם שאני בא לבקר אותם יורד שם גשם. הם תמיד מבקשים ממני לבוא לביקור לעיתים תכופות.“ הרמטכ“ל, **רפאל** („רפול“) **איתן**, שהיה נוכח גם הוא בפגישה, העיר: „אם כך אני מציע שתבוא לבקר אותנו בקיץ.“

■ זו הפעם השלישית שביקורו בישראל בוטל ברגע האחרון, אחרי שכבר נקבע לו סדר־יום עמוס ופגישות עם אישים ישראליים. אנשי מישרד־החוץ הישראלי נשארו מאוכזבים ביותר כאשר נודע להם שד“ר **מרסי סעדי אל־דין** לא בא גם הפעם. הוא היה הדובר של המישלחת המצרית הראשונה, במפגש הראשון בין הישראלים והמצרים במלון מינה האוז, בדצמבר 1977. במשך שנים כיהן כתת־שר ההסברה המצרי, והודח ממישרתו בעת הדיונים בקמפ־דייוויד, ביחד עם הגנרל **עבד־אל־עזיז אל־גאמסי**. אחרי ההדחה היה מורסי עורך שבועון לילדים, וכיום הוא עורך שבועון־תיירות בשם קאהיר כיום.

הוא הביע כבר בעבר את רצונו לבקר בישראל אחרי ההדחה, ובכל פעם נדחה ביקורו ברגע האחרון. הפעם עמד לבקר כאן במשך כשבעה ימים, וסידרו לו פגישות עם אנשים המעורבים בתהליך־השלום, כדי להמשיך בספר שהוא כותב על הסיפורים האגושיים שמאחורי המשא־והמתן, עד הרגע שבו פרש מתפקידו הרשמי. כיועץ לסיפרו משמש הד“ר **בוטרוס בוטרוס־ע‘אלי**, שר־המדינה המצרי לענייני־חוץ.

■ בסיור של חברי ועדת־הכספים של הכנסת באילת הועלק להם שי — ספר חכמי חלם. את השי נתן להם מנכ“ל התאחדות המלונות בארץ, **משה עמיר**, שטען כי „הקשר בין כמה ממשתתפי הסיור לבין גיבורי־הספר איננו מקרי.“

■ יושב ראש ועדת־הכספים של הכנסת, ח“כ **שלמה לורנץ**, בא השבוע בשעה 4 לבניין ראש־הממשלה, עבר ליד אנשי כלי־התיקשורת ולא אמר להם מילה. בשעה 5 שמעו הכל ברדיו כי לורנץ הוזעק לישיבת־הממשלה והשתתף בה. אך האמת היא כי הוא לא נקרא לאותה ישיבה, ואף לא השתתף בה. אחרי ששמע לורנץ על הוויכוח שנערך באותה ישיבה בין שר־החינוך **זבולון המר** לבין שר־האוצר **יגאל הורביץ**, שם טען המר כי בהתחשב עם תנאי המשק יש להסכים למימצאים של דו“ח עציוני, והורביץ טען כי בהתאם לתנאי המשק אין להסכים לאותו דו“ח, אמר לורנץ: „יש לי פתרון אפשרי: שנאמר בהתאם ובהתחשב בתנאי המשק. אך העניין הוא שכאשר נגיע כולנו למעלה, יסתדר כל העסק.“ אמר לו אחד מיועצי שר־האוצר: „הפעם כבר הצליחנו לבלבל גם את זה שלמעלה.“ עם סיום ישיבת הממשלה אמר לורנץ שהוא הולך עכשיו להתפלל תפילת־מינחה, ואולי זה יעזור. למרות שהציע כי יצטרפו אליו, נאלץ ללכת להתפלל לבדו, כי איש ממשתתפי־הישיבה לא רצה ללכת להתפלל.

■ בוועדת־הכספים כעס ח“כ **עדי אמוראי** על כך שהוקצבו שני מיליון שקל, לפי דרישת היושב־ראש ח“כ שלמה לורנץ, לחיזוק העצמאי. מאחר ואיש ממישרד־אוצר לא בא לנמק מדוע אישרו את הכסף על פי בקשת לורנץ בילבד, הבין אמוראי שזו היתה פעולתו של שר־האוצר היוצא, יגאל הורביץ, שפיצה את לורנץ על כך שניסה להטות את חברי ועדת־הכספים לטובת הורביץ בקשר לדו“ח עציוני. אמוראי אמר ללורנץ: „לא מגיע לך פרס על־כך שניסית לחזק את סוכת הממשלה הנופלת,“ שלא לדבר על כך שבסופו של דבר, בעת הצבעה, נפלה ההצעה לטובתו של הורביץ. תקרית זו הזכירה לאמוראי את הימים שבהם היה שימחה ארליך שר האוצר, ופעם אמר לאמוראי: „תפסיק להפריע בוועדת־הכספים.“ ענה לו אז אמוראי: „זה תפקידי בוועדה.“ גם אז בסופו של דבר נפלה הצעתו של ארליך ואנשי־האופוזיציה בוועדה ניצחו.

■ באחד העיתונים פורסמה תמונה שבה מעניק חבר מועצת עיריית־ירושלים, **שמואל פרסבורג**, טבעת לאשה. העיר על־כך איש־העסקים הירושלמי **מוריס רג‘ואן**: „אין אנחנו מכירים את פרסבורג כמי שמעניק מתנות, ומלבד התמונה אין כל הוכחה שהטבעת אכן עברה לידי הגברת.“

■ בבית־המישפט ניסה השבוע עורך־דין **משה רוזם** לשחרר בערבות את לקוחו, לאולם הובא באותה עת אדם שהשתתף בתוכנית־הטלוויזיה זה הסוד שלי, שסודו היה

אנשים

שהוא איש־מערות. באותה תוכנית השתתף רום, כאיש־הצוות. כאשר נשאל האיש לכתובתו, טען כי אין לו כתובת. העיר רום: „זה נכון. האיש מתגורר במערה ליד הרצליה."

■ עם בחירתו של **נתן וך** כיושב־ראש סיעת־המערך בעיריית תל־אביב, במקומו של **אשר כן־נתן**, הוא קיבל עשרות מיברקים מידידים. לא שלח לו מיברק ראש־העיר, **שלמה** („צ'יצ'") **להט**. חבר הנהלת־העירייה, **דויד יוטן**, איש הליכוד, ביירך אותו במילים אלה: „אני מאחל לך לכהן עוד הרבה שנים כראש האופוזיציה בעיריה."

■ כאשר פנו אנשי אגודת שמע, המטפלת בילדים בעלי ליקוי־שמיעה, אל **הרוזד ריצ'מן**, מנהל אחד מבתי־המלון בתל־אביב, כדי שיעזור להם במימון ציוד למועדון חדש עבורם, לקח ריצ'מן את העניין תחת חסותו והבטיח לממן את כל הדרוש למועדון זה — ציוד, שטיחים, מקלטי־טלוויזיה ומישחקים.

■ במישפט המתנהל בין חברי להקת **הנשש החיוור** ובין הזמר **צביקה פיק**, הציעה השופטת **קיי כנעני** לצדדים כי תחת לפנות לבית־המישפט יסדרו את ענייניהם אצל בורר. לשם־כך הציעה את השחקנית חנה מרון, כי „יש לה הרבה זמן עכשיו."

■ בעת הוויכוח על מסירת תיק־האוצר היו שטענו כי שר־התיקשורת, **יורם ארי־דור**, הוא בעל סיכויים רבים יותר מאשר שר־התמ"ת **גידי עזן פת**. וכל זה למה? כי יש חוקיות מסויימת בשמות של רבים משרי־האוצר בישראל. במרבית השמות האות רי"ש נמצאת בשם המישפחה של השר. כדוגמה הביאו את שרי־האוצר לשעבר **פינחס סאיר, זאב שרף, יהושע רבינוביץ, שימחה ארליך ויגאל הורביץ**.

■ בלישכת מיפלגת העבודה אמר ח"כ **אבא אבן** כי המדיניות של הליכוד היא לייסר אותנו בעקרבים, ולהכות אותנו בשוטים. העיר על כך יושב־ראש המישמרת הצעירה, **חיים רמון**: „במדינה של מזוכיסטים, זה יכול לעבוד טוב מאוד."

■ ח"כ **שלמה הילל**, יושב־ראש ועדת הפנים של הכנסת, שהיה בעבר שר־המישטרה, סיפר בראיון ל־**איתן רבינוביץ** כיצד הוא נהג בבית, אחרי דיונים ארוכים על תיק האפרסק: „בבית אני עובר מאפרסקים לגרעינים, צופה בטלוויזיה ונרגע."

אריק איינשטיין

הקהל הצעיר, שמילא את האולם בהופעתו הראשונה בתל־אביב בתוכניתו החדשה, חמוש במישקפיים. כל שיר שהתחיל זכה למחיאות כפיים סוערות. הצעירים הנלהבים הדליקו נרות בכל פעם ששר את אחד מלהיטיו הרבים, כפי שעושים בני נוער בארצות־הברית, בהופעות של זמרים כמו בוב דילן ואלטון ג'ון. הקהל הרב לא נתן לו לרדת מן הבמה, והופעתו של איינשטיין הפכה חגיגה אמיתית באולם. הזמר שר שירים שכתב בעצמו ושכתבו אחרים למענו — על הרגשותיו כלפי נערות צעירות, על אהבתו האמיצה לאשתו, אלונה, ועל הפירסום שהוא בורח ממנו. הזמן הוא בן 40 ועדיין ממשיך למשוך את תשומת־לב

בלונים

מאת דניאלה שמי

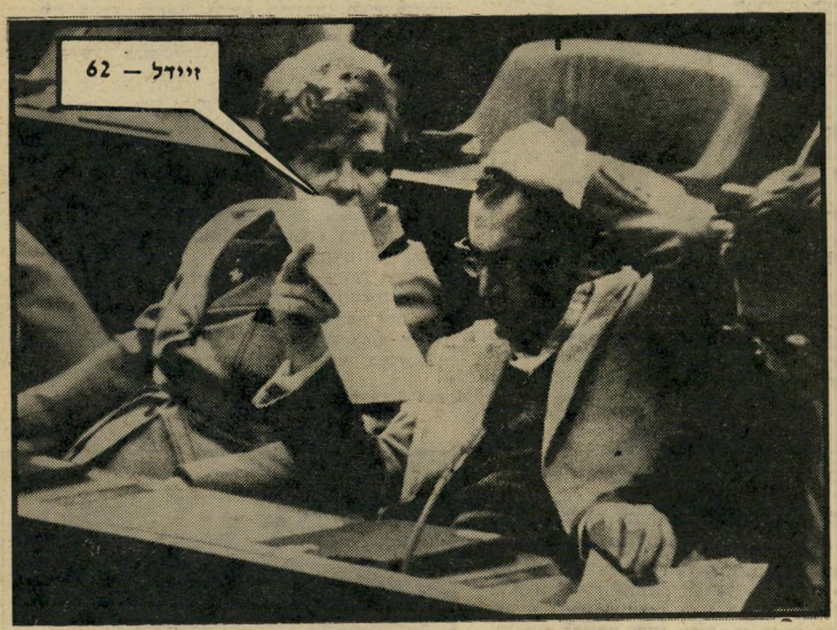

חברי־הכנסת יוסי שריד וחייקה גרוסמן במליאת־הכנסת

הקוזקים של ישוע

אני מקווה שהסידרה עמוד האש תטפל בתופעה, המלווה את התנועה הציונית מאז ראשית ימיה: תיקוות הציונים לזכות בשיתוף־פעולה מצד האנטי־שמים. החשבון היה פשוט, אך נאיבי: אם האנטי־שמים רוצים להפטר מן היהודים בארצותיהם, עליהם לתמוך בעליית היהודים „שלהם" לארץ־ישראל.

הרצל עצמו ניסה למכור רעיון זה לשילטון האנטי־שמי ברוסיה הצארית. כאשר ביקש להשיג את תמיכתו של הקיסר הגרמני, וילהלם ה־2, ידע מן הסתם כי האיש הוא גזען אנטי־שמי מובהק. זאב ז'בוטינסקי ביקש לכרות ברית עם האנטי־שמים הפולניים, ואף הצליח בכך לא במעט. אברהם („יאיר") שטרן שלח שליחים לאירופה כדי להשיג את תמיכת גרמניה הנאצית. כל ממשלות־ישראל השתדלו מדי פעם להשיג את תמיכתם של מישטרים וחוגים גזעניים ואנטי־שמיים.

כל זה ידוע, ונדון לא פעם. אך נדמה לי שהתופעה ההפוכה נדונה פחות. כוונתי לנטייתם המוזרה של אנטי־שמים קיצוניים לרחוש אהדה עמוקה למדינת־ישראל.

המיקרה הקיצוני — והמבעית ביותר — נמצא בעדותו של אדולף אייכמן, שניתנה בכלא הישראלי. בהתייחסו למשא־ומתן המפורסם עם ישראל קסטנר, ציין אייכמן כי ראה בתנועה הציונית את „היסודות הביולוגיים היותר־חיוביים" של העם היהודי.

עתה גדלה בארצות־הברית בקצב מדהים תנועה פוליטית של התעוררות נוצרית. יש בה פלגים רבים, המקיימים בקצב קדחתני כוחות מדיניים, מערכות־חינוך ורשתות־תעמולה. כולם פעלו לטובת רונלד רגן, ומקווים להשיג השפעה בממשלתו.

תנועה זו של „חזרה בתשובה" (או „לידה מחדש", לפי המינוח הנוצרי) דבקה באות של התנ"ך, הכוללת, כמובן, את הברית החדשה. היא „פונדמנטליסטית", יסודנית, היא דתית־לאומית במהותה, סופר־פטריוטית, אנטי־קומוניסטית קיצונית, אנטי־שמית, וראה זה פלא

— גם ציונית ופרו־ישראלית.

במהלך מילחמת־הבחירות האחרונה, עורר אחד מ־ראשיה שערוריה כאשר הכריז כי „אלוהים אינו שומע תפילות של יהודים." בזירה המקומית, נתונה תנועה זו במילחמה עם הקהילות היהודיות. בעוד שהיהודים דוגלים, מתוך יצר של קיום עצמי, בהפרדה מוחלטת בין הדת והמדינה, שואף הימין הנוצרי החדש לחסל הפרדה זו, ולהפוך את הנצרות הפרוטסטנטית לדת־המדינה.

איך יכול אדם לשנוא את היהודים, להאמין שהם

צלבו את ישוע ונושאים לעולמי־עד בחטא של רצח־אלוהים — ובאותה שעה להעריץ את מדינת־היהודים מקרב לב?

הנוצרים־החדשים אינם מאמינים רק שלפי הנבואות התנ"כיות קיום מדינת־ישראל הוא תנאי מוקדם לגאולת העולם. הם גם רואים בה את חיל־החלוץ שלהם במילחמת־העולם הבאה, הגרעינית, שהם מייחלים לה. הם מטיפים לסיפוח כל השטחים הכבושים לישראל, והם קיצוניים אף מתנועת־התחייה.

כתודה על כך העניק מנחם בגין את מדליית־ז'בוטינסקי לאחד מראשי־התנועה, ג'רי פולוול, מנהיג „הרוב ה־מוסרי", שגמל לו בקריאה הצהרה בזכות הסיפוח של „יהודה ושומרון" לישראל, בשם ישוע אדוננו. המעמד של הענקת המדלייה הוחרם על־ידי כמה מטובי הידידים של ישראל בארצות־הברית, אנשי המחנה הליברלי, וזיעזע יהודים רבים, הרואים בנצחון פולוול ואנשיו סכנה לעצם קיומם.

האמנם יש סתירה בין אנטי־שמיות והערצת־ישראל? או שמא התלהבות פרו־ישראלית זו אינה אלא צורה חדשה של אנטי־שמיות? האם יש כאן תעלומה פסיכולוגית, הממתינה לפיענוח?

דיוקנו של השייח'

כאיש צעיר

את ג'אבר אל־מועדי אני מכיר זמן רב יותר מכפי שמכיר אותו כל חברי־כנסת אחר. 32 שנה, ליתר דיוק.

מה פיתאום? אז זה היה כך.

בראשית 1949 יצאתי מבית־ההבראה, אחרי פציעתי. כתבתי בהארץ מאמר בשם PAX SEMITICA („השלום השמי"), ובו פירטתי את השקפתי על הצורך לשלב את המדינה הישראלית החדשה במרחב השמי. חזיתי חזון (אם מותר לומר כך) של איחוד מרחבי — מדיני, כלכלי, צבאי — שבו תתפוס ישראל מקום נכבד, לצד המדינות הערביות. היה זה המשך לחוברת בשם מילחמה או שלום במרחב השמי, שכתבתי ערב מילחמת־תש"ח, ושבה הטפתי לשילוב־יחד של התנועה הלאומית העברית והתנועה־הערבית.

אל־מועדי

בעיקבות מאמר זה התקשר עמי צעיר לובש־מדים, ששירת במימשל הצבאי שקם באזורים הערביים בישראל. אותו צעיר מאס בשיטות המימשל, שהפכו את האזרחים הערביים במהירות־הבזק לאויבי המדינה החדשה. הוא חלם על מישטר שבו יהפכו הערבים אזרחי־יישראל גשר לשלום בין המדינה החדשה והעולם הערבי.

הצעיר שאל אותי מה אפשר לעשות. עלה הרעיון לכנס פגישה מצומצמת, יהודית־ערבית, כדי לבחון אם אפשר להקים תנועת־שלום משותפת. הצעיר, שהכיר את הציבור הערבי בתוקף תפקידו, קיבל על עצמו לזמן לפגישה כזאת כמה צעירים ערביים מבטיחים.

הפגישה נערכה בביתו של צעיר ערבי מקסים, רוסטום אל־בסטוני, אחיו של אחד מראשי העדה המוסלמית בחיפה, בדירה המשקיפה על המיפרץ. השתתפו בה ארבעה: שני יהודים ושני ערבים. החייל הצעיר ואני (גם אני לבשתי עדיין מדים, כי הייתי בחופשת החלמה) ייצגנו את הצד היהודי. אחרי שהתוודעתי אל בעל־הבית, הוצג לי המשתתף הרביעי. היה זה צעיר דרוזי (אז עדיין לא עלה על דעת איש לכנות כי הדרוזים אינם ערבים.) הוא לבש את התלבושת של עדתו. שמו היה ג'אבר אל־מועדי. הערכתי שהוא בשנות ה־20 המאוחרות של חייו.

רוסטום היה אז קרוב למפ"ם, תלמידו של אהרון כהן. מאהרונצ'יק ינק אמונה איתנה בקיומה הנפרד של התנועה הלאומית הפלסטינית.

נוצר ביניינו קשר מיידי. הסתבר לנו כי אנחנו תמימי־דעים לגבי הצורך בהקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל. סברנו כי על ישראל להפעיל את כוחה כדי להבטיח את כינונה של מדינה זו, חרף רצונם של המיצרים בדרום והירדנים במיזרח.

(לרוסטום קרה לאחר־מכן מה שקרה לכל הערבים ההגונים שהצטרפו למפ"ם. הוא נשחק בין התיאוריה הפרו־ערבית של מפ"ם והפראקטיקה האנטי־ערבית שלה. כנציג מפ"ם בכנסת נאלץ להשלים עם מיפלגה שתמכה במדיניות האנטי־ערבית של דויד בן־גוריון בחוץ ומבית, עד לתמיכה בקנוניה הישראלית־בריטית־צרפתית וב־מילחמת־סיני. הוא התייאש, נטש את מפ"ם, שירת זמן־מה את המימשל הצבאי השנוא, נשא צעירה פולנית־נוצרית וירד מן הארץ. תמהני מה מעשיו כיום.)

לעומת ההבנה המיידית שמצאתי עם רוסטום אל־בסטוני, לא נוצר קשר נפשי או פוליטי עם ג'אבר אל־מועדי. ככל שהתקדמה השיחה, התרשמתי שהוא זומן למקום בטעות. היה ברור כי הוא חיפש דרך לקידום פוליטי. כאשר נוכח לדעת כי אנחנו מתכוונים לצאת לדרך בלתי־פופולרית מאוד, שתיתקל בהתנגדות נמרצת מצד השילטונות, התקרר התלהבותו במהירות־שיא.

כשראיתיו שנית, כעבור שנים, היה חבר־כנסת מטעם רשימה אשר הערבים נהגו לכנות את חבריה בשם „הזנבות של מפא"י." כשכיהנו יחד בכנסת, עודד בי יחסו האדיש לגורל הערבים בישראל שאט־נפש כה רב, עד כי לא בירכתיו אף לשלום. לזכותו אפשר לאמר כי נשאר נאמן לעצמו.

דויד השומר חוזר

ועוד פרק־זיכרונות, על דמות אחרת שבלטה השבוע על רקע רציחתו של חמאד אבו־רביע.

במשך כמה שניות הופיע על המירקע אליהו נאווי, ראש עיריית באר־שבע. רבים מן הצופים, שאינם מכירים את האיש, בוודאי הופתעו מן ההבנה העמוקה שבה דיבר האיש אל לב הבדואים, כשווה אל שווה, בנסיונו להניא אותם מגאולת־דם.

לא הופתעתי, כי את נאווי אני מכיר מאז נעורינו — וכבר אז התרשמתי עמוקות מגישתו לערבים.

נזדמן לי להכיר בחיי עשרות „ערביסטים", מהם שקראו מאות ספרים ערביים, מהם שהתפארו בכך שהם מבינים את השפה הערבית על בוריה, ושהם יודעים בדיוק את כל מינהגי־ערב. לא פעם הם הזכירו לי את אימרתו המפורסמת של ברנארד שו, שהאנגלים והאמרי־קאים הם עמים קרובים אשר רק שפה משותפת מפרידה ביניהם. ערביסטים רבים שוגים באשלייה שידיעת השפה הערבית מקנה הבנה כלשהי בעניינים ערביים. לעיתים קרובות נכון ההיפך הגמור.

נאווי, יליד עיראק, אינו מבין רק את השפה ה־ערבית, ואינו בקיא רק במינהגים הערביים. הוא מבין לנפש הערבים, מפני שהוא אוהב ומוקיר אותם.

הכרתי אותו כימעט במיקרה. נאווי עבד אז כמזכיר אירגון השומרים (אחד משני האירגונים שהיו קיימים אז). אני עבדתי זמן־מה כבלש במישרדו של דויד תידהר, מישרד־הבלשות הראשון (והיחידי אז) בארץ. אירגון־השומרים עסק בחקירה גדולה, שהיתה חשובה ל־מאמץ־המילחמה האנטי־נאצי, וביקש ממני לקבל חקירה זו לידיי.

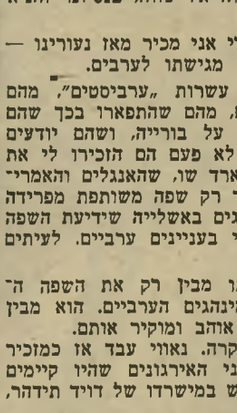

נאווי

הייתי צמא ליידע על עניינים ערביים, ונאווי עזר לי מאוד. ביליתי שעות רבות בביתו, שהיה מקור־שט כולו באביזרים ערביים, גם אחרי שנשא אשה תכ־לית־עיניים וזהובת־שיער, שמוצאה הגרמני בלט מאוד.

כאשר התקרבה מילחמת־תש"ח, שאלתי את נאווי אם הוא מוכן לתת יד להגשמת רעיון שעלה בי אז. הייתי משוכנע כי המילחמה הפכה בלתי־נמנעת. חששתי שמא תהיה זאת מילחמה לאומית, שתפער תהום לדורות בין המדינה היהודית שתקום ובין העולם הערבי כולו. סברתי שניתן למנוע אסון זה אם ההנהגה הציונית תציע לעם הפלסטיני עוד במהלך המילחמה תוכנית לדו־קיום שתוכל להתקבל על דעתו, וכך תיצור ניגוד בין ההמונים הפלסטיניים ובין ההנהגתם הריאקציונית.

כדי למכור רעיון זה להנהגה, הלבשתי אותו באיצ־טלה של „לוחמה פסיכולוגית", מושג שהיה אז מודרני, בעיקבות מילחמת־העולם. ביקשתי את נאווי לשתף עימי פעולה ולספק את החומר הערבי למערכה זו (צעיר אחר, בנו של המנהיג הציוני פרץ ברנשטיין, קיבל על עצמו לספק את החומר האנגלי, שהיה מכוון לעבר הכוחות הבריטיים.)

במהירות קדחתנית הכינונו תזכיר מפורט למיפקדת ההגנה, בתוספת עשרות כרוזים־לדוגמה. שום דבר ממש לא יצא מזה, כמובן. הוזמנתי פעם לבית האדום, לשיחה עם אחד ה„ערביסטים" הרישמיים. אך מנהיגי היישוב לא היו מעוניינים בקו־מחשבה זה. לדויד בן־גוריון היתה דעה משלו על עתיד היחסים בין שני העמים בארץ, וזו נשאה פרי כאשר נעלמו מאות אלפי ערבים מן השטח שנכבש על־ידי צה"ל.

אולם היתה ליוזמה שלנו תוצאה חיובית אחת: אליהו נאווי הוזמן להופיע ברדיו באופן קבוע, ובמשך זמן רב דיבר אל לב הערבים בסיגנונו המייוחד, שהיה טבול באנקדוטות עממיות ובהלצות פולקלוריות. המאזי־נים הכיר‌והו רק בשם „דאוד אל־נטור" (דויד השומר). הוא נאלק, כמובן, להטיף לקו הרישמי.

חשבתי על נאווי ועל אנשים כמוהו, כאשר הצעתי ב־1953 להקים „מטכ"ל לבן" — מטה־פעולה קבוע לפעולה להשגת השלום, במיסגרת מיניסטריון מייוחד. מאז השתנתה רעיון זה שוב ושוב. אי־הגשמתו עד עצם היום הזה הוא מחדל היסטורי שאין לו כפרה.

הארץ הזאת מלאה באנשים מוכשרים, שכישרונותיהם המייוחדים מבוזבזים. אכן, ביזבוז המשאבים האנושיים מאז ממשלתו הראשונה של בן־גוריון ועד ממשלת־בגין, הוא גדול הפשעים הלאומיים. נדמה לי כי נאווי הוא דוגמה בולטת מאוד לכך.

הנדון:

דיעדושים

כ**ה אמר** אברהם לינקולן: „אתה יכול לשטות בכל האנשים במשך כמה זמן, ובכמה אנשים במשך כל הזמן, אבל אינך יכול לשטות בכל האנשים במשך כל הזמן."

מאז נאמרו הדברים חלפו 122 שנים, אך הם לא הופרכו. להיפך.

הוכח בעליל שניתן לשטות בחלק מן האנשים במשך כל הזמן.

יתר על כן: הוכח כי אותם אנשים רוצים להיות מרומים שוב ושוב.

את ההוכחה המדעית לכך סיפקה ה־תופעה ששמה ד"ש.

ד"ש שהיתה, והנפיונות ?הקים עתה ד"ש חדש.

■ ■ ■

ה**הוכחה היא** כה מושלמת, מפני שהניסוי ששמו ד"ש היה כה מוש־לם. מסקנותיו היו חד־משמעיות והחלט־יות במידה שהיא נדירה מאוד בפולי־טיקה.

בדרך כלל אין בחיים המדיניים צב־עים של שחור ולבן. אין גבולות חדים לגמרי. תמיד נשאר מקום לגוונים של אפור, לשטח־ביניים, לשוליים מטושט־שים.

לא כן במיקרה של ד"ש.

הכישלון של ד"ש הוא טוטאלי.

התרמית של ד"ש הובהרה בצורה שלא הותירה שום מקום אף לקורטוב של ספק.

תנועה כבירה זו של אזרחים, שהגיעה לשיאה כאשר הצביעו 202,265 איש ואשה בעד רשימה זו, לא הוזידה אף תוצאה חיו־בית א ח ת.

בממשלה ומחוצה לה, לא גרמה ד"ש אף לשינוי הזעיר ביותר שיש בו חיוב.

אף מטרה א ח ת של ד"ש, אוילית או שולית ככל שתהיה, לא הוגשמה.

אין אף עיקרון א ח ד מעקרו־נות ד"ש — שיבעה או שיבעים־ושיבעה במיספר — שלא הופר ונבזה בפרהסיה.

אפשר היה לקוות כי אחרי נסיון ש־כ זה, לא יעז איש בדורנו — ואולי גם בדור הבא — ליזום גוף דומה, להש־מיע מנגינות דומות.

והנה מסתבר שהיתה זו תיקוות־שווא.

■ ■ ■

כ**די ?נתח** את המרכיבים השונים של תיסמונת ד"ש, כדי להגדיר כראוי את הנסיונות להחיותה שוב.

קודם כל, המרכיב האנושי.

כדי ליצור את התרכובת הכי־מית של ד"ש, דרושים שני חומרים אנושיים: יפי־הנפש והנוכלים.

או, על פי הגדרה אחרת: הקומסמי־קאים והפיראטים. הנאיבים והשוודדים. הצופים והטרמפיסטים.

אין אלה בלי אלה. יפי־הנפש לבדם לא יצליחו, כי אינם מסוגלים להקים גוף פוליטי רציני. הנוכלים לבדם לא יצליחו, כי פרצופם הגלוי מבהיל את הבריות. הם זקוקים למסיכה.

כך נוצר הסימביוזיס המושלם.

הציבור רואה ספינה מרהיבה, היוצאת לדרכה אל העולם החדש. אין הוא יודע כי זוהי ספינת־שו־טים, שעליה השתלטו שודדי־הים.

■ ■ ■

ה**יסוד החיובי** של כל ד"ש הוא שבט של צופים.

אלה הם אנשים המכריזים כי „איכפת להם" (שתי מילים חשובות מאוד להב־נת הד"שיזם. בעליהן מאמינים כי עצם האיכפתיות היא מעלה טובה שדי בה. מי שקובע כי איכפת לו, אינו חייב לפרט מה בעצם איכפת לו, למה הוא מתנגד, ומה התוכנית שלו.)

הצופה הקשיש אינו מחפכן, חלילה. אין הוא דוגל בדברים שהם חריגים, בזתי־פיפורריים, כתתי־מקוכלים. אין הוא רוצה להרגיז איש, חס ושלום.

הצרה היא שכל בעייה גדולה בחיים הלאומיים מחייבת פתרונות הנראים תחי־לה כחריגים, שאינם מקובלים ואינם פו־פולאריים. שהרי אילו היו פתרונות אלה מקובלים ופופולריים, היו מתגשמים זה מכבר, ולא היה צורך בהתעוררות ציבו־רית. כפי שאמר הפילוסוף ג'ון לוק, שחי מאתיים שנה לפני לינקולן: „תמיד חושדים בדיעות חדשות, ובדרך כלל גם מתנגדים להן, כשהסיבה היחידה לכך היא שאין הן מקובלות עדיין על־ידי הרבים."

אין פחד נורא יותר בליבו של הצופה מאשר הפחד מפני התדמית הראדיקלית. מקורו של מונה זה הוא במילה הלא־טינית „ראדיקס", שורש. הטיפול בשורש של בעייה מכאיב בדרך־כלל. אך מי שאינו מוכן לטפל בשורש, אינו יכול לטפל אלא בסימפטומים טפלים. בסופו של דבר נגזר עליו להסתפק בשינויים קוסמטיים.

היה מי שאמר על ידידי אמנון רובינ־שטיין שהוא „ההלנה רובינשטיין של ה־פוליטיקה הישראלית."

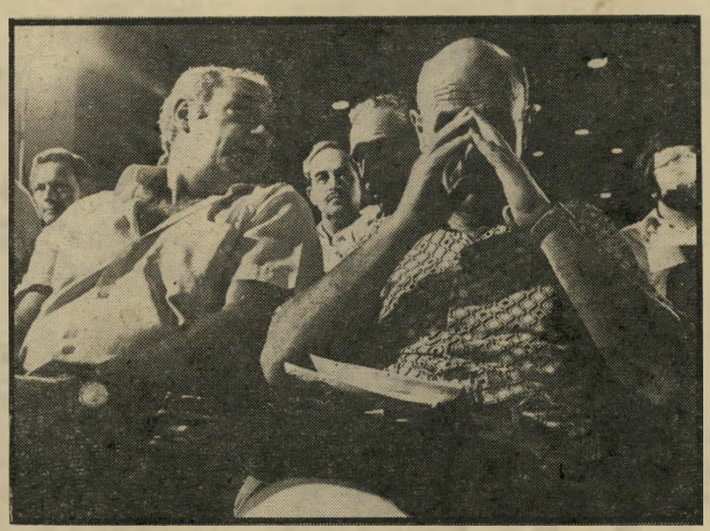

ידין, תמיר ושות' בד"ש: הצופים והפיראטים

אימרה זו נכונה ?גבי ד"ש כו־לה. היא התעניינה מלכתחילה בבעיות קוסמטיות בלבד.

היא ברחה מכל התמודדות עם הבעיות האמיתיות של המדינה: "מילחמה ושלום, העניין הפלסטיני, הפער העדתי, המפולת הכלכלית. לבעיות אלה דרושים פתרונות ראדיקליים, שבהחלט אינם פופולריים.

תחת זאת הציעו אנשי ד"ש לשנות את שיטת־הבחירות.

אלוחים העניש אותם גם על כך. שיטת־הבחירות הנהדרת, תרופת־הפאטנט המתקנת־את־הכל, הופעלה בתוך ד"ש עצמה — והנחיזה ניצחון מכריע ?מרכיב האנושי השני של ד"ש: הנוכלים.

■ ■ ■

ה**נוכלים הם** אבירים־שודדים, ה־משוטטים מדי ארבע שנים בערבות הפוליטיקה הישראלית ומחפשים שלל.

הם רוצים כיסא בכנסת, ואם אפשר גם בממשלה. לא איכפת להם אין, היכן ובשם מה.

הם דומים ?לוחמים פוליטיים אמיתיים כמו ששכיר־החרב דומה ?חייל, או הזונה ?אשה האוהבת.

כאשר נשמע הרחשוח הראשון של ההתארגנות, העתידה ?להוליד את הד"ש, עטים עליה הטרמפיסטים האלה. אין הם מרפים. הם מנצחים את יפי־הנפש הנאי־ביים בנקל, כי אין להם מעצורים. אין הם בוחלים בכל אמצעי, אין להם עק־רונות, ויש להם ידע רב מנסיונות קודמים.

כך קרה שסיעת ד"ש הכניסה ?כנסת את המצבור הגדול ביותר של שכירי־חרב פוליטיים.

בחיים המדיניים עוברת תהליך מסויים, מחייב המציאות, המשמש לה גם כמיב־חן וכמסנגנת.

מי שרוצה בשינוי מציב דגל חדש. אם הוא שואף לשינוי של אמת, גם הדגל יהיה חדש באמת — משמע, בל־תי־פופולרי ובלתי־מקובל.

דגל כזה מרתיע את מחפשי־ההזדמנויות, את הציניקאים, את הנוכלים. הוא מושך אליו את ה־אריות בג'ונגל הפוליטי, לא את הצבועים והתנים. זגם לא את חשו־עים והנחשים.

מחנה אופוזיציוני, ראדיקלי, הדוגל ב־פתרונות של ממש, מוכרח לתעות זמן־מה במידבר הפוליטי. במקרה הטוב ביו־תר ירכוש בהדרגה נפשות. זהו תהליך ממושך, המאפשר לו להדקק ולהכשיר את עצמו לאחריות. האופורטוניסטים יצ־טרפו אליו רק ברגע הנצחון.

התהליך של ד"ש הוא הפוך.

מכיוון שאינה דוגלת בשום־דבר שהוא באמת חדש, בשום פתרון שהוא מכאיב מבחינה נפשית או גופנית, היא נוצרת כתנועה המונית, יש מאין. היא מושכת אליה המוני „איכפתניקים־דה־לוכס", או־תם המתקנים את העולם בחתימה על עצומה, והנושאים סיסמה בהפגנה מכו־בדת, והוחזרים הביתה בהרגשה הנעימה שתרמו את תרומתם לתיקון העולם.

ד"ש גדלה כמחירות, כמו הקי־קיון של יונה, ומופה כסופו.

■ ■ ■

כ**י גוף כזה** נושא בקירבו מן הרגע הראשון את הזרע של חורבנו, את מוקד רקבונו.

קודם כל, מפני שהוא מוכרח למשוך לכל ערימה יכול להתגנב תפוח רקוב. תפוח רקוב יכול אף להקים סיעה שלמה משלו. אך בתשע הכנסות שעד כה לא היתה עוד סיעה גדולה, שהכניסה לכנסת מיספר כה רב של תפוחים רקובים.

הריקבון השורר עתה בכנסת לא יתואר ביי תרומה זו של ד"ש.

אם נכונה האימרה המפורסמת של ישוע מנצרת — „בפירות שלהם תכירו אותם!" — הרי אפשר בהחלט לעמוד על מהותה של ד"ש המקורית על פי פירות־באושים אלה. הקשר בין ה„עק־רונות" של ד"ש ובין אחוז כה רב של נוכלים בקרב מנהיגיה אינו יכול להיות מקרי.

■ ■ ■

מ**ובן שאינו מקרי.** הקשר ברור וגלוי לעין.

תנועה המבקשת לחולל שינוי אמיתי אל עצמו את הצפורים הדורסות, החגות בשמיים והרואות ממרחקים את הפגר עוד לפני שהתפגר. יפי־הנפש הם טרף קל לטורפים הפוליטיים.

שנית, זהו אוסף רב של אזרחים ששום דבר אינו מאחד אותם באמת.

אפשר ללכד אנשים בסיסמות־כוב ערב־בחירות, ולשמור על אחדותם במשך כמה חודשים. אך יום אחרי הבחירות צריכה התנועה המצליחה להתמודד עם הבעיות האמיתות של המציאות.

כאשר מתעוררת הבעייה הראשונה ה־תובעת פתרון ברור מסתבר כי כל פת־רון יפלג את חברי־התנועה לעשרות רסי־סים. להטיל מיסים המורים על ריווחי הבורסה, או לא? לנהל משא־ומתן עם אש"ף, או לא? לקחת מן העשירים כדי לתת לשכונות־המצוקה, או לא? לקצץ באופן דראסטי את תקציב הבטחון, או לא? להקים התנחלויות בשטחים המוח־זקים, או לא?

ובעיקר: האם ?להצטרף ?ממ־שיזה, וליהנות מפירותיה, או לא?

הכדור הפורח, שצנח אחרי שהתרומם לגובה של שניים־שלושה מטרים, נקרע לגזרים. הקרעים פזורים על פני השטח כסמטרטוטים של ספונג'ה, או משמשים ככסות לערוותם של האסטרונאוטים ה־מדומים.

האם זה קרה במקרה? האם אשם בזה מישהו? האם נבל אחד גרם לכל הצרה הזאת?

כוודאי שלא. הד"ש הוא מטיבעו פרי של יום אחד, הנרקב למחרת היום.

אשמים בכך הצופים, לא פחות מאשר הנוכלים. ואשמים יותר מהם כל אותם אנשים אשר רצו כי ירמו אותם, מפני שחיפשו רגיעה נוחה למצפונם.

הם ביקשו „לשנות את הכל, כתנאי שהכל יישאר במקומו."

■ ■ ■

ע**כשיו זה** קורה שוב.

200 אלף מצביעי ד"ש משוטטים ב־מידבר הפוליטי, ועימם כ־200 אלף מצ־ביעי הליכוד, שמאסו בשילטון של סי־עתם. הם נעים לעבר המערך.

זהו פיתוי כביר לדייגים. אם יפ־רשו רשתות בין הליכוד וד"ש ובין המערך, האם לא יוכלו ?תפוס דגים שמנים, ?פני שיגיעו אל פיו הפעור של הלוויתן המערכי?

הרחשושים כבר נשמעים לאחן המב־חינה. גרגרים מתאגדים, מפרסמים מינ־שרים, יוצאים חוצץ נגד פלוני שהדיח או בעד אלמוני שהודח. פרופסורים עלי־זים מחברים מצעים ד"שיסטיים חדשים, מכנסים כינוסים, קוראים להתעוררות. פוליטיקאים משופשפים, בעלי נסיון ו־יידע באמנות הקרנבלים, כבר מנפחים באלונים חדשים, כדי להקדים את הקונ־קורנציה האפשרית. האבירים־שודדים שוב דוהרים אנה ואנה, בקדחתנות גוברת.

לכל המגמות האלה יש המכנים המשותפים של הד"שיזם.

הן מבקשות לתפוס את השטח שבין הליכוד והמערך. הן נזהרות מלהציב פת־רונות ברורים לבעיות הגדולות של ה־מדינה, שתתעוררנה בלי כל ספק בתקו־פת־הכהונה של הכנסת הבאה.

לכל אחת מהן יש תרופות־פא־טנט המרפאות את כל המחלות — משחפת עד גזזת — מבלי ?הבי־איב. אין צורך בניתוח. די באי־פור.

כולן כאחת מסתיגות בבוז ובזעם מ־„רעיונות שוליים", מתנועות רדיקליות. כולן רוצות מאוד בהתחדשות, בסדרי־שילטון תקינים, בחיסול השחיתות, באח־דות לאומית, בשלום, בהחזקת השטחים הדרושים לבטחון, בהגברת העליה, ב־צימצום האידידה, במיזוג העדות, בשיקום שכונות־המצוקה, בחיסול הפשע המאור־גן, בהפסקת הבזבזנות ובהבאת אנשים הגו־נים ורעננים לשילטון.

הם עצמם.

יש שתי אפשרויות להנות ממשחקי גביע אירופה בכדור סל...

להיות במגרש או לראות אותם בטלויזיה "סיירה".

יום חמישי בערב. המשחק התחיל. איזה מתח, איזה התלהבות, הקהל שואג, איזה דרמה! אפשר ממש "לחתוך את האויר". אתה יושב בבית ומרגיש בדיוק כאילו אתה שם.
רק טלויזיה "סיירה" מסוגלת לעשות זאת.
הצבעים, האויר ואפילו השופט, ממש כמו להיות במגרש.

סיירה — טלויזיות צבעוניות מהולנד 20, 22, ו־26 אינץ' עם או בלי שלט רחוק.

השרות והאחריות ע"י המעבדות למוצרי "פיליפס" בישראל.

יבואן בלעדי בישראל:
רדיו צליל (1979) סוכנויות יבוא בע"מ טל: 03-335684

שווק והפצה: רדיו צליל בע"מ, טל: 03-335684
פ. ל. ב. בע"מ, טל: 04-726389

SIERA
סיירה צבעים טבעים מהולנד

אימפקט - חיפה

דו תשקיף

השב"כ נכנס לפעולה

שרות־הביטחון־הכללי (השב"כ) נכנס לחקירת רצח ח"כ חמאד אבו־רביע.
השב"כ משתתף בחקירה

בינתיים שכר ג'אבר מועדי את שירותיהם של הפרקליטים שלמה תוסיה־כהן ומשה שגיא, כדי להגן על בניו.

מועדי פנה קודם לכן לח"כ משה עמאר, שהוא גם עורך־דין. עמאר הסכים תחילה לייצג את מישפחתו, אך מאוחר יותר חזר בו מהסכמתו.

שיחת ג'אבר מועדי ביקר בירושלים ביום השישי האחרון. הוא נפגש לשיחה עם קציני־משטרה בכירים, אך טען, "זו לא חיתה חקירה."

כיצד הפך ברי־לב למרגל

גל השמועות המגוחכות שהציף את המדינה, כאילו מזכ"ל מיפלגת־העבודה ח"כ חיים ברי־לב „נתפס בריגול נגד המדינה", גבע מהשיחה הסודית שקיימו לפני שבועיים ראש־הממשלה מנחם בגין וראש האופוזיציה ח"כ שימעון פרס.

בסיומה של השיחה ביקש בגין מפרס שלא לספר את תוכנה לאיש. פרס אמר שהוא יספר עליה רק לברי־לב, ואז ביקש ממנו בגין להימנע גם מזאת. מכאן נבעו כל השמועות.

אנשי המערך טוענים כי האיש העומד מאחרי גל השמועות הוא שר־החקלאות, אריק שרון.

אייזנברג היה משלם יותר

על־פי מידע במישרד־האוצר, עמד פיר אייזיק ווילפסון לקבל סכום נוסף של 5,5 מיליון דולר משאול אייזנברג, אילו היתה מתבצעת העיסקה למכירת חלקו של ווילפסון ב„פי" תמורת 27,5 מיליוני לירות.

על־פי הערכת האוצר שווה חלקו של וולפסון בפי כ־40 מיליון דולר.

בישיבת השרים, שהחליטה למנוע מאייזנברג לרכוש את מניות וולפסון בפז, השתתפו רק שלושה שרים: גידעון פת, יצחק מודעי וייגאל ידין. באותה ישיבה התבטא פת: „נממש את הזכויות שלנו בפז, ואחר־כך נמכור אותם לאייזנברג במחיר מועדף."

משל נגד ההקדמה

מיפלגת העבודה נמנעה מלהציע את הקדמת הבחירות לתאריך מוקדם באמת, בגלל חששו של יושב־ראש המיפלגה, ח"כ שימעון פרס, מפני מזכ"ל ההסתדרות, ירוחם משל.

משל התנגד לכך שהבחירות תיערכנה לפני מועד הבחירות להסתדרות, ב־7 באפריל.

למשל ברור שבעיקבות ניצחון גבוה של המערך בבחירות לכנסת, אם תיערכנה תחילה, יהיה ניצחון המערך בבחירות להסתדרות קטן הרבה יותר.

לעומת זאת מבינים כל עסקני העבודה שאם יזכה המערך תחילה בניצחון מוחץ בהסתדרות, יקטין הדבר את ניצחונו בכנסת, כפי שקרה תמיד בעבר. אך אין בכוחם לעמוד מול משל, שיש לו עתה השפעה גדולה מאוד על מנגנון המיפלגה.

המפד"ל תהיה בקואליציה

שיחה ארוכה, שנערכה בשבוע שעבר בין שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, ובין יושב־ראש מיפלגת העבודה, ח"כ שימעון פרס, הוגדרה על־ידי שני הצדדים כשיחה מועילה.

השניים שוחחו ביניהם כאילו כבר מוסכם שהמפד"ל תהיה בקואליציה הבאה. בין היתר ניסה פרס לשכנע את בורג שהמפד"ל תוותר על תיק־החינוך בממשלה הבאה.

לוינסון הסכים

בניגוד לתחזיות קודמות, הסכים יעקוב לוינסון להיות שר־האוצר בממשלתו של שימעון פרס.

פשיחה שנערכה בין השניים בשבוע שעבר הוחלט שפרס יודיע על כך במסיבת־עיתונאים, מייד אחרי שובו של לוינסון מחוץ־לארץ ב־22 בחודש.

חמיר - ראש מערכת הבחירות

שר־המישפטים לשעבר, ח"כ שמואל תמיר, עומד לערוך עוד מיפנה בזיג־זאג הניצחי המאפיין את דרכו הפוליטית.

תמיר יצטרף בימים הקרובים לליכוד, ויימונה כראש מטה הבחירות של רשימה זו.

קציני משטרה במס־הכנסה

המישטרה עומדת להכניס קציני־מודיעין מישטרתיים לצוותי מס־ההכנסה.

בצורה זו מתכוון ראש ענף־החקירות במטה הארצי, ניצב יחזקאל קרתי, „לספח" אליו את מחלקת־החקירות של מס־ההכנסה.

כרטיס־טיסה לחייל־תלמיד

הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, עומד לתרום את צמד כרטיסי־הטיסה לגרר מניה, בחברת לופטהאנזה, שבהם זכה בנשף כתבי־החוץ בשבוע שעבר. הרמטכ"ל מנוע מלטוס בחברות זרות.

הכרטיסים יוענקו לשני חיילים שיצטיינו בלימודיהם באחד מבתי־הספר הצבאיים שהקים הרמטכ"ל.

הממשלה תקנה עוד מטוסים

הממשלה עומדת לרכוש שני מטוסי „בואינג 737", אך לא תיתן אותם בשלב זה ל„אל־על". הממשלה תמשיך כך אופציה שיש לה בקניית המטוסים.

מטוסים אלה יצטרפו לארבעת מטוסי הבואינג 767 שנרכשו לאחרונה על־ידי הממשלה.

תלונות נגד צ'יצ' וטיומקין

חברי אל"ה, „אזרחים למען השכונות", שהתפרצו לפני כמה שבועות לדישבתו של ראש־עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ'") להט, עומדים להגיש תלונות פליליות למישטרה נגד צ'יצ' ומפקד מחוז תל־אביב של המישטרה, ניצב משה טיומקין. הצעירים מאשימים אותם בתקיפה.

נגד הצעירים עומדת המישטרה עצמה להגיש מישפטים בעיקבות התקרית.

בומה איבד את קולו

יושב־ראש מועצת המנחלים של „אל־על", אברהם („בומה") שביט, איבד את קולו בשבוע שעבר.

שביט נזקק לטיפול רפואי, ורופאיו אסרו עליו לאמץ את מיתרי הקול.

הורביץ מגייס כספים

ראש רפ"י, ח"כ ייגאל הורביץ, פנה באחרונה אל אנשי־עסקים וביקש עזרה כספית למסע־תבחירות של רפ"י.

על־פי הערכת הורביץ וח"כ זמן שובל, יהיו הוצאות מסע־הבחירות של רפ"י כ־160 מיליון לירות.

מידי קופת־המדינה תקבל הרשימה רק כחמישה מיליון לירות.

הדובר ניצל

שר־האוצר לשעבר, ייגאל הורביץ, עמד לפטר את הדובר הוותיק של מישרד־האוצר, דויד בר־חיים, ולמנות במקומו את דוברת מישרד־הבריאות, דבורה גנני.

התפטרותו של הורביץ מהמישרד הצילה את בר־חיים מפיטורין.

החמרה בעבירות מהירות

שופטי־התעבורה בארץ החליטו להחמיר בעונשיהם של נהגים, שנתפסו כשהם נוהגים במהירות העולה על 20 קילומטר־לשעה מעבר למהירות המותרת.

לשוטרים ניתנה הוראה להימנע מלתת אזהרות לנהגים שנתפסו במהירות העולה על 20 קילומטרים־לשעה מהמהירות המותרת, ולתת בכל מיקרה דו"ח.

855 צירים

מרכז מיפלגת־העבודה ימנה 855 צירים. על כך החליט השבוע יושב־ראש מיפלגה זו, ח"כ שימעון פרס.

גם החלטה זו של פרס מעידה על כך שאין הוא מתחשב כלל ברסיסי מחנה־רבין במיפלגה.

מיבצע נגד אנוסים

מישטרת חיפה עומדת לפתוח השבוע במיבצע רחב־ממדים לתפיסת אנסים.

בחיפה משתוללים בשבועות האחרונים אנסים. במיבצע תשתתפנה שוטרות מוסווות כפתיון לאנסים.

אתה והשקל

המדור „אתה והשקל" לא יופיע במשך כמה שבועות, מאחר שעורכו עד כה, יגאל לביב, חדל מלכהן כחבר מערכת „העולם הזה", במיסגרת אירגון מחדש של המדורים הכלכליים.

המדור יחדש את הופעתו בעוד שבועיים, בצורה חדשה, ועם הקוראים הסליחה.

יו"ר אש"ף מצהיר בעיתון ערבי על מגעים עם גופים ישראליים ציוניים - יועצו מנבא דו־קיום „בין מדינת ישראל ומדינה פלסטינית" - דובר אש"ף ושר של ממשלת ירדן מברכים כנס של מוסד ישראלי

לקראת תפנית באש"ף?

צ וות הטלוויזיה הישראלית בא ל־מקום. התקין את מכשיריו והמתין לפתיחת הכנס. אולם הוא לא צילם. לפתע בא למקום הכתב לעניינים ערביים, אהוד יערי, הודיע לצוות קצרות: „לא מצלמים!" הסביר יערי למארגנים: „זה לא חד־שות!" ולאחר רגע: „ממילא לא ישדרו את זה!"

נראה כי השיקול של כלי־תיקשורת אחרים היה שונה. למחרת היום פירסמו עשרות תחנות־שידור ועיתונים את הכנס ברחבי העולם. הנהגת אש"ף וממשלת ירדן הגיבו עליו בהודעות רישמיות. עיתו־נאים ושדרים מכמה ארצות ביקשו חומר־רקע.

אך הציבור הישראלי לא שמע על כך דבר. כשביקו החיוט מי שהחליט: „זה לא חדשות."

„כוחות־שלום כנים"

ה כנס מטעם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני יכול היה להיות שיגרתי, לולא אירעו בו שני דברים, שהיכו גלים בעולם: מיכתב־ברכה וסמל.

מיכתב־הברכה היה כתוב באנגלית ב־כתב־יד, ונמסר לידי האלוף (מיל') מתי פלד, יו"ר המועצה. בעל־הברכה: הד"ר (לניתוחי־לב) עיצאם סארטאווי, מראשי

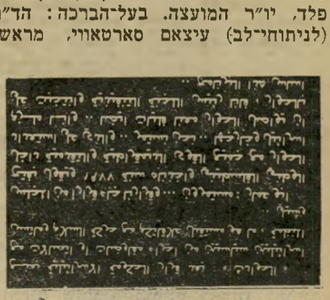

הקטע על ש"י בראיון ערפאת
„אנו נמשיך במגעים..."

אש"ף. הסמל היה מורכב משני דגלים שלובים: הדגל הישראלי והדגל הפלסטיני.

אולם ההתפתחות, שהפכה את הכנס לסנסציה בינלאומית, לא התחילה באולם בית אגרון בירושלים. היא התחילה חודש לפני כן, בביירות ובמאדריד.

במאדריד התכנס מושב האינטרנציונל הסוציאליסטי. בפמליה שבאה עם הקאנצלר האוסטרי, ברונו קרייסקי, הגיע גם עיצאם סארטאווי, יועצו של יאסר ערפאת והי־אחראי לקשרים הפוליטיים של הנהגת פת"ח עם חוגים ישראליים.

באותו כנס זכה שימעון פרס להישג מדיני. הוא שיטח את תחנוניו לפני ראשי האינטרנציונל, תבע מהם הצהרה מפורשת של תמיכה בו, לקראת ההתמודדות שלו במיפלגתו והבחירות הקרובות לכנסת. האינטרנציונל קיבל החלטה שקבעה כי „המערך של העבודה הוא כוח־השלום בר־החיות היחידי בישראל ולמען ישראל."

החלטה זו הקפיצה לא רק את כוחות־השלום הישראליים, שלא נכחו בכנס, אלא גם את סארטאווי.

הוא כינס במאדריד מסיבת־עיתונאים, שבה תקף את ראשי האינטרנציונל על תמיכתם במיפלגה הקוראת למלחמה בעם הפלסטיני. עם שובו לביירות, פירסם בשבועון בשפה האנגלית מאנדי מורנינג („יום ב' בבוקר"), המקורב לאש"ף, מאמר תקיף. זעם סארטאווי: „טענה כזאת, המת־עלמת מכל העובדות בשטח, מחסלת במשיכת־קולמוס את כל כוחות־השלום בישראל, וביניהם תנועת של"י, תנועת שלום עכשיו וקבוצת ניו־אוטלוק... בקובעו כי מיפלגת־העבודה היא כוח־השלום היחידי בישראל, קובע האינטרנציונל הסוציאליסטי כי כוחות־שלום אלה אינם קיימים, או שאין להם קשר לשלום. הדבר מסלק את כוחות־השלום הכנים..." (העולם הזה 2261).

המומחים, שקראו את הראיון, הופתעו. היתה זאת הפעם הרא־שונה שבה זיהה מנהיג בכיר של אש"ף כוחות ישראליים מסויי־מים, בעלי אופי ציוני מובהק ומוצהר, והגדיר אותם ככוחות־שלום „כנים".

הם ניחשו שיש דברים בגו — והם לא טעו.

פצצה של ערפאת

ה ראיון של סארטאווי בעיתון הבי־רותי פורסם בגליון שנשא את תאריך ה־15 בדצמבר 1980.

כעבור ארבעה ימים כאה הי־פצצה האמיתית.

השבועון הבי־רותי בשפה הערבית, אל־חוואדת' („האירועים"), גדול השבועונים בלבנון ואחד מחשובי העיתונים בעולם הערבי כולו, ערך ראיון ארוך עם יאסר ערפאת. הראיון פורסם בגליון שנשא את תאריך ה־19 בדצמבר. על שערו התנוסס ציור של מנהיג אש"ף.

הראיון, המשתרע על עשרה עמודים, הוא שיחה בין ערפאת ובין שני כתבים בכירים של השבועון, הודא אל־חוסייני החינגית ופריד אל־חטיב. השיחה גלשה מענייני לבנון לבעיות בינלאומיות, מבי־קורת על הנשיא אנוואר אל־סאדאת למיל־חמת אירגן־עיראק, שלגביה גילה ערפאת זהירות דיפלומטית ראוייה־לציון, ועד לבעיות פלסטיניות פנימיות. מסתבר כי לטווח קצר אין ערפאת אופטימי. הוא חושש מהתקפות ישראליות גדולות בלבנון, ומתמיכה אמריקאית גוברת בישראל.

אך הפצצה האמיתית של ה־ראיון — ואולי הסיבה העיקרית לעריכתו — היתה טמונה בקטע שבו העלו המראיינים את שאלת המגעים הישראליים־פלסטיניים.

היה ברור כי המראיינים עצמם אינם מתייחסים למגעים באהדה. הם הקפידו להזכיר בהקשר זה את מצפן האנטי־ציונית, ואף לרמוז כי המגעים נועדו ליצור פילוג בישראל. אך כל הנסיונות האלה נדחו על־ידי ערפאת עצמו בתוקף.

בכמה משפטים קצרים (ראה מיסגרת) צעד ערפאת צעד גדול קדימה: הוא הודה בפירוש ש־

יאסר ערפאת: דו־שיח עם של"י

דבריו של יאסר עראפאת בשבועון הלבנוני הגדול ביותר, „אל־חוואדת":

אל־חוואדת': בעיקבות ההחלטה של ממשלת־ישראל, המונעת ממדינאים ישראליים לנהל משא־ומתן או קשרים עם האירגון (אש"ף), מה עתיד קשריכם עם תנועת־השלום, מצפן ושל"י?

ערפאת: אנו ממשיכים. ההחלטה שלנו היא של המועצה הלאומית הפלסטינית, שהתקבלה בשנת 1977. היא מדברת על פתיחת דו־שיח עם כל הכוחות הדמוקרטיים והמתקדמים בישראל ומחוצה לה. אנו נמשיך בכך. מי שמוכן להמשיך את הדו־שיח איתנו, שיבוא גם הוא. אני מחוייב לדו־שיח זה. אני יו"ר הוועד הפועל (של אש"ף), ונבחרתי על יסוד תוכנית זו.

אל־חוואדת': האם דיאלוג זה תרם ליצירת פירוד בקרב המדי־נאים בתוך ישראל?

ערפאת: מטרת הדו־שיח לא היתה יצירת פילוג בקרב המדינאים. המטרה היתה יציקת יסודות פוליטיים במרחב.
(פורסם בגליון מה־19 בדצמבר 1980.)

אש"ף מנהל מגעים עם מיפלגה ישראלית ציונית (של"ט), וקבע כי מטרת המגעים היא חובית — „יציקת יסודות פוליטיים במרחב".

למעשה דחה ערפאת את התירוץ — או הטענה — כי המגעים צריכים ליצור פילוג בישראל, והסתמך על החלטות הפרלמנט של אש"ף — המועצה הלאומית.

הסתמכות זו מעניינת במיוחד, ואינה רק תכסיס להשתקת המתנגדים. ערפאת טען כי המועצה החליטה ב־1977 על מגעים עם „כל הכוחות הדמוקרטיים והמתקדמים בישראל". אך למעשה החליטה אז המועצה לקיים מגעים עם „כוחות דמוקרטיים ומתקדמים המתנגדים לציונות" — ניסוח שנתקבל בלחץ אנשי חזית־הסירוב, כפשרה בין מחייבי המגעים ומתנגדיהם.

השמטת שתי המילים האחרונות, יחד עם איזכור מפורש של של"י הציונית, קבעה עובדה חדשה: בפעם הראשונה הודיע יו"ר אש"ף ומנהיג פת"ח, האיש בעל

יוסף סארטאווי
„המחיר שהיה עליכם לשלם..."

המנהיגות הבכירי־מעדרערת במחנה הפלסטיני, כי מוטר לנהל מגעים עם מיפלגה ישראלית־ציונית, וכי מגעים אלה אכן מתנהלים, באישור המוסד הפרלמנטרי העליון של אש"ף.

לא פעם נטען כלפי אש"ף שהוא נוקט עמדות „מתונות" לצורך תעמולה ויחסי־ציבור, כאשר הדברים מושמעים באוזני מדינאים ועיתונאים מערביים, ואילו לקהל המקומי אומרים ראשי אש"ף את ההיפך.

הפעם חוסלה גם טענה זו: ערפאת השמיע את הדברים באוזני ביטאון ערבי, בעל אופי לאומי־רדיקלי, המופיע בלבנון, והנקרא על־ידי המוני הפלסטינים במרחב כולו, ועל־ידי כל המישטרים הערביים. זוהי הודעה לתצרוכת פנים־מית, והדבר מכפיל את חשיבות הדברים.

חשיבות זו חורגת בהרבה מן התחום הצר של הכרה בשל"י. יש לו משמעות רעיונית עמוקה. שהרי כל ילד מבין כי דו־שיח עם גוף ציוני יכול להתנהל רק על בסיס של נכונות להכרה במדינת־ישראל.

אם היה למישהו ספק בכך, הרי בא הצעד הבא כעבור תריסר ימים, וקבע זאת בפירוש.

סארטאווי: תשובה

ה יה עוד פרט בראיון־הענק של ערפאת, שמשך את תשומת־ליבם של המומחים.

בכך הראיון האריך הזכיר ערפאת את שמו של מנהיג פלסטיני אחר בדבר: חד"ר עיצאם סארטאווי.

סראטאווי הוא חבר המועצה הלאומית הפלסטינית וחלוץ המגעים עם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני. מאז דלפה, לפני ארבע שנים, הידיעה על מגעיו עם חברי המועצה, נהגו תועמלני המימסד הישראלי לזלזל בו בכל הזדמנות. „מי זה סארטאווי?" נהגו „ערביסטים" ממשלתיים ללגלג בשיחות פנימיות. „סארטאווי הוא סוכן למילחמה פסיכולוגית ב־ישראל," טענה הדלפה מטעם אחת ממחלקות הממשלה, שפורסמה בהרחבה בכלי־התיקשורת. „זהו עסקן ממדרגה עשיריה, שאין לו שום חשיבות," קבעו המומחים הרישמיים.

אנשי המועצה הישראלית ידעו, כמובן, מהו מעמדו ומהי חשיבותו של סארטאווי. אך גם הם לא יכלו להרחיב על כך את הדיבור, כי המגעים היו אמורים להיי־שמר בסוד.

בשבועות האחרונים נשבר מעטה הסו־דיות סביב סארטאווי. אמנם, עוד קודם לכן, בעת הפגישה של ברונו קרייסקי ווילי בראנדט עם ערפאת בווינה, נמסר כי סארטאווי הוא שאירגן את הפגישה, ובמשך שנייה הוא גם נראה על מירקע הטלוויזיה, לצד ערפאת.

אך בימים האחרונים חלה עלייה מטאורית במעמדו הציבורי של סארטאווי היומון של אש"ף, פלסטין אל־ת'ורה („פלסטין המהפכה"), הקדיש עמוד שלם למאמר של סארטאווי, שבו ניתח את תוכנית מיפלגת־העבודה והגדירה כ„תוכנית להשמדת־עם". המאמר הועתק במלואו במוסף השבועי של העיתון. השבועון מאנדי מורנינג הודיע, בכותרת לראיון של סארטאווי, כי היא נציגו של יאסר ערפאת באירופה.

בעבר הלא־רחוק היה הד"ר סארטאווי מנודה בחוגים הקיצוניים של אש"ף. הוא הושמץ פומבית, וחייו היו נתונים בסכנה בשל מגעיו עם אנשי המועצה הישראלית. רק הגנתו הנמרצת של ערפאת עליו, בדלתיים סגורות, הצילה אותו מגירוש מהמועצה הלאומית הפלסטינית. היו ש־תבעו בגלוי להעמידו לדין, על כי הס־כים לקבל את פרס־קרייסקי לשלום ב־שותפות עם לובה אליאב הישראלי.

כיום מעלה ערפאת בגלוי את שמו של סארטאווי על נס.

מעמדו החדש של סארטאווי בא לידי ביטוי ביום האחרון של 1980. התאריך לא היה מיקרי. כי באותו תאריך עצמו, לפני ארבע שנים, נפגש סארטאווי עם מתי פלד. בעיקבות פגישה זו חובר, בהסכמת סארטאווי, מיסמך שהודיע לרא־שונה בפומבי על קיום דו־שיח בין המו־עצה הישראלית, המגדירה את עצמה כ־ציונית, ובין „מנהיג מוסמך של המאבק הפלסטיני"."

ההודעה נמסרה לפירסום בארץ, במסי־בת־עיתונאים רבת־משתתפים שחישמלה את העולם. אך תוך שעות מעטות באה הכחשה רשמית מבירות. פארוק אל־קדו־מי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף ואיש צמרת פת"ח, הכחיש את ה־עניין מכל וכל. הדבר שימח את לב

(המשך בעמוד 40)

יקום השלום בין המדינה הפלסטינית ומדינת־ישראל

בירכת עיצאם סרטאווי למועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, לרגל מלאת חמש שנים לייסודה.

אל המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

לרגל מלאת חמש שנים לייסוד המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, הריני שולח לכם מיטב ברכותי ואיחולי מקרב־לב.

מאבקכם האמין למען שלום צודק במיזרח התיכון, ועוז־ליבכם המתבטא בהכרתכם ובדרישתכם כי שלום זה יקום רק תוך מימוש זכויותיהם הלאומיות של העם הפלסטיני, בהנהגתו של אש"ף, היקנו לכם את הערכתם של כל אוהבי־השלום בעולם.

אני מודע לכך שהמחיר שהיה עליכם לשלם בגלל עמדותיכם האמיצות היה כבד, אך זהו גורלם של כל החלוצים ובעלי־החזון, שקורבנותיהם כה חיוניים להתקדמותה הסדירה של ההיסטוריה, ולהתהוותם של סדר חברתי מתוקן יותר, ושל דגמים מתקדמים יותר של יחסים בין־לאומיים.

אולם הסבל לא נפל רק בחלקכם. על בני־שיחכם הפלסטיניים היה לשלם מחיר כבד יותר ומכאיב יותר. חיים יקרים אבדו בדרך הקשה והארוכה אל השלום. סעיד חמאמי וחברים אחרים הקריבו את חייהם כדי ששני עמינו יוכלו לחיות יחדיו בשלום, זה לצד זה. מי יתן ודוגמות אצילות אלה יתנו עידוד לכולנו להמשיך במאבקנו הקשה למען השלום, עד שנשיג את מטרתנו המשותפת, ודגלי־השלום יתנוססו בגאווה מעל ארצנו הקדושה.

למרות שהתקדמותנו יכולה להיראות איטית, עלינו להודות כי לפי קני־מידה היסטוריים עשינו כיברת־דרך ארוכה. היו"ר ערפאת, מכריז עתה כי מיפגשי־השלום הנמשכים והולכים עם נציגי של"י מטרתם היא ליצור עובדות מדיניות חדשות במיזרח התיכון, והעולם מקבל זאת כדבר מובן מאליו; זאת משום שהשלום נתפש עתה, הודות למאמצינו המשותפים, כתוצאה שאין למנעה עוד.

מוקדם יותר מכפי שסבורים כל אויבינו, יקום וישרור השלום בין המדינה הפלסטינית ובין מדינת־ישראל ועמיהן.

ברכותי לכם,
עיצאם סרטאווי

31 בדצמבר, 1980.

„לפי הוראה של עראפאת עצמו"

ידיעה של סוכנות־הידיעות הצרפתית מביירות:

מר מחמוד לנדי, הדובר הרישמי של אש"ף, הכריז ביום ג' בביירות כי הנפת דגל פלסטיני באולם פומבי בירושלים היא „התפתחות חשובה מאוד ורבת־עניין."

בניגוד לחוק הישראלי, הוצג דגל פלסטיני, שהיה משולב בדגל ישראלי, ביום ב' באולם פומבי בירושלים, שבו נערך כינוס מטעם „המועצה למען שלום ישראלי־פלסטיני", שהונחה על־ידי הגנרל מתי פלד.

בכנס נמסר מסר מטעם מר עיצאם סארטאווי, עוזרו הקרוב של ראש אש"ף, מר יאסר ערפאת.

בפעם הראשונה דיבר מנהיג פלסטיני אחראי על „דו־הקיום בין מדינה פלסטינית ומדינת־ישראל". ראוי לציון כי באותו מסר הכריז מר סארטאווי כי הוא משוכנע כי „השלום יקום בין שתי המדינות מוקדם יותר מכפי שסבורים אויבינו."

מקור פלסטיני מהימן אמר כי „סביר להניח שמר סארטאווי שיגר מסר זה על פי הוראה של מר ערפאת עצמו."

(ביירות, 13 בינואר 1981)

ממשלת ירדן מברכת

מר עדנאן אבו־עודה, שר־ההסברה הירדני, הגדיר כ„תופעה חשובה" את העובדה שהדגל הפלסטיני הונף פומבית בירושלים על־ידי ישראלים.

בהודעה שמסר לסוכנות־הידיעות הצרפתית, העריך מר אבו־עודה כי התפתחות זו „היא בעלת חשיבות, בייחוד מאחר שהיא מראה כי קבוצות ישראליות מסויימות מכירות בזהות העם הפלסטיני ובזכויותיו הלאומיות על אדמת פלסטין.

„הדגל הפלסטיני," הוסיף, „הוא סמל של פלסטין ושל מאבק העם הפלסטיני."

חמועצה למען שלום ישראלי־פלסטיני, בהנחיית הגנרל הישראלי מתי פלד, חציג את הדגל הפלסטיני במחלך כנס פומבי שהתקיים ביום ב' בערב בירושלים.

(עמאן, 13 בינואר 1981)

במדינה

העם

חצי שנה

הממשלה מתפגרת. אך היא לוחמת על כל יום נוסף של חיים עלובים

ממשלת־הליכוד גוססת. השבוע הכירה בעצמה בעובדה, שהיתה ידועה זה מכבר לכל צופה.

לא היתה לגסיסה זו סיבה אחת ויחידה. כל הסיבות הנראות־לעין לא היו אלא סימפטומים לתופעה נדירה — התפרקותה של הממשלה בכל התחומים והמישורים, אובדן כוח־החיות שלה, אפיסת כוחותיה, אי־יכולתה לתפקד.

היה זה כאילו תקף את גופה של הממשלה חיידק בלתי־ידוע מן הלל החיצון, המשתק את כל אבריה בעת ובעונה אחת.

קאמיקאזה כאוצר. אבר אחרי אבר נפל ממנה. רפ"י הזעיר רה הסתלקה בעוד מועד, כדי להקים מעין ד"ש חדשה משלה (ראה הנדון). התנועה הדמוקרטית — שריד של שריד של תנועה מפוארת, שקמה במהירות־שיא ושהתנוונה במהירות־שיא — הציעה התפרקות. סיעת־אחווה המגוחכת, מין קאריקטורה של מיפלגה בלי מצע ובלי חברים, התפרקה עוד לפני שיכולה היתה להצטרף לקואליציה המתפגרת.

המשק הלאומי נמצא בסיחרור של התדרדרות, מבלי שאיש יידע כיצד לעצרה. מיפעלים לאומיים — ובראשם חברת־התעופה הלאומית המפוארת — התנדנדו כשיכורים. צה"ל לא ידע מה תקציבו, ופעל מתוך התניידות אוטומטית. במהומה הכללית ניסה אריק שרון להקים ברגע האחרון עוד כמה התנחלויות.

הטראגדיה לבשה מימד של קומדיה אבסורדית, כאשר נערך הטקס מאבק על תיק־האוצר. שום אדם נורמלי לא היה יכול להשתוקק לתפקיד חסר־תוחלת זה — מה גם כאשר פעולתו תהיה מוגבלת לכמה חודשים. אולם בטירוף המערכות והאנשים, שהוא בלתי־נמנע במצב של התפרקות של מימשל, נערך מאבק לחיים־ולמוות גם על עמדה אבודה זו. הפוליטיקאים לחמו עליה כמו טייסי־התאבדות יפאניים, שנאבקו על הזכות לפוצץ את עצמם על סיפונה של אוניית־אוייב. אולם בניגוד ללוחמי הקאמיקאזה („רוח קדושה") היפאניים, לא אחזה שום רוח קדושה באפסים שהתרוצצו על במת־הליכוד המתמוטטת.

איחור ההקדמה. גם במצב נואש זה לא היה לממשלה הכוח הנפשי להסתלק בצורה מכובדת.

כאילו היתה עדיין מתפקדת וכאילו יכולה להציל את חייה על־ידי דחיקת הקץ, נאבקה ממשלת־הליכוד על איחור ההקדמה, או על הקדמה מאוחרת. היא קבעה את ה־7 ביולי כמועד לבחירות. פירוש הדבר: שישה חודשים נוראים של חוסר־ממשלה בישראל, של התפרקות גוברת, של אובדן השליטה הביטחונית והכלכלית, של התנוונות המוסדות הדמוקרטיים.

היכולת למגר נטיה זו ולהקדים את הבחירות למועד סביר — בחודש אפריל — היתה המיבחן הגדול הראשון להנהגת מיפלגת־העבודה, בראשות שימעון פרס.

מדיניות

הפסקה, לא קיפאון

כאשר יקום המשולש רגן־מאראת־פרס, ימצא לפניו מציאות חדשה במרחב

הפיסגה המשולשת — ישראל—מצריים—ארצות־הברית — תתקיים בסתיו. כך קבע על דעת עצמו אנוור אל־סאדאת.

הוא יכול היה לקבל החלטה זו לבדו, כי הוא היה ראש־המימשל היחידי במשולש־המדינות שהיה מסוגל לתפקד. הנשיא רונלד רגן נכנס השבוע לבית הלבן ויהיה זקוק לכמה חודשים כדי להתארגן, ובינתיים אינו מסוגל לקבל החלטות. מנחם בגין עומד בראש ממשלה מתמוטטת (ראה לעיל), וגם הוא אינו מסוגל לקבל החלטות בעלות־משמעות.

משולש חדש. כל הפרשנים הרציניים בעולם קיבלו את ההנחה, כי במשך חצי השנה הקרובה יש־רור הקיפאון ביחסים בין שלוש המדינות. הם מצפים ליום שבו יהיה שוב קיים משולש יעיל. זה יהיה מורכב מהנשיא רגן, הנשיא אל־סאדאת ושימעון פרס, שיתפוס, כפי המצופה, את מקומו בראש שולחן־הממשלה בישראל.

פירוש הדבר: העניינים יתחילו לזוז רק בסתיו 1981.

מחסן עד חוסיין. אולם בפועל אין חלל ריק, ואין קיפאון. בעוד שתהליך־השלום הרשמי יש־בות, תיקבענה עובדות חדשות בשטח ומציאות המדיניות.

רק חלק מן העובדות צפויות, פחות או יותר, מראש. ביניהן:

● היערכות הכוחות בממשלה האמריקאית החדשה, ותהליך של גיבוש מדיניות מעודכנת. לפי כל הסימנים, תאבד מצריים את מקום־הבכורה שלה בגישת הממשלה האמריקאית החדשה לעולם הערבי. את מקומה תתפוס סעודיה, כמגיבת העולם הערבי אחרי שמצריים גורשה ממנו.

על רקע זה השמיעו לאחרונה כמה דוברים ומוסדות אמריקאיים, המקורבים לממשלת רגן, רעיונות על הצורך בקירוב אש"ף לתהליך השלום, כדרישת סעודיה.

● שינוי הדרגתי אך רב־משמעות באש"ף עצמו, הנערך כדי להתאים את עצמו למציאות החדשה (ראה עמודים 33—32). בחצי השנה הקרובה ייתכנו כמה מהלכים חשובים של אש"ף, ואולי אף דרמתיים, שנועדו לשנות את תדמיתו ומעמדו בעולם, בארצות־הברית ובישראל.

● גיבוש גוש ערבי מתון, בלי מצריים, שיהיה מסוגל להוליך את העולם הערבי לקראת פיתרון־שלום מוסכם. בגוש כזה יבלטו, מן הסתם, חסן מלך מארוקו וחוסיין מלך ירדן, ששניהם דבקים בהחלטות של ועידת־רבאט על מעמדו של אש"ף כנציג החוקי הבילעדי של העם הפלסטיני.

● על רקע זה יש עניין מיוחד בהצהרה שייוחסה השבוע לשליט עיראק, סדאם חוסיין, שנשא את הקו הקיצוני המילולי והתקרב ל־עמדה המתונה של סעודיה ויאסר ערפאת. חוסיין אמר שמותר ל־פלסטינים להסכים לחלוקת הארץ, והותקף על כך קשות ברדיו דמשק.

כאשר יהיו רגן ופרס מסוגלים לקחת את העניינים לידיהם, יתכן כי יעמדו לפני מציאות חדשה, שתפריך לחלוטין כל אשר נאמר במערכת־הבחירות בארצות־הברית — וכל אשר ייאמר במערכת־הבחירות הישראלית.

יחסים מרחביים

קול חדש במכה

הוועידה שתתכנס השבוע בעירו של מוחמד עשוייה להפתיע בהחלטות מתונות

לכאורה תהיה זאת עוד ועידה אחת, במרחב המשופע בוועידות מכל הסוגים.

אך ועידת־הפיסגה המוסלמית, שתתכנס בסוף השבוע במכה שבסעודיה, עשויה להיות חשובה הרבה יותר מאשר הוועידות הרגילות. כי מצב־הרוח בעולם הערבי המוסלמי נוטה עתה להערכה חדשה של המציאות.

הוועידה המוסלמית תהיה שונה מוועידות־הפיסגה הערביות קודם כל בהרכב חבריה. בוועידות־הפיסגה הערביות בולטות מדינות־הערמות, והסיגנון הוא רדיקלי, גם כאשר לבסוף מתקבלות החלטות מתונות, כפי שקרה בוועידת־בגדאד בסוף 1977. אותה ועידה החליטה על נכונות העולם הערבי כולו לשלום צודק וברקיימא, תמורת נסיגת ישראל מהשטחים שכבשה ב־1967 ופיתרון בעייתי־הפליטים. אך המסר לא נקלט ביגלל הדברנות הקיצונית.

ממאריוקו עד סעודיה. בוועידה המוסלמית משתתפות מדינות בלתי־ערביות, הרחוקות מן הממשות היומיומית של הסיכסוך. חוקרושלים קירב אותן לסיכסוך, ביגלל קדושתה של העיר לאיסלאם. אך ניתן לצפות לכך שמדינות כמו בנגלה־דש וסנגאל, למשל, ינקטו סיגנון מתון יותר, ויחזקו את השליטים הערביים הסבירים, כמו שליטי סעודיה ומארוקו, נגד מוערמר קד'אפי המשתולל וחאפט' אלאסד, המעמיד פני קיצוני.

הוועידה תדון בעיקר במילחמת איראן־עיראק, חוק־ירושלים ועניין פלסטין והפלישה הסובייטית לאפגניסתאן. בכל הנושאים יתקבלו, כפי הנראה, החלטות מתונות, הרשויות להוות צעד משמעותי נוסף להיערכות העולם הערבי לקראת יוזמת־שלום חדשה (ראה לעיל), בתקופה שלאחר קמפ־דייוויד.

ממשלת ישראל (בישיבה שבה התפטר הורביץ)
טראגדיה הופכת קומדיה

הכניעה

הממשלה הכינה מיסמך סודי למקרה של סגירת „אל־על" והתפרעות העובדים

מאות עובדים, חלקם לבושים בברדסים לבנים, פרצו בשעת לילה אל תוך מישרדי חברת אל־על, ליד ההאנגרים הגדולים כבר המתינו להם חבריהם. איתן רוזנמן, אוחז בידו מגאפון, חילק את העובדים לקבוצות והטיל משימות.

העובדים פנו לעבר מיגדל־הפיקוח. חוליה אחת השתלטה על המיגדל, חוליה אחרת על אולם־הנוסעים ועל המישרדים וחוליה שלישית יצאה למסלול. על המסלול עמד מטוס בואינג של חברת לופט־הנזה. בעזרת פחיות דלק הוצת המטוס ובער שעה ארוכה על המסלול.

הפעולה נעשתה במהירות, וניכר היה שהיא מתכוננת היטב. הכוח הקטן של משטרת־ישראל, המוצב דרך קבע בנמל־התעופה, לא ניסה כלל להתנגד לפורשים. עד שהגיעה תגבורת משטרה ומישמר־הגבול, היתה כבר המשימה מושלמת. מטוס הבואינג בער על המסלול, ובכל נקודות המפתח בנמל־התעופה בן־גוריון התבצרו העובדים.

עובדי התחזוקה של „אל־על" (משמאל איתן רוזנמן)
האם ישרף „בואינג" על המסלול?

בלי רשות

הידיעה על מה שקרה בנמל־הבינלאומי של ישראל זכתה לכותרות ראשיות בכל אמצעי־התיקשורת ברחבי־העולם. אחת אחר השניה הודיעו חברות התעופה הזרות שהן אינן מוכנות לטוס יותר לישראל. העובדים הצליחו להשיג את מה שרצו. אחרי שהממשלה סגרה את חברת אל־על, הם הצליחו לשתק את כל התעופה האזרחית לישראל וממנה.

תיאור דימיוני זה הוא לדעת רבים ממשי ביותר. מנכ"ל מישרד־התחבורה, אריה („קנגורו") גרוסברד, יורד לשער בר שהסתבך בקנדה והוחזר על־ידי ממשלת הליכוד לישראל, משום שהיה חבר אצ"ל, הצליח להדביק בפאניקה ממש פקידים בכירים במישרדו ובמישרד־האוצר. גרוסברד טען שידוע לו ממקורות מהימנים שכזו עומדת להיות תגובת עובדי אל־על במיקרה שיסגרו את החברה.

חברת אל־על עלולה להיסגר בכל רגע. עסקני הליכוד טוענים שהציבור יאהב צעד כזה העשוי להוסיף לליכוד עוד מנדט או שניים. אברהם („בומה") שביט אמנם ניסה לעשות שרירים כנגד העובדים, אבל שביט יודע שהיריבה האמיתית שלו זו הממשלה. העובדים חתמו על הסכם ההכראה של אל־על, שכלל ויתורי שכר עצומים מצידם, אך הממשלה מסרבת להכיר בהסכם, שנוסח על־ידי בומה, כהסכם המחייב אותה, ואינה מעבירה כספים לאל־על. על רקע זה פרצה השביתה האחרונה בחברה. העובדים שחשו עצמם מרומים, על כך שרק את הסעיפים הפוגעים בהם בהסכם קויימו, בעוד הממשלה סירבה למלא את חלקה בהסכם.

גם ההסתדרות, אם לא תשנה את מדיניותה לגבי העובדים, תעזור בסגירת אל־על. ממלא־מקום מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, הוא היום האיש החזק בוועד־הפועל. קשריו של קיסר עם שימעון פרס הפכו אותו לבעל עמדת מפתח גם במישור ההסתדרותי וגם במישור המדיני.

ביום השישי האחרון השתתף קיסר בדיון פנימי על הנעשה באל־על ותקף בחריפות את ועד עובדי־התחזוקה. קיסר נבהל מכוח חברי הוועד ומהעובדה ש־13 מחברי ועד עובדי־התחזוקה, ורבים להגיע להסכם על כך עם בומה שביט, אולם צעדו הפזיז של בומה, פיטורי אנשי הוועד, טרף לקיסר את הקלפים. קיסר כינה את רוזנמן וחבריו: „אוונטוריסטים" ותקף את 13 הוועדים הגדולים: „הם אמנם חברי התנועה שלי, אבל איזו זכות היתה להם להתערב בעניין אל־על? הם קראו

שר־אוצר לשעבר חורביץ ויו"ר שביט
מי לא מקיים הסכמים?

מנכ"ל גרוסברד
— ובסיס צבאי

מנכ"ל שנדר
זכויות טיס —

הוועדים הגדולים התייצבו מאחרי ועדי אל־על, מבלי לקבל את רשות הוועד הפועל.

בדיון רמז קיסר שהוא היה מוכן להשלשביתה? הייתי רוצה לראות כמה עובדים היו נענים לקריאתם."

להסית את החקלאים

במצב כזה הצליח אריה גרוסברד, שהוא בחודשים האחרונים שר־התחבורה למעשה, מאחר והשר חיים לנדאו מאושפז, לשכנע את מי שהיה שר־האוצר, יגאל הורביץ, להקים ועדה סודית שתכין תכנית פעולה למקרה של סגירת אל־על. הוועדה הוקמה כששלושת האנשים המרכזיים בה הם אהרון („רוני") גיבעוני, איש

(המשך בעמוד 42)

לפני 47 שנה רצח ג'אבר מועדי

את האיש שלקח את כלתו -

ולאחר מכן נרצחה גם הכלה

רצח"ב

ב־1933 אירע בכפר הדרוזי ירכא רצח.
ג'אבר מועדי היה אז נער בן 14 וחצי, בן למישפחת מועדי, שהתגוררה בכפר. בת־דוד של ג'אבר, חישמי מועדי. היתה צעירה בת גילו, שיועדה להיות אשתו. על־פי המינהגים הדרוזים נשואין של בני־דודים הם לכבוד המישפחה וכבר בגיל הרך נהוג לייעד את בני־הזוג זה לזה.

במסורת הדרוזית יש שני טקסי אירוסין. הטקס הראשון הוא כשבני־הזוג עדיין צעירים מדי כדי להינשא, אך מייעדים אותם זה לזה. טקס זה נקרא „תחלאי" ובא משורש חלאווי, הדברים המתוקים שנותנים בטקס זה. פרוש טקס התחלאי הוא שהצעירים קשורים זה לזה ועליהם להינשא כשיגיעו לפירקם.

אם רוצה אחד הצדדים להפר את התחלאי, יש צורך בגירושין לכל דבר, או, כפי שזה נקרא אצל הדרוזים — טלאק. אין הבדל בין הגירושין או הטלאק אחרי התחלאי ובין הגרושין אחרי הנישואין עצמם. חשיבותו של התחלאי מקבלת מישנה־תוקף כשמבינים את טקס האירוסין האחר של העדה הדרוזית, העקד, שפירושו הסכם. העקד אצל הדרוזים הוא כמו הנישואין עצמם. במיקרים רבים גם נערך העקד יום לפני הנישואין עצמם, והוא חלק מטקס הנישואין. הסמיכות של העקד לנישואין, והחשיבות שנותנים לעקד, מגבירות את השיבות התחלאי בטקס אירוסין לכל דבר.

אולם מישפחתה של חישמי מועדי החליטה אחרת. סולימאן מולה, בן למישפחה המכובדת והגדולה ביותר בכפר ירכא, אשר על־פי המסורת מתגוררת בכפר כבר מהמאה ה־11, ביקש מבני מישפחתה של חישמי לשאת אותה לאשה. סולימאן* היה מבוגר מג'אבר ונחשב, הוא ומישפחתו, למכובד יותר מאשר הצעיר ממישפחת מועדי. אביה של חישמי נתן את הסכמתו לנישואי בתו עם סולימאן מולה, תוך הפרת הבטחתו לג'אבר הצעיר ולבני־מישפחתו.

כשנודע בירכא שלא רק האב נתן את הסכמתו, אלא שגם הכלה הצעירה מעוניינת יותר להינשא לסולימאן, המבוגר מג'אבר הצעיר, היה ברור לכל שהפגיעה בג'אבר ובבני־מישפחתו גדולה.

ואכן, ג'אבר מועדי לא היסס. הוא רצח את סולימאן מולה, התחבא תקופה מסוימת, ורק אחרי כמה חודשים נתפס על־ידי שילטונות־המנדאט והועמד לדין.

מישפטו של ג'אבר מועדי התנהל בעכו. הוא הורשע ברצח על־פי הודאתו, ונדון לחמש שנות מאסר. השופט הבריטי קיבל את דבריו של ג'אבר הצעיר, שעל־פי המסורת הדרוזית הוא היה חייב לרצוח את סולימאן, בגלל הפגיעה בכבודו ובכבוד מישפחתו, מישפחת מועדי. השופט התחשב גם בכך שג'אבר היה קטין בעת שביצע את הרצח.

כאשר ישב ג'אבר בכלא נערכה סולחה בין שתי המישפחות, ומישפחת ג'אבר נתנה כימעט את כל הונה למישפחת מולה, כדי לווותר על ניקמת־הדם.

כששוחרר ג'אבר מהכלא הוא חזר לכפר ירכא. ימים אחדים אחרי שהוא שוחרר אירע באזור מיקרה רצח נוסף.

---

* בנו של סולימאן, יוסף מולה, היה ראש המועצה הקודם של ירכא ובן אחר של מישפחה זו, מוחמד מולה, הוא ראש המועצה הנוכחי של ירכא.

שייח' ג'אבר (בחתונת בתו של דדו)
גם משה דיין ישב בכלא

חישמי, מי שהיתה צריכה להינשא לג'אבר ושפגעה בכבודו, נישאה בינתיים לגבר אחר, ועברה, יחד עם בעלה וילדיה, לכפר־יסיף הסמוך. רוצח אלמוני השיג אותה שם.

שוב פרצה מתיחות בין שתי המישפחות, כשמישפחת מולה מאשימה את ג'אבר בכך שהוא השלים את נקמתו. אך ג'אבר הכחיש זאת מכל וכל. המישטרה הבריטית לא הצליחה למצוא את רוצחיה של חישמי. גם ניקמת־דם לא היתה. חישמי היתה בת למישפחת מועדי, ולא היתה חלק ממישפחת מולה. מישפחת מועדי לא רצתה לנקום בעצמה.

השבוע הסכים שייח' ג'אבר מועדי להתייחס לשני מיקרי־רצח אלה. בשיחה עם כתב העולם הזה אמר מועדי: „זה בכלל בושה לשאול אותי עכשיו על מה שקרה לפני כל־כך הרבה זמן. העניין הזה נכון, אבל אני לא רוצה לדבר על זה. היה לי מישפט על מה שעשיתי בגלל כבוד־המישפחה, וישבתי בבית־הסוהר. מה יש, גם משה דיין ישב בבית־הסוהר! לא צריך לדבר על מה שקרה לפני כל־כך הרבה שנים. בגלל העניין הזה אני לא רוצה. עכשיו יגידו שאם ג'אבר מועדי רצח לפני חמישים שנה, אז הוא רוצח, והוא גם רצח את אבו־רביע.

„את הבחורה אני לא רצחתי. אני הייתי עצוב מאוד־מאוד־מאוד כששמעתי שהיא מתה. אני ראיתי את כל העניין בגמור, אחרי שנקמתי במישפחת מולה. לא הייתי צריך לנקום בבת־דוד שלי. גם המישטרה לא אמרה לי שאני רצחתי את הבחורה. האשה כבר לא היתה מהכפר שלי בכלל. לא היו לי שום עניינים איתה, אחרי שיצאתי מבית־הסוהר."

יוסי ינאי

הבנים של ג'אבר מועדי

שבע חמולות דרוזיות מאכלסות את הכפר ירכא, בו 6000 התושבים.

המישפחה הגדולה והמכובדת ביותר היא מישפחת מולה. בני מישפחה זו שולטים גם במועצה המקומית ירכא. גודל מישפחת מועדי הוא כגודל יתר שש המישפחות שבכפר, אך היא נחשבת בכפר כמיעוט. כל יתר המישפחות הדרוזיות הצטרפו אל מישפחת מולה בקואליציה נגד מישפחת מועדי, ביגלל שייח' ג'אבר מועדי.

למישפחת מועדי נכסים רבים בכפר, החי על חקלאות ותעשיה (בירכא מתפרות רבות, וגם מיפעל־מתכת גדול). אך המישפחה סובלת מחוסר־מזומנים כרוני. רק בשנה האחרונה ערך ג'אבר מועדי שלוש חפלות גדולות, שבכל אחת מהן נשחטו, לדברי אנשי הכפר, 30 כבשים. אחת היתה לכבוד ח"כ שימעון פרס, השניה לכבוד השגריר המיצרי סעד מורתדא, והשלישית לכבוד מישלחת מיצרית שביקרה בארץ.

הבתים של בני מישפחת מועדי מרוכזים באמצע הכפר, לא רחוק מבית המועצה המקומית, הנשלטת בידי בני המישפחה היריבה, מישפחת מולה.

לג'אבר מועדי שיבעה בנים. סייף משרת כסגן־מפקד חכלא הצבאי בשכם. שני האחים האחרים, הייל ודהיש, שירתו בצה"ל ביחידה הדרוזית.

סייף הסתבך לא פעם בגלל אביו. ערב הבחירות האחרונות, כשהיה בקורס קצינים, הוא הגיע ליחידתו, היחידה הדרוזית, וניסה לחלק אצל בני־היחידה חומר־תעמולה מיפלגתי של אביו. אחד הקצינים היהודיים של היחידה דרש ממנו להפסיק את חפעילות הפוליטית בתוך מחנה צה"ל. סייף היכה אותו מכות נמרצות, ואיים עליו ברצח. הוא הועמד לדין, ניזון לכמה חודשי־מחבוש והודח מקורס־הקצינים. בהתערבות אביו הוא צורף לקורס הקצינים הבא.

שלושת הבנים האלה של שייח' ג'אבר מועדי עברו אימוני־נשק בצבא — בין היתר בקאדל גוסטב, בגליל ובאקדח — ולכולם רשיון־נהיגה.

ראיון עם שייח' ג'אבר: „דם רב יישפך!"

שייח' ג'אבר

שייח אבו־רביע

לעצום את העיניים ולראות את הרע

הראיון עם השייח' ג'אבר מועדי נערך בשבת האחרונה. כשהגעתי ל־כפר ירכא, עצרו אותי בכניסה לכפר אנ־שי מימר־הגבול. הם לא הסתפקו ב־הצגת תעודת־עיתונאי. הם ביקשו ממני לרדת מהמכונית, בדקו את המכונית ואת ארגז המיטען, ועשו חיפוש מדוקדק על גופי.

ביתו של השייח' ג'אבר דומה למיבצר. ליד הבית חונים שני ג'יפים צבאיים. אחר־כך התברר לי שהג'יפים שייכים לקצי־נים דרוזיים שבאו לעזור, באופן אישי, לשמירה על שייח' ג'אבר. על גגות ה־בתים הסמוכים, השייכים למישפחת מועדי, ניצבים צעירים חמושים.

ברחבה שלפני הכניסה נעצרתי על־ידי כמה צעירים, אף הם חמושים. הם שאלו אותי לשם ולרצוני. כשאמרתי להם את שמי הם הפליטו: „אתה העיתונאי מ־העולם הזה!" שבוע קודם לכן כתבתי מאמר שקשר את השייח' ג'אבר מועדי לרצח ח"כ אבו־רביעה.

„אתה לא תיכנס אליו," הם הודיעו לי. אולם שייח' ג'אבר הבחין בי מתוך הבית ויצא אלי. ההיכרות בינינו היא מהת־קופה שבה הוא היה חבר־כנסת, ואני כתב פרלמנטרי. לפני חמש שנים גם ביקרתי בביתו. היה זה בעת חקירת פרשת קרב־חמולות בכפר הדרוזי אבו־סנאן שבגליל. במילחמת־חמולות זו השתמשה מישפחת מישליב, אחת החמולות, בטילי־כתף שנגנבו מבסיס צה"ל כשהעולם הזה חקר את זהות סוחרי־הנשק בקרב הדרו־זים בגליל הובילה החקירה אל שייח' ג'אבר. אז ביקרתי בביתו כדי שישיב על השאלות, אם אכן הוא מכר את הטילים לבני המישפחה הדרוזית באבו־סנאן.

תוך כדי אמירת „אהלן וסהלן," כשסבר־פניו חמור, הכניס אותי השייח' ג'אבר אל תוך החדר הגדול שבקומת־הקרקע של ביתו. בחדר ישבו יותר מ־30 נכבדים דרוזים, וכמה צעירים. אחר־כך התברר לי שהנכבדים הם כולם מכפרים אחרים, מג'ת ומפקיעין, ושהצעירים הם קציני־צבא מהיחידה הדרוזית. אלה היו נאמניו של שייח' ג'אבר, שבאו להביע את תמי־כתם בו ואת צערם על מה שקרה ל־שלושת בניו.

צעיר בניו של השייח' ג'אבר הגיש קפה. ג'אבר ביקש ממני להמתין. הוא נעלם באחד החדרים במשך עשר דקות, שנראו ארוכות בעיני, ואני יחד עם הנכ־בדים והצעירים נותרנו דוממים בחדר. איש לא הוציא הגה מהפה. נשמע רק קול קישקוש אבני־המסבחה. כשחזר ה־שייח' ג'אבר לחדר הוא היה לבוש ב־בגדים חגיגיים יותר. „יש לי אורחים, הייתי צריך להתלבש יפה."

ג'אבר נאם באוזני הנכבדים במשך חמש דקות. מדי פעם נשמעו מילמולי־מסכמה. מייד כשהסתיים הנאום יצא ג'אבר מהבית ועמד בראש טור של בני־משיפחה. ה־שייח'ים עברו על פני הטור, לחצו את ידיהם של בני־המישפחה והגיעו אל ג'אבר. חלקם נשקו את ידו, אחרים נשקו את לחיו. כמה מהם דחפו לידו שטרות־כסף של אלפי ומאות לירות.

ג'אבר הזמין אותי לחדר־האורחים ה־שני, שבקומה העליונה של הבית. בחדר תמונות רבות של איש־מדינה — דויד בן־גוריון, משה דיין, המיכתב של סא־דאת ומיכתב של נשיא ארצות־הברית ויצורי־קיר רבים. את הראיון הוא פתח: „לא כתבת עלי מספיק? אמצעי־התיק־שורת יעשו מילחמה והרבה דם יישפך!"

להלן דבריו של שייח' ג'אבר מועדי, כפי שנאמרו ביום־השבת האחרון ליומי ינאי:

■ ■ ■

תסגור את העיניים חזק חזק חזק. תחשוב חזק, מי האיש הכי רע בעו־לם. תפתח את העיניים ותראה את אבו־רביע.

עוד לפני שהוא מת, אף אחד לא היה איכפת לו ממנו. כולם ידעו שהוא איש רע. ידעו שהוא לא־נאמן. אני מכיר אותו עוד מ־48'. הייתי אצלו בערד. הוא לא היה נאמן למדינה, לא היה נאמן לאף אחד. אפילו עכשיו — שימעון פרס חשב שהוא איש שלו, רבין חשב שהוא איש שלו, בגין חשב שהוא איש שלו, תופיק טובי חשב שהוא איש לו. הוא היה איש של כל אחד.

אני יודע מה שמדברים עלי ועל ה־בנים שלי. הבנים שלי לא רצחו איתו. אם הבנים שלי רצחו אותו, אז אני רצח־תי אותו. זה סימן שאני שלחתי אותם לרצוח אותו. אבל הבנים שלי לא רצחו אותו. אם אדם מודה במישטרה שהוא רצח, זה סימן שהוא קיבל מכות במיש־טרה. מכות חזקות.

מה פיתאום שאני ארצח את אבו־רביע? הוא לא שווה שאני אגע בו באצבע הכי קטנה שלי. אף בדואי לא שווה שאני, או הבנים שלי, או איזה דרוזי שאתה רוצה, יגע באצבע הקטנה שלו בהם.

אני הייתי רוצה לרצוח אותו בשביל להיות בכנסת? אני 25 שנים הייתי חבר־כנסת. עשר שנים הייתי סגן־שר. גם הקיסר הגדול של איראן, השאה של אי־ראן, היה 35 שנה אימפרטור, ואחר־כך לא היה אימפרטור. אני הייתי 25 שנים חבר־כנסת, ואחר־כך לא הייתי חבר־כנסת. כל אחד עושה כמה שהוא צריך. בש־ביל להיות חבר־כנסת אני לא הייתי נוגע באבו־רביע!

אמצעי־התיקשורת עשו מדבר קטן דבר גדול. מזבוב עשו פיל. הם רוצים להכ־ניס שינאה בין הדרוזים לבדואים. הם עושים את זה מתוך טיפשות. אין שינאה בין הבדואים והדרוזים. הבדואים קטנים. הדרוזים לא מפחדים מהם. מדברים על ניקמת־דם ועל עטויי *. מה פיתאום שאני אפחד מהבדואים, מנקמת־דם? אף דרו־זי לא מפחד מאף בדואי! הדרוזים הם גיבורים. הם שומרים על הגבולות של המדינה — בסוריה, בלבנון, בירדן וב־סעודיה. ומה עושים הבדואים? הדרוזים הם אחים של היהודים. אם מחר יכבשו את ישראל, הבדואים יהיו ביחד עם הערבים, נגד היהודים.

מה שקורה עכשיו בעניין שלי זה כמו הבנאדם שהלך ליער ורצה להדליק סי־גריה. הוא הדליק סיגריה וזרק את הגפ־רור. כל היער נשרף יחד עם כל האנשים שהיו בו, ויחד עם הבנאדם. ככה רוצים לעשות בעניין שלי.

מפיצים שמועות שהילדים שלי אשמים ואומרים שאני אשם. לא מבינים שאם יגידו שאני אשם, תתחיל מילחמה בין הדרוזים לבדואים. אחר־כך תהיה מיל־חמה בין הדרוזים ליהודים, ואחר־כך תהיה מילחמה בין היהודים לערבים — זה מסוכן למדינת־ישראל, וזה מסוכן לדרו־זים. אני כבר שמעתי שהסעודים רוצ־ים לעשות מילחמה על ישראל בגלל אבו־רביע. אם הערבים יזרקו את ה־יהודים לים, הם יזרקו אותם יחד עם הדרוזים. יש מיקרים שבגלל טובת־המדי־נה צריכים לסגור תיקים של רצח. בש־ביל הטוב של המדינה, לא בשביל ג'אבר מועדי, צריך לסגור את תיק הרצח.

אני אהיה חבר־כנסת ביום השלישי או הרביעי. גם את קנדי רצחו, ואחר־כך עשו נשיא חדש לאמריקה. מגיע לי להיות חבר־כנסת. אני לא רוצה שאיזה בדואי יהיה חבר־כנסת במקומי.

שמעתי את הבדואי הזה בטלוויזיה. אף אחד לא דיבר על נקמה, רק הוא דיבר. הוא רוצה לסכסך בין הבדואים והדרו־זים ובין הדרוזים והיהודים.

זה לא נכון שקיבלתי מהנחש הזה, אבו־רביע כסף. לא 60 אלף לירות, לא 60 אלף שקלים, שום דבר. אחרי שהיה המישפט שלנו, קיבלתי כסף שהיה מגיע לי, כסף של הסיעה בכנסת שאני הייתי צריך להיות בה, ולא אבו־רביע, הכלב השפל הזה. את הכסף בכלל לא קיבלתי מאבו־רביע.

אני הייתי נאמן למדינה, ובגלל זה מספרים עלי סיפורים. בגללי הדרוזים משרתים עכשיו בצבא. קודם לא רצו לשרת חינם בצבא. הבדואים לא רוצים לשרת חינם בצבא עד היום.

אני אוהב שלום. לא רוצה מילחמות. אני עזרתי להביא את השלום בין ישראל למצריים. יש לי על זה מיכתב־תודה מסאדאת **.

גם הבנים שלי שירתו את המדינה. כולם בצבא גיבורים, וקצינים.

אני לא מפחד מהבדואים. הם פחדנים וחלשים. הם לא כמו הדרוזים. אני חושב שהמדינה צריכה לסגור את התיק של רצח אבו־רביע. הוא היה אדם רע. אם לא יסגרו את התיק, תהיה מילחמה גדולה!

---

* עטויי — טכס שביתת־נשק הנערך אח־רי רצח או הריגה, הבא למנוע ניקמת־דם. בעטויי מחליטים על הפיצוי הנאות למישפחת ההרוג, ומבטיחים שלא לנקום את דמו. הבדואים טוענים ששייח' ג'אבר מועדי כלל לא ביקש עטויי אחרי רצח אבו־רביע. מועדי מודה שלא ביקש שבי־תת־נשק. לדבריו ניתה בקשה כזו מת־פרשת כהודאה באשמה.

** הכוונה למיכתב־תודה של הנשיא המצרי על שמועדי שיגר לו שי.

רצח אבו־רביע: החקירה

חקירת שלושת האחים עדיין לא הגיעה לסיומה. גורמים מישטרתיים טוענים שיש בידיהם חומר המספיק להגשת כתב־אישום, אך משום רגישות הנושא, והייחוס המישפחתי של שלושת האחים, הם עדיין מחפשים עוד ועוד ראיות. ככל הנראה הודה לפחות אחד מהאחים בהאשמות, אך אביו כבר טען שההודאה הוצאה ממנו בכוח.

על־פי החומר שהצטבר על שולחנו של ניצב־מישנה ארמונד לוי, ראש הצח"מ הארצי שחוקם לחקור בפרשת רצח ח"כ חמאד אבו־רביעה, נסעו שניים מהאחים בבוקר יום הרצח מכפר ירכא אל כלא־שכם, שם משרת האח השלישי. הם נרשמו בכניסה לכלא ברישום המבקרים וכשיצאו, יחד עם אחיהם, כעבור שעה מהכלא, „שכחו" לרשום את יציאתם. אך אחד הסוהרים הזריזים רשם ביומן־הכלא את העובדה שהאח השלישי, ששירת בכלא, יצא ממנו, מבלי שהאח ידע על רישום זה.

השלושה נסעו בג'יפ צבאי לירושלים. אחד מהם אף נכנס לכנסת, בשעות הצהריים. הוא קיבל אישור־כניסה לבניין, אחרי שזוהה כבנה של אישיות הידועה לשומרי־הכנסת.

האח שנכנס לכנסת לא שוחח עם אבו־רביעה, אבל ראה אותו במיזנון. בשעות הערב, סמוך לשעה שש, צילצל אחד האחים מחוץ לבניין אל מישכן הכנסת, וביקש את אבו־רביעה. לסדרן, ששאל אותו לזהותו, נתן שם בדוי. אבו־רביעה ניגש לטלפון ואחרי שקולו המייוחד של אבו־רביעה זוהה על־ידי המטלפן, הוא ניתק את השיחה.

על־פי החשד רצח אחד האחים את ח"כ ליד המלון, בעוד שהשניים האחרים, אולי יחד עם חשוד רביעי, עמדו בעמדת־חיפוי כשהם מזויינים בקארל גוסטב ובגליל. כלי־הנשק נמצאו, אך בינתיים מתקשה המישטרה לאתר את מוצאם. מיד אחרי שהרוצח ירה חמישה כדורים באבו־רביעה, הוא נמלט מהמקום יחד עם אחיו בג'יפ, שחנה לא רחוק משם.

הג'יפ נסע לשכם, שם נפרד האח־הכלאי מאחיו. הוא נכנס לכלא, מבלי להירשם, וחשב שהעדרותו לא נרשמה כלל. שני האחים המשיכו לכיוון ירכא, ובמחסום, שהוקם על־ידי המישטרה במבואות ג'נין, הם נעצרו.

יו"ר מכבי בעיר פחד לבוא - קדחת

מי היה בדרבי? זהו המישחק החשוב ביותר בכדורגל, הקובע איזוהי הקבוצה הטובה ביותר בעיר.

בפתח־תקווה יש שתי קבוצות כדורגל: האחת, קבוצת הפועל, שהיא בעלת עבר מפואר. שיחקו בה שחקנים ידועים כנחום סטלמך, בועז קופמן, זכריה רצבי ויעקב ויסוקר, אשר העלו את פתח־תקווה על מפת הכדורגל בארץ. הם היו הכוכבים אשר סחפו את האוהדים בעיר למיגרש הפועל. הקבוצה השנייה, קבוצת מכבי, עדיין לא זכתה במיגרש משלה. היא משחקת במיגרש הפועל. יציעי האיצטד־יון התמלאו בחמשת אלפים צופים משולהבים, שהתחלקו לשני מחנות: בחלק אחד ישבו אוהדי הפועל ומולם, כולם יחד, ישבו אוהדי מכבי.

דב תבורי, ראש עיריית פתח־תקווה, הצליח להגיע במכונית הוולוו שלו עד לקצה המיגרש, במרחק קצר מאוד ממושבו הקבוע בספסל האורחים המכובדים. קשה היה לקהל להתעלם מכניסתו הדרמטית של תבורי, אחיו של מפכ"ל המישטרה לשעבר. הליחשושים אמרו: „הוא אוהד הפועל". קשריו של ראש־העיר למיגרש זה התחילו עוד בימים שבהם למד פסי־כולוגיה באוניברסיטה ולפרנסתו שימש סדרן באיצטדיון הפועל.

אחריו הגיע ראובן היכל, מפקד תחנת המישטרה בעיר. הוא לא בא כדי לפקח על השוטרים הרבים, שדאגו לסדר במקום, אלא כדי לחזות במישחק אשר היווה את מוקד תשומת־הלב בעיר.

כשנכנס ליציע ירון לוין, אוהד מכבי, מיהרו השוטרים לקראתו, כדי להזהירו לבל יתקרב לרשת המפרידה בין מושבי היציע לבין המיגרש. היתה להם סיבה טובה לחשוש מתיגרות אלימות — בדר־בי הקודם בפתח־תקווה לא הגיע המישחק לסיום. לאחר שהובקעו חמישה שערים לשער הפועל, החל שחקן־מכבי ניסים כהן לכדרר במישחק ראווה, להנאת או־הדי מכבי. הוא השיג את מטרתו. אוהדי הפועל הפגועים מיהרו להגיב. אגרופים הנופו לעבר אוהדי מכבי והסדרנים ב־מיגרש, מאוהדי הפועל, לפתו את השופט

המבשל והמבקיע דורון רבינסון, מבשל השער והרצל פיטוסי, המבקיע, התחבקו אחרי המיבצע המשותף, שקבע יתרון למכבים בתום המישחק. המבשל, דורון, חזר מייד ליחידתו בצה"ל.

האוהדים זועמים

זהו יציע האוהדים של מכבי, אשר עמד על הרגליים ברוב שלבי המישחק. הם לא הסכימו עם החלטות השופט, וחשבו שהצעקות שלהם יעוררו את השחקנים. באמצע התמונה נראה

דרבי בפח

הבורח מנחם מנדל, יושב־ראש אגודת הדרבי. הוא חשש מאוד מאין קבוצתו, מכבי פתח־תקווה. למהלך ותוצאת

שריר בגרונו, אך הוא הצליח להימלט מידיהם עוד לפני שריקת הסיום.

„שחקן השווה מיליונים"

בדרבי האחרון בשבת החליט השו־פט עובדיה בן יצחק להקדים תרופה למכה. הוא בחר להסתגר בצריף הסמוך לשער היציאה מהמיגרש, ודאג לכך ש־שוטרים רבים יכתירו אותו. עוד לפני שריקת הפתיחה הוא הפציר בשחקנים לשחק מישחק הוגן ולא להתסיס את ה־אוהדים.

רק מנחם מנדל, יושב־ראש אגודת מכבי לא הגיע. המאמנים הבחינו בהעדרו רק כאשר תפסו את מקומם על ספ־סל שחקני המילואים, לצד מנהלי הקבו־צות. רווחה שמועה שיושב־הראש לא יכול היה לעמוד במתח שיוצר מישחק הדרבי. מאוחר יותר הסתבר שמנדל נסע לחזות במישחק הכדורגל בהרצליה, כדי להי־מלט מאוהדי הפועל.

„אחרי הדרבי הקודם, שבו זרקו עלי תפוזים ובקבוקים," אומר מנחם מנדל, „נשבעתי שאני לא בא יותר לדרבי."

היתה זו סיבה נוספת לברוח מהעיר, אומרים אוהדי מכבי, „אם תוצאת המיש־חק לא היתה משכנעת אותנו, היינו תופסים אותו בגרונו."

מנחם מנדל, המזכיר במראהו דמות יהודית טיפוסית מסיפורי שלום עליכם, הוא היום האיש החזק ביותר באגודת מכבי. לפני שנתיים הוא קנה את השח־קן ניסים כהן, ששיחק בליגה הארצית

ה'מורים אחזה בעיר - מכבי א'מפריה

אב נרגש אשר מגן בידו על בנו הצעיר. ביציע הכדורגל הילדים הם הפגיעים ביותר. ג'רי סיטון, אוהד מכבי (ראה תמונה משמאל) הוכיח שמי־הים שהביא מחוף **שרתון** בתל־אביב, כסגולה לניצחון, עזרו יותר מהחול שהביא מהכותל המערבי שלמה גדלי, אוהד הפועל.

ח-תקווה

מכבי פתח־תקווה, ברח מהעיר ביום מישחק
ם של אוהדי הפועל ומתגובותיהם של אוהדי
ישחק הוא האזין באמצעות הטרנזיסטור.

בהרצליה, במחיר שנחשב אז חסר־תקדים בכדורגל הישראלי. מאז קיבל ניסים כהן את הכינוי „שחקן המיליונים".

השנה רכש מנדל את גדי מכנס ממכבי נתניה בסכום של מיליון וחצי ל"י. גם זאת היתה הרכישה היקרה ביותר העונה. האוהדים ציפו שהקבוצה תצדיק בהי־שגיה את הרכישה יקר, בעיקר כשקבו־צת מכבי סובלת כל עונה מגרעון של שניים וחצי מיליון ל"י, ואין לה גוף שעומד מאחוריה ויכול לכסות גרעון זה.

מישחק הדרבי הכניס לקבוצת מכבי רק שבע מאות אלף ל"י. „20 אחוז מהקהל לא שילם עבור הכרטיסים," מסביר מנדל. „זוהי מכת מדינה. גם במישחק הנבחרת הלאומית באיצטדיון רמת־גן נכנסו אר־בעת אלפים מוזמנים בכרטיסי חינם."

„אני לא רוצה גביע"

מנחם מנדל אופטימי לגבי הישגי הקבוצה עד לסוף העונה. לדעתו, תסיים מכבי פתח־תקוה את האליפות במקום השלישי בטבלה רק בזכות השח־קנים היקרים שרכש. „אני לא רוצה גביע," מסביר יושב־הראש, „לקבוצה ה־אלופה יש הוצאות גבוהות מאוד, ומכבי לא תוכל לעמוד בהן."

מישחק הדרבי הסתיים בתוצאה 2:1 לזכות מכבי. אוהדי הפועל, ששלחו את שחקניהם לנוח לפני המישחק במלון מפואר, ושהבטיחו להם חגיגת סטייקים אחרי המישחק, קיללו וגידפו. הם לא היו אלימים הפעם.

„ניסים זונה!"

עיקר הזעם של אוהדי הפועל בפתח־תקווה מצא ביטוי בקללות שהופנו לניסים כהן, שחקן מכבי. גם השופט עובדיה בן יצחק זכה לקללות, אך שלא כבדרבי הקודם, ניצל מפגיעה גופנית.

כסף אחרי המישחק

משמאל: ג'רי סיטון, אוהד מכבי, שזכה בכספי ההימור מהמישחק. הוא מיהר להראות את שטרות הכסף לחברו, צבי יעקוב, **מימין**, אשר התעקש לגעת בהם. הרבה שטרות כסף עברו מיד ליד בתום הדרבי שנערך בפתח־תקווה.

האלילים היריבים

ניסים כהן, שחקן מכבי, ועמוס ברטר, שחקן הפועל, נפגשו בכניסה למיגרש לפני תחילת המישחק. עד לגול הראשון אנחנו חברים טובים," הסביר עמוס ברטר.

מדוע נפצה אילנה מהקומה הרביעית

א **ידנה צלחינה** עמדה על אדן החלון ערומה כביום היוולדה. היא פרשה את ידיה הארוכות וביקשה לעוף. אך היא לא עפה. גופה החטוב התנפץ על המידרכה שבפתח בית־מלון דיפלומט בתל־אביב.

שוש ורולי ביגמן, שעמם בילתה אילנה את דקותיה האחרונות, יצאו את פתח בית־המלון וביקשו לנסוע הביתה.

לפני עלותם למכונית נשמעה צעקת השומר „בחורה קפצה למטה! היא מרוסקת על המידרכה!" רולי ושוש הביטו מיד במה מדובר, רולי רץ אל הגופה שהיתה שרועה על המידרכה וראד כולו. שוש הסתלקה מן המקום במונית כשהיא בוכה: „למה היא היתה צריכה לעשות את זה, למה היא קפצה?"

אילנה צלחינה היתה אמורה לחגוג את יום הולדתה ה־22 ביום ראשון, יומיים לאחר מותה. אך היא לא ביקשה לשמוח. במשך כל השבוע האחרון ביכתה את אותו יום וביקשה לשים קץ לחייה. היא עלתה פעמיים לגג מלון הילטון, אך היא פחדה." מספרת חברתה הטובה ביותר, נילי כהן. „היא היתה אחת הבחורות היפות ביותר שהכרתי, לכל מקום שאליו נכנסה הותירה האנשים נדהמים."

גברים רבים חיפשו את קירבתה של אילנה, אך היא נשארה נאמנה לחברה. ניסו, שעימו יצאה שלוש שנים. יום בהיר אחד עזב ניסו את הארץ וביקש לנסות את מזלו ב־חוץ־לארץ. אילנה נותרה בודדה, ואז פגשה את שמעון ביגמן, המכונה רולי.

ביגמן בן ה־35 נשוי לשושנה ואב לשני ילדים. הוא היה צמוד אליה במשך השנה האחרונה. איש לא הבין מה מקשר בין היפהפיה הצעירה אילנה ובין הגבר הנשוי ועב־הכרס. „חשבנו שהוא לפחות עשיר. אבל הוא רחוק מלהיות כזה." מספרת חברתה נילי, „מאוחר יותר הבנתי שאילנה מצאה בו דמות של אב שאותו היתה חסרה כל חייה."

זהות מבולבלת

א **ידנה עלתה** לארץ עם אמה לפני 11 שנים. במשך שנים סיפרה לה האם כי אביה נפטר עוד בהיותה תינוקת, אך מריבה, שהתגלתה יום אחד בין האם לאחותה, הבהירה לאילנה שזו אינה האמת. האם הסבירה לה, לאחר המקרה, כי בהיותה ילדה לא רצתה לספר לה על הגירושין. אילנה לא קיבלה את ההסבר, וביקשה לדעת את האמת על עברה. „היא קיבלה הסברים שונים שבילבלו לה את הזהות." מספרת נילי, „ובשמעון היא ראתה דמות של גבר בטוח ובוגר."

שמעון מנהל בבריכת גורדון ב־תל־אביב את בית־הקפה של הבריכה. אילנה עבדה בבית־הקפה כמלצרית, ושהתה בחברתו במשך כל היום. „היא לא יכלה לקבל את העובדה שרולי מבלה את הלילה בחברת אישתו," מספרת נילי, „העובדה שרולי לא יעזוב את אישתו וילדיו התבררה לה רק במשך השבוע האחרון. היא הסתובבה כאילו כל עולמה חרב עליה."

במשך חצי השנה האחרונה גרה אילנה בביתה של נילי. לדבריה של נילי, היא מעולם לא השתמשה בסמים. פרט לשבוע האחרון.

„ביום שישי היא הראתה לי סמים, שאותם קיבלה לדבריה מ־רולי. השתדלתי להימצא בחברתה לאורך כל היום, מצבה הנפשי הדאיג אותי. דאגתי עוד יותר כשהבנתי שרולי מספק לה סמים, וצירפתי את העובדה שהיא עלתה פעמיים לגג מלון הילטון על־מנת לקפוץ. דאגתי, אך לא האמנתי שהיא אכן תבצע את זממה."

מתאבדת צלחינה וידידה כצבא
מצב נפשי מעופער

לפנות ערב נפרדו השתיים, ו־אילנה הודיעה שהיא הולכת לפנק את עצמה במלון דיפלומט. „כעבור מיספר שעות היא צילצלה והתחננה שאבוא," מספרת נילי, „היא רצתה לארח אותי בחדרה, אך הייתי עייפה מדי, אז לא עלה בדעתי כי מצבה כה המור."

כעבור מיספר שעות התקשרה אילנה אל נילי שוב. הפעם ביקשה כי תתקשר אל רולי, ותזמינו אל בית־המלון. נילי התקשרה אך רולי סירב לבוא. בשלב זה החליטה אילנה להתקשר אל אשתו ולהזמינה לשיחה. היא התכוונה לשכנע אותה לעזוב את בעלה. נילי ניסתה להסביר לה, כי צעד זה הוא מיותר וחסר־טעם, ואז הודיעה אילנה: „תתקשרי אליו ותגידי לו שבלעתי תשעה ורודים ושיבוא מהר!"

נילי הבינה שזה איום המתכוון לזרז את בואו של רולי, וביצעה את שביקשה ממנה חברתה. רולי נסע לבית־המלון בחברת אישתו. הוא ידע היטב עד כמה אילנה מדוכאה בימים האחרונים, וכנראה ביקש להשכיח את כאבה של אהובתו על־ידי סמים.

רולי יצא לדרך כשבאמתחתו חתיכת חשיש. בדרך עצר ונקנה לדברי המישטרה, מריחואנה מאבינועם יחזקאל. רולי ואשתו שהו בבית־המלון בחברת אילנה שעה ארוכה ועישנו סמים בחברתה.

חיבוק חזק

„ב שבוע האחרון הבינה אילנה ששוש לא תעזוב את בעלה לעולם, ושהיא כנראה מוכנה לקבל כל צורת חיים בחברת בעלה." מספרת נילי, „אפילו את הקשר שלו עם אילנה." כאשר עזבו שוש ורולי את בית־המלון, הם חשבו כי אילנה נרגעה, וכי הבעיות שנוצרו נפתרו כעת, אך הם טעו.

חייה של אילנה לא היו קלים מעולם. אמה נחמה, אשה מבוגרת וחולה, נלחמה כל חייה על־מנת לפרנס בכבוד אותה ואת בתה. ב־ברית־המועצות עסקה האם בכל־כלה, אך עם בואה לארץ לא היה שימוש לידע האקדמאי הרב שלה, והיא עבדה בהנהלת־חשבונות.

החיים שאותם ניהלו אילנה ואמה היו צנועים ושקטים, אף כאשר בגרה הילדה והפכה נערה יפהפיה, היא החלה להיות מוקפת בחברים ובחברות מבתים עשירים.

„תמיד דאגתי לה," סיפרה השבוע האם, „היא היתה יפה באופן יוצא מן הכלל, ופחדתי שתחפתה ותדרדר. הייתי מתקשרת אליה לצבא או לעבודה ותמיד היא כעסה על כך, נוצרו ביניינו יחסים מתוחים, ואף אחת לא הבינה ללב השני."

„כל חיי התנהלו סביב אילנה, תמיד מיהרתי הביתה על־מנת לחכות לה או לפגוש אותה בבית. הרגעים המאושרים שלי היו כשהיא היתה נכנסת אלי למיטה, מבקשת שאחבק אותה חזק־חזק צמוד לחזי.

„אלה היו כל חיי, עבדתי למען עתידה ולמען אושרה, חייתי על־מנת להיות איתה."

„הם ישלמו — צמוד למדד"

א **ורם צביקה** נשאר בשלו ו־הוא ממשיך להעלות טענות אישיות נגד חברי הלהקה ונגד אמרגנה. השבוע הצליח עורך־הדין זיכרוני להשיג אישור מבית־המישפט להגיש בשמו של פיק תביעה נגדית במקביל. „אני מתכוון לתבוע מהם מיליוני לירות," סיפר הזמר בעל ההופעה הצעקנית. „הם הפרו את ההסכם וכתוצאה מכך נגרם לי הפסד התמלוגים, שהייתי יכול לקבל מההופעות שלהם. הפסדתי גם את התמלוגים עבור שידור שירי המופע ברדיו ובטלוויזיה.

„הגששים ופשנל השמיצו אותי באופן שפגע במוניטין שלי. גם על כך אני מתכוון לתבוע אותם. מגיע לי גם עבור הופעות שלי שביטלתי, כדי שאוכל להשתתף בחזרות שלהם. על כל זה הם ישלמו לי, צמוד למדד.

„אני חושב שבכל הסיכסוך אשם פשנל. יש לו הרגלים רעים מאוד. הוא אמרגן גדול, ורגיל שכולם נורא מפחדים מפניו ומתעלפים כשהוא עובר על־ידם. אלי הוא בא בדרישות שאשב עם הגששים גם אחרי העבודה, בזמן שהם אוכלים ושותים. הוא אמר לי: ‚תהיה איתם בשביל ההרגשה הטובה.' כשסירבתי, הוא טען שאני מעליב את הלהקה.

„נראה לי שהבעיה היחידה של פשנל הייתה שהוא נתקל פתאום באמן שלא מציית לו כמו כילם. הוא שתלטן וממש ניסה לתת לי פקודות. אבל למעשה אין לו כל חלק בקאריירה ובהצלחה שלי ואני לא מרגיש שאני חייב לו משהו. לכן גם לא הייתי מוכן להשתחוות לפניו, כמו האחרים.

„עשיתי את העבודה שלי במלואה. נתתי ללהקה את נשמתי. אבל לפשנל זה לא הספיק. הוא צריך עבד, לא מלחין ומנהל מוסיקלי. מה שעניין אותו כל העת זה להוריד אותי לדרגת השפלה ועבדות."

בעבר כבר עבד צביקה פיק עם הגששים. הוא הלחין את השירים לסרט שלהם שלאגר, שממנו יצאו להיטים כשיר הפריכה ודיסקוטאנגו. אולם עתה הם ויתרו על שירותיו ומסרו את הניהול המוסיקלי של תוכניתם החדשה לידיו של יאיר רוזנבלום.

מילחמת הכוכבים

(המשך מעמוד 41)

אי, אשר לא ממלא את התחייבויותיו.

„למרות שידוע לך היטב כי מועד הצגת־הבכורה הוא קרוב, בילטת בשבועות האחרונים חזרות מרובות שנקבעו עם להקת הגששחזור ו/או בכלל לא הופעת לחזרות. לדוגמה למשל, לחזרה שהיתה קבועה בשבוע שעבר הופעת עם בנך, והודעת כי אין לך זמן ולהלכת.

„לפני כשלושה שבועות, לאחר שנעדרת מיספר פעמים רב מן החזרות וגרמת לביטול זמן של להקה, התקיימה עימך שיחה שבה נכחו חברי הלהקה והבמאי, ובה התרו בך שהנך מפר הסכם, לא ממלא אחריו, מזלזל ומתעלם מהוראותיו ובין היתר לא מקדיש כל זמנך ומרצך וכישרונותיך לביצוע הוראות ההסכם על־ידך.

„באותו מעמד הבטחת, שתקיים את התחייבויותיך ותעמוד לרשות הלהקה בכל עת וזמן, כפי שיהיה דרוש לפי דרישות הלהקה. אולם לא קיימת את התחייבותך ושוב לא הופעת לחזרות.

„עקב מעשיך ו/או מחדליך ו/או הפרת ההסכם על־ידך, נגרמו לי מרשתי נזקים רציניים ביותר, שהנך אחראי להם. מי שהפר את ההסכם היית אתה בילבד, וזאת משיקולים והישובים הידועים אך ורק לך (כנראה, בין היתר, עקב היותך עסוק בחזרות להצגת־היחיד שלך). הוכחת בעליל כי אינך מתכוון לקיים את ההסכם."

הגששים הם „הוללים" – פיק הוא „מחדלון" – פשנל הוא „שחלטון"

מלחמת הכוכבים

הגששים: גברי, פולי ישייקה
מי יהיה הסוכן

פיק
הפרת התחייבות

„חברי להקת הגשש החיוור תפשו את מלאכת החזרות כהילולה רצופה של אכילה, שתיה וחברה, כאשר הצד המיקצועי נדחק אל תחתית סולם העדיפויות. הם התקשו לשלוט בלחנים בעלי רמה גבוהה של מורכבות, ואנוס הייתי כל העת לבצע שינויים במנגינות, באופן שהלחנים ייקלטו על־ידי חברי להקה."

האשמות חמורות אלה הופנו אל להקת־הבידור הישראלית הטובה והוותיקה, על־ידי מי שנחשב זמר הפופ מס' 1 בישראל, צביקה פיק, רק לפני שלושה חודשים נשברו הפסנתרים במועדון ברברים, על רקע הסיכסוך בין פיק והזמר ארי אל זילבר, שכל אחד מהם התעקש להופיע עם להקת־הנגנים ברוש. זמן קצר אחר־כך ספג אליל־הנוער מהלומה מוחצת מידיו של ח"כ שמואל פלאטו־שרון. פיק רצה לקבל ממנו מקום בכנסת ר־11 מיליון לירות, אך הח"כ מסביון דפק אותו, נטל לעצמו את כל הפירסום, בעוד פיק נשאר בלי כלום. עוד בטרם הספיק להתאושש פתח הזמר בעל האמביציות הפוליטיות חזית חדשה, הפעם עם הגששים.

מקורו של הסיכסוך הוא בהסכם שנחתם ב־29 באפריל 1980 בין להקה וזמר־השנה בפעם המי־יודע־כמה של ישראל, שלפיו התחייב להלחין ולעבד שמונה שירים עבור תוכניתם החדשה של הגששים, קרקר נגד קרקר, שנכתבה ובויימה על־ידי יוסי בנאי. תמורת העבודה התחייבה הלהקה לשלם לו 50 אלף במועד חתימת ההסכם, ועוד אלף לירות בתוספת מע"מ עבור כל היפעה מיסחרית, שבמהלכה יושמעו השירים.

אולם הסכם זה לא הגיע לכלל מימוש. זמן קצר לפני סיום החזרות ותחילת ההופעות הודיע אמרגנם של הגששים, אברהם („פשנל") דשא, לפיק, כי החוזה עימו בטל ומבוטל. בו בזמן הגישו חברי להקה, שייקה לוי, ישראל („פולי") פוליאקוב וגברי בנאי, תביעה נגד הזמר־מלחין לבית־משפט השלום בתל־אביב.

נץ בעל מוניטין

„הנתבע לא קיים את התחייבויותיו לפי ההסכם." טען הגשש החיוור באמצעות פרקליטו, עורך־הדין אמנון הומינר. „הוא התרשל בביצוע, לא השתתף בחזרות, זלזל בהתחייבויות ועשה כל אשר באפשרותו כדי להתחמק ממילוי התחייבויותיו.

„לאור ההפרות היסודיות של ההסכם על־ידי צביקה פיק, דורשת ממנו להקת הגשש החיוור להחזיר לה את הסך של 50 אלף לירות."

אולם זמר־הצמרת, הרגיל כבר לשערוריות המתעוררות סביבו חדשות לבקרים, לא איבד את רוח הקרב שלו, המתובלת בדיעותיו הניציות, למרות שבעצמו השתמט משירות מלא בצה"ל. הוא פנה אל פרקליטו, עורך־הדין אמנון זיכרוני, שפתח עבורו במיתקפת הגנה.

פשנל
הרגלים רעים

„אני מוסיקאי בעל מוניטין ופרסים רבים בתחום הזימרה והלחנה, התרברב פיק בתצהיר שהגיש השבוע לבית־המשפט באמצעות זיכרוני. „ביצעתי את חלקי בהסכם באורח מיקצועי מוחלט. הלחנתי את כל שיבעת התמלילים, שנמסרו לי ושחוברו על־ידי יוסי בנאי. עיבדתי התמלילים עיבוד כלי ועבדתי עם חברי להקת הגשש החיוור באורח אינטנסיבי במשך תקופה של כשבעה שבועות.

„בכל אותה עת נשאתי בלחצים שהפעילו עלי חברי הלהקה כבודדים, לתת לכל אחד מהם תפקידי סולן נוספים על־פני חבריו בלהקה, ועשיתי מה שביכולתי לשמור על איזונם המוסיקלי, כמו החברתי.

„אולם היו לי לרועץ מושגי הבעבודה של הלהקה. אנוכי, שעבדתי עם זמרים מן הדרגה הראשונה בזמר הישראלי, הורגלתי במישמעת עבודה ורצינות שאינן נחלת הגשש החיוור.

„יחד עם זאת, ועל אף הקשיים שפירטתי, המשכתי בביצוע עבודתי, הקדשתי שעות מעל ומעבר למקובל, עד שהצלחתי בסופו של דבר להביא את חברי הלהקה לשליטה מוסיקלית משביעת רצון בשישה שירים שהלחנתי.

ב־25 ביוני 80' התקיימה חזרה אחרונה בבית־קולנוע בהרצליה, לביצוע בימתי של השירים. בחזרה השתתף במאי הלהקה ומחבר הלחנים יוסי בנאי, שהביע באופן מוחלט וללא הסתייגות את שביעות רצונו מן התוצאות."

זלילה ומריבות

ט ענות דומות, המציגות את הגששים כחבורה שלומיאלית של הוללים, שאינם מסוגלים להתמודד עם חומר מוסיקלי בעל רמה, ותחת זאת עסוקים בזלילה ובמריבות ביניהם על קבלת תפקיד בכיר יותר במופע, העלה פיק גם במיכתב ששיגר אל חברי הלהקה.

שייקה פולי וגברי העדיפו להתעלם מנשק ההתקפה האישית, שבו השתמש הזמר אדום השיער, ותחת זאת ענו לגופו של עניין. מגירסתם עולה, בניגוד למה שטען פיק, כי גם ליוסי בנאי היו טרוניות כנגד אופן עבודתו של צביקה.

„מרשתי יותר מאשר מתפלאת על תוכן מיכתבך, אשר אינו תואם את העובדות," השיב פרקליט הלהקה במיכתב שצורף לכתב־התביעה. „והנני דוחה מכל וכל את טענותיך כפי שמפורט במיכתבך הנ"ל. העובדות הנכונות הן כלהלן: „כל מעשיך ופעולותיך הצביעו אך ורק על כך כי אתה אינך מוכן ואינך מקיים את ההסכם שנחתם עימך. יתרה מזאת, התרשלת במילוי כל התחייבותיך. זו הפעם הראשונה במשך כל שנות קיומה של הלהקה שהיא נתקלת ביחס כזה מצד מלחין ו/או מוסיקאי."

(המשך בעמוד 44)

מפקד־חיל עיבדי
סחף ותעלות

בחקופת קיצוצים בתקצ'יב בונה חיל־האוויר וילות לקציניו ומזמין דשא מוכן. צה"ל טוען: „הכל בסדר!"

את הבנייה, מתוכנן לעלות 3.15 מיל־יוני לירות ליחידת דיור. כאן לא מפרט דובר צה"ל את מרכיב ההתייקרות.

נראה כי המרחק בין מה שצה"ל מוכן להודות לבין העלות על־פי השמועות ש־נפוצו בחיל־האוויר אינו כל־כך גדול. חי־שובי הצבא אינם כוללים בתוכם את ערך הקרקע, והבסיס ממוקם באחד האזורים היקרים בארץ. חישובים אלה אינם כו־ללים גם את כל עבודות התשתית הסבי־בתית. כן אפשר להטיל ספק בחישובי ההתייקרויות. כל קבלן זוטר יודע ש־ההתייקרויות ב־9 החודשים האחרונים עלו בהרבה על 50 אחוז.

רוח יחידה

ד ובר צה"ל מכחיש גם את הטענה שלפיה ניבנו יותר וילות מהצרכים. מפקד בסיס שגם אצלו יש מגורי מיש־פחות, לועג לטענה זו. לדעת המפקד הוותיק הכניס ג. לתוך זכאי השיכון הכימעט־חינם בבסיסו בעלי תפקידים שלא היו מעזים כלל לבקש דיור ב־מגורי המישפחות. במגורי המישפחות מת־גוררים בדרך־כלל צוותי אוויר, ורק קצי־נים אחרים, שיש להם קשר ישיר ביותר לכוננות המיבצעית, זכאים למגורי מיש־פחות.

את רעיון מגורי המישפחות בבסיסי חיל־האוויר העלה עזר וייצמן, בעת שקיבל על עצמו את הפיקוד על בסיס רמת־דויד. וייצמן עבר להתגורר בבסיס יחד עם אשתו, ראומה ובנו, שאול. לדעתו היה צריך לשכן בבסיס את הטייסים, כדי שיהיו קרובים לטייסות בעת מיקרי חרום וגם כדי לגבש רוח יחידה. כוונה נו־ספת של וייצמן היתה לגרום לכך שאנשי חיל־האוויר יחד עם נשותיהם וילדיהם יהוו מישפחה אחת.

וילות ודשא בחיל־האוויר

ח יל־האוויר סוער שוב. פרשת תת־אלוף רן פקר ממשיכה עדיין לשלוח זרועות מלאות ארס, למרות שפקר כבר פשט מדיו וכימעט שאינו נמצא בארץ. מאשימו של פקר, אלוף־מישנה נ. מונה כמפקד בסיס במרכז הארץ. במיכתביו לשר־הביטחון, הרמטכ"ל ומפקד חיל־האוויר האשים פקר את נ. בביז־בוז ובאי־התייחסות לרכוש צה"ל. יש ה־טוענים כיום, שחודשים רבים אחרי פרשת פקר הוכח כי אלוף־מישנה נ. הוא אכן כזה.

על־פי הטענות הצליח נ. להשפיע על חיל־האוויר ועל מישרד־הביטחון, לבנות וילות פאר בתוך הבסיס, שתשרתנה לא רק את הטייסים, אלא גם את כל אלה שביקרם חפץ נ.

על־פי השמועה מגיע ערכה של כל וילה כזו, שבה מתגוררים מישפחות ה־משרתים בבסיס, לכ־6 מיליוני לירות. הווילות בנות שלושה וארבעה חדרים, והם שיכון המישפחות המפואר ביותר ש־הקים חיל־האוויר. כמו כן טוענות השמו־עות שנ. הצליח לגרום לכך שצה"ל יוציא, דווקא בתקופה זו של קימוצים וקי־צוצי תקציב, מיליוני לירות על בניית וילות במיספר גדול מהנחוץ.

דובר צה"ל, שהתבקש להגיב על האש־מות אלה, מכחיש את הטענות, בעיקבות בירור שערך עם מיפקדת חיל־האוויר. לדברי דובר צה"ל: „שיכון המישפחות אינו מיועד לצוות אוויר בלבד, אלא לכל אלה אשר נוטלים חלק בכוננות המיב־צעית של הבסיס." צה"ל טוען, שהבתים ניבנו בבנייה טרומית, לפי מיכרזים של מישרד־הביטחון, בשני שלבים.

בשלב הראשון, שבנייתו החלה לפני שנה, עלתה כל וילה 1.4 מיליון לירות. „זה מחיר ממוצע," טוען דובר צה"ל, „היות וקיימים מיבנים בעלי שלושה וארבעה חדרים." לדברי דובר צה"ל, תקופת ההקמה של השלב הראשון הי־תה תשעה חודשים בלבד, ולכן יש צורך להוסיף למחיר 50 אחוז התייקרות.

השלב השני, אשר המשא־ומתן לגביו נגמר רק לפני חודש, ולכן עדיין לא החלו

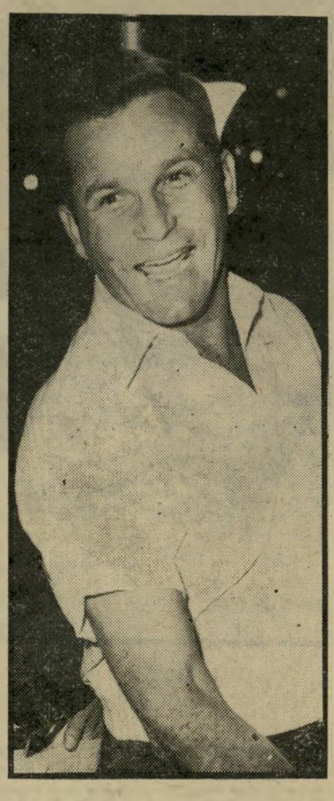

טיים מיץ' פקר
ספיח של פרשה

לדבריו: „מיספר יחידות הדיור שניבנו מאפשר מגורים ל־66 אחוז בלבד מאלה המוגדרים כנוטלים חלק בכוננות המיב־צעית של הבסיס.

סביב מגורי המישפחות התפתחו מיבני ציבור רבים: חדרי־אוכל, שק"ם, בתי־קולנוע, בריכות־שחייה, גני־ילדים, הסעות מאורגנות ומועדונים. הבסיס של נ. מצ־טיין בעושר הרב של מיבני הציבור שהוא מקים.

דשא לעשירים

א ך את עיקר הכעס עורר נ. בדשא שאותו רכש. נ. רצה שהבסיס שלו יהיה הבסיס היפה ביותר בארץ, ולשם כך הוא רצה שיטחי דשא עצומים. אך נ. לא הסכים לשתול או לזרוע דשא, כפי שמקובל לעשות בדרך־כלל, הוא רצה שיהיה דשא ומהר. לשם כך הוא הזמין ממשתלת קיבוץ גיבעת־ברנר עשרה דו־נמים של דשא מוכן. משאיות צבאיות העמיסו גלילי דשא מוכן, ופועלים וחיי־לים הניחו את הדשא במקום המיועד לו.

את הדשא המוכן מרשים לעצמם לרכוש רק עשירים. בקיבוץ גיבעת־ברנר לא קנו מעולם כמות גדולה כל־כך של דשא מוכן, שהוא המילה האחרונה בגגנות. ההכנסה לקיבוץ היתה כה גדולה, עד שהקיבוץ הסכים לתת לחיל־האוויר הנחה בת 50 אחוז מהמחיר.

אך גם לטירוף הדשא יש לדובר צה"ל הסבר. אמר השבוע הדובר: „לקראת החו־רף נרכש הדשא המוכן מקיבוץ גיבעת־ברנר בהנחה של 50 אחוז מהמחיר ה־רגיל. רכישת הדשא המוכן נועדה לפתור בעיית סחיפה קרקעית, לפני בוא עונת הגשמים. סחף קרקע באזור חסר־תשתית היה גורם לנזקים ולהוצאות גדולות לצו־רך פינוי תעלות, כבישים וכדומה."

צה"ל שילם עבור הדשא המוכן כמה מיליוני לירות רק כדי שלא. יהיה דשא מהר וכדי שלא לטרוח לפנות חול מתע־לות ומכבישים, כפי שהדבר נעשה לא רק בכל בסיס אחר של חיל־האוויר, אלא גם בקיבוצים הממוקמים ליד הבסיס המשתולל.

42

חיילים על המסלול

(המשך מעמוד 35)

מישרד־האוצר, מאיר דיין ממישרד־התח־בורה והיועץ־המישפטי של מישרד־התח־בורה, עזרא קמא.

על פי מסקנות הוועדה, שהוגשו להור־בין ולגרוסברד, תעניק ישראל זכויות־טייס באופן סיטוני לכל חברת תעופה זרה שתרצה להגיע לישראל. הענקת זכו־יות־טייס כזו תהרוס כל חברת תעופה לאומית שתוקם בעתיד. זכויות טייס ניתן־נות באופן הדדי והם אחד מנכסיה הרא־שיים של כל חברת תעופה.

אך אם אמנם יתנהלו העניינים לפי הש־ערותיו של גרוסברד, ועובדי אל־על ינסו למנוע בכוח נחיתות המראות כל מטוס מלוד, יערכו הצעדים הבאים:

● שדה־התעופה־הצבאי רמת־דויד יה־פוך לשדה־התעופה הבינלאומי של ישראל. הודעה על כך כבר נשלחה למוסדות ה־תעופה הבינלאומיים.

● כוחות צבא ומישטרה ישתלטו על נמל התעופה בלוד, עוד לפני שתתפרסם ההודעה על סגירת אל־על. פקחי טיסה צבאיים ינסו להפעיל את נמל־התעופה בן־

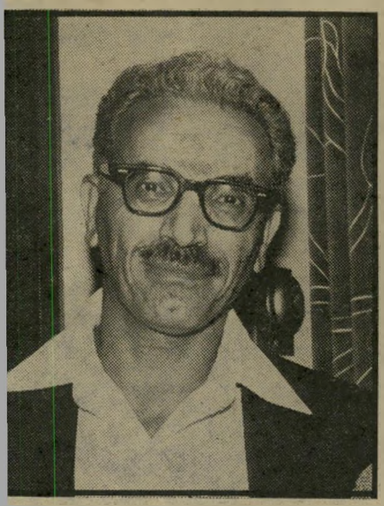

ממלא־מקום קיסר
ההסתדרות נגד העובדים

גוריון, למרות שהדבר מנוגד לחוק ה־בינלאומי.

● המישטרה תתבקש לערוך מעצרי מנע של אנשי ועדים, כדי שלא יוכלו להנהיג את העובדים.

● רשיונות מוביל בינלאומי יתנו לכל מי שיבקש זאת בישראל. גרוסברד מציין במפורש שאין הכוונה שלו לארקיע. מאחר ו„ידוע לי שעובדי ומנהלי ארקיע יעזרו לעובדי אל־על."

● יוקם מטה מייוחד שכל תפקידו יהיה להסית את החלקאים נגד עובדי אל־על. גרוסברד חושב שתוצרת חקלאית, שגם היא לא תוטס, תתקלקל במחסני החקלאים, ואז יצאו החקלאים „לשבור את העצמות" ל־עובדי אל־על.

● על כל מטוס של חברת תעופה זרה תופקד שמירה צבאית מייוחדת, כדי שה־עובדים לא יוכלו להתנכל לו. כן תופקד שמירה מישטרתית על מישרדי חברות ה־תעופה הזרות בישראל — כל זאת כדי לשכנע אותם להמשיך ולטוס לישראל.

בומה שביט, שחולשתו היא שתביא ב־סופו של דבר לסגירת אל־על, לא יהיה גורם כלל במאבק שמכין גרוסברד נגד העובדים. אולם לזכותו של מנכ"ל אל־על, יצחק שנדר, אשר פרטים על התכנית הגיעו אליו, יש לציין שהוא מתנגד לה בכל תוקף.

ישראל קיסר לא מחה נגד הרעיון של הכנסת צבא ומישטרה למקום עבודה. לקיסר חשבונות משלו, במסגרת מלחמו־תיו השקטות נגד מזכ"ל ההסתדרות ירוחם משל, ונראה שעובדי אל־על יפלו קורבן למילחמות פרטיות אלה של ממלא־המקום.

הצעיר שהופיע ב„שעה טובה" ושיעשע את המדינה מצה"ר:

„אני לא ג'יגולו!"

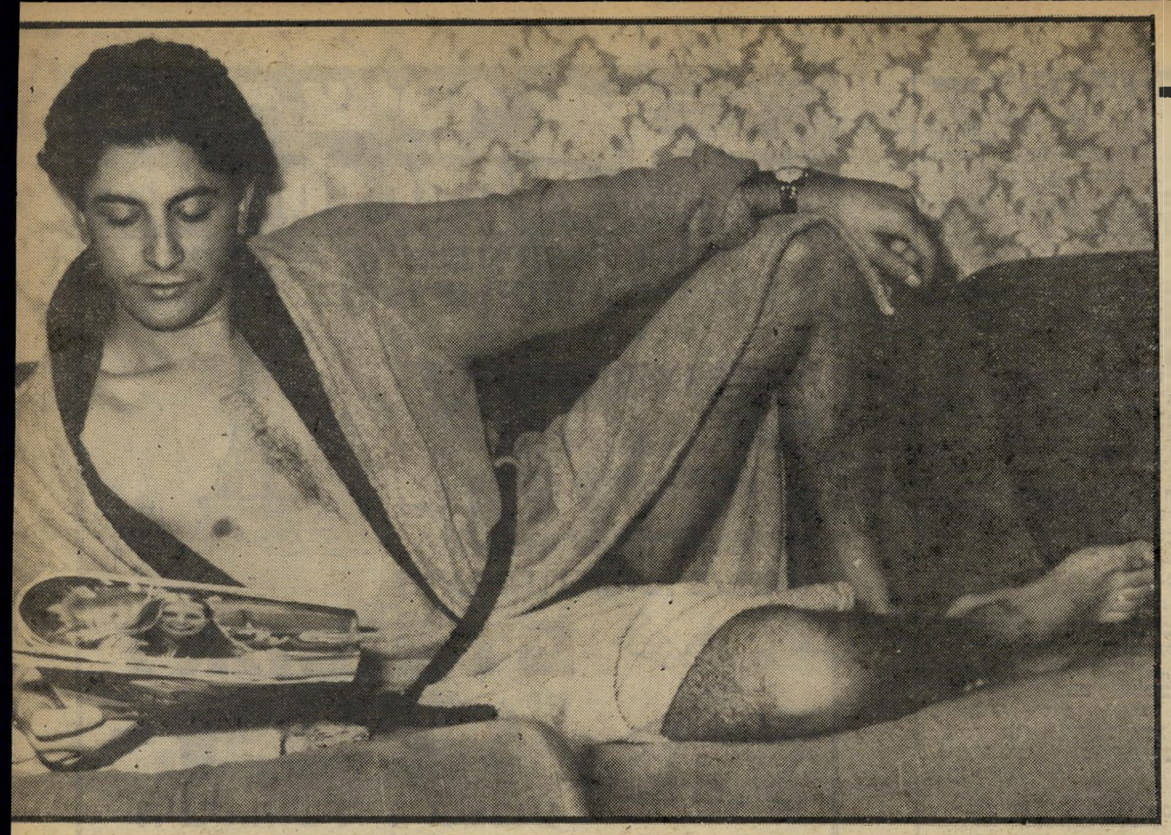

„אני לא ג'יגולו!" הרבה אנשים טעו ולא הבינו נכון את מה ש־אמרתי. אבל למעשה מה שעסקתי בו הוא מיקצוע מכובד כמו כל מיקצוע אחר. אני בהחלט לא מתבייש בזה!"

קובי בר, הצעיר בן ה־23, זיעזע בליל שבת ישראלים שמרנים רבים, שצפו בתוכ־נית הטלוויזיה של המנחה מני פאר, שעה טובה. הוא גילה להם מושג, שלא היה מוכר להם עד כה, אם כי הוא מוכר וידוע — אסקורט.

„אסקורט הוא כינוי לבן־לוויה או לבת־לוויה בשכר," מסביר קובי, בעל תנועות הגוף העדינות. „אני עסקתי בכך בעת ששהיתי בלונדון. תפקידי היה ללוות נשים למסיבות קוקטייל, להצגות־בכורה ולאי־רועים אחרים. אבל ההתחייבות שלי הת־חילה והסתיימה בכך — לא ניהלתי רו־מנים ולא נכנסתי אפילו עם אחת מהן למיטה. לא בעבור זה שילמו לי, וגם לא ציפו ממני לכך. לכן אני בהחלט לא ג'יגולו. יש כאן הבדל מהותי. הג'יגולו שוכב עם נשים תמורת תשלום. אני קיבלתי שכר רק כדי לארח להן חברה.

„חלק מהאנשים שצפו בי בטלוויזיה לא תפסו את זה. ההופעה שלי השאירה רושם עצום. הרגשתי את זה מיד אחר־כך. בכל מקום זיהו אותי וקראו לי בשמי. התגו־בות היו שונות, בהתאם לרמת האנשים. היו כאלה שקראו לעברי קריאות־גנאי והיו כאלה שחייכו אלי. אבל אני רגיל לכך שאני מעורר תשומת־לב. אני בחור יוצא־דופן ותמיד שמים לב אלי."

פנינה רוזנבלום — „כמו אחות"

פני הפירסום שזכה בו מעל ה־מירקע, היה קובי יודע בארץ יותר כספר־צמרת. עם לקוחותיו נמנות כמה מן המפורסמות שבנשות תל־אביב. אחת מהן היא פנינה רוזנבלום האגדית, שהיא ידי־דתו גם מעבר לטיפול בשערה. השניים מבלים שעות רבות ביחד. פנינה גם ליוו־תה אותו להקלטת התוכנית.

קובי נולד כבן־אמצעי למישפחה בת שיבעה ילדים מבאר־יעקוב. אביו ממרוקו ואמו מאיטליה. כבר בגיל צעיר התבלט בהופעתו ובתכונותיו המיוחדות. „יום אחד קמתי בבוקר והצטלמתי," הוא מספר. „חילקתי את התמונות שלי בין כמה צלמי־אופנה, והתחלתי לקבל עבודות כדוגמן. אחר־כך נסעתי לחוץ־לארץ והשתלמתי ב־דוגמנות. למדתי גם קוסמטיקה.

„בספרות התחלתי לעבוד כחופף־שיער. עבדתי בזה עד שקיבלתי בעצמי צורה של כיור. אחר־כך החלטתי לקבל צורה של מייבש שיער ועברתי למחלקת־הייבוש. הצלחתי להתקדם בזכות הכישרונות שלי. אבל יש לי גם כישרונות אחרים. אני מבשל מצויין, מצייר וכותב שירים. ש־חלק גדול מהם אני מקדיש לפנינה. יש לי חמש אחיות, ופנינה היא כמו אחות שישית, אבל הטובה שבהן."

בשעה טובה העיד קובי על עצמו כי הוא „בחור אינטליגנטי". ואמנם כל הנמ־גש עימו מבחין מייד שהוא ניחן גם ב־חוש־הומור עשיר. „זה מה שאני אוהבת אצלו הכי הרבה," מודה פנינה, כשהיא צוחקת למראה מעשי הליצנות של ידידה. „לי הוא חשוב מאוד. בדרך כלל אני מסננת את החברים שלי, אבל קובי הוא משהו מיוחד. הוא יודע גם להיות ידיד טוב. וזה מה שאני צריכה יותר מכל המחזרים."

במהלך טיוליו ברחבי העולם הכיר קובי אנשי החברה הגבוהה ובעלי תאריי־אצו־לה. הוא היה חברו הצמוד של זמר־הרוק הבריטי רודי לואלין. „הגעתי לחו־גים האלה לא מעט בזכות עיסוקי במה שנקרא אסקורט. זה פתח לפני שערים רבים.

„התחלתי בזה משום שאני בחור מאוד סקרן. זה עניין אותי ורציתי לדעת מה זה. לכן פניתי לסוכנת מיוחדת לכך, והיא היתה מסדרת לי עבודות. ליוויתי נשים מכל הסוגים, בדרך כלל בגילאים שבין 30 ל־60. קבילתי עבור זה בין אלף לאלף חמש מאות דולר לערב, שמהם הפ־רשתי 35 אחוז לסוכנת שלי.

„השוכרים בן או בת לוויה הם לרוב אנשי־עסקים, המגיעים במיסגרת העסקים שלהם לערים רחוקות ואינם רוצים לצאת לבלות את הערב בגפם, או נשות־חברה שמעדיפות בחור צעיר לבילוי משותף ב־אירועים שונים. כדי לעסוק בכך צריך הופעה נאה, אינטליגנציה ונימוסי־חברה. צריך לדעת מתי להחמיא ומתי לא להח־מיא ליידי.

נסיכה „מאוד טמפרמנטית"

„עם כמה נשים שיצאתי איתן יצר־תי קשרים אישיים ומאוד יפים. אחת מהן היתה הגה, נסיכה שוודית יפח־פיה בת 28, שהגיעה ללונדון להצגת־בכורה של באלט. הנהג של סוכנות ה־אסקורט אסף אותי בערב בלימוזינה מפו־ארת, ונסענו לאסוף את הנסיכה מבית־המלון. התפתחה ביניינו שיחה מאוד מעניי־נת על ביזנס. היא סיפרה לי שהיא גרושה, ואני סיפרתי לה על עצמי.

„אמרתי לה שהיא בחורה מאוד טמ־פרמנטית. היא היתה באמת נזעית, כמו תלמידת־תיכון. הגה החמיאה לי בחזרה ואמרה שאני בחור מאוד יפה, נחמד ועדין, ושאני דומה לרודולף ואלנטינו. בילינו ערב יפה, אבל שנינו ידענו את הגבול.

„ליידי אחרת, שנוצרה עימה כימיה, היא רוזלין, אישה נשואה בת 45 מברייטון. היא חברה טובה של הסוכנת שלי, שסיפ־רה לה שיש לה בחור מיוחד והציעה לה להיפגש איתי. רוזלין הסכימה, ויצאנו בו־קר אחד לסיבוב קניות. היא אספה אותי במכונית שלה והסתובבנו יחד בין חנו־יות־האופנה. התאמתי לה בגדים ואיפור.

„אחר־כך הלכנו יחד לאכול צהריים. היה לנו מאוד נחמד וצחקנו הרבה. למ־רות שאני הייתי יכול להיות הבן שלה, היא התייחסה אלי כאל חבר. הסכנו באמת לידידים טובים. היא גם הזמינה אותי להתארח בביתה ולהכיר את בעלה. שהיתי אצלם שלושה ימים. הבעל התייחס אלי יפה מאוד, כאל ידיד המישפחה.

„התארחתי גם בביתה של פאולה, אשת־חברה בת 40 מרומא. תחילה ליוויתי אותה כאשר שהתה בלונדון, והיא הזמינה אותי לחזור איתה לאיטליה. היו לנו שיחות נפלאות על החיים, שהם קצרים ויפים, על אנשים פתוחים ומרובעים, על מוסר הני־שואין ועל הבדידות היפה. עד היום, כשאני מגיע לרומא, אני מתארח אצלה."

כיום אין קובי עוסק עוד בליווי. את מרבית הזמן שבו הוא נמצא בארץ הוא מקדיש לקאריירה שלו כספר. התוכנית שלו לעתיד היא להיות „ספר־צמרת עולמי, משהו כמו וידאל ששון השני."

כששהה בפאריס השתלם בספרות, ועבד אצל קלוד מאקסים. הוא פיתח גם תיאוריה מיוחדת לגבי מה שהוא מכנה „הפסיכולוגיה של הספרות". הוא מתייחס לכך כאל מדע רציני.

„בארץ כל אחד יכול לפתוח מספרה. בחו"ל אי־אפשר להיות בעל מספרה ואי־אפשר בכלל לעסוק בספרות מבלי שיש דיפלומות מתאימות. אחד הדברים החשו־בים ביותר שלומדים כיום בבתי־הספר לספרות ברחבי העולם היא פסיכולוגיה. זה חלק מהמיקצוע.

„זה מה שמעניין אותי כיום. אבל אני לא מצטער על מה שעשיתי בעבר. אני רואה את מיקצוע האסקורט כדבר טבעי לחלוטין. גם אני, אילו הייתי מגיע לעיר זרה, הייתי שוכר לעצמי בן־לוויה צעיר ונחמד, כדי לבלות עימו את הערב. מדוע לא?"

כך עם עצמו
צורה של כיור

כך עם רוזנבלום
כמו אחות

לקראת חפנית באש"ף?

(המשך מעמוד 33)

הקיצוניים משני המחנות, הנחית מכה מוחצת על מאמצי המועצה הישראלית. לדעת רבים, תרם מעשה זה תרומה רבה לאי־הצלחתו של מחנה של"ו בבחירות לכנסת הנוכחית.

ב־31 בדצמבר 1980 נפגש סאר־טאווי עם מישלחת ישראלית. הוא שמע על כוונת המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני לקיים כנס בירושלים, במלאת חמש שנים לפעולתה. בו במקום ישב וחיבר בכתב־יד, באנגלית, הודעת־ברכה, ומסר אותה בידי מתי פלד (ראה מיסגרת).

אין זו ברכה רגילה. זוהי הודעה מדינית בעלת חשיבות עליונה. היא חוזרת על הדברים שנאמרו על־ידי יאסר ערפאת 12 ימים לפני כן, בשבועון הלבנוני, על המגעים עם של"ו.

בסופה הוסיף סאר־טאווי פסוק, שהוא חסר־תקדים בסגנונו החד־משמעי: „מוק־דם יותר מכפי שסבורים איכינו, יקום וישרור הי שלום בין המדינה הפלסטי־נית ובין מדינת־ישראל ועמיהן.

לשוחרי־השלום הישראליים, ש־התלוננו במשך שנים על כי בהו־דעות אש"ף על הנכונות לשלום אין איזכור מפורש של שם מדינת־ישראל, ניתנה בכך תשובה מוחצת. הודעה זו, שאמצעי־התיקשורת הישראליים התעלמו ממנה כליל, הובנה בעולם כראשיתה של פרי־צת־דרך. סוכנויות־הידיעות הפיצו אותה בעולם.

אם חשש מישהו שגם הפעם תבוא הכחשה, כמו לפני ארבע שנים — טעה. במקומה באה הודעת־עידוד מביירות, מטעם ה־דובר הרשמי של האירגון, שהוא גם הדובר האישי של ערפאת (ראה מיסגרת).

ההודעה הפומבית, בחתי־מתו האישית של האיש המוגדר עתה בגלוי כיועצו המדיני הקרוב של ערפאת, זוותה למחרת היום באישור רשמי מביירות. אכן, מים רבים עברו בירדן מאז ההזי־דעה האומללה מלפני ארבע שנים.

שני דגלים בירושלים

ד ירז את התהליך מעשה אשר חישמל את הנוכחים בכנס המועצה הישראלית — אותו הכנס שבו נקראה הברכה של סאר־טאווי.

מזה זמן רב שקלה המו־עצה את אימוצו של סמל רישמי, שיביע את רעיונה כפשטות חד־משמעית. זהו סמל של שני דגלים שלו־בים: הדגל הישראלי והדגל הפלסטיני.

ממשלת ישראל הגדירה את ה־דגל הלאומי הפלסטיני (הקיים מאז ראשית שנות ה־20) כ„דגל של אש"ף", ואסרה את הנפתו בישראל ובשטחים הכבושים, בטענה כי אש"ף זומם את השמדת ישראל והצגת דיגלו היא קריאה להשמדה. סמל המועצה, המשלב את דיגלי שני העמים ביחד, מסמל את המגמה ההפוכה: דו־הקיום של מדינת־ישראל ומדינת העם הפלסטיני ל־צידה.

בכנס הציג מתי פלד דגם מצוייר של הסמל. הוא ריתק מייד את הדמיון, הוזכר בדיווח של סוכנו־יות־הידיעות. המעשה זכה תוך כמה שעות בהודעת־ברכה מטעם דובר אש"ף בביירות, ובהודעת־ברכה שניה, בלתי־צפוייה, מצד שר־ההסברה הירדני (ראה מיס־גרת), שהדגיש בכך את דבקותו של המלך חוסיין ברעיון ההגדרה העצמית הפלסטינית, בניגוד מוח־לט לדיבורי־הסרק של המערך על „האופציה הירדנית".

באותם הימים יצא אש"ף כימעט מגידרו כדי לרומם את מעמדו של סארטאווי. תוך שבועיים פירסמו סוכנויות־הידיעות כמה ידיעות, שבהן הובלט שמו של סארטאווי. כך, ב־6 בינואר, מסרה סוכנות־הידיעות הצרפתית מביירות כי ה־מנהיג הסוציאליסטי הצרפתי, מישל רוקאר, נתקבל בגמל־התעופה של ביירות על־ידי סארטאווי, לפני שנתקבל על־ידי ערפאת. משם המשיך רוקאר בדרכו לישראל ונפגש, בין השאר, עם שימעון פרס, מתי פלד ועזר וייצמן. (מז־כירות מיפלגת־העבודה מנעה את פגישתו של אורי אבנרי, שהיתה צריכה להיערך לפי בקשת המנהיג הצרפתי.)

ב־11 בינואר פירסמו סוכנויות־הידיעות ידיעה מביירות על גילוי־דעת שפירסם שם סארטאווי, על יוזמת הקהילה האירופית לשלום במרחב. בידיעה הוגדר כ„יועצי האישי של ערפאת".

העיתונים הביירותיים אל־נהאר („היום") ואל־ספיר („השגריר") פירסמו בהבלטה רבה את אשר התרחש בכנס המועצה הישראלית בירושלים, תוך ציטוט נאומיהם של מתי פלד ואורי אבנרי. הם פירסמו גם את תגובת דובר־אש"ף. למחרת היום פירסמו שני אירגונים קיצו־ניים התקפה חריפה על סארטאווי, ביגלל מיכתב־הברכה שלו. הם תבעו לערוך נגדו חקירה ולסלקו מן המועצה הלאומית.

אלא שהפעם לא שתק סארטאווי ולא התנצל. הוא השיב בהתקפה חריפה ונמרצת, שבה קבע שהוא פועל על־סמך החלטות המועצה הלאומית הפלסטינית והרעיף שב־חים על אנשי־השלום הישראליים.

סיגנונה של תשובה זו, שפירסמה בעיתוני ביירות, מעיד אף הוא על המצב חי־חדש שנוצר באש"ף.

הפתעות בדרך

מ ה משמעותם של צעדים אלה — שברובם המכריע הועלמו מעיני הציבור הישראלי, על־ידי קשר השתקה מוזר, שנראה כמאורגן?

ההכרה הרשמית בש"ו ובמועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני, שהם גופים ציוניים מוצ־הרים, מהווה איתות ברור לכל הכוחות הישראליים על נכונות אש"ף לפתיחת הידברות.

האיזכור המפורש של דו־הקיום בין מדינת־פלסטין שתקום ובין מדינת־ישראל יוצרת מיסגרת מדינית ברו־רה לחידברות זו. נוסחה זו מבטרת, למעשה, את „האמי־נה הפלסטינית".

התערבותו האישית של ערפאת והבלטת מעמדו של סארטאווי מע־מידים את ההידברות במישור ה־גבוה ביותר.

נראה כי זוהי רק ההתחלה. כניסתה לתפקיד של ממשלה אמ־ריקאית חדשה, שכמה מדובריה החשובים כבר הסתייגו מתהליך קמפ־דייוויד והזכירו את האופציה הפלסטינית, יוצרת מציאות בי־לאומית חדשה.

התזוזה באש"ף היא חי־עכות לקראת מצב חדש, העשוי להתפתח במהלך שנת 1981: יצירת דינאמי־קה חדשה לקראת פיתרון ישראלי־פלסטיני, בהשראת ארצות־הברית ומעורבה, תוך שיתוף ירדן בצורה מתאימה.

על רקע זה ייתכנו בחודשים הקרובים הפתעות רבות.

סופר צ'רטר super charter
מבית טיולי הגליל

טיסות צ'רטר שבועיות הלוך וחזור במחירים מוזלים.

לפרים $349.-
היציאה: בימי א' בשבוע

לאמסטרדם $289.-
היציאה: בימי ג' בשבוע

פרטים: טיולי הגליל תל־אביב, רחוב הירקון 142 טלפון: 221372, 220819
ירושלים רח' בן־סירא 3, טלפון 242720. חיפה המגינים 43, טלפון 522958
טבריה, הירדן 10, טלפון 20330, 20550 ואצל כל סוכני הנסיעות.

בעיות ולבטים בחיי המין
מאת
ד"ר מרדכי זידמן
הוצאת רשפים

מבצע בריאות במלון גלי זוהר ים־המלח
190 שקל • מע"מ לאורח
בחצי פנסיון, כולל:
• קפה וטוגה בשעה 4 אחה"צ
• בידור, בינגו, קולנוע, דיסקוטק ווידיאוט"ש
• 6 כדטיסי כניסה חינם לבריכות הגופרית
לאורח השוהה לפחות 6 לילות
• תוספת לפנסיון מלא - 30 שקל - מט"מ בלבד!

מלון גלי זוהר ים־המלח
להזמנת מקומות: ת"א שד' רוטשילד 66
טלפון 03-615398
ים המלח מלון גלי זוהר טלפון 057-90851

מחנה שלי

לימים טובים יותר!

פירסומאים — K

תן טרמפ לחייל

ארגנטינה: מירלה והמיפלצת

רק פוליטיקאים מעטים מעזים להסתבך עם מירה אברך. העיתונאית הוותיקה היא בעלת טור פופולרי בצהרון הנפוץ־מאוד ידיעות אחרונות. יש לו קהל־קוראים אדוק. מירה היא חסידה גדולה של הנרי קיסינג'ר, מדינאי שידיו עקובות מדם. כל ביקור שלו בארץ מניב אוצר חדש של בדיחות „יקות" יבשות העולות, למען האמת, על ההברקות המאולצות שבישלו עבור הפוליטיקאים הישראליים.

הצדעה לפאשיזם. כל זמן שמירה אברך כותבת מדור חברתי, אין בכך כל רע. אבל ההתחכמות בגדולי־עולם פיתחה אצל העיתונאית עצמה שאיפות חדשות. השבוע פירסמה רשמי ביקור בארגנטינה הפאשיסטית והאנטי־שמית, מתוך כוונה ברורה להצדיק את מישטר־הזוועות, את דיכוי זכויות־האדם ואת בתי־הכלא הפוליטיים הידועים לשימצה.

סיגנון הכתיבה שלה אינו חדש. בשנות השלושים ביקרו עיתונאים בריטיים רבים בגרמניה הנאצית, וחיברו כתבות לדיילי אקספרס ואפילו לאובזרוור, בדיוק באותו סיגנון. הם הודו שיש בגרמניה פגיעות בזכויות־האדם וביהודים, אבל שיבחו את אדולף היטלר על מילחמתו בקומוניזם, על בלימת האינפלציה ועל הצלחותיו המרשימות בשיקום גרמניה.

מירה אברך חזרה על אותו מירשם בדייקנות מדהימה. רק הפשטנות האדירה שלה מייחדים אותה.

המיבנה והתוכן מוכרים היטב מכל כיתבי־הפלסתר של אפולוגטיקה פרו־פאשיסטית. שפורסמה בעיתוני המערב כל השנים. אברך מודה שהיו מעשי־זוועה, „מנחתת" את דמותו של נשיא ארגנטינה, מציינת שהוא איננו, חלילה, רוצח כמו אידי אמין, פול פוט או ז'אן בוקאסה. נראה שמרצח חייב להיות, עבור אברך, איש שחור, או לפחות צהוב. לנשיא וידלה היו סיבות למעשיו החריגים. „הוא איננו כזה," מתעקשת אברך. הוא פשוט נאלץ לעשות סדר בתוהו ובוהו, באנרכיה שנוצרה על־ידי השמאל.

תיאור מצב. ניתוח המצב ששרר בארגנטינה, לפני שעלו הפאשיסטים לשילטון, כפי שהוא משתקף בעיני אברך, הוא פשטני. לשיאה מגיעה אברך כשהיא מצטטת אינטלקטואל שמאלני המביע, אומנם, התנגדות לשיטת החטיפות והרציחות של המישטר, אבל מוסיף: „אבל, גם אם אי־אפשר להצדיק זאת, אפשר להבין — אם יודעים מה שקרה כאן לפני שהממשלה הנוכחית עלתה לשילטון. פשוט אינך מתארת לעצמך איך זה היה. זו היתה חדירה קומוניסטית מתוכננת בקפדנות." „אינטלקטואל" שמאלני, ואפולוגטיקה פרו־פאשיסטית טיפוסית. סיפורי אברך לילד המפגר.

בעלת הטור החברתי דיברה לא רק עם שמאלני אנוסי, אלא גם עם פרופסור מיסתורי למדעי־החברה. הוא סיפר לה סיפור־הרפתקות מסמר־שיער, מין חסמבה ארגנטינית, שפתיחתו במלים „זה התחיל ב־1959" וסיכומו קצר ומוחץ: השמאל פתח במילחמה כדי לצבור כוח. הם תיכננו השתלטות קומוניסטית, דיקטטורה במעטה של חופש.

אין סוציולוגיה. אצל אברך אין סוציולוגיה. אין בעיות חברתיות. אין עוני, אין עם שלם המנוצל על־ידי שיכבה דקה. השמאל כולה חבורת קומוניסטים תאבת־שילטון. רבבות הסטודנטים, האינטלקטואלים, העיתונאים, הסוציאליסטים, הליברלים, הרדיקלים שפעלו במשך שנים ארוכות לחברה צודקת יותר, שכתבו אלפי ספרים ומיליוני מאמרים מאלפים על החברה הארגנטינית, הפכו במחי־עט

בעלת־טור מירה אברך
פרחים גם להיטלר

לקבוצת קושרים אנטי־דמוקרטית, המונעת על־ידי פידל קאסטרו וצ'ה גאוורה.

כאן מצליחה אברך גם לשרבב את אש"ף, ותמהה כיצד שיתפו יהודים שמאלניים פעולה עם אירגון הטרור הפלסטיני.

ראיון אוהד עם נאצי. מירה אברך גם אירגנה לעצמה ביקור בבית־כלא, ודווקא בחברתו של שר־הפנים, גנרל אלבאנו אדוארדו אורגינדגי, פושע־מילחמה שרבים מתלויי־נירנברג מחווירים לעומתו.

אורגינדגי הוא האחראי הראשי להעלמתם של 20 אלף אנשי־שמאל, כרבע מהם יהודים. אלפים הוטלו לים ממטוסים, כשהם קשורים בידיים וברגליים. שר־הפנים הוא המבצע העיקרי של פשע זה, והמנצח על העינויים המחרידים שעברו ועוברים אסירים פוליטיים בארגנטינה.

את המיפלצת הזאת מראיינת אברך באהדה גלוייה, המזכירה את המאמרים על יואכים פון־ריבנטרופ המקסים, יוזף גבלס המשכיל ואדולף היטלר הישר, האנטי־קומוניסט, בעיתונות הבריטית לפני מילחמת־העולם השניה.

השר הוא אנטי־גיועני, מבער אנטישמיות, מזועזע כשהוא רואה נאצים במדים בשיקגו. לוחם אמיץ בקומוניסטים. הוא גם אישי־מישפחה טוב, הממהר לסעוד עם נכדו, אחרי הביקור המשותף עם אברך בבית־הכלא.

היא שואלת אותו כמה שאלות תקיפות, כביכול, מקבלת תשובות מרגיעות ומספקות. הכל בסדר. אין אנטישמיות, אין עינויים, והמיקרה החריג האחרון אירע לפני שנתיים. לשיאה מגיעה העיתונאית מירה אברך כאשר היא מדווחת לקורא בזו הלשון: „רק מאוחר יותר למדתי כי הגנרל (שר־הפנים) אכן ניסה לכפות מתינות. אך לא הצליח לרסן גנרלים אחרים בצבא — האחראים על חקירות — שהיו ידועים לשימצה באכזריותם. רק בשלב מאוחר יותר, כאשר הגיעה הוועדה לזכויות־האדם, זכה בגיבוי מספיק על־מנת לשחררם מתפקידם, להוציאם מהצבא ולשולחם הביתה. זה היה לפני כשנה וחצי..."

גנרל אורגינדגי, הקנאי הימני הידוע ביותר לשימצה בכנופיית וידלה, מגייס את הוועדה לזכויות־האדם כדי להילחם בגנרלים אכזריים! התיאור המצחיק ביותר שנכתב בעיתונות הישראלית בשנים האחרונות.

פגישות עם אסירים. תיאור פגישותיה עם האסירים הפוליטיים הוא רגשני, נוטף־צביעות. מטרתה העיקרית היא לצבוע בלבן את מישטר־הגנרלים. על רקע זה בולט במיוחד התיאור הבנאלי של עיני האסירים. „ועיניים. עיניים המתבוננות בך מעבר לסורגים. עיניים של אלה שנאשמו ברצח, בחטיפה, בסחיטה... זאת עליך להזכיר לעצמך כל העת."

כך כותבת ידידתו של קיסינג'ר על לוחמי־חופש, כשהיא מבקרת אותם בכלא, בחברת גנרל־ידיד, פושע־מילחמה ורב־טבחים.

לצעיר יהודי, הנמק בכלא כבר חמש שנים על הדפסת כרוזים בהיתו סטודנט, היא מספרת על חנוכה, ואפילו מעניקה לו נשיקה רטובה. מנהל הכלא, כנראה ורתר הצעיר בכבודו ובעצמו, מחמיא לאברך בנימה מעין ביקורתית: „את רגישה ורגשנית מאוד." אברך מציינת שהוא חשב, כנראה, על עמיתיו, שנהרגו מידי טרוריסטים.

עם סיום ביקורה משוחחת אברך עם שר־הפנים, המציע לה לדחוף את אנשי אש"ף לים. כפי שהם עשו זאת בהרי־ארגנטינה. הערה אירסטאטית מבריקה זו מעניקה לאברך הזדמנות לבקר את הגנרל על הצבעות ארגנטיניות אנטי־ישראליות באו"ם. הוא מסביר לה משהו על אינטרסים, ואברך, שמצאה שפה משותפת עם הפאשיסט, מוחה:

„אבל זה לא הוגן, גנרל!"

„את צודקת," עונה הגנרל. „זה באמת לא הוגן."

סוף־סוף מצאה אברך פסול מסויים בארגנטינה. אבל במיומנות דיפלומטית מדהימה הניעה גם את שר־הפנים של מדינה זו להצטרף לדעתה.

זימבאווה: מוגאבה כוכב עליון

המשברים התכופים הפוקדים את זימבאווה אינם מפתיעים במיוחד. מנהיג הגרילה, רוברט מוגבה, ניצב בפני משימה בלתי אפשרית. היה עליו לחסל את שילטון הגזענים הלבנים ברודזיה, להילחם בתוקפנות הדרום־אפריקאית, לשמור על שלמותה הכלכלית של ארצו, להיזהר בפני חתרנות של ג'ושע אנקומו בסיוע סובייטי, ולקדם תוכנית של שיקום חברתי ופיתוח בזימבאווה.

בניגוד לכל נבואות־הזעם, פעל מוגבה בתבונה, הפעיל מדינאות מבריקה והפך אחד מעמודי־התווך של אפריקה השחורה בפרט והעולם השלישי בכלל. הוא טיפל בתבונה בנסיונות של המיעוט הלבן לחתרנות — בתקיפות וללא אלימות. כשר־הביטחון טיפל בכישרון רב באינטגרציה

של הצבא, המורכב מחיילי המישטר הישן וממתגדבי שתי תנועות מחתרת יריבות; שילוב מדהים, ממש ללא תקדים בהיסטוריה של העולם השלישי. הוא עדיין זקוק למשאבים אדירים כדי לשקם את ארצו, השחוקה ממילחמת־אזרחים. אך איש אינו מטיל עוד ספק בכישוריו. משקיפים רואים בו סופר־סטאר, אולי מדינאי השנה.

פיטורים והורדה בדרגה. אוייביו של מוגבה היו משוכנעים, שפרשת השר הבכיר לתיכנון ולכוח־אדם, אדגר טאקארה, תפגע בו קשות. טאקארה נעצר והועמד למישפט על רצח חוואי לבן. הוא יצא זכאי בדין ברוב קולות. למרבה האירוניה השתמש טאקארה בסעיף ישן בחוקה הרודזית, שאיפשר לאנשי המיעוט הלבן לטבוח כרצונם בשחורים, מטעמי ביטחון, כביכול. מכיוון שטאקארה הוא גיבור מחתרת, איש מפלגתו של מוגבה, ופופולארי מאוד בקרב המישפחה הלוחמת השחורה, חשבו רבים שמוגבה לא יעז לפגוע בו. השבוע פיטר מוגבה את טאקארה והסביר, שהשר המוכה ראוי למנוחה אחרי כל הלחץ והסבל שעברו עליו. באותו היום עצמו הוריד בדרגה את יריבו, איש המחתרת הפרו־סובייטית המתחרה, ג'ושע אנקומו, שהיה שר־הפנים ובתור שכזה ממונה על המישטרה. הוא נשלח למישרד לעבודות ציבוריות. הוא מחה, אבל בינתיים לא התפטר.

מוגבה הסביר שאנקומו הפך מוקד לביקורת ציבורית קשה, אך לא מוצדקת. הוא שיבח את פעילותו בעבר, למען שיחרור זימבאווה, והסביר שהורדתו בדרגה נובעת מטעמי יעול ומודרניזציה של המימשל. הוא ממשיך להחזיק בממשלתו שני שרים לבנים — שר־החקלאות (תיק חשוב מאוד בזימבאווה) ושר־המיסחר.

עתה שואף מוגבה לגבש שוק משותף של המדינות השוכנות בחלקה הדרומי של אפריקה, מלבד מדינת האפרטהייד, כדי להיחלץ מהתלות הכלכלית בדרום־אפריקה. היסודות לכך הונחו במפוטו, בירת מוזמביק, בחודש שעבר. זהו צעד היסטורי נוסף לפני העימות הגדול שנועד להפוך את דרום־אפריקה לאזניה, מדינה דמוקרטית שבה ישלוט הרוב השחור, ותחוסל הגזענות כמישטר פוליטי, תרבותי, חברתי וכלכלי.

יפאן: אותו הנוף

מי שחשב שח"כ עקיבא נוף — שהספיק בכנסת התשיעית להיות חבר בסיעות ד"ש, הדמוקראטים, אחווה ו„חטיבת נוף" בליכוד — הוא שיאן עולמי — טועה.

חבר הפרלמנט היפאני, אוקו איגורו, הצטרף

ח"כ נוף
עוד יותר גרוע

השבוע למפלגה הליברלית השלטת בפעם השניה, אחרי שהיה חבר בכל סיעות הבית. בראיון לעיתונאי אמריקאי, אמר איגורו שהוא אינו בטוח כלל שהגיע לתחנתו האחרונה. משנשאל למניעיו, הסביר ח"כ היפאני שהוא שונא שיגרה.

רעיונות

איך פוסעים על עקב סיכה סכסי - ואיך מצילים אותו כשהוא כבר שחוק

זה נכון שהאופנה כעת גורסת עקבים דקים, הנראים כמו פיטמה של מתבגרת, כאלה, שנגמרים עוד לפני שהם מתחילים. אבל כל חברה שמכבדת את עצמה מוציאה בכל קולקציה כמה יצירות קלאסיות, סאכסיות על עקבים זוהרים, דקים כמו סיכה וגבוהים כמו מטאטא. יש גווארדיה שלמה של מבינות, שלעולם לא יוותרו על העסק.

* * *

אין לי מה להמליץ על קיסמי העקב הגבוה. כנגד העובדה שהוא לא אורטופדי, עומדת בתור שיירה של הטבות, אשר סופה — מי ישורנו.

החל מהעגקת שריר סובך לשוק, שבתשע מתוך עשר, אבוי, איננו, וכלה בהלוקת אטריה ארוכה של מידה ארבעים לקטעים אופטיים מתקבלים על הדעת. שלא לאמר, שלא לאמר איזו זוית סימפטית זה נותן לראיית העולם, גם לאנשים שלא חברי כבוד במועדון — נפוליאון.

* * *

על עקבים גבוהים צריך לדעת ללכת. העסק הזה מכיל כמה וכמה סטנטים אדירים. קודם כל וראשית, יש להיזהר מהליכה בגרון נטוי. במקום להעור בראש ובצוואר משולחים קדימה סטייל פריסקופ, מוטב להכיר את התואי. כל עשרים מטר אפשר להעיף מבט, בתנועת עין בלבד, ולהחזיר את המבט דנן, מיד אל העתיד.

אחר כך, צריך להקפיד על זקיפות־קומה. אין טעם להוסיף עשרה סנטימטר מעשה אמן, ואז, לקזז זאת עם גו מקופל כמו שרשור.

אחר כך, עוד עניין חשוב בסיפור, זה לא להחביא את הציצי באופן נפשי. אני מדגישה את המילה „נפשי", כי מעשי זה בטח לא. מילת המפתח איתם זאת: החוצה! החוצה! אז זהו. איך שהציצים הולכים קדימה, הגב, שדבוק אליהם מאחור, מתיישר על מכה. חוץ מזה, כדי ללכת קל על עקבים, צריך לחשוב על אלוהים, אשר מושך לך בציצית הראש כלפי מעלה, בכוח אדיר ועדין. לא יאומן כמה אנרגיה אמיתית טמונה במחשבה.

על עקבים גבוהים לא פוסעים כשכל כובד התחת „יושב" עליהם. אם רוצים לא למעוד ימינה ושמאלה כמו ברווז מסומם, מעבירים את עיקר הכובד על חלק כף הרגל, שמתחיל מיד אחרי הקימור, לכיוון האצבעות. אימונים רבותי, אימונים. זה לא כל־כך קשה. העקבים הדקים נועדו לתמיכה מסייעת בלבד, ולא לנשיאה בעול. אל דאגה. לא פוסעים על קצות האצבעות כל הזמן. העקב בהחלט תומך, ומאפשר מנוחה. אני רק מסבירה, שהוא איננו הפועל הראשי. זה הכל.

כעת, כשמבינים את הטכניקה של הסיפור, מובן למה אסור בשום אופן, שנעל עקב תילחץ באצבעות. גם עבודה קשה, וגם לא חופש ביטוי, זה מירשם בדוק של מרד.

* * *

יש סטנט עולמי, שלא כל־כך ידוע, איך בוחרים נעל עם עקב גבוה, שיהיה הכי קל בעולם לדרוך איתה. זה, אגב, גם אחד מהנתונים המבדילים נעל עקב יפהפיה מזו חסרת־חן. ובכן, בחנות, כשמודדים, שמים את העסק עם הרגל בפרופיל. ככל שקצה העקב, הסיפור שדורך על הריצפה, יהיה בקו דימיוני ישר עם מרכז עקב הרגל הפרטית, כך קל יותר יהיה לדרוך. ככל שהעקב נוטה להתחבר עם הנעל בכיוון אחורי, כך דפוק יותר יהיה הסיפור.

הסדר השני, זה הקימור הפנימי של האימום. אם הקימור דנן לא עוקב במדויק אחר קימור הרגל הפרטית ומתחיל להתקמר מוקדם מדי, או מאוחר מדי, או נמוך יותר מזה של הרגל, לא לגעת בנעל.

* * *

צריך לפתח „ראייה אנטומית". דמיינו דרך הנעל איפה ובאיזה גובה מצוי קימור הרגל שלכם, איפה מתחיל מיפרק הבוהן, ואם הנעל בנויה בהתאם ועוקבת אחרי העסק.

צריך להיות מודעים לנושאים כמו „פרופרציות" ו„חלוקת משקל יפה" של נעל, ולא עובר זמן רב והופכים למבינים. מודעות ותשומת־לב מביאים ידע.

* * *

אחרי שסיפרתי את כל הדברים הכי חמופים על העסק, הרי לכם פיסת מידע שווה זהב. המון יצרנים מעולים גומרים עקב דקיק עם קליפת פלסטיק דקה, שמשתפשפת כמו כלום — ורק אז מגלים, שוד ושבר, שהעסק הדקיק הזה מחזק לכל אורכו עם מסמר נחושת. אף סנדלר לא יכול לתקוע מסמרים לתוך העסק כשהוא מחליף את הסוליה הדקיקה השחוקה. אפשר, כמובן, להדביק אותה בלבד, אבל זה סיפור טוב לעשרים צעדים בדיוק.

יש סנדלר אחד בלבד בעולם שיודע לתקן את זה, וגם הוא לא מרשה לי לכתוב את כתובתו בעיתון. אבל אני אספר מה הוא עושה. מי שנואש מספיק, שיאמץ את הרעיון.

הולכים לחנות כלי עבודה, צבעים ו־חומרי בניין. מבקשים מקדח מיספר 3 מילימטר. באים הביתה. נותנים את העסק לזכר כישרונו, שיתקע את המסמר הזה במקדח הפרטי, ויתחיל לשחק בחורות עדינה. קודחים בעדינות בעדינות לתוך העקב, לתוך מסמר הנחושת, וכו־רים בור קטנטן לעומק סנטימטר אחד. זה ירסק את מסמר המתכת שבפנים, ויעשה חור בקוטר סביר. עם העקבים האלה, זאת כבר לא בעיה לרוץ לסנדלר. הוא ידפוק לבפנים גזירי עץ קטנים בתור „פילץ". אחר כך ידביק סוליה קטנטנה, וגם יחזק אותה עם מסמרים. אלה יתקעו בתוך מצע העץ הזה יופי־יופי, ויצילו בכך את הנעל היקרה מכלייה בלא עת. יללה, תתחדשו.

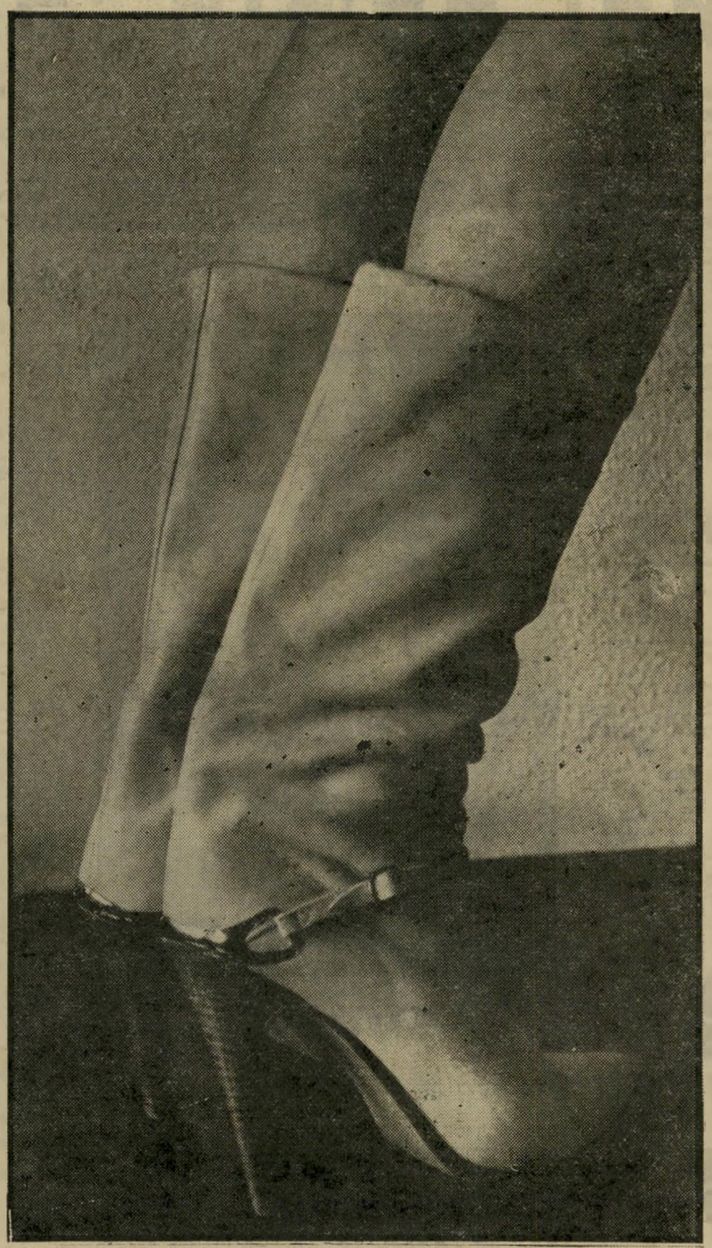

מגפיים אלה נועדו לחלוכה
הוראות ביצוע

בישולים

בננה סינית

באתי יום אחד למערכת, ומצאתי בנגה בשלה, קשורה בסרט מסולסל, מצורפת למיכתב בשבילי. קודם כל, מה שבטוח, כיסחתי אותה באופן יסודי. הסתכלתי ימינה, הסתכלתי שמאלה, וראיתי שאף אחד לא בא במרוצה למחות, ואז, רק אז, התפניתי לקרוא את המיכתב. זה היה משהו ממחלקת הפירות, או מוצעת הבננות, שמכריזה על תחרות תבשילי בננות. בשבילי זאת הזדמנות פז לתת סוף־סוף מירשם של בננה סינית, שהבצק שלה הוא אחד החוכמות הגדולות בתבל. אבל לא הרי בצק, כהרי בצק, ו„הרי בצק" הכי טוב שאכלתי אי פעם בעסק הזה היה במיסעדת ג'קי אוֹנאסיס, שמסווגת כאחת הסיניות הטובות בקנה־מידה עולמי.

כן, שיהיה ברור שמדברים כאן על הבננה או האננס, או פרוסת תפוח־העץ, העטופים מעטה מטוגן ועל זה סירופ מייפל ועל זה להבה. נו, בננה סינית.

הממזר הזה, ג'קי, הקריץ טבחים מופלאים — השד יודע מאיפה, כי מעטה הבצק שלו ממש משוגע. מטוגן, אבל לא ספוג שומן מיותר. פריך, ו„קריצי" כזה למינשך, מספיק עבה, אבל בהחלט אפוי עד המילימטר הסופי בתוכו. לא תמצא בו שיכבת בצק מגעיל בין הפרי ובין המעטה הזהוב שבחוץ, מוקש מקובל בתכלית בקינוח הזה. בקיצור, בצק חכם.

זה, אגב, גם הבצק של העוף או החזיר־חמוץ־מתוק, שמגישים בכל הסיניות עם רוטב פודינג אדום ושקוף. אבל כפי שכבר סיפרתי, לא בכל הסיניות תמצא כזה בצק חכם. פעם אכלתי אצל ג'קי, ונטרפתי מהסיפור. ביקשתי דחוף את המירשם. הוא דווקא מחלק סודות חופשי חופשי, אבל הטבחים שלו שומרים סודות כמו קבר. הם מגרשים אותו מהמיטבח לפני פרוייקט חשוב. הבצק המשובח הזה אינו פרוייקט חשוב בעיניהם, וכך זכיתי לחלץ מהם את הסיפור. לווריות ראייה שונות, מסתבר, יש המון יתרונות.

* * *

אז זה מה שעושים:
לוקחים קערית קטנה.

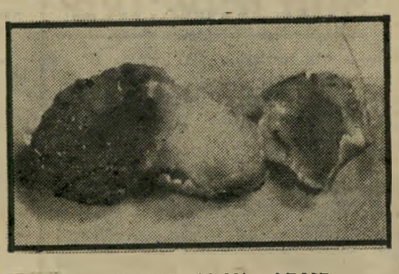

בננתי, בננתם, בננתם
הסינית

שופכים בפנים כוס אחת קמח רגיל. על זה מוסיפים חצי כוס קורנפלור. על זה מוסיפים שלוש כפיות סוכר. על זה מוסיפים כפית אחת גדושה אבקת־אפיה.

על זה שופכים ומערבבים בהדרגה כוס אחת מים.

מערבבים חזק עם כף, או מזלג, עד שאין גושים.

טובלים בבצק הנוזלי הזה חתיכות, קטעים של בננה, ולא בננה שלמה, כיוון שכך מקבלים יותר מעטפת בצק מטוגן סביב כל חתיכה, דבר העושה את כל העסק. אגב, הבננה חייבת להיות בשלה בתכלית!

להשתמש בבננה שאין בה שום עיקבות ירוק, אפילו חיוור על הקליפה.

אני מעדיפה את הבצק הזה עם פרוסת אננס מסוננת היטב מנוזלים. כיוון ששופכים על העסק סירופ מייפל בשפע, המיצות האננס „שוברת" את המתיקות. אך בל נקדים את המאוחר.

לוקחים את חתיכות הבננה האלה,

פינת המדליות

כיבוס סדינים ללא גיהוץ מבלי שייתקמטו

שמתם לב בוודאי כבר לסתירה שבתוך הכותרת, דהיינו: כיבוס סדינים ללא גיהוץ, כשמסתבר שבכל זאת יש להיזהר איתם, כדי שישארו עם תכונתם הבלתי־מתקמטת.

הולך הבן־אדם, קונה מוצר אפוי ומגוהץ, מכניס אותו למכונה המכבסת, ואחר, מוציא תימעוכת של סיבים. אז זה מה שעושות אמריקאיות.

לפני שהן מכבסות את הסדינים הלא מתקמטים שלהן, הן מקפלות אותם לארבע, יפה יפה, כאילו הם היו כבר אחרי גיהוץ, ומוכנים לתקיעה מכובדת בארון. אבל במקום לארון, מכניסים אותם מקופלים ככה יפה, ישר למכונת הכביסה. הם יתכבסו גם כך, באחריות, אם אבקת־הכביסה היא בסדר. מה שלא יוצא בצורה כזו תמיד, הם כיתמי הרוק המיובש של נזלנים כרונייים. אבל כתמים כאלה, אומרים לי מביניים פדנטיים, לא יורדים גם בצורה רגילה. צריך לשפשף אותם ממילא בידיים. למי שיש יצרן כתמים כזה — מגיע לו! למה לא בדק את הסעיף הזה לפני הנישואים? זה פרט ממש חשוב וחיוני בכדי לקבוע, מי יהיה „אשר על הכביסה". אבל נחזור לאמריקאיות. אלה, חזקות מאוד בכל מחלקת ניקיון.

אחרי הכביסה, הן מוציאות את הסדינים המקופלים האלה מתוך מכונת־הכביסה, ותולות אותם על החבל פתוחים מקיפולי־הם, אבל רק מעט. הם בעצם נשארים עדיין מקופלים. זהו. הם מתייבשים כך, ונשארים חלקים. מי שהתוצאה אינה מוצאת חן בעיניו עדיין, שייגהץ. שייגהץ. אני מוכנה לבוא אישית, בכדי לתת לו קצב, לחרוץ.

פטנטים

כמה דברים חכמים

הפטנטים האלה, הפעם, אינם שלי. הם של בינה אביב. הם חכמים כל־כך, שאסור לתת להם ללכת לאיבוד. זוכרים שפעם כתבתי על מכשיר מסמן מכפלות פטנטי, שחייב להימצא בכל בית? אם למישהו חסר קצת גרושים בשביל ההשקעה, אז יש פטנט. ממש התלהבתי.

לוקחים „פומפה", זו משאבת הגומי לפתיחת כיורים סתומים, ומצמידים אותה בוואקום לבלטות. מסמנים על הידית שלה, על מוט האחיזה, את האורך המבוקש של המכפלת. בעלת השימלה או החצאית, המועמדת לשינוי אישיות, תתכבד ותתייצב ליד הפומפה הזו. אחר־כך היא תתכבד עוד קצת, ותיסוב לאיטה עם שימלתה גם יחד סביב עצמה. מה שנותר כעת לעשות, זה

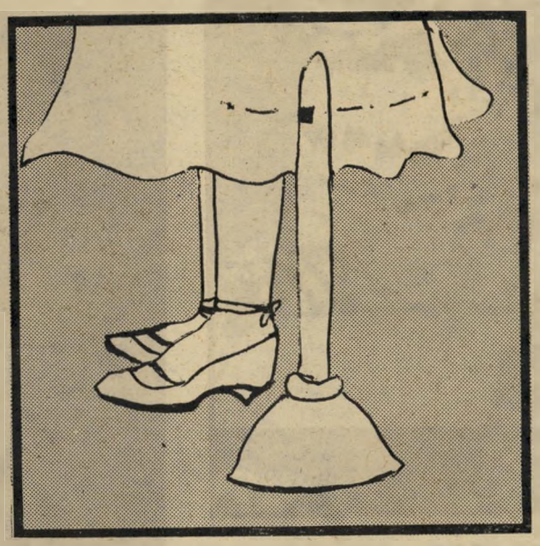

מיתקן אינסטאנט למדידת מכפלות
התקן חסכוני

ניפוץ תחרה מכובסת
סיבות לעשות זאת

לסמן בגיר או בסיכות, לפי האורך המסומן על הידית, את האורך המבוקש על החצאית. זהו.

* * *

סיפור שני שאהבתי, זה סיפור כביסת סירטי קישוט או תחרה. לא שיש לי בעולם איזה סרט תחרה אחד אפילו, ועוד לכבס אותו, אבל מה, הרעיון חכם.

אז ככה. כאשר מכבסים סירטי קישוט או סירטי תחרה, יש ללפף אותם בעודם רטובים מסביב לבקבוק, או צינצנת עגולים. יש להשאיר אותם כך עד שיתייבשו לחלוטין. זהו. מה החוכמה? בטח חוכמה. חוסכים, טפו טפו, גיהוץ!

עיצוב פנים

עמוד של זוהר לאמבטיה - איך מאחסנים את כל סודות היופי

אחד היישומים היותר מוצלחים של מדפי הזכוכית המחוסמת הוא ארון תמרוקים לאמבטיה. בדפי זהב ישנם פירסומים של שלל חברות, העוסקות בהתקנת כימעט כל מה שרוצים מלוחות זכוכית אלה. החל במיזונונים מקובלים וקונבנציונליים, עבור דרך ארונות ומדפי איחסון לבוטיקים, וכלה בסיפריות ביתיות.

הזכוכית הזו עוברת תהליך ייצור מיוחד, ומסוגלת לכן לשאת עומס הרבה יותר גדול מהמקובל לגבי זכוכית. היא מתכופפת, רואים את זה ממש עין בעין, אך אינה נשברת. עד כמה שידוע לי, ניתן לבחור את בסיס המדפים האלה בצבע לבן, או שחור, שהוא הצד השני של לוח הפורמייקה. חבל שאין מיבחר, אבל גם כך אני בעד השחור. הוא יוצר אפקט אלגנטי גם אם לא ירצה.

סוד שני בעסק, לתקוע את הסיפור הזה בזווית, בפינה שבה מתחברים שני קירות. ואז, את הדופן הצמודה לקיר אחד ואת הדופן הצמודה לקיר שני מזמינים ממראה. זו אותה זכוכית, אבל מצופה כמו מראה. זה מכפיל בזוהר יפה־פה את התמרוקים, ונותן לכל האמבטיה מגע של ברק. שמים במדף העליון, למשל, את כל תמרוקי האמבט. ערימת סבונים משובחים בתוך כלי זכוכית ענק עם מיכסה, מלחי אמבט, שמנים, מיבחר ציבעוני של כיפים.

אחר כך, מדף שני תחתיו יכול להיות מוקדש לאוצרות הבשמים של הגברת. אפשר לשים שם גם כלי־זכוכית עם פומפים צמר־גפן לאיפור, וגם את כל הקרמים של הליידי, שנותנים תיקווה.

מדף שלישי יהיה מוקדש למאצ'ו. גם לו יש סבונים וקרמים של גילוח וכל מיני ריחות. אם אין לו סרייה של ריחות, זאת הזדמנות לקנות. אחר־כך מסדרים יפה סידרה של מגבות, מתאמים צבעים בגוונים הוליוודיים של חלום, ואחר־כך, רוצחים בשקט כל מי שמעז לחרב את היצירה.

לנקות את העסק זו לא בעייה, למרות שזו נראית כמו כן בעייה, ודווקא מזן גדול. לוקחים תרסיס של רם 70, ודף של נייר מגבות מיטבח לבן. מזיזים את כל הפיצ'בקעס ימינה, מרססים טיפה, ובתנועות סיבוב מורידים את האבק, ומבריקים. אחר־כך מעבירים את כל הדיירים שמאלה, על החצי הנקי, ומברקים מצד שמאל. אחר־כך מחזירים רק את חצי הדיירים למקומם, ושלום על ישראל. בשטח זה לוקח שתי דקות.

אם יש אפשרות לסדר גם תאורה למעלה, הרי שהכפלתם לעצמכם את כל האפקטים היפים, בעשר. אפשר להתרשם לפי הצילום המצורף. זה יופי הסיפור הזה, זה יופי.

משקיעים את הקלמרי בבצק הפשוט הגאוני הזה. מגלישים לתוך שמן עמוק וחם, לא יותר מאשר עד שזה תופס מעט גוון, ומוציאים. בוזקים על זה מלח, וטורפים. מי שיאהב את הבצק הזה, (אני) יאכל אותו גם עם בננות. זהו. בילעום נעים.

טובלים אותן בבצק הנוזלי, ומגלישים בעזרת כף מרק לתוך שמן עמוק, שכבר חם מאוד. מעטה הבצק הזה מתנפח נהדר בהמון בועות וגדילים. היות והבצק נוזלי למדי, אני לא אוהבת לסנן ולטפטף את הפרי המצופה לפני ההכנסה לסיר השמן, העמוק. בצורה זו, בקושי מעטה. כשהשמן כבר הם מאוד, אני שמה קיטעי פרי בעזרת כף, בזהירות, יחד עם בריכת בצק קטנה, שנקווית בתוך הכף. יוצאות צורות מההפוטרה, אה מה, טעים.

מטגנים־מטגנים עד שזה תופס צבע זהב מאוד חיוור, ומוציאים בעזרת כף טיגון מחוררת. מניחים על צלחת, ושופכים על זה שפע סירופ מייפל. אפשר להגיש בנקודה זו, ואפשר גם להשתגע. אם רוצים להשתגע, שמים בעדינות, מעל סירופ המייפל, כף אחת יין שרף יי"ש, שקונים בסופר־סל, או בבית־מירקחת. זה פשוט אלכוהול נקי, לא מפוגל. אין לזה צבע סגול!

מקרבים גפרור בוער, מציתים, וכל הזמן אוספים מהצדדים סירופ מייפל וישופכים על הקינוח. אחרת מקבלים בננה סינית בטעם נוצות תרוכות! זו פעולה שמצריכה קצת ידע, כיוון שאם שופכים יותר מדי סירופ מייפל לחריכת סוכר נהדרת, אזי מכבים את האש. מכבים את האש, נותר אלכוהול בסיפור, וזה מחרבן את העסק.

* * *

ואם בציפויים מטורפים שכאלה עסקינן, נסו איזה סוד משגע שיש לי בקשר לציפוי הכי טוב ל„אצבעות" קלמרי.

בקערית קטנה שופכים כוס אחת קמח תופח. על זה שופכים לאט, תוך כדי בחישה, ביריה לבנה, עד סמיכות של דייסה לא כבדה. תראו לבד כבר כמה זה יוצא. וזהו. לא מוסיפים ביצה, לא מוסיפים סוכר, לא מוסיפים כלום. הבצק הזה סופג יותר שמן, אבל הפרענקים בחבורה יבינו לליבי. איך יכול משהו להיות טעים בלי שיהיה בו שמן?

קולנוע

שחקנים
האדמונית הנצחית

קאתרין הפבורן לומדת לנגן על פסנתר בגיל 71. ליתר דיוק, תמיד ידעה לנגן, אבל עכשיו היא עסוקה מאוד בשיכלול הידע. היא מנגנת מדי בוקר שעתיים וחצי תמימות. כל זאת, משום שהיא מתכוננת להפיע על הבמה במחזה בשם וסס סייד ואלס (אם יתורגם איפעם לעברית ודאי יקראו לו ואלס הפרחים). במחזה זה עליה לגלם גברת קשישה, בודדה ומסוגרת, שנחמתה היחידה במאבק עם הגיל והסביבה היא אהבתה למוסיקה. בעזרתה היא תמצא אשה אחרת שתנגן אותו בלב שלם על כך."

זאת דרך אחת להסביר את הבדידות המזהרת של שחקנית זאת, שזכתה להכרה ולהערכה על כישרונותיה כבר מן הסרט הראשון. בת למעמד הבורגנות האמידה, אפשר כימעט לומר האצולה האמריקאית, איכובה את אביה, רופא עשיר, כאשר החליטה להיות שחקנית. הוא ניסה להניאה מכך, אבל עקשנותה המופלגת עמדה לה כבר אז. "אם אי־אפשר לשנות את החלטתך, מוטב שתלמדי כמו שצריך", נכנע לבסוף האב, ושלח לה את הכסף הדרוש כדי ללמוד בבתי־הספר הטובים ביותר. לדראמה, אחרי שגמרה את אוניברסיטת ברין מאור המייוחסת.

שלושה אוסקרים. קומתה התמירה, פניה המחוטבים, סיגנון הדיבור הנמרץ, החן הטבעי והביטחון המוחלט בכל מעשיה הפכו אותה לאחת הכוכבות המעטות בקולנוע, שאיש לא הטיל ספק בעצם היותה שחקנית. היא התמודדה באותה מידה של הצלחה עם קומדיות מטורפות כמו מגדלים את בייבי, דראמות היסטוריות כמו מרי, מלכת הסקוטים, קומדיות רומנטיות כמו טיפורי פי־לאדלפיה או תפקידים קורעי לב כמו האם במסע הארוך לתוך הלילה.

היא השחקנית היחידה שזכתה שלוש פעמים בפרס אוסקר על תפקיד ראשי בזוהר בבוקר, אריה בחורף ונחש מי בא לסעוד.

סידרת הסרטים שלה עם ספנסר טרייסי, שהיתה בהם תערובת מיוחדת במינה של הומור ורומנטיקה, מהווים עד היום את הדוגמה האופיינית לקסם של שחקנית המתגבר על באנאליות של תסריט, ואולי אין בכך משום פלא. הפבורן וטרייסי היו אחד הזוגות המיוחדים ביותר שידעה הוליווד. צמד נאמן זה לזה במשך עשרים שנה, קרובים זה לזה יותר מכל זוג נשוי, וזאת למרות שטרייסי היה במשך כל הזמן נשוי לאשה אחרת, והשניים מעולם לא חשבו ברציגות על האפשרות להפוך את קשריהם לחוקיים.

המזג הסוער של השחקנית האדמונית, המסירות הקיצונית שלה למיקצוע שלה, לידידים שלה ולהרגלים שלה, הפכו אגדות בפני עצמן. בסופו של דבר אלה היו האגדות היחידות שאפשר היה לרקום סביבה, כי ראיונות לעיתונות לא היו מעולם בין הדברים החביבים עליה.

לחיות בשלום. טרייסי סיפר פעם לידיד משותף, שכתב מאוחר יותר ספר על הזוג, כמה מחוקי היסוד שיש לשמור עליהם כאשר רוצים לחיות בשלום עם הגברת הפבורן: "ללוות כל מנה של בשר בפירות אפויים. להגיע תמיד רון הופיעה עם חבר ותיק למיקצוע, הנרי פונדה, ועם בתו הצעירה, ג'יין, בסרט על בריכה מוזהבת, ובקפדנות האופיינית לה סירבה להרשות לכפילים לקפוץ למים מסירת־מירוץ והחעקשה לעשות זאת בעצמה.

כלב שלם. המישחק היה ונשאר כל חייה. היא מכורה לו בכל רמ"ח אבריה, ואין דבר חשוב ממנו בעיניה. "אם אתה שחקן", היא אומרת, "אתה חייב להיות מרוכז בעצמך עד כדי אנוכיות, ואם אתה מרוכז בעצמך במידה כזאת, אסור לך להעמיס על עצמך מישפחה. לי אישית היתה ילדות נפלאה, ואני זוכרת היטב כמה זמן הקדישו לנו הורי. אבל אילו היה לי ילד, והוא היה חולה דוקא בערב הצגת בכורה, אני בטוחה

קאתרין הפבורן — 1941
לא לרכל — לא להשתכר

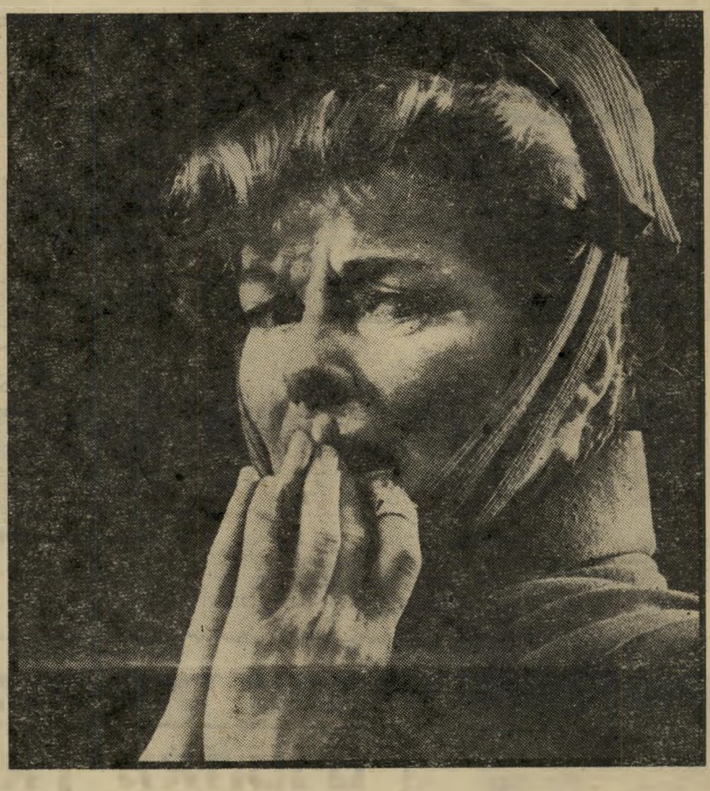

קאתרין הפבורן — 1980
בגיל 71 — לומדת לנגן בפסנתר

עם ספנסר טרייסי
יותר מזוג נשוי

רת, בת גילה, (השחקנית דורותי לאודן), שעימה היא מתחילה בדיאלוג, שיסודו במוסיקה.

קאתרין הפבורן, שבעיני רבים היא עדיין הגברת הראשונה של הבד והבמה האמריקאית, עסוקה מאוד. בקיץ האחרון הופיעה בתיאטרון הקיץ המפורסם של ניו־הייבן, קונטיקט, בתפקיד הראשי במחזה של ג'ורג' ברנרד שו, סנט ג'ואן. בחורף היא תופיע בברודוויי בתפקיד הראשי במחזה חדש, שטרם נבחר לו שם.

הפבורן מדריכה את אחייניתה קתרין הוטון ב„נחש מי בא לסעוד"
האוסקר השלישי

בזמן ולא להישאר אף פעם יותר מדי במקום (פיהוק של קאתרין צריך להיות הרמז לברכות הפרידה). לא לרכל. לקבל בברכה את כל דיעותיה ולהסכים לכל התוכניות הרבות מספור שצצו במוחה מדי יום. לא להשתכר, תהיה כמות ה־אלכוהול המתכלה מדי ערב אשר תהיה. להעריץ את כלבה. להעריץ את כל מה שידידיה עושים. לא להתלונן אף פעם. מוטב כבר להתפרץ ולצאת מן הכלים. לא לומר מילה שאי־אפשר יהיה לחזור עליה בפומבי. להימנע משקרים, עיוותים או הגזמות. לא לשוחח על מצב הברי־אות, אלא אם כן מבקשים את עצתה של קאתרין, ואז לזכור שיש לקבל את העצה בתודה. להימנע מכל ניבול פה, בכל צורה שהיא."

היא עבדה כל חייה קשה, לא משום שהיתה זקוקה לכך, אלא משום שכזה הוא טיבעה — היא קמה מדי בוקר בשעה שש, היא מתעמלת שעות ארו־כות, היא מקפידה להיות תמיד בזמן ודורשת זאת מכל חבריה לעבודה. והיא שוגאת שינאה עזה את כל הפילפולים הפסיכואנאליטיים, שבהם נעזרים שחק־נים רבים מן האסכולה של „אולפן ה־שחקנים". בכל פעם שהיא מתחילה חז־רה על מחזה או סרט חדש היא מצטטת את טרייסי שתימצת פעם את אמנות המישחק במישפט אחד: „לזכור את שו־רות הדיאלוג ולא להיתקל בריהוט שעל הבמה". ואכן, כשקאתרין הפבורן מו־פיעה לחזרה הראשונה היא כבר מכירה

עם נאנט ניומן ב„משוגעת משאיו"
פירות אפויים

הפבורן ב„סיביה סקארלט", 1936
להגיע בזמן

את התמליל על בוריו, והיא מצפה שכל האחרים ייידעו אותו לא פחות טוב ממנה.

הכוח האדיר. „הייתי מעדיפה להיות ציירת או סופרת" היא מתוודה מדי פעם. „המישחק הוא אמנות מדרגה שניה, וה־צרה העיקרית היא, שצריך להיעזר בכל כך הרבה אנשים אחרים כדי להגיע לתוצאות. עדיף לסמוך על עצמך מאשר להיות חלק של מכונה גדולה."

היא עובדת היום באותו קצב שדרשה מעצמה כשהיתה הרבה יותר צעירה. על המסך או על הבמה אפשר להבחין בסי־מני הגיל, ברעד קל של הידיים ושל השפתיים, אבל רצון הברזל והכוח ה־אדיר שמאחורי עיניי תכלת הפלדה שלה משכיחים כל ליקוי גופני.

היא עצמה מתנהגת כאילו הגיל פשוט לא קיים. או לייתר דיוק, כאילו אין לדבר חשיבות. „ככל שעוברות השנים את לומדת להכיר את עצמך טוב יותר, לדעת בדיוק מתי את מצליחה ומתי את נכשלת. את מבחינה יותר במה שהקהל מצפה ממך ובמה שאת מסוגלת להעניק לו", הודתה בפני עיתונאית אמריקאית. „אם את חולה, או נחלשת, או משהו כזה אין ברירה אלא לעצור. המוות או־רב בסופו של דבר לכולנו. אבל עד שהוא יגיע, חובה היא להמשיך ולזחול בכל דרך אפשרית קדימה."

עם האמפרי בוגארט ב„מכה האפריקאית" — 1951
להימנע מניבולי פה

כח הקנייה של האהבה

האשה האחרת (פאריז, תל־אביב, הונגריה) — ההצלחה המפתיעה של „התוודעות" ו„לי־לה מוסרי מאוד" עודדה, כנראה, מפיקי סרטים להעז ולהביא סרטים נוספים, ועל כך תבוא עליהם הברכה. וכך, אחרי קארולי מאק ואישטוואן סאבו יש לחובב הקולנוע הישראלי הזדמנות להכיר את הבמאית הבכירה של הונ־גריה, מארתה מסארוש, בסרט שהוצג בשנה האחרונה בפסטיבל קאן.

מארתה מסארוש, רעייתו לשעבר של המפורסם בבמאי הונגריה, מיקלוש יאנקסו, זכתה להכרה בינלאומית רחבה כבר בסירטה העלילתי הראשון, „האימוץ", שזכה לפני חמש שנים לפרס הגדול בברלין. מאז היא עושה בעיק־ביות רבה סרטים העוסקים בבעיות של נשים, כשהיא מאמצת לעצמה, לא פעם, עמדות פמיניסטיות קיצוניות למדי, תוך שהיא משתדלת להבין לא רק את הנשים שהיא מתארת, שלדבריה היא מזדהה עימן לחלוטין, אלא גם את הגברים שאותם היא מוקיעה לעיתים בצורה בוטה למדי.

הריון, לידה, מערכת יחסים הורים־ילדים, אימוץ — אלה נושאים החוזרים שוב ושוב בסרטים שעשתה עד עכשיו, ומבחינה זו „האשה האחרת" אינו יוצא־דופן.

העלילה מתרחשת בין השנים 44—1936, ויש בה שיח־זור מסוגנן ומלוטש מאוד של התקופה. מי שנוכח באי־כויות הפלאסטיות של הסרטים ההונגריים שהוצגו כבר אצלנו, לא יופתע למצוא כאן עידון חזותי ואיכות צילום נדירה.

יורשת של בעל קרקעות עשיר נשואה לקצין צבא, אוהבת אותו עד כדי טירוף, אבל אינה יכולה ללדת לו ילד. היא פונה לנערה עניה, מציעה לה סכום נכבד, כדי שתחלק לפרק זמן מוגבל את המיטה עם הבעל, תלד לו את ילדו, ואחר־כך תיעלם. הנערה מסרבת תחילה, אולם האשה מתעקשת ופונה אליה שוב. הנערה מכירה את הבעל ובין השלושה נוצרים יחסים מוזרים, שאינם מאפ־שרים עוד דרך חזרה.

הנערה עוברת לגור עם הזוג בביתו. שתי הנשים הופ־כות להיות כימעט אחיות, ואילו הבעל עדיין ניצב מן הצד, מסתייג מכל הרעיון, אבל אינו רוצה לדחות אותו מתוך אהבה לאשתו, כניעה לשיגעונותיה, ואולי גם משום התלות הכלכלית שיש לו בירושתה.

לילי מונורי ואינבל הופר: אין להכניע

תיאור מערכת היחסים הסבוכה הזאת הוא ללא־ספק החלק המוצלח ביותר של הסרט. שיווי־המישקל בתוך השלישייה נע כל העת מצד לצד: הנשים מתאגדות מול הבעל שנותר בחוץ, אלא שאחר־כך היחסים המיניים שבין הבעל והנערה צומחים בהדרגה והופכים אהבה של אמת. האשה, מצידה, משתעבדת לוולד הצומח בביטנה של אחרת, כשהיא מזדהה לחלוטין עם תחושות האמהות. היא נאבקת על שמירת אהבתו של הבעל, עוברת את יסורי הלידה כאילו היא עצמה היולדת, וחוטפת את הילד מידי הנערה, התופסת רק אחרי הלידה מה משמעות המו־שג אמהות. הדרך שבה רואה כל אחת מן הדמויות את תפקיד האשה בתוך החברה ואת יעדיה היא חלק בלתי־נפרד ממערכת היחסים שביניהם, והמצלמה מנסה כימעט לחדור לתוך הנשמה של השלושה בתקריבים ענקיים של הבעות הפנים.

אולם, מאחורי הסיפור האינטימי הזה נרקם כחוט השני הרקע; עליית הנאצים לשילטון בגרמניה. הבעל, שהוא צלם קולנוע חובב, מביא תמונות מאולימפיידת בר־לין, המזכירות, כמובן, את סירטה של לני ריפנשטאהל. בה בשעה מתחזקת האנטישמיות בהונגריה עצמה, ויחד איתה גם החלוקה המעמדית, שהיא גם חלוקה פוליטית. ככל שמתקדמת העלילה הופך מרכיב זה דומיננטי יותר, עד שלקראת הסוף הוא מהווה לא רק חלק בלתי־נפרד מן הסיפור האינטימי של השלישית, אלא מספק אפילו את הפיתרון לעלילה.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — טיסה נעימה, תהילה, מישחקי ריגול, התוודעות, המטרו האח־רון, האחים בלוז.

ירושלים — טיסה נעימה, תהילה, נערת הטלפון והבלש, שביל הזעם.

תל־אביב

★★★ **התוודעות** (מוסיאון, הונג־ריה) — גבר ואשה זרים זה לזו נאל־צים להסתתר יחד מפני הנאצים, בתוך חדר בדירתה של מישפחה זרה, במיל־חמת־העולם השניה, בבודאפשט. סרט פיוטי, רגיש ונבון של הבמאי אישטוואן סאבו. מצולם ומשוחק להפליא.

★★★ **המטרו האחרון** (צפון, צר־פת) — תיאטרון מנסה לעבור בין טי־פות הצנזורה בימי הכיבוש הנאצי ב־פאריס, ומנהלו היהודי מתווה את המדי־ניות ממקום מיסתור במרתף. סרט מלו־טש, מבוצע היטב וביקורתי מאוד כלפי העם הצרפתי. הבמאי: פרנסואה טרי־פו. עם קאתרין דנב וג'ראר דפארדיה.

מאחרי הקלעים של הסידרה: הסיפור המרתק של הצעירה היהודיה שהתיידדה עם הקומיסאר הכל־יכול והיתה עדת־ראייה לנפילתו ולגירושו

האשה שחזרה מן הכפור

הפרק השלישי של „עמוד האש" התייחס לקריאתו המפורסמת של חיים וייצמן, למחרת הניצחון המדיני בוועידת סן־רימו. פרק זה בחן את השאלה: מדוע לא ניצל העם היהודי בראשית שנות ה־20 את שעת־הכושר לעלות בהמוניו לארץ־ישראל?

אחד הנושאים הראשונים שהעסיקו את עורכי עמוד האש היה איתור של עדים חיים לאירועים היסטוריים. עד כמה שה־אירוע היה רחוק יותר, כן היה קשה יותר לאתר עדי־ראייה להתרחשויות. כאשר התבהרה לעורכים תפיסתם, היה ברור הצורך בעדי־ראייה למהפכה הרוסית, ש־

של עדות־עין למהפכה הרוסית.

לוסין נסע לבית־זקנים בהרצליה, שבו מתגוררת לה מריה יופה. אלא שהישישה אמרה: „לא מוכנה להתראיין." יגאל לוסין לא נרתע. „שלחתי אליה את מפצחת־הקופות של הסידרה שלנו, נעמי קפלנסקי, ששיכנעה בגרמנית את מריה יופה להת־

טרוצקי ולנין נשיאות המיפלגה הבולשביקית ב־1917, ערב המהפכה. טרוצקי הוא השלישי משמאל (**בשורה העליונה**), בין קאמנייב וזינוביב. כולם היו לאחר מכן קורבנותיו של סטאלין, הנראה (**שני משמאל**) בשורה התחתונה. לנין הוא הראשון משמאל בשורה העליונה. הוא נקרא בתמונה „אוליאנוב־לנין", כשהכינוי שלו חובר לשמו האמיתי.

הסרט מתאר את המצב החדש ומלא־האשליות שנוצר אחרי המילחמה העולמית הראשונה באירופה: המהפכה הסובייטית, שנראתה כפותרת את שאלת־היהודים על פי האידיאולוגיה הסוציאליסטית, ושלום־ורסאי, שהביא לידי גמר את תהליך ה־שיחרור על־פי האידיאלים הליברליים. בראשית שנות ה־20 היה נראה כאילו שוב אין בעייה יהודית בעולם.

להלן כמה מסיפורי הדמויות הבולטות בפרק „עם ישראל — איכה?"

רבים מראשיה היו יהודים.

בדרך אקראי נודע ליגאל לוסין מפי בן־דוד של אמו, שעלה באחרונה מרוסיה, שמריה יופה חיה בארץ. מריה יופה היא אלמנתו של אדולף יופה, מי שהיה עוזרו הראשי של טרוצקי בהכנת חוזה ברסט־ליטובסק, ואחר־כך שגרירה הראשון של ברית־המועצות בגרמניה הקיסרית (עוד לפני שקמה הרפובליקה הווייימא־רית). היה ברור ללוסין כי במריה יופה יש כל הדרוש להבאת המימד האישי הישיר

שה, השקודה בימים אלה על חיבור זיכרונותיה. מריה ישבה במשך 27 שנה בכלא הסובייטי ובמחנות בסיביר בעוון נטייתה הטרוצקיסטית. עם עלותה ארצה סודרה כאן בידי המנוחה בבה אידלסון, שמריה יופה עזרה לה לעלות ארצה, אחרי המהפכה הרוסית. כמה מסיפוריה של מריה יופה, האשה שחזרה מן הכפור, שלא הובאו בסידרה, מובאים כאן בפירסום ראשוני.

„כיצד הכרתי את טרוצקי?"

„איך היכרתי אותו? לא אני היכרתי אותו, אלא הוא עשה הכרה אתי. הדבר היה כך: הוא הופיע באיזשהו מקום. אינני יכולה לשכוח לעולם איך ראיתי אותו בפעם הראשונה. כן, זה קרה ב־22 באוק־טובר, כלומר שלושה ימים לפני המהפכה. התכנסה עצרת באולם הגדול ביותר בסאנט־פטרסבורג — זה היה בבית־העם... המעברים היו חסומים, אתה מבין. לגמרי לא היה מובן כיצד יכול היה האולם הזה להכיל כמות כה רבה של בני־אדם.

טרוצקי הופיע שם כנואם. כל־כך הרבה דיברו וכתבו, עד שקשה היה לומר ולהוסיף משהו חדש. אבל מה שעשה עלי רושם היה שהוא ידע להביא את הקהל להתלהבות כזאת. הוא יכול היה לעשות באנשים כל דבר.

ובכן, עמדתי, בערך בשורה השלישית. החזקתי פינקס ועיפרון. נשלחתי למקום כעיתונאית. מובן שכמעט ולא היה אפשר לכתוב דבר... טרוצקי הביא את האולם כולו לדרגה כזאת של מתח. כאשר הוא הרים יד, ושתי אצבעות, ואמר: ‚תשבעו שאתם תומכים במהפכה הפרולטרית!' אני הנחתי את הפינקס, כמו כולם. וכולם, באלפי קולות אמרו ‚נשבעים!' וכולם הרימו שתי אצבעות...

„...ואיך היכרנו זה את זו?... רשמתי את דבריו, ולשונית משהו בנאומו של טרוצקי נראה היה לי כחילול הקודש... בצהריים למחרת נכנס טרוצקי למערכת העיתון. היתה דממה, והוא שאל: ‚מי רשם אתמול את דברי?' אז טוביה לזרוביץ אכסלרוד, מנהל לישכת־העיתונות שליד ה‚סוברנקום', אשר לא ידע למה טרוצקי מתכוון, אמר: ‚חבר אחד!'

„‚אז שתמיד ירשום את דברי!'

„‚אה־הא, הנה זאת החברה, בבקשה.'

„אז טרוצקי ניגש אלי ואמר: ‚אם כן, הבה נכיר,' והושיט לי את ידו.

„אני קמתי. ‚אבל את זה לא צריך. שבי. ובכן תראי במה העניין. את רושמת את דברי, וזאת עבודה אחראית. אין לנו קצרניות. הן מחבלות בנו. הן הכריזו חרם עלינו.'

„‚קצרניות היו אז רק מה‚דומה' (הפר־למנט). אלה היו אז הזמנים.

„‚לכן, אנא, כל פעם, אחרי שאת רושמת, תבואי אלי וקראי לי. זה עסק אחראי.'

„ומאז כל החומר שאתם מכירים על טרוצקי — הכל מעשה ידי.

„אחרי המלצה כזאת של טרוצקי, אכסל־רוד הסמיך אותי לרשום את דבריהם של לנין ושל לונצ'רסקי..."

על היכרותה עם טרוצקי מוסיפה מריה יופה: „חוץ מזה הוא גם היה חבר של אדולף אברמוביץ (הכוונה לאדולף יופה — בעלה) ובווינה הם הוציאו לאור ביחד את העיתון „פרבדה..."

על טרוצקי כאדם מספרת מרי: „אמנות הנאום שלו כל־כך מאפילה על הכל שאני, אפילו עכשיו, חושבת מה לומר. נו, ראשית הוא היה אדם עם כוח־רצון שאין למעלה ממנו. שנית, הוא היה אדם שאפשר לכנות אותו במילה אשר נעלמה עכשיו ברוסיה לגמרי — הגון. הייתי יכולה לספר על מידת הגינותו, למשל. וגם אדם מאוד טהור. את זאת אני יכולה להגיד בביטחה. מה אפשר לציין בו עוד? למשל, לא ניתן היה לטפוח לו על הכתף. לא כזה היה האיש. ומעולם הוא לא טפח לאיש על שכמו. איך הוא עצמו אמר לי פעם, בהו־מור?... חכה רגע... ‚הפאתוס של הדיסטנס'. ואצלו הפאתוס הזה של הדיסטנס היה תמיד

ראיין עבור עמוד האש." אחרי כמה פגי־שות של היכרות, נשלח אליה איש הנהלת רשות־השידור, ארי אבנר, שהרוסית שגורה בפיו, והוא ריאיין את מריה יופה.

בעמוד האש הופיעה מריה יופיה במשך שלוש עד ארבע דקות, והיא הביאה את סיפור המהפכה ברוסית, בצורה מרשימה ומרגשת, מעבר למיגבלות השפה.

מאות אלפי טרוצקיסטים במערב, שנודע להם כי מריה יופה מתגוררת בישראל, מצפים עתה לדיברי הטרוצקיסטית הקשי־

טרוצקי ויופה

ליאו טרוצקי, ששמו האמיתי היה לייב ברונשטיין (מימין), ולידו יושבו ועומדו, אדולף יופה, אדוארד של טרוצקי במשא־ומתן עם הגרמנים בברסט־ליטובסק, עיר־הולדתו של מנחם בגין. שם חתמו הבולשביקים, לפי הוראת לנין, על חוזה־שלום משפיל, שסיפח לגרמניה שטחים רחבים. הוא התרוקן מתוכנו כאשר מוגרה גרמניה כעבור שנה. כמו זאב ז'בוטינסקי, היה טרוצקי נואם משלהב. כמו ז'בוטינסקי, נולד ברוסיה ומת ביבשת אמריקה. טרוצקי היה היוצר האמיתי של הצבא האדום ואדריכל ניצחונו במילחמת־האזרחים שהתחוללה לאחר המהפיכה.

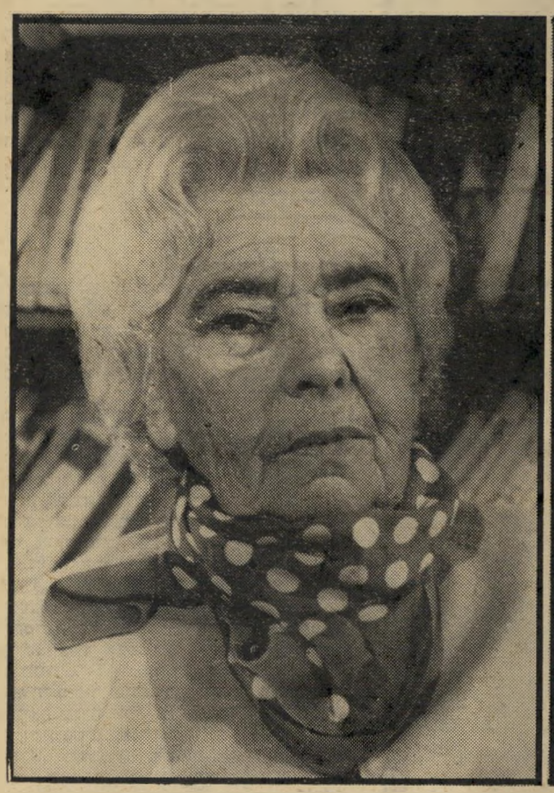

העדה הראשית

מריה יופה, אשתו של אדולף יופה, התגלית הגדולה ביותר עד כה של הסידרה **עמוד האש**. האשה שהכירה את טרוצקי מקרוב, והמשיכה להעריצו היום. מריה יופה (מימין: בנעוריה, **משמאל**: כיום) סיפרה למראייניו הסידרה כיצד הכירה את טרוצקי ונלכדה בשבי קסמיו, כיצד ידע המהפכן הגדול לשמור על מרחק מן הברירות, וכיצד הבריחה את הוראותיו לאנשיו כאשר באו אנשי הבולשת הסובייטית, על־פי הוראות סטאלין, לעצרו ולגרשו. זוהי עדות היסטורית נדירה, אולי יחידה במינה, על אחת הדמויות המרתקות ביותר של המאה ה־20.

מורגש. לא ניתן היה, אף לא בבדיחה או בידידות, לומר לו ,אתה'. אתה מבין? מרחק כלשהו ובלתי־נראה היה תמיד ביני לבין האנשים...״

״לוחם מת רק פעם אחת״

בקטע הקצר של מריה יופה על מהפכת־אוקטובר בעמוד האש, היא תיארה כיצד היא נמצאה בחדר שכן לחדר בו חילק ולדימיר איליץ' לנין את התיקים לחבריו המהפכנים, ומינה אותם למישרות של ,קומיסרים'. מריה יופה תיארה את שראו עיניה בבניין הסמולני, אשר יגאל לוסין כינהו ״הבית־האדום של סאנט־פטרסבורג״. מריה: ״...אבל צריך לומר שבוועד־הקומיסרים־העממיים הראשון רק טרוצקי היה יהודי. כל היתר היו לא־יהודים. ובכן. קומיסר־החינוך היה לונצ'רסקי, אחר כך... גו, מי עוד היה, איזה עוד מישרדים ישנם? תחבורה... עכשיו איני זוכרת את כולם... אבל, לדעתי, יהודי היה שם רק אחד: טרוצקי. אבל בכלל היו שם יהודים רבים, והם מילאו תפקיד משמעותי. אין זה דבר מפליא: ליהודים היה בעד מה להיאבק, ולכן הם היו, כמובן, במיפלגת־המאבק העיקרית. ומובן שהם היו באגף המהפכני ביותר, ואת אומרת, הבולשביקים...״

על אחד מניסוחיו של טרוצקי לגבי המהפכה והמהפכנים מספרת מריה יופה סיפור ששמעה מאחד הלוחמים המהפכניים: ״בימים אלה היה אצלנו טרוצקי. מה עוד הפחיד אותי נורא? כל הזמן אתה שומע ,זיג־זיג־זיג'. כדורים. סביבך עפים כדורים. אתה מבין? והנה אמר טרוצקי: ,במה נבדל פחדן מלוחם־מהפכן אמיתי? פחדן מת מכל מילה, מכל שריקת־כדור, ומיכנסיו רטובים. בכל דקה הוא מת, בכל יום מיכנסיו רטובים. ולוחם־מהפכן אמיתי מת רק פעם אחת, והעיקר — הוא מת ב־כבוד.'״

״כל כך ליריים, כל כך גינקולוגיים...״

על המימד האישי בריקמת־היחסים שבין טרוצקי לבין בעלה, שהיה עוזרו העיקרי ותומכו, מספרת מריה בהמשך סיפורה הבילעדי: ״הנה אני נזכרת כשבעלי כבר חלה, והתכנסו אצלו רופאיו להתייעצות. באותו הזמן הגיע אליו טרוצקי. אני קראתי את הסיפרון של אחמאטובה *... והוא מיד אמר לי: ,מריה מיכאילובנה, אם את צריכה לדבר איתם, לכי בבקשה, אל תתביישי, אני אקרא. מה יש לך ביד?' ,יש לי כך וכך,' אמרתי.

״,זאת, הבה נראה,' ואני הלכתי והוא נשאר וקרא... אני נעדרתי זמן רב מדי, הייתי בחדר־העבודה של אדולף אברמוביץ', הוא היה אז בחדר־העבודה הקטן. וכשחזרתי, אני רואה שהוא קורא בהתלהבות כזאת, החלטתי לא להפריע.

״אחר־כך הוא עצמו הניח את הספר. אני אומרת: ,תאמר לי, מה דעתך על השירים האלה?' והוא אמר: ,הביטי, המשוררת מאוד כישרונית. אם היא אדם צעיר ותמשיך ותתפתח, היא יכולה להתקרב לקלסיקנים.' הוא לא אמר שתהיה קלסיקן — ,תתקרב'.

״ואני אומרת לו: ,לא, אני שואלת את דעתך על השירים הללו.'

״והוא אמר: ,על השירים האלה? הביטי, הם כל־כך עדינים, כל־כך ליריים, כל־כך גינקולוגיים, שמייד רואים, מרגישים, שכתבה אותם אשה. וזה לא הכרחי בשביל שירה.'

״נו, זאת היתה הברקה נהדרת. אתה מבין, לחרז את שתי המילים האלו... זה כמובן, לא היה אפשרי, אלא ביחס לאשה...״

טרוצקי יוצא לגלות

אחד המרטיטים שבסיפורי מריה יופה הוא תיאור גירושו של טרוצקי ממוסקבה בידי סטאלין. זה היה בינואר 1928, כאשר טרוצקי נשלח לגלות באלמא־אטא, איי־שם בקזכסתאן, אחרי שבשנת 1926 גורש כבר מהפוליט־ביורו. בקטעים שלא נעשה בהם שימוש בעמוד האש סיפרה:

״...מה שהיה בתחנת־הרכבת — אי־אפשר לתאר. כל הכיכר המתה אדם, אי־אפשר להיכנס לכיכר. ובוודאי שהיה לי חבל שטרוצקי נוסע. מתי שוב ניפגש? ואני אפילו לא יכולה להיפרד ממנו.

״באותו זמן הביאו את החפצים שלו. מישהו סוחב מיזוודה. אני תופסת גם כן בידית, ואומרת שאני זו וזו, ושאני רוצה להיפרד ממנו. טוב, לכי, לכי, אם מישהו שם. וכך אני עברתי: איש סוחב בידית ואני נתפסת בה. כך נכנסתי לתחנת־הרכבת. העמיסו הכל על הקרון, וכל הרציף ההומה ראה באיזה קרון הוא יסע. ומייד הצעירים שהגיעו מפיטר, ,פוטילובצים צעירים' (פועלי בית־החרושת פוטילוב), טיפסו על הקרון, הציבו עליו את דיוקנו (של טרוצקי) והצדיעו. ועמדו כך, בהצדעה, כמה דקות. כעבור עשרים דקות, בערך, הופיע ליד התמונה אדם בלבוש אזרחי ואמר: ,תירגעו, אפשר להתפזר, טרוצקי כבר נסע. ובתחנת־הביניים הוא מחכה לקרון הזה.' וכולם התחילו להתפזר, כמובן...״

בהמשך סיפורה של מריה יופה על גירושו של טרוצקי מצוי סיפור בלתי־ידוע: ״והנה בבוקר אני מתעוררת, ממהרת למערכת, ופיתאום צילצול בטלפון. ,מי מדבר?'

״,מריה מיכאילובנה, האם לא הכרת?'

״,מה זה?! לב דוידוביץ'!״

,אני.'

,אבל אתה הרי נסעת אתמול, כך הודיעו לנו.'

״,אני לא נסעתי לשום מקום.'

״,פשוט פחדו מהפגנה שיכולה היתה להיות, ולא ידוע היה במה תסתיים. לכן רימו את כל המלווים.

״,את יודעת למה אני מטלפן?'

״,במה העניין, לב דוידוביץ'?'

״,את יכולה להגיע?'

״,בוודאי אגיע, איזו שאלה!...״

את פגישתה האחרונה משחזרת מריה יופה כך: ״ואז נכנסו צ'קיסטים* ,10 איש, כולם יפהפים, גבוהים אחד־אחד, לבושים היטב, והאחראי אמר: ,לב דוידוביץ'! — והצדיע — ,לב דוידוביץ, באתי לקחת אותך.'

״טרוצקי ענה: ,לא אסע לשום מקום. אמרו לי — מחר, והיום אני אפילו לא אזוז'...

״,החדר היה גדול, כמו זה, אבל מרובע, והוא הורה לכולם ללכת לפינה ההיא, ואני נשארתי אתו. כאן, והוא נתן לא הוראה אחרונה. אתה מבין? אני הייתי נרגשת עמוקות, וגאה באמון שהוא נתן בי. לאף אחד הוא לא קרא. אחר־כך הוא אמר כך... בעצם, בהתחלה הוא אמר... הוא הכתיב לי... אני הייתי אז עם שיער ארוך כרוך

* צ'ה־קא, ראשי־התיבות של המישטרה החשאית בתקופה הראשונה שלאחר ה־מהפכה.

* משוררת שנודעה מאוחר יותר בידי סטאלין וז'דאנוב. היא נרדפה, ושיריה לא הורשו להפצה ברית־המועצות.

(המשך מעמוד 51)

מאחורניה. הוא הכתיב לי, והוא הקריא. אני פיזרתי את השיער וביחד, הוא עזר לי להכניס את הסיכות, הכנסנו לתוך התיסרוקת את ההוראה שלו הכתובה. עכשיו עומדת השאלה: איך אני יכולה לצאת? והוא עשה כך, אתה עוקב? הנה, תאר לעצמך, זה המרחק מהדלת עד האצטבה הזאת? או הוא העמיד אותי ליד הדלת. מהצד השני פרצו כל הזמן את הדלת, בגרון...״

״...עוד לפני שנכנסנו לחדר אמר טרוצקי לצ׳קיסט האחראי: ׳איך אתה לא מתבייש?׳ והוא ענה: לב דווידוביץ׳, מה הקשר לבושה? אני חייל, אני חייב לציית להוראות. אתה לימדת אותנו מישמעת, אתה בעצמך הרי לימדת אותנו מישמעת. ולב דווידוביץ׳ אומר: ׳מישמעת של קומוניסט, של אדם מצפוני, ולא של בובה שפוקדים עליה דברים אשר היא... מה, אתה שלם עם זה?׳

״ההוא שותק ושוב אומר: ׳אני חייל, אני חייב למלא פקודה. ואמלא.׳ ואז: ׳אחרי זה, נעלנו את עצמנו. זאת אומרת, לב דווידוביץ׳ לקח את כולנו, ונעלנו את עצמנו בחדר. ובכן, הם התחילו לכרסם בגרזנים שהיו אצלם מקודם, כנראה. הם ידעו עם מי יש להם עסק. הם התחילו לפרק את הדלת בגרזנים, ואני עומדת פה, והוא אומר לאשתו: ׳נטאשה, תני לי צווארון נקי.׳ והיא נותנת לו צווארון נקי. והוא מחליף, קושר את העניבה ואומר: ׳אתם יודעים, לוינוביב אמרו: ׳שמע, חבר זינוביב, הצווארון שלך מלוכלך. תחליף אותו, נו, לפחות, תהפוך אותו לצד האחר׳, וזינוביב ענה: ׳אבל לצווארון הרי אין צד שלישי.׳ זאת היתה ההברקה האחרונה אשר שמעתי ממנו, ואני התפעלתי מהכוח הזה, מכישרונו של האיש הזה לשלוט בעצמו. הורסים בגרזנים את הדלת, ולא ידוע מה יהיה הלאה, והוא עושה בדיחות...״

ליבקנכט מגיע לברלין

בקטעי הסיום של עדותה המונומנטלית של מרים יופה, היא חשפה כמה סודות על התקופה שבה שימש בעלה, אדולף יופה, כשגריר הראשון של בריה״מועצות בברלין.

״שר־החוץ שם היה הד״ר טולף. סגנו, הממונה על העניינים הרוסיים, היה מר קריגה. קריגה קרא לו (לאדולף יופה) ואמר: ׳תעשו בחזית הצרפתית מה שעשיתם בחזית הרוסית. תפוררו את החזית, ויהיו לכם מיליונים ועשרות מיליונים. כמה שאתם רוצים. תעשו את החזית. תעשו את אותו הדבר בחזית הצרפתית.׳

״ויופה אמר: ׳אני לא מחליט בעניינים כאלה.׳ נו, והיתה התכתבות עם לנין. וכעבור שבוע קריגה קרא ליופה אליו. ההמלצה של לנין היתה: ׳לקחת את הכסף ולתת אותו למיפלגה הקומוניסטית הגרמנית׳...״

עוד סיפור שהוא בבחינת סקופ היסטורי הביאה מריה יופה על שיחרורו של מנהיג הקומוניסטים הגרמניים או, קארל ליבקנכט, ממעצרו: ״לעולם לא אשכח את מה שאספר עכשיו. פעם הודיע יופה לקריגה: ׳אתם מעוניינים בכך שאנו נאמין ביחס הטוב של גרמניה (עדיין הקיסרית) כלפי רוסיה החדשה? או תוכיחו, ותשחררו את רוזה לוכסמבורג ואת קארל ליבקנכט.׳ ההוא אמר: ׳אני אמסור לשר׳...

״כעבור זמן־מה קיבלנו את התשובה: ביום זה וזה ובשעה זו וזו יהיה ליבנקנכט חופשי בברלין. יופה הודיע על כך לכל העובדים: ׳שאיש לא יפגוש אותו — איננו זקוקים לגמרי לסיבוכים נוספים. כבר יפגשו אותו.׳

״אלא במה שנוגע לי, היה בלתי־אפשרי להחמיץ את בואו של ליבקנכט. לא אמרתי דבר לאיש ואף לא לבעלי, התלבשתי ויצאתי בפשטות, נבלעתי בהמון ונסעתי לתחנת־הרכבת. עמדה שם שרשרת שלמה של שומרי־ראש, שוטרים, כתף אל כתף ואחריהם — קהל פועלים. היו אנשים רבים מאוד. ובתוך הקהל גם אני. והנה מתקרבת רכבת לאט. יותר לאט, וכאשר היתה סמוכה לרציף וליבקנכט עמד במישטח הקדמי של הקרון, הוא קרא, וידו מונפת קדימה, ׳הלאה ההוהנצולרן!׳ • עכשיו צריך להבין את זה, מה שהיה באותו הזמן. הוא ישב בבית־הסוהר משום שלא קם ממקומו כאשר הצביעו למען המילחמה. ועכשיו הוא צועק להמון: ׳הלאה וילהלם!׳... וכל ההמון הריע לו. אתה מבין. לא אשכח את זה לעולם...״

על ההבדל שבין רוזה לוכסמבורג ובין קארל ליבקנכט סיפרה יופה: ״לצערי לא הכרתי אותה. היא מעניינת אותי יותר מאשר ליבקנכט. מיזגו של ליבקנכט היה של מהפכן אמיתי. הוא היה עשוי ללא חת והיה בו — ואת זה אני מעריכה כל־כך באנשים — נכונות להקרבה. בילעדי זה לא יכול להיות מהפכן אמיתי. ואצל רוזה לוכסמבורג... איני יכולה להתיימר להיות מרכסיסטית מאוד משכילה. אך מכל מה שאני יודעת, אני משוכנעת לחלוטין שאחרי מארכס היא היתה גדול המרכסיסטים...״

דברי־עדות נוספים הביאה מריה יופה על המשא־ומתן שניהל אדולף יופה עם סון יאט־סן, מנהיג סין, והאמנה שהוא חתם עם הסינים ביגואר 1923, ואחרי כן על המשא־ומתן הראשון בין יופה לבין המפורסמת של הנציב העליון הראשון, הלורד הרברט סמואל, בבית־הכנסת החורבה בעיר העתיקה בירושלים. מתוך תיאורים בספרים התברר שכל הנוכחים במקום בכו וחשבו כי הגיעו ימות־המשיח.

בשלב הראשון אותרה רבקה בוקסבוים, בתו של אמדורסקי, בעל בית־המלון הידוע מפורסם. היא טענה שהרברט סמואל סעד, בטרם כניסתו לעיר־העתיקה, בבית־המלון של אביה. אבל מסתבר כי היא לא היתה עדת־ראייה, ובתור ילדה קטנה היא לא נכנסה לבית־הכנסת החורבה. והיא תיארה רק את הליכתו של הנציב העליון ברחובות העיר־העתיקה.

על המשך חיפושיו מספר יגאל לוסין: ״אנחנו חיפשנו מישהו מתוך הנוכחים בפגישה. התקשרתי אל כל מיני אנשים מבוגרים. זה היה כאמור בשלבים הראשונים, ואז נתן לנו יעקוב ירושע, אביו של א.ב. יהושע, רעיון: לחפש בדואר היום, עיתונו של איתמר בן־אב״י. לדבריו, בן־אב״י היה כותב במיני אירועים את שמות הנוכחים. הלכתי עם בני יואב לדפדף, והיה זה יואב שמצא את הרשימה. אבל אז התברר לנו שכל האנשים המופיעים ברשימה אינם עוד בחיים. היהודים שבהם. אבל פיתאום גיליתי כי בתיאור הפמלייה הבריטית היה רשום בערך כך: הנציב העליון סמואל, המושל רונלד סטורס ומר נורוק. ואז ידעתי כי נורוק היה קשור ללורד סמואל...״

לוסין התקשר אל ביתו של נורוק בירושלים, ושם נאמר לו: ״מצטערים מאוד, נורוק נסע לארצות־הברית. הוא חולה.״ לוסין התקשר מיד אל יורם רונן, שליח רשות־השידור באותם בארצות־הברית. רונן יצא לראיין את נורוק אצל בתו שבסינסינאטי. כאשר הגיע הראיון שערך רונן, קיבל לוסין הלם. נורוק דיבר בראיון בעברית, עברית אימהה, והוא אמר דברים כמו ״רגע של דברי־הימים״. כאשר התכוון לומר ״רגע היסטורי״, ועוד כל מיני דברים בעברית משונה.

אלא שנורוק התאושש, ושב ארצה, והתעניין לדעת מה עשו בראיון שהעניק לעמוד האש. אז ריאיינו אותו שוב, והפעם באנגלית. סידרת הראיונות היא מהמקסימות בסידרה. לוסין מציין כי ״ניתן היה להבחין בהדרגה, בראיונות, את דעיכתו של האיש.״

מי היה בעצם מכס נורוק? הוא הגיע לארץ, כציוני עם תום המילחמה העולמית הראשונה. הוא התחיל את דרכו בארץ כמזכיר ועד־הצירים של היים וייצמן, בתקופה שוועד־הצירים דן בשאלה אם לשלוח תיגבורת לתל־חי או לא, דיונים שבהם התנגד דווקא זאב ז׳בוטינסקי לשלוח התיגבורת.

כאשר הגיע הלורד סמואל כנציב עליון, הפך נורוק מיד למזכירו, ואחר־כך המשיך ועבד בכל מיני מישרות במימשל הבריטי בארץ־ישראל, כעוזרם של נציבים עליונים, כאחד היהודים הבכירים ביותר בשילטון־המנדט.

ב־1936 או ב־1937 ניסו הערבים להתנקש בחייו, ואז קרא לו הנציב העליון של אותם ימים, סיר ארתור ווקופ, ואמר: ״עכשיו תעזוב את הארץ!״ הוא סידר לו עבודה באוגנדה. שם הגיע מכס נורוק עד מהרה למישרת סגן המושל הכללי. עם קום המדינה שב נורוק ארצה, ואף שימש כשגריר ישראל באוסטרליה.

יעקוב מוסייב

תמונתו של יעקב מוסייב, חבר השומר הצעיר, אסיר ציון, שמת ב־1925 בגירוש בקירגיזיה שבברית־המועצות, והוא בן 21, הוא תצלום בודד, שהופיע במשך שניות ספורות במסך. הוא ייצג סיפור שלם של אוסף־תצלומים שממנו נלקח.

זהו אוסף־תצלומים של יהודי, שהקדיש את כל חייו לאיסוף תצלומים של אסירי ציון ברוסיה. שמו צנציפר רפאלי, שאף פירסם כמה ספרים על נושא זה. רפאלי הוריש את אוסף־התצלומים העצום שלו לארכיון הציוני. עוד תמונות רבות מתוך אוסף זה שזורות בהמשך הסידרה.

אסיר ציון הוא יעקוב מוסאייב, חבר השומר הצעיר, שמת ביגיל 21 בגירוש בקירגיזיה, בשנת 1925. ליד ארונו נראים גוליים אחרים מקרב אסירי־ציון. המהפכנים היהודיים ראו בציונות תנועה לאומנית ריאקציונית, סוכנת האימפריאליזם. אלפי ציונים הוגלו לסיביר. אז נולד המונח ״אסירי ציון״.

הנציב בחורבה הלורד הרברט סמואל, ״הנציב הראשון ליהודה״, בעת ביקורו בבית־הכנסת **חורבה** בעיר העתיקה. מזכירו של הרברט סמואל, מכס נורוק (שני משמאל), הספיק לפני מותו לספר על ביקור זה למראייניו הסידרה. רבים בכו בעת הביקור המרגש.

מסע ל,,בונדס־ארכיב״

בשלב מסויים התעוררה לפני מפיקי עמוד האש בעיית השגת סרטים גרמניים. המרכז העיקרי לשימור סרטים וקטעי יומנים בגרמניה הוא ה״בונדס־ארכיב״, הארכיון הממשלתי השוכן בקובלנץ. ב־קובלנץ, אחת הערים הגרמניות היפות השוכנות על גדות הריין, שוכן הארכיון במרתף של מיבצר עתיק.

מתאר זאת יגאל לוסין: ״זה דבר לא־נורמלי. אתה נוסע למעלה בהר, וניכנס למצודה מימי־הביניים, או תקופה קרובה לזה, ומגלה שהסרטים מאוכסנים להם במרתפי־הין של אותה מצודה. מהמצודה נשקף נוף מרטיט. מכיוון שחומר־הסרטים הוא דליק, ועשוי להתפוצץ, הוא מאוכסן ומבודד במרתפי המיבצר הזה.

״במרתף זה איתרנו הרבה חומר על שר־החוץ היהודי של גרמניה, ואלטר ראטנאו, ועל יהודים אחרים בריפובליקה הווייימארית, כמו הוגו פרויס, היהודי שחיבר את חוקת הריפובליקה...״

אלא שהבונדס־ארכיב נוצל בעבר בידי כל מיני אנשים. למשל: הסיפור על מפיק הסרט התיעודי הנודע מיין קאמפף, ארווין לייזר. הוא לקח משם סרטים רבים, וכאשר הגרמנים אמרו לו שישלם כסף, צעק עליהם, הראה להם את המיספר המקועקע בזרועו ואמר ״הנה התשלום!״

כתוצאה ממיקרה זה ומיקרים דומים, הקימה ממשלת מערב־גרמניה חברה בימינון, אשר רק דרכה ניתן להשיג את קטעי־הסרטים המבוקשים. באמצעותה הושגו רוב הסרטים המתארים בפרק זה את ימי הריפובליקה הווייימארית.

דן עומר ●

בשבוע הבא הפרק הרביעי: ״העמק הוא חכום״

בראשית שנות ה־20 היתה הציונות עניין לחולמי־חלומות. רק מעטים עזבו את בתיהם ועלו ארצה. המעטים, החלוצים, אנשי העליה השלישית, באו במטרה להגשים את הציונות תוך כדי הקמת חברה אידיאלית.

רגע של ,,דברי הימים...״

דמות מיוחדת ויוצאת־דופן, שכבר הופיעה הופעה קצרה בפרק הראשון של עמוד האש, היא מכס נורוק, שתיאר את אוגנדה, בתוקף תפקידו כ״סגן המושל הבריטי באוגנדה״. סיפור הבאתו של מכס נורוק לעמוד האש, הוא סיפור אופייני לציד עדי־ראייה להתרחשויות היסטוריות.

לוסין חיפש כבר בשלבי־ההכנה הראשוניים של הסידרה עדי־ראייה לתפילה יפאן על מינויו כשגריר בריה״מועצות בטוקיו.

• ההוהנצולרן — שם מישפחתו של הקיסר הגרמני, וילהלם ה־2.

קורא יקר

(המשך מעמוד 3)

מתן מישרת־שר לרפאל. גם זה היה אות־הזמן. כדאי לזכור כי ב־1974 הקימה מיפלגת־העבודה קואליציה מצומצמת בלי המפד"ל, שהיה לה רוב מספיק בכנסת — אך בהזדמנות הראשונה צירפה לממשלה את המפד"ל, בתוספת יצחק רפאל. כך נהג רבין, ואין כל סיבה לפקפק בכך שכך ינהג גם פרס — יהיה הרוב שלו בכנסת הבאה כאשר יהיה.

רפאל הודח על־ידי חניכיו ושותפיו ה־צעירים, אנשי סיעתו, ובראשם אהרון אבו־חצירא. יש משום אירוניה של הגורל בכך שאבו־חצירא נחשד עכשיו באותה עבירה שבה נחשד, בשעתו, רפאל עצמו. אולם יש הבדל בין שתי הפרשות — לטובת רפאל.

בימי הפרשה הגדולה שלו, היה יצחק רפאל סגן־שר־הבריאות — הדרגה העליו־נה שאליה יכול היה להגיע לפני שבו־טל הוטו. לכל הדיעות היה, אגב, סגן־שר טוב, יעיל ופעיל. למעשה ניהל את המיש־רד והיה מעין שר־בפועל. יש הטוענים גם עתה כי היה שר־הבריאות הטוב ביותר מאז קום המדינה ועד היום.

הוא נחשד בכך שגבה דמי־שוחד מקב־לנים, שביקשו לקבל הזמנות לבניית בית־החולים הגדול בתל־גיבורים. היה עד־מדינה נגדו, שהעיד במישטרה. אותו עד נשפט ונכלא, אך כאשר הגיע הזמן להעיד בבית־המישפט, סירב לחזור על עדותו. משום כך זוכה רפאל.

ואילו ההאשמה נגד אבו־חצירא, האיש שהדיח אותו, חמורה יותר. רפאל הואשם בכך שגבה שוחד, אך הדיעה הכללית היתה אז שהכסף הועבר על־ידו למימון מוסדות תורניים. מיפלגתיים או סיעתיים. ואילו אבו־חצירא נחשד בכך ששם כספי־שוחד בכיסו הפרטי.

מאז מישפט־רפאל חל שינוי בחוק. כיום מותר להשתמש בבית־המישפט בעדותו של אדם שנמסרה במישטרה, גם אם האיש חוזר בו מעדותו בגלל לחצים או פי־תויים. קשה לדעת אם היה רפאל יוצא זכאי במישפטו, אילו היה קיים אז החוק הנוכחי. על כל פנים, מצבו החוקי של אבו־חצירא קשה כיום יותר, שהרי גם אם עד־המדינה יחזור בו מעדותו, עדיין תו־כל התביעה להשתמש בה.

הדמיון שבין שתי הפרשות הוא סימ־לי, לדעתי, לגבי תחומים רבים. השיטה של העברת הכספים מקופות הציבור — הממשלה והסוכנות — לכיסי המיפלגות, שרפאל היה אחד מאדריכליה, הפכה בי־נתיים נורמה כללית בחיים המיפלגתיים. כל המיפלגות הממיסדיות נוהגות כך בימינו. סכומי־עתק השייכים לציבור משל־מי־המסים, או שנתרמו על־ידי יהודים טו־בים בעולם, מועברים מדי שנה למיפ־לגות הימין והשמאל, החילוניות והדתיות, באמצעות מערכת כבירה של ציגורות־חלו־קה: ההסתדרות הציונית, הממשלה, ההס־תדרות, העירייות, המועצות המקומיות והדתיות, ועוד ועוד.

כיום אין עוד איש מתרגש מכך. וגם הגנרלים והפרופסורים מתרגשים רק כאשר הדבר נוגע לפרשה אישית של אחד הגנרלים. למרבה הצער, הבעייה האמיתית לא הטרידה אותם מעולם.

רפאל ואשתו (באמצע) ב„לידו" בפאריס*
אך בהשוואה ליורשיו...

פרשה עלומה

בדברים שהשמיע רפאל לאחרונה יש עוד שתי פרשות, הנוגעות לנו.

במקום אחד הוא מספר כי משה שרת רצה לקנות את העולם הזה. לפי הסיפור לא ברור אם הטיל משימה זו על רפאל, או לא.

לי לא זכורה פרשה כזאת. הפרשה היחידה העולה על דעתי בהקשר זה היתה הצעה של ד"ר עזריאל קרליבך המנוח, עורך מעריב ואחד מבעליו, לקנות חלק בשבועון. סירובי, אחרי הידברות ממו־שכת, גרם למילחמה אישית חריפה, שכמה מתלמידיו ממשיכים בה עד היום.

נכון שקרליבך היה באותה תקופה מקו־רב מאוד למשה שרת, שרצה למנותו כ־שגריר ישראל בהודו (אלא שהודו לא כוננה יחסים דיפלומטיים עם ישראל, בגי־גוד לציפיות). הוא היה גם מקורב מאוד לשר משה שפירא, שותפו של רפאל במפד"ל (אז הפועל המיזרחי).

יתכן שכאן מתגלה סוד מעניין.

סיפור אחר שבפי רפאל נוגע לשפירא עצמו. גם הוא סתום בעיני.

הנה הסיפור: „השבועון העולם הזה כמעט גרם פעם לשפירא שיפרוש מהנ־הגת מיפלגתו. בשנת תשי"ט (1959), לק־ראת סיום תקדנציה של הכנסת השלישית, שהיתי בארצות־הברית בשליחות תנוע־תית. לפתע קיבלתי מיברק חתום בידי בנימין שחור וישראל רוזנברג (בן־מאיר, אביו של ח"כ יהודה בן־מאיר), המזרזני לשוב.

„לא ידעתי את הסיבה, אך בכל זאת קיצרתי את שהותי וחזרתי. שני החברים גילו לי כי בשל איום בפירסום סיפור־רכילות מרושע על־ידי עיתון מסויים נמ־צא שפירא במצב־רוח קודר והחליט לפ־רוש מההנהגה ולא להציג את מועמדותו בראש הרשימה לכנסת."

רפאל כותב שהצליח לפייס את שפירא „בדברים מחניפים" והשבוע אמר למראיין, תום שגב מהארץ, שאינו יודע מה היתה אמת באותה רכילות מרושעת ומכל מקום, לדבריו, בסופו של דבר נמנע העולם הזה מפירסומו.

ניסיתי להיזכר במה המדובר, ודבר לא עלה על דעתי. יתכן שהסיפור כולו היה סיפור־בדים שסופר לשפירא, כדי להבי־או להתפטרות. יתכן שאכן ניהלנו חקירה בעניין כלשהו. אם אכן היה סיפור ומנע־נו מלפרסם אותו — ברור כי לא היינו בטוחים בנכונותו, או שהחלטנו, תוך שקי־לת כל הנסיבות, שאין עניין ציבורי ב־פירסומו.

* בדלי: הבקבוק ששימש נושא חשוב במהלך מישפט־הדיבה שהגיש רפאל נגד העיתונאית סילבי קשת.

שידור

צל"ש

החזרה למרחב

● **לגיר סדן**, שכתבתו הרגישה ב־השבוע — יומן אירועים על רצח ה־שייח'/ח"כ **חמאד אבו־רביע** החזירה את הצופים הישראליים אל המרחב. שיחת זיקני השבט ומעורבותו של ראש עיריית באר־שבע, אליהו נאווי, המחישו את מעו־רבות ישראל במרחב יותר מאלף מאמרים ומחקרים סוציולוגיים.

אינדיאני בשמש

● לבמאי **רמי לוי** על סירטו אינדיאני בשמש המבוסס על פי סיפור מאת **אדם כרוך**. סירטו של לוי מציג את התהום שבין ישראל האחת לישראל השניה ב־השקפות־העולם בחברה הישראלית, מבלי לנפנף בכל מיני דגלים, אלא באמצעות סיפור אנושי, מנירורי, במתח אלים ה־מתפתח בין שני חיילים. הבמאי לוי וה־תסריטאים, **דיתה גרי** ו**מיכאל לבטוב**, הצליחו ליצור הישג קולנועי וטלוויזיוני. הם שברו את מחסומי האמינות למיניהם ואת מחסומי הלשון. הבל שהטלוויזיה הישראלית איה מפיקה סרט אחד כזה

במאי לוי
„לשבור את מחסום האמינות"

לחודש. החיים הישראליים מספקים נוש־אים לתריסר סרטים כאלה בשבוע.

צל"ג

חיבוקו של דוב (שילנסקי)

● **לאורי גורדשטיין** על הכתבה המוזרה בהשבוע — יומן אירועים, שבה הפך את ח"כ דוב שילנסקי לדמות המרכ־זית בוויכוח על הקדמת הבחירות. לא זה בילבד שגולדשטיין הצליח, שלא במתכוון, להציג את שילנסקי כמוקיון וכשוטה גמור, אלא שטיפל בשיטחיות מדהימה בבעייה המדינית המרכזית של השבוע: המאבק להתפזרות הכנסת, שהוצג בצורה נלעגת.

תל־חי נופלת שוב

● **לחיים** („כיימול") **גיר** על כתבתו שהתארכה למימדים של סרט תעודי, תחת הכותרת תל־חי 80, ונושאה מופע־התרבות שנערך בשם זה. גיל הצליח להשניא, ב־עזרת מבקר־האמנות הצרפתי, **פייר ראסטני**, וקול־הרקע של הצייר **אברהם איפק־אלג'ים**, את האומנות המודרנית על הקהל הישראלי, ובעיקר מי שהיה מוכן לשאת עד תום את כתבת־הסרט ה־זאת.

מאחרי הקלעים

קירשנבוים ושות' חוזרים

אם היו למישהו ציפיות לשקט תעשייתי, או לשקט יצירתי, בטלוויזיה הישראלית, היו אלה משאלות לב ותו לא.

מיסמך פאפו

במהלך מחזור הדיונים של מליאת רשות־השידור על פיקוח המליאה והוועד המנהל על מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, הביא עו"ד **אהרון פאפו** מיסמך, שביקש לצרפו למיסמך־העבודה המכונה „מיסמך נקדי" (על שם **נקדימון רוגל**, מחברו).

הנה תוכנו של „מיסמך פאפו":

(1) חדשות ושידורים אחרים ישודרו בדייקנות, במהימנות ובחוסר משוא־פנים, ולא פרשנות חד־צדדית.

(2) בתוכניות המשודרות לא יבואו לידי ביטוי בצורה כלשהי הדיעות וההשקפות של עובדי־הרשות ומגישי־התוכניות בכל הנוגע לנושאים השנויים־במחלוקת בעלי אופי מדיני וחברתי או בבעיות שוטפות העומדות לדיון בציבור.

(3) לא ישודר חומר שיש בו משום פגיעה בטעם הטוב או בהגינות, או שיש בו כדי לעודד או להסית לפשע או לגרום להפרת הסדר הציבורי או שיש בו פגיעה ברגשות הציבור.

(4) לא ישודר חומר שיש בו פגיעה בכבודם של מגילת־העצמאות, דגל־המדינה, סמל־המדינה, ההימנון הלאומי ומוסד הנשיאות של מדינת־ישראל.

(5) יש להימנע מלשדר תעמולה ישירה מצידם של אוייבי המדינה, ולהקפיד על הגבול שבין הגשת מידע להפצת תעמולה עויינת בראיונות ישירים או באופן אחר. במיקרה של ספק — ההכרעה תהיה בידי מנכ"ל רשות־השידור.

(6) חובת המנכ"ל היא להבטיח כי בשידורים יינתן מקום לביטוי מתאים של השקפות ודיעות שונות הרווחות בציבור, תוך שמירה קפדנית על כך שבשידורים בנושאים פוליטיים שנויים־במחלוקת יישמר היחס הנכון בין ההשקפות הרווחות בציבור, לפי הפרופורציות לבחירות האחרונות בכנסת.

כחלטה נפרדת מציע פאפו:

אזורי יהודה, שומרון ועזה שבארץ־ישראל ייקראו מעתה בכל השידורים, ובכלל זה בחדשות, בנוסח האחיד הבא: „איזורי יהודה, שומרון ועזה"; או בקיצור „יו"ש ועזה". חובת העובדים היא להימנע מעתה מכל שאר הכינויים הנהוגים בידיהם, כגון „גדה", „שטחים", „שטחים מוחזקים" וכו'.

■ ■ ■

מליאת רשות השידור טרם קיבלה את „מיסמך פאפו" כנספח ל„מיסמך נקדי", וישיבה האחרונה של המליאה לא נראו סימנים לכך שיהיה באפשרותו של פאפו להפכו לחלק ממיסמך־העבודה המנחה את עובדי „רשות השידור".

בימים אלה הודיע מנהל מחלקת־התוכניות־העבריות לשעבר, **מרדכי קירשנבוים** („מו־טי") **קירשנבוים**, על כוונתו להתייצב לעבודה באחד באפריל. הוא מצפה ש־הנהלת הטלוויזיה תספק לו תעסוקה ב־התאם לכישוריו, ובהתאם ליכולתו המיק־צועית.

עוד שתי דמויות־מפתח העומדות לשוב לעבודה בטלוויזיה: **רם עברון**, העומד לסיים את תפקידו כנספח לעניני־תרבות בשגרירות ישראל בלונדון, ו**דן שיקון**,

חוזר קירשנבוים (בהפגנה)
„תעסוקה בהתאם לכישוריו"

ששהותו בניו־יורק, אשר הוארכה במח־צית השנה, עומדת להסתיים חודשיים מאו־חר יותר.

המילכוד החוקי

תפירת החליפות של כמה מאנשי־המערך למישרות הבכירות של רשות השידור (יו"ר ומנכ"ל) עשוייה להיעצר בטרם עת. בחינה של ההיבטים המישפטיים, הנוב־עים מחוק רשות־השידור, מגלה כי ב־אחד במארס עומד הפרופ' **ראובן ירון** להתמנות לתקופת־כהונה שנייה כיו"ר רשות־השידור. החוק קובע כי תקופת־כהונה של יו"ר הרשות היא בת שלוש שנים, ולשם הפסקת כהונתו של פרופ' ירון כיו"ר יהיה צורך בשינוי החוק.

המישרה הבכירה השנייה ברשות, זו של מנכ"ל־הרשות, מוגדרת גם היא בחוק. הכהונה היא לחמש שנים, והמנכ"ל ה־נוכחי, יוסף לפיד, מתקרב להשלמת מח־צית תקופת כהונתו.

בשנה הראשונה של שילטון הליכוד עמדו בצמרת רשות־השידור אנשי ה־מערך. עכשיו הגלגל עשוי לחזור על עצמו, בהיפוך. בימי שילטון־המערך יעמדו אנשי־ליכוד בצמרת רשות־השידור.

בדיקה של הנושא, שנעשתה במיסדרונות הטלוויזיה, בהירה שרבים מעובדי־הרשות סבורים שאחד מאמצעי־ההגנה של הרשות מפני יתר פוליטיזציה הוא דווקא כהונת יו"ר ומנכ"ל שאינם נמנים על מפלגה שלטת.

ספר־העבודה של יבין

כאשר סיים **דן שיקון** את תפקידו כ־מנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה, הוא ספר־עבודה דומה, שבו הוא מפרט את התקופה שבה ניצב בראש מחלקת־החד־שות.

רדיו

ביטלומניה

אירוע רדיופוני רב־מימדים עומד ל־התרחש בקרוב בגלי צה"ל. עורך־התוכניות **יואב קוטנר** מסיים בימים אלה סידרת־תוכניות בת כמה עשרות פרקים (עשרות שעות שידור), שתביא למאזיני תחנה זו את תולדות להקת הביטלס וה„בטילומניה".

קוטנר, שהתחיל לעבוד על הכנת הסידרה עוד בטרם נרצח ג'ון לנון, מעניק לה עתה, אחרי הרצח, את המימד ההיסטורי שלה. בסידרה יובאו קטעים מתוך אוספים נדירים של הקלטות „בבנות", ושידורים והקלטות בלתי־ידועים של להקה זו.

בעבר זכתה תוכנית־רדיו של יואב קוט־נר, שעסקה באיש החיפושיות פול מקרטני, בפרס בינלאומי.

פסקול

ג'ינום נוסח סער

בתחרות שעומדת לערוך רשות־השידור לבחירת הפיזמון שייצג את ישראל בתח־רות הזמר אירוויזיון, עומדים להשתתף בין 12 מחברי־השירים, שארבעה מהם הם בבחינת „יורדים" המתגוררים יותר מחמש שנים מחוץ לגבולות ישראל. ב־תגובה לחשיפת עובדה זו, אמר מנהל מדור־הבידור בטלוויזיה, **חנוך חסון**, „לא אני האיש שיקבע סנקציות ליורדים, כל עוד לא קבעה הממשלה דברים ש־כאלה..." ●● התבדו השמועות על חצי מישרה נוספת שקיבל **חיים יבין** בסוכנות היהודית כאיש יחסי־ציבור ●● למרות שהמשא־ומתן בין רשות־השידור, באמ־צעות אגף־הנכסים־הממשלתיים והנהלת חברת כלל, על שכירת קומה בבניין כלל בירושלים לשימוש הרשות השידור, הולך ומתארך, הרי שסמנכ"ל הרשות, **שלמה עבאדי**, אופטימי לגבי הסיכויים שהגושא ייסגר בקרוב, ומצוקת הדיור של הרשות תיפתר לזמן רב ●● יום אחד כעס מנהלה של מחלקת־החדשות בטלוויזיה, **טוביה מער**, על התרשלויות שונות במחלקתו. הוא כינס את עובדיו וסי־פר להם את הסיפור הבא: אחד ש־הגיע לגיהינום הוכנס למדור היפאנים. כעבור כמה ימים פגש בשטן והתלונן: „מעירים אותי ב־4 בבוקר, מזרימים חשמל בגופי," וכו'. „תבקש העברה למדור אחר," ייעץ לו השטן, והכניסו למדור הגרמני. כעבור כמה ימים פגש שוב בשטן ו־התלונן: „מעירים אותי ב־4 בבוקר, מזרי־מים חשמל לגופי, שוטפים אותי במים רותחים ומוציאים אותי לעבודה קשה". „תבקש העברה למדור אחר", ייעץ לו השטן, „תבקש את המדור הישראלי".

מנהל סער
„והעבודה איננה עבודה"

עבד כמה חודשים בהכנת ספר־עבודה, ספר בו סיכם את הישגי מחלקתו וכישי־לונותיה במהלך כהונתו, תוך פירוט קפדני של הבעיות שלפניהן ניצב במהלך כהונתו זו.

בימים אלה מכין יורשו, **חיים יבין**, „ואצלם זה יותר טוב?" שאל האיש בגיהינום. השטן השיב: „תראה, הכללים בגיהינום הם אחידים, אבל אצל הישי־ראלים, 4 בבוקר אינו 4 בבוקר, החשמל אינו חשמל, מים רותחים אינם רותחים והעבודה איננה עבודה".

יום רביעי

21. 1

● **תצפית (8.03)** — דו־שבועון בענייני מדע, טבע וטכנולוגיה.

● **המיסבאה של ארי צ'י (8.30)** — הפעם בונים מיסעדה, פרק שבו מתמודדים ארצ'י ושותפו היהודי עם שאלת האגף החדש של המיסבאה, אגף של מיסעדה.

● **האמיצים (10.05) — שידור בצבע) —** בכיכובו של ג'ורג' פאפארד.

יום חמישי

22. 1

● **עוד לחיט — לחיי טים עבריים (9.30) —** בהשתתפות להקת תסלם, אבנר שטראוס, עופרה חזה, עוזי חיטמן, אריה („צ'רצ'יל") קלפטר.

● **יומנו של חייך מצרי (10.00 — שידור בצבע) —** כמה שבועות אחרי מילחמת יום־הכיפורים ניסה סמל קומנדו מצרי, מושפחתו של החייל במצריים, וקטעים נבחרים מתוך היומן, המתארים את לבטיו, הששרתיו ואהבותיו. הסרט עוקב אחרי התהליך הטרגי, שבמהלכו הופך פטריוט אופטימי ונלהב לאדם מושפל ומדוכא. הבמאי והתסריטאי דויד גרינברג ליקט מתוך היומן קטעים רלוונטים, וצילם את המקומות שבהם התרחשה הדרמה. הוא נעזר בקטעי יומנים וסרטי־טלוויזיה ממילחמת יום־הכיפורים. כמה תצלומים נערכו אחרי חתימת הסכם השלום עם מצריים בעיר הולדתו של נאדה — אלכסנדריה — ברחובות שבהם גדל ולמד. את הסרט מלווה מוסיקה מתוך הסימפוניה ארואיקה של בטהובן, שהיתה אהובה על נאדה, וכן שיר מפי הזמרת המצריה שאדיה, שהתרגשה מאוד מן העובדה שהיתה אהובה על הלוחם ואף הוזכרה ביומנו. הסרט נבחר לייצג את ישראל בפסטיבל הסרטים באוברהאוזן.

● **המובחרים (10.50)** — בפרק „שמי אנה ויזמן" ממשיך ברנסייד במאמציו להגן על שרידיה של האימפריה הבריטית. הוא פוגש אשה אמיצה המוכנה לסכן את חייה כסוכנת שתולה. „חפרפרת" הפועלת ברוסיה. אנה ויזמן מבקשת לסייע למתנגדי המישטר בברית־המועצות.

גבריאלי וחנוך: חור בתחתונים
יום שני, שעה 11.00

חמד מחמוד נאדה, לפרוץ את המצור שהושל על הארמיה השלישית, לחצות את האגם המר ולהגיע לאדמת מצריים. הוא נורה למוות בידי מארב ישראלי. על גופתו נתגלתה מחברת דקה — יומן אישי שתחילתו חודשיים לפני המילחמה וסיומו שעות ספורות לפני המוות. היומן המקורי נעלם איש בין מסמכי המודיעין הישראלי, ואילו התירגום העברי התגלגל לידיו של מפיק הסרטים מיכה שגריר, שהחליט להפכו לסרט־תיעודי. יומנו של חייל הוא שילוב של שני סיפורים: נסיונותיהם של אנשי צות ההסרטה לאתר את

יום ששי

23. 1

● **הקיברי פין וידידי (3.00 — שידור בצבע) —** פרק ראשון בסידרה בת 26 פרקים. שילוב של סיפורי תום סוייר והקלברי פין על פי סיפוריו של מרק טווין. בפרק הראשון, ברוך הבא שכן, מסתבך תום סוייר בצרות, כרגיל. אחיו סיד מתגרה בו ומנסה לאגור כרטיסי־פרס בתיקווה שיזכה בתנ"ך.

● **שקר החן (10.15)** — פרק בסידרה על נשים. הפרק נכתב בידי לין רייד בנקס, שחיתה כמה שנים בקיבוץ בגליל. לורנס (רובין אליס) הוא צייר מקסים ורגאה, שלא נתקל מימיו בקושי או במצוקה. בעבר היה דוגמן ואילו עתה הוא מנהל סוכנות דוגמניות עם ידיד מבוגר ממנו, רג' (דרק וורינג). למרות שהוא מוקף דרך קבע בדוגמניות יפהפיות, מעוררת אותו צעירה בעלת גיזרה נאה ופנים מכוערות, שאף שבור מקשט אותן. היא מבחין בה בפאב המקומי, וחש דחף עז לפנות אליה ולהוכיחה, שהיא יכולה לשפר את צורתה החיצונית. רג' מנסה להניאו מכך, בטענה שאין לו נסיון חיים או טאקט הדרושים כדי להצליח. ואמנם נסיונו הראשון לדבר עם הצעירה רות (רוזמרי מקהיל) מסתיים בכישלון, אלא שבכנותו הנראית לעין הוא מצליח לשכנעה בסופו של דבר לסעוד איתו. היא מספרת לו עד כמה היא אוהבת את עבודתה כמנהלת במה בתיאטרון לונדוני, אך נמנעת מקשרים חברתיים בשל רגשותה הרבה לכיעורה ובמיוחד לאפה השבור. להפתעתו אין כיעורה דוחה אותו, והוא מוצא עצמו נמשך אליה בגין תבונתה ואופיה החזק.

● **המקצוענים (11.05)** — הפרק האקדח, שבו ממשיכים המקצוענים במאבקם על שמירת הטוהר של החברה האנגלית.

לקראת שידור: אגדת האשה

הפקת־טלוויזיה בכיכובה של השחקנית הנודעת רקל וולטש, כוכבת 100 רובים, מיירה ברקנברידג' ועוד. סרט שעלילתו מתרחשת באיזור מונטאנה, ארצות־הברית, 1874. וולטש חושפת את

ראקל וולש: אגדת האשה מרחיקת הלכת
מוצאי שבת (31.1) שעה 10.05

עולמה של האשה האינדיאנית, או כדבריה: „איני מתכוונת להציג עצמי כג'אן דארק של התנועה האינדיאנית, אבל הסרט הזה מנפץ את המיתוס של האשה האינדיאנית כאשה סטואית."

וורינג, מקהאי, אלים ואנר: שקר החן
יום שישי, שעה 10.15

שבת

24. 1

● **סוחרי הגרוטאות (10.05)** — סרט קולנוע צרפתי של הבמאי קלוד סוטה, על מפקח מישטרה שמנסה להרים את קרנה של המישטרה באמצעות מיבצע מרהיב של לכידת שודדים. יותר מביקורת על שיטות העבודה של המישטרה, יש בסרט התייחסות לאדם המוכן לעשות הכל על מנת להצליח, בעיקר על חשבון הזולת, וליחסיות של מושגי צדק. בתפקידים הראשיים מישל פיקולי, רומי שניידר, ברנר פרסון, פרנסואה פרייה וברנר בלייה.

● **ארץ בעוזה (10.00 — שידור בצבע) —** הפרק הרביעי נפתח עם פרוץ מילחמת־האזרחים בארצות־הברית. רוסקו קורליי מגלה לליאון את פרטי בגידתה של שרה. ליאון הורג אותו ומתאבד. אדם דייוויס בעלה של ריצ'דייל, חוזר לחווה עם לוטה. ריצ'דייל מתאבדת.

● **שיחה בשניים (10.50)** — אמנון דנקנר משוחח עם חיים באר.

● **כנסון (11.20) —** הפרק ידידים משכבר. מביא את סיפורם של הווארד וקארול וולקר. איש־עסקים עומד להשקיע מנכסיו במדינתו של המושל גטלינג, ומגיע לביקור היכרות בבית המושל עם רעייתו. אלא שהרעייה, קארול, נופלת לזרועותיו של בנסון, שהיה חברה בטרם נישאה.

יום ראשון

25. 1

● **ארץ אהבתי (8.03)** — שידור חי מירושלים.

יום שני

26. 1

● **השעה השנייה (9.30)** — נושא התוכנית: „העתיד זה לא מה שהיה פעם". במהלכה יוקרן סרט שהופק בידי השבועון האמריקאי ניוזוויק על החיים בשנת 2000. בתום התוכנית ייערך דיון באולפן.

● **סרט קצר (11.00)** — סידרה נוספת של סרטים קצרים ומקוריים, שהופקו ברוסיה בידי ישראלים צעירים. הסרט הראשון בתכנית הדו־חודשית הוא של צבי קרצנר גיבור במילים, המביא את סיפורו את שאול (אבי חדש), פקיד שלישות קטן וממושקף ביחידה עורפית, המתכתב עם סימה, גימנזיסטית בת 16 (חני אזולאי). במיכתביו מתחזה שאול לצנחן יפה־תואר בשם אילן לירון, המשרת איי־שם בסיני. סימה, המתאהבת בצנחן, מגלה יום אחד במיקרה את זהותו האמיתית של שאול. בסרט השני, חור בתחתונים של דליה מבורך (25), נספגשים ילד וילדה מעולמות מנוגדים (בתם של ליהי ושלום חנוך) ודן לוזין. בתפקיד האמהות: מרים גבריאלי ומירי זמיר.

יום שלישי

27. 1

● **עמוד האש (8.03 — שידור בצבע) —** הפרק הרביעי בסידרה על הציונות: העמק הוא חלום.

● **ג'ני (11.50 — שידור בצבע) —** פרק שני בסידרה על חייה של אם המנהיג הבריטי וינסטון צ'רצ'יל.

פסטיבל שירי ילדים

יום שני 26.1, ויום שלישי 27.1 ב־5.30

בתוך תיפאורה של עיר־ילדים צבעונית צולם הפסטיבל הישראלי לשירי־ילדים. הפסטיבל ישודר בשני חלקים. ביום השני ישודר החלק הראשון, שבו יושמעו עשר שירי פסטיבל בביצוע „הכל עובר חביבי", מייק בורשטיין, „סקסטה", יגאל בשן, שלמה ניצן, ירדנה ארזי, נירה רבינוביץ, נורית גלרון, דייוויד ברוזה וששי קשת. כל השירים מלווים בריקודי להקת הריקוד של אסתר. התיזמורת בניצוחו של יצחק גרציאני. את המופע מנחים שלמה ניצן, ירדנה ארזי ומנחם עיני.

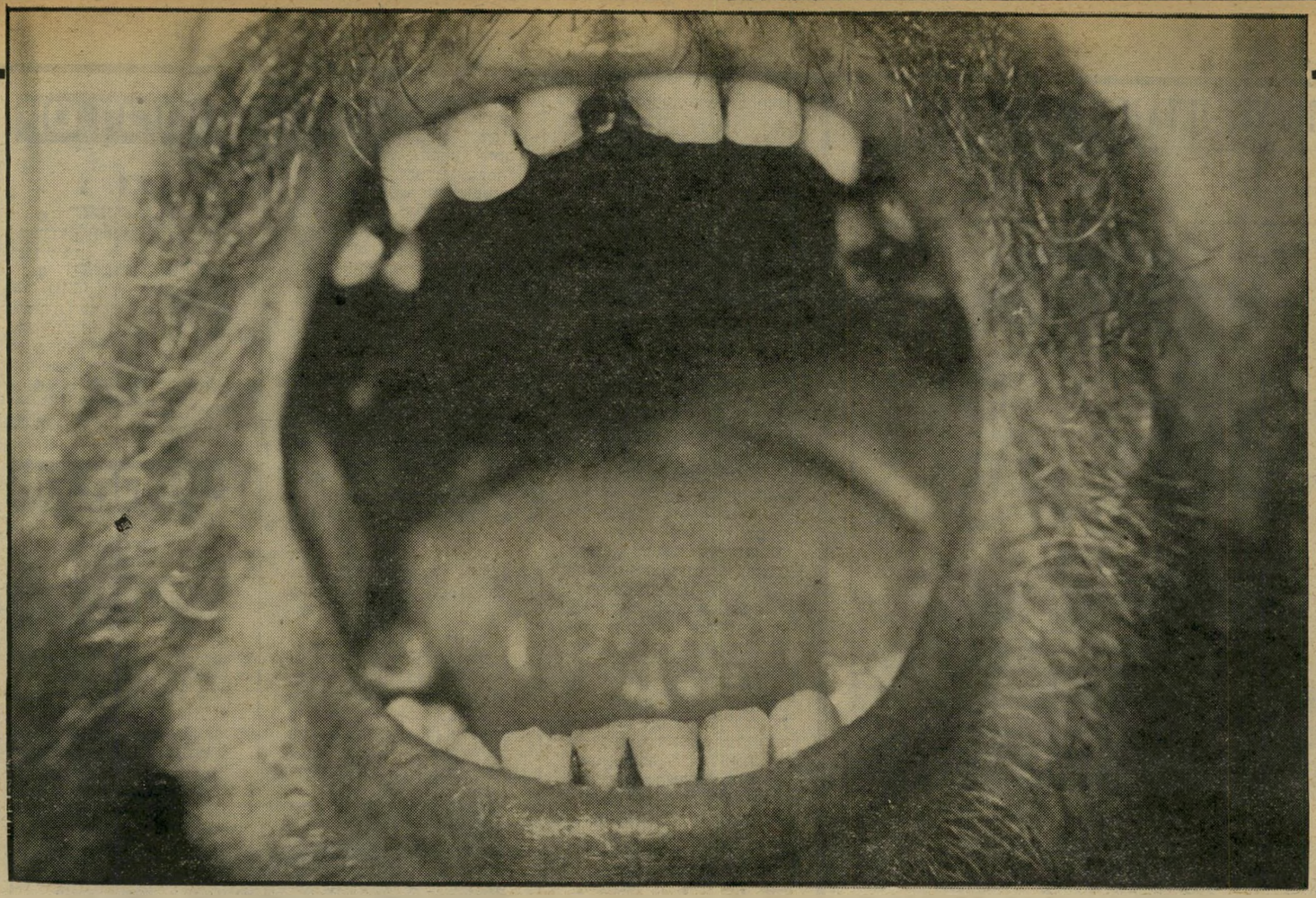

השיניים אוכלות אותך!

מחלות השיניים הן המחלות הנפוצות ביותר בישראל — יותר משפעת, נזלת, מחלות־עור, מחלות־קיבה או מחלות־לב. לפי הערכה זהירה ביותר, 94% מכלל האוכלוסייה בישראל לוקים במחלות־שיניים. אומדן פחות זהיר מדבר על 98%. איש אינו מדבר על פחות מכך. אין שום סוג אחר של מחלות המתקרב בתפוצתו לרמה זו.

חמור מזה: מחלות־השיניים בישראל מטופלות פחות מכל מחלה אחרת. רק כרבע מכלל החולים זוכה לטיפול כלשהו. שלושה־רבעים מכלל החולים ממשיכים לסבול מכאבים, זיהומים ותופעות־לוואי העלולות להסתיים גם במוות.

שלא כמחלות רבות אחרות, מחלות־השיניים אינן עשויות להתרפא עם הזמן, גם ללא טיפול רפואי, או לשכוך ולהגיע למצב שאין בהן נזק. מחלת־שיניים שאינה מטופלת אחת דינה — היא הולכת ומחריפה.

נוסחה מפחידה

למצב זה שלוש סיבות עיקריות:

● **אי־מודעות מצד הציבור:** כימעט שאין פעולות־הסברה בבתי־הספר, בצבא ובקרב הציבור המבוגר. מחלות השיניים פוגעות בצורה שווה בכל שכבות הציבור — אך רק השכבות המבוססות מודעות לצורך לטפל בשיניהן, והן עושות זאת.

● **מחיר הטיפול:** המיבנה המפגר של רפואת־השיניים בארץ גורם לכך, שמחיר הטיפול במחלה הנפוצה ביותר הוא גם הגבוה ביותר. ריפוי שיניים נחשב למיצרך של מותרות, שרק מעטים ונבחרים זוכים בו.

לדעתו של רופא המלמד באחת הפקולטות לרפואת־שיניים בארץ, נמצאת ישראל במצב הגרוע ביותר בעולם בשטח רפואת־השיניים. הסיבה לדבריו: „ישראל מצוייה באמצע. מבחינת הרגלי התזונה היא משתייכת לעולם המפותח. יש צריכה עצומה של מזונות משחיתי־שיניים, במיוחד מזונות המכילים סוכרים, שהם הגורם העיקרי למחלות. במדינות מפותחות פחות, בעולם השלישי, למשל, לא צורכים סוכרים רבים, ומחלות־השיניים אינן נפוצות כל־כך. אך מבחינת המודעות שייכת ישראל לחלוטין לעולם השלישי, וכך גם מבחינת פעולות המניעה. אם מוסיפים לכך את מחירי הריפוי, שהם הגבוהים ביותר בעולם המערבי יחסית לשכר, תתקבל התוצאה שהיא הקטסטרופה הבריאותית מס' 1 של ישראל."

במלים פשוטות: הרגלי־תזונה גרועים + מחירי ריפוי גבוהים — אמצעי־מניעה — מודעות ציבורית = מגיפה לאומית.

אכן, נוסחה מעוררת חלחלה.

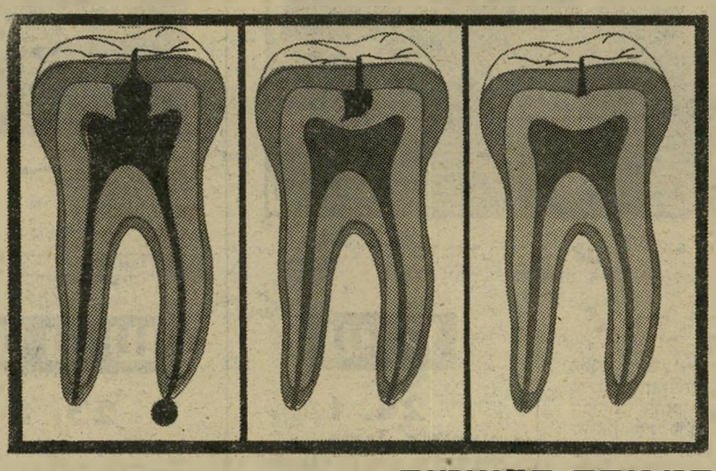

המגיפה הלאומית

היא העששת. באיור ניתן להבחין בשלבי המחלה. בציור מימין תוקפים חיידקי העששת את חומר המגן הזגוגי. באמצע — חיידקי העששת חודרים לחומר הרך של השן. משמאל הם מגיעים אל השורש ויוצרים מורסה. האיור לקוח מחוברת שהוציא אשר הירשברג.

אוייב ושמו עששת

לפני כמה שבועות פורסם סיפורה של „נערה חיפאית, שנכנסה אל מרפאת־שיניים*, שגזר לה קיווצת־שיער, כספר לכל דבר (העולם הזה 2262). סיפור זה מדגים יפה את מצבה העגום של ישראל בשטח ריפוי־השיניים. במאה הקודמת לא היה בסיפור כזה כדי לעורר תמיהה, שכן היו אלה הספרים והגלבים שעסקו בריפוי־שיניים, או לפחות בטיפול הנפוץ ביותר בריפוי זה — העקירה. בינתיים הוכרה רפואת־השיניים כמיקצוע רפואי לכל דבר, והספרים והגלבים איבדו את פרנסתם הצדדית לטובת רופאי־השיניים ומרפאי־השיניים. אך בישראל קם הגולם על יוצרו, לפחות במובן מסויים: הטיפול בשיניים על כל רמותיו הפך למיצרך העלול לערער את תקציבן של מישפחות רבות, וקהל צרכני הריפוי מצטמצם בהכרח והופך נחלתן הבילעדית של השכבות המבוססות באוכלוסיה.

הצרות מתחילות כבר בגיל הילדות. הסטטיסטיקה מלמדת ש־90% מכלל החיילים המתגייסים לצה"ל לוקים בשיניהם. אצל כל חייל פגועות חמש שיניים בממוצע. פירוש הדבר הוא, שרק 5% נוספים נפגעים במחלות־שיניים בגיל מאוחר יותר — בדרך כלל אלה הם זקנים שאצלם נובעת הפגיעה בעיקר ממחלות חניכיים הנוטות לצוץ ולהתפתח בגיל מאוחר.

המחלה הנפוצה ביותר היא העששת. חיידקי העששת מתפתחים במהירות בשיירי מזון לעוס, המצטברים בחלל הפה, בעיקר ברווחים שבין השיניים. חיידקים אלה תוקפים את ציפוי המגן הזגוגי הנוקשה של השן, חודרים בעדו ומתחילים לפרק את חומר השן הרך יותר. בסופו של התהליך הם מגיעים לשורש השן, ושם עלולה להתפתח מורסה. כאשר מפעילה המורסה לחץ על העצב, מתפתל הקורבן מכאבים קשים. חיידקי העששת מתפתחים במהירות עצומה בשיירי סוכר. עוגות, שוקולד וממתקים הינם האוייב הראשון במעלה של מערכת שיניים בריאה.

לאוייב זה מתלווה ההזנחה. מעטים מאוד הילדים המצחצחים שיניים כהלכה; כלומר: אחרי כל ארוחה, לפחות חמש פעמים ביום, באמצעות מברשת מתאימה ובעזרת חוט דנטלי המוציא את שיירי

* מאוחר יותר התברר שהאיש מתחזה למרפא־שיניים, והוגשה נגדו תלונה.

איך הופכים רופאי השיניים למיליונרים?

95% מכל תושבי ישראל זקוקים לטיפול־שיניים - ורק רבע מהחולים מקבלים אותו

רופאי־השיניים מטפלים רק ברבע מהחולים בישראל - והטיפול יכול לרושש משפחה

המזון מתוך הרווחים שבין השיניים. בתחום הגן ובית־הספר כימעט שלא נעשה דבר כדי לטפח תודעה של תזונה נכונה וציח־צוח שיניים. במיקרה הטוב נוהגים הילדים כהוריהם. הם מצחצחים שיניים פעם אחת ביום, בבוקר או בערב, תוך שימוש ב־מברשת רטובה. חוט דנטלי — הס מ־להזכיר.

בישראל גם לא נהוגה הוספת פלור למים או נטילת גלולות של פלור. הפלור מחזק את ציפוי המגן של השן ומקשה את מלאכתם של חיידקי העששת. תוספת של מיליגרם אחד פלור לכל ליטר של מים עשוייה למנוע כ־60% ממיקרי העששת אצל ילדים. הפלרת המים נהוגה בארצות רבות במערב, והוכחה כאמצעי מצויין בטיפול המונע.

שיניים של זהב

אשר הירשברג, מי שהיה הממונה על עידוד הסרט הישראלי, החל להת־עניין בנושא רפואת־השיניים אחרי שפרש לגימלאות וכתב סידרת מאמרים בנושא זה. הירשברג, תושב ירושלים, גילה ל־תדהמתו כי מזה שנתיים מצוי בירושלים מיתקן להפלרת מי העיר — אך המיתקן אינו מופעל. כל ניסיונותיו לחקור ולבדוק מהי הסיבה לכך עלו בתוהו. מדי פעם אומרים לו שתוך זמן קצר תופעל המע־רכת, אך זו עדיין מושבתת. הד"ר משה קלמן, מנהל המחלקה לרפואת השן במישרד־הבריאות, אמר לכתב העולם הזה, כי המערכת תופעל בקרוב. באשר לגוש דן, כבר קיימת תוכנית, „אך בעולם המערבי מקובל שחולפות כעשר שנים מן השעה שיש תוכנית ועד להפעלת הפלרת המים," אומר קלמן.

כאשר הטיפול המונע כושל, פתוחה הדרך בפני העששת. אחרי שזו תוקפת את השן, כבר אין בכוחו של הטיפול המונע להועיל ומגיע תורם של רופאי־השיניים. גם מע־רכת זו כימעט שאינה פועלת בתחום בתי־הספר והגנים. חלק קטן מאוד מן הילדים הזקוקים לטיפול אכן זוכים לו במיסגרת בית־הספר. רק חלק מבני ה־שכבות המבוססות, המודעים לצורך לטפל בשיניהם, דואגים גם לילדיהם, ויש בי־כולתם לשלם את המחירים מרקיעי־השח־קים שתובעים הרופאים.

רפואת־השיניים נתפסת גם על־ידי ה־מוסדות כמצרך מותרות. הביטוח הרפואי בקופות־החולים השונות אינו כולל רפואת־שיניים. רק עכשיו מדברים על תוכנית של קופת־החולים ההסתדרותית, לביטוח שיניים במיסגרת מקומות־עבודה מסודרים וגדולים. אפילו חוק הכנסת, המבטיח טיפול רפואי חינם לחברי־כנסת, שרים, רבנים ראשיים ופקידים בכירים, מוציא מכלל זה את רפואת־השיניים. גם חברי־הכנסת סברו, שיהיה זה מוגזם לדרוש מן המדינה לשלם עבור הטיפול היקר מפז בשיני המכובדים המועדפים.

מהיכן נובע המחיר העצום של הטיפול בשיניים?

בישראל יש כשלושה מיליון וחצי צר־כנים אפשריים של רפואת־שיניים. מיספר מקבלי הטיפול אינו מגיע ל־900 אלף. ההערכה המקובלת היא, כי מיספר המ־טפלים מגיע ל־2,700 בערך. שליש מאלה — כ־900 — הם מרפאי־שיניים החסרים השכלה מיקצועית אקדמית. נוסף לכך קיימים כמה מאות מרפאי־שיניים העוס־קים במיקצוע בצורה בלתי־חוקית. מערכת זאת, גם אילו הופעלה במלוא היעילות והתפוקה, היתה רחוקה מאוד מלמלא אחר הצרכים של החברה הישראלית. בדיקה לעומק של מערך הרפואה הזה מגלה, כי הוא רחוק מלפעול ביעילות. והסיבות לכך רבות.

„בשביל מס־הכנסה"

כ־85% מן השירות מוגשים בקליני־קות פרטיות, שבכל אחת מהן עובד רופא או מרפא אחד. פירוש הדבר: שיעור ניצולת נמוך ביותר של הציוד הרפואי, במיוחד כאשר רופאי־השיניים ומרפאי־השיניים אינם נוטים לעבוד שעות רבות „בשביל מס־הכנסה".

● שיעור גבוה מאוד מבין העוסקים כיום במיקצוע, יותר מ־40%, הם אנשים שעברו את גיל 45. אנשים אלה נוטים למעט בשעות העבודה.

● כשליש מכלל הרופאים והמרפאים הן נשים. רבות מביניהן אינן עובדות יום עבודה מלא. גם רבים מבין הרופאים והמרפאים הגברים אינם עובדים יום עבודה מלא.

● מיספר בעלי המיקצועות המסייעים לרופאי־השיניים הוא קטן ביותר. פירוש הדבר הוא, שתחת להקדיש את כל זמנם לטיפול ישיר בחולים, חייבים רופאי־השיניים לעסוק גם בעבודות טכניות־נלוות, הגוזלות לעתים זמן רב.

● מיספר הבוגרים במוסדות האקדמיים בארץ קטן מאד, ורחוק מלהדביק אף את שיעור התחלופה הטבעי (פרישה בגלל גיל או מוות) בקרב רופאי־השיניים בארץ.

חומרת המצב בשטח זה הביאה לכינונה של ועדת רחמלביץ, לפני יותר משנה. הוועדה, שבראשה עמד הפרופסור הירי־שלמי הנודע משה רחמלביץ, כבר סיימה את עבודתה אך עדיין לא הגישה באורח רישמי את הדו"ח שלה לשר החינוך והתרבות ולמועצה להשכלה גבוהה, שהיו מזמיני הדו"ח. אך קטע מן הדו"ח הזה חושף כמה מן המסקנות החמורות שאליהן הגיעה הוועדה.

„הפוטנציאל הקיים של רופאי־השיניים אינו מסוגל לטפל בכל המיקרים," נאמר בדו"ח, „ומאידך גיסא ידם של רוב ה־תושבים אינה משגת לקבל את הטיפול הדרוש. השיעור רופאי־שיניים/תושב־בישי־ראל הוא מן הגבוהים בעולם, אך שיעור זה אינו משקף את המצב לאמיתו, בשל הימצאות רוב רופאי־השיניים בריכוזי ה־אוכלוסיה הגדולים, בשל המחירים הגבו־הים של הטיפול בשיניים ומשום אופן הגשת השירות, בעיקר על־ידי רופאי־שיניים פרטיים, שעובדים מיספר שעות קטן יחסית ותפוקתם קטנה יחסית ל־פוטנציאל."

המיספר הקטן של רופאי־השיניים יחסית למיספר הרב של הלקוחות מעמיד אותם במצב שבו הם יכולים לדרוש כל מחיר, כחפצם, וזאת הם אכן עשו. חלקם ממשיך לעשות זאת גם עתה, למרות שמזה שנתיים קיים מחירון רשמי.

בדו"ח שהגיש הד"ר משה קלמן מ־מישרד־הבריאות, לקראת פירסום המחי־רון, ב־1978, נאמר:

„משנת 1969 ועד 1978, כשמדד המחי־רים לצרכן עלה ב־725%, עלה מדד ה־מחירים של רופאי־השיניים ב־1254%." משמעות הדבר היא, שמחירות עליית מחירי השיניים היתה פי 1.7 מעליית מחירי המדד, וגם הרבה יותר ממדד מחירי ה־רפואה בכלל.

האינפלציה מכה בפה

כאשר מצבם טוב כל־כך, ברור ש־רופאי־השיניים התנגדו בתוקף רב ל־הנהגת מחירון שיעניק ללקוחות מושג כלשהו על המחירים. אך התגברות האינפ־לציה העלתה את המחירים לשיאים שלא נודעו כמותם.

כותב הד"ר קלמן בדו"ח שלו:

„במשק אינפלציוני הציבור מוכן לקבל עליות גבוהות במחירים לעתים קרובות, ולא בודק הצדקת העליות. כשהרופא מקבל חשבון מהספק או מהטכנאי שעובד עימו, ורואה עליה במחיר, הוא מייד מעביר לצרכן עלייה גדולה יותר ולא יודע איך לחשב את השפעת המחיר החדש על עלות השרות שהוא נותן ללקוח".

בסוף הסכימו רופאי־השיניים להנהגת המחירון, אחרי שהובטח להם שהמחירים שייקבעו בו יהיו גבוהים דיים. בכך מודה גם הד"ר קלמן כשהוא בוחן את השפעתו הממתנת של המחירון על עליית המחירים: „יתכן שהמחירים שנקבעו ביולי 1978 היו כל־כך גבוהים שלא היה צורך לרופאים להעלות את מחיריהם יותר משיעור עליית המדד."

השפעת המחירון החדש, טוען הד"ר קלמן, אכן היתה ממתנת. עובדה: הוועדה הארצית של ההסתדרות לרפואת שיניים, שהתקיימה במארס 1979, החליטה לא לבקש את חידוש המחירון בדצמבר 1979. אך המחירון חודש חרף התנגדותם של רופאי־השיניים, והוא מעודכן בקביעות מדי שלושה חודשים.

לד"ר קלמן אין אשליות רבות: המחי־רון אילץ רופאים רבים שגבו מחירים נמוכים עד הנהגתו להעלות את מחיריהם. מצד שני, רופאים שרצו לגבות מחירים גבוהים, המשיכו לעשות זאת למרות ה־מחירון. אך המחירון נתן מיסגרת כללית, ואולי משום כך נבלמה במיקצת העלייה של מחירי השיניים לעומת עליית המדד."

אך הבלימה שעליה מדבר הד"ר קלמן אינה משמעותית ביותר (ראה דיאגרמה). מחירי רפואת־השיניים בארץ ממשיכים להיות גבוהים ביותר, ובכך נמנע הטיפול ממיליוני חולים הזקוקים לו.

(כתבה ראשונה בסידרה)

המדד עולה
השיניים עולות יותר

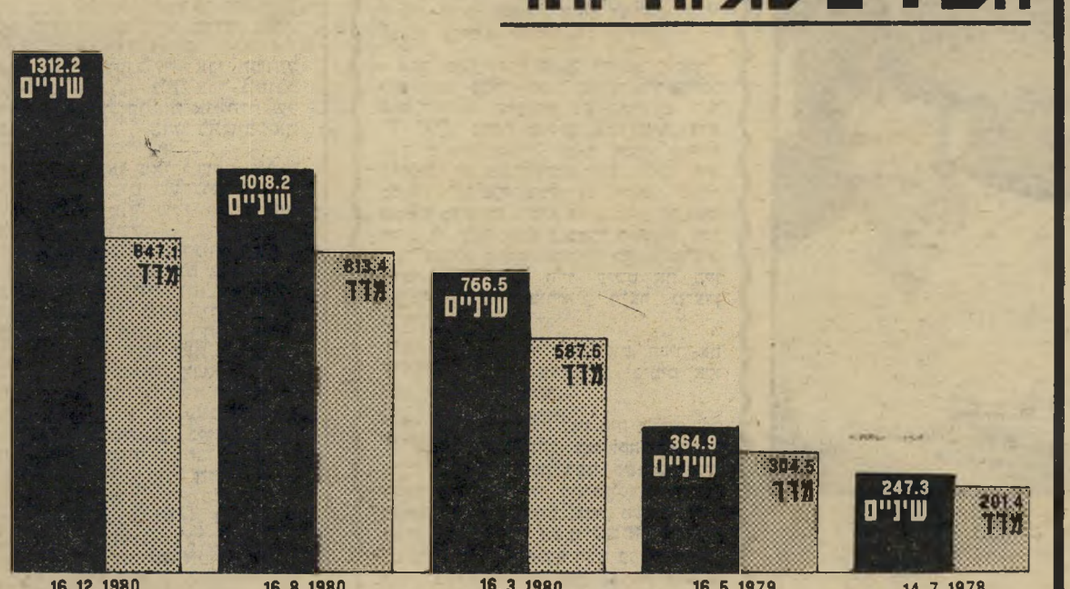

בטבלה זאת ניתן להבחין בעליית מחירי רפואת־השיניים לעומת מחירי המדד מאז הנהגת המחירון ב־1978. העמודה הבהירה, מימין, מבטאת את עליית מחירי המדד בנקודות, כאשר הבסיס הוא מחירי הרביע האחרון של 1977. העמודה הכהה, משמאל, מבטאת את עליית מחירי השיניים על פי נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה.

גרונית יבשים

הברמן ב"אוסקר'ס" שברחוב 75 במנהטן הוא אוסקר, ז'תומרת אני. המאורה שלי, משמשת מיקלט לאישיויות מפורסמות למדי: שחקנים ושחקניות, דוגמנים ו־גמניות, פוליטיקאים ו־טיקאיות, צלמים ו־מיות, עתונאים ו־איות ועוד טיפוסים ו־פוסיות, זרוקים ו־קות למיניהם ו־הן.

ליל ראשון האחרון היה ערב קפוא, טיפוסי להשתלת אזרחים עמוק בבית בין סמרטוטי המוספים מול טלוויזיה ותנור להפשרת הבנאדם. ואני מתחפר מאחורי הדלפק ומתפלל לא לראות אף אחד מהטיפוסים הקבועים ומתכונן לערב שקט ויבש. כש"ג'וני־הולך־לו" תוחב את חרטומו בעד הפתח, כל מה שאני יכול להגיד לכם הוא שאין אני רוצה בו ואף לא בחלק כלשהו ממנו, כולל "דריסות הרגל" הבוציות שהוא מותיר מאחוריו שעה שהוא מדשדש לעברי.

"ג'וני־הולך־לו" לא נראה לאחרונה במאורה שלי, הוא יצא לחופשה ללא תשלום בהוואי, על חשבון חתיכה הראויה להתכבד. הברנש הנ"ל, הלבוש בהידור רב, ידוע לא פחות מהיותו שחקן, בעיסקי החתיכות שלו, למען האמת, רבים האזרחים ששמחו מאד לשמוע ש"ג'וני־הולך־לו" מבלה בהוואי ושוב אינם מלאי דאגה לחתיכות שלהם, כל זמן שהנ"ל אינו משוטט חופשי על פני העיר.

הופתעתי כשראיתי אותו ועוד ללא ליווי של "אשת חיקו הנצחית" התורנית, הפרצוף מיואש הממלמל: "דלק".

"או יה" אני אומר לו כשאני מערבב בספיד לברנש פינה קולדה, "או יה" אני מגניב הערות של מבין ענין שעה שזה מתחיל להשתפך וקוקטייל פינה קולדה אמיתית, מדבך מפיו. בשבוע הבא אני מגלגל לכם את סיפורו, אבל לפני זה, אני משחיל לכם טיפ ומגלה מה אני מטובב בקוקטייל פינה קולדה אמיתית של "ג'וני־הולך־לו", כדי להשיב את רוחו.

ודאי תחשבו כאן שאיני שלם לגמרי בחלקים העליונים של גופי כי אני מוסר לכם ת'סוד שלי וכורת את הבר עליו אני יושב.

אז אני מודה שתמיד אני מוכן לראות דולרים רעננים מופיעים בכיסי, אך אצלי "פייר פלייי" זה ענין של פרינציפ ולכן אני נותן תידרוך: 'איך "לסדר" לאורחים ו־רחות שלך ת'ראש ובזול – עשה זאת במו ידיך'; בעד הדולרים שאתה משאיר אצלי, אתה נשאר בבית וממלא את חללי גופך וגוף אורחיך 20 פעמים יותר. כל שאתה עושה: 1. ניגש לחנות המעדנים ומצטייד בבקבוק תמצית פינה קולדה בבקבוק הירוק (של הולנד האוז) וכברמן מקצועי אני אומר שזה פשוט: Terrific. 2. מערבב פינה קולדה ורום לפי 'הכמויות המצוינות ע"ג התוית. אפילו ג'יגר* 3. אתה אשף קוקטלים מקצועי, ממש כמוני. ההצלחה מובטחת רק עם Holland House.

* אמת מידה מקצועית לברמנים.

לקבלת חוברת קוקטיילים חינם כתבו לת.ד. 6395 ת"א.

חרטה במישפחת הנשיא

ורדינה ארז ומשה גיא
לנסוע בשביל לחשוב

חופשת לידה אפשר לנצל בכל מיני צורות — מנוחה, טיפול בתינוק הרך, שלמענו מקבלים את החופשה, ושהייה בבית עם ספרים ובקבוקים וחיתולים. במישפחת הטלוויזיה **ורדינה ארז**, שהיא גם אחותה של הגברת הראשונה, אשת הנשיא, **אופירה נבון**, החליטה לנצל את חופשת הלידה שלה לטיול בארצות־הברית ביחד עם התינוקת החדשה שלה, **בת־אל**.

ורדינה נמצאת כבר שלושה שבועות באמריקה והיא הספיקה לבקר בלוס־אנג'לס וניו־יורק. אך לפי השמועות שהגיעו לאוזני החליטה ורדינה לנסוע הרחק מכאן כדי לעשות דבר פשוט — לחשוב.

על מה יש לה לחשוב לאמא הצעירה? אתם שואלים, אז אענה לכם. לורדינה יש חבר, שהוא אבי התינוקת וקוראים לו **משה גיא**. כל זמן שהיה גיא נשוי וגר עם אשתו ועם שלוש בנותיו לא היה מה לחשוב. הבחור היה פשוט תפוס. אך עכשיו, אחרי שקיבל סוף־סוף את הגט המיוחל שלו מאשתו והוא פנוי לשאת את אם בתו הרביעית, החליטה ורדינה לחשוב ולראות אם באמת היא רוצה להתחתן איתו ולקשור את חייה בשלו לנצח.

למרות שהיא ניהלה עם גיא רומן ממושך ושניהם חיכו לנייר הגירושין שלו, מסתבר, שעכשיו היא לגמרי לא בטוחה שהיא באמת רוצה להינשא לו. לכן החליטה קודם כל להתרחק מן הבית, ושם בראש צלול לנתח שוב את כל המצב ולעשות החלטה סופית — להתחתן או לא.

גיא רוצה מאוד להתחתן איתה, אבל ורדינה, אחרי שכבר התגרשה פעם אחת מן הזמר **איתמר כהן**, עדיין לא החליטה באופן סופי. שמועות גם מספרות לי, שאם היא תחליט שלא להתחתן איתו, ורדינה מתכוננת להיפגש עם אחותה, שיצאה לקנדה לפני כמה ימים ושאחר־כך תקפוץ לניו־יורק, ושם הן תשוחחנה כאחיות.

זה לא נכדים

אופנה חדשה מתפשטת בבתי־חולים רמב"ם בחיפה. מנהלי מחלקות, שהקדישו את מיטב שנותיהם לרפואה, מצאו להם עיסוק חדש. בשנות ה־50 לחייהם החלו לנענע עריסות ולטייל עם עגלות.

אחד מהם מוכר היטב לחיפאים. מגדיר אותו כצייר הטוב ביותר בין הרופאים וכרופא המצטיין בין הציירים. ד"ר **דן לוין**, מנהל מחלקה אורולוגית, הוא גבר מרשים מאוד, חתיך אמיתי ונעים הליכות. לא מכבר חגג יובל שנים והוא ממשיך להוסיף צבע גם לחייו. לאחר שנפרד מרעייתו והביא את בנותיו לבגרות, הקים לו וילה יפהפיה בכפר האמנים עין־הוד, שכולה מתכת וזכוכית. תיכנן והרכיב פרטי ריהוט במו ידיו, קישט את הקן באוסף עצים מיצירותיו וייצר גן־עדן פרטי.

אך לוין לא אמר סוף פסוק, הכיר את **ליאורה** והביאה אל ביתו ובימים אלו הפך שוב אב מאושר.

אך מי שהקדים את לוין היה דווקא ד"ר **דניאל רייס**, מנהל המחלקה האורטופדית, שהגיע לחיפה לפני כשלוש שנים מצפת, שם רכש לו מוניטין רב בטיפול בפצועי מלחמה. רייס, גבר משגע, הגיע לארץ מאנגליה עם אשתו **סטפה** ובנותיו. כשעבר לחיפה פתח דף חדש בחייו. סטפה, שהיא בעלת גלריה בצפת וציירת מוכרת, נשארה עם הבנות בצפת וד"ר רייס נשא לו ישראלית צעירה בשם **הרצליה** והביא תינוק לעולם.

אם תפגשו באחד מהגברים המקסימים האלה מסתובבים עם בייביס, תדעו עכשיו, שזה לא הנכד.

חתונה במישפחת רבין?

מישפחת **לאה ויצחק רבין** היא הוכחה הטובה לכך שאין רע בלי טוב. איזה מכות הם ספגו בחודשים האחרונים, מי שהיה ראש־ממשלה וכימעט ראש ממשלה בשנית, נחל כישלון מוחלט בכל הנוגע למעמדו בתוך מיפלגת העבודה.

הנקודה הרגישה של מישפחת רבין היא בתם, **דליה בן־ארצי**. דליה היתה נשואה לקצין צה"ל צעיר ונחמד, **אברהם** („אברמלה") **בן־ארצי**. אברמלה נפצע קשה, ועד היום הוא לא חזר לקו הברי־

אברהם בן־ארצי ודליה רבין
האם ההורים יסכימו?

אות, ודליה החליטה, אחרי שגמרה לטפל בו, שהיא רוצה להתגרש.

הכל היה בסדר, במה שנוגע לבני־הזוג, אבל כאן התערבו בני־המישפחה, ודווקא של אברמלה. הם דרשו דרישות כספיות, פתחו במסע השמצות, הגישו תביעות לבן בגיל 15. האהבה שם נדלקה בהר ועליזה. אמנם יש לה בעיה — איך להצ את הגבר לפני ההורים שלה. היא קצ חוששת מהתגובה שלהם, כי האלמן הפר שלה הוא לא כל־כך יהודי. כמו שא

רחל מרחלת על כל העולם

הכי טוב בשלשות

ריטה סופר היא כזו שאני מעריצה. כל מה שאתן אוהבות בבודדת. הבחורה הזו יכולה לעשות בשלושה. בין כתיבה למדורי מודעות בעיתונים למישרה מלאה במישרד יחסי־ציבור של אחת מרשת המלונות ב־ישראל, יש לה זמן גם לרומנים סוערים, ורומנים זו לא שגיאת דפוס — אני מת־כוונת לשלושה בעת ובעונה אחת.

הכי מפורסם של ריטה, צעירה בת 26, בעלת שיער שחור גולש, ההולכת תמיד במיכנסיים, הוא איש הטלפון האדום בגלי

צבי ריימון
שותפות עם מהנדס אמריקאי

צה"ל, **צבי** („צביקה") **ריימון**. אבל לצבי־קה אין תמיד זמן. אחרי הכל הוא צריך לשדר לאומה. אז במקרים כאלה ריטה נמצאת עם **אבי קולומבוס**.

אני יודעת שהשם הזה מזכיר לכם משהו. קולומבוס, רווק בן 43, היה מהנדס עיריית־חיפה. כשרצו לזרוק אותו, הוא לא כל־כך הסכים, הגיש מישפטים וזכה.

אבל ריטה אוהבת גם ניחוח זר. היא היתה תקופה די ארוכה עם אמריקאי ש־קראו לו **מייק**. הם אפילו גרו ביחד ותיכ־ננו לשמוע את המרש בקרוב, אבל בינתיים העניין נדחה. הם כבר לא גרים ביחד, אבל עדיין אוהבים ועדיין מבלים.

אז אם זו לא אשת אשכולות — מי כן?

מכירה את אבא שלה, הוא ישמח ב־שימחתה, ויגיד שכל מה שטוב לבת שלו, טוב גם לו, אבל דליה לא כל־כך בטוחה בזה.

לאה ויצחק יצאו בשבוע שעבר לסיור הרצאות בן כמה חודשים בארצות־הברית. לדליה היה זה פסק זמן מספיק כדי להכין את ההצגה של האלמן שלה לפני ההורים שלה. אבל אי־אפשר לסמוך על פוליטי־קאים. כעבור כמה ימים הם חזרו לארץ. המצב בכנסת החזיר אותם.

עכשיו דליה בבעיה אמיתית. היא לא יכולה להסתיר עוד את האהבה החדשה שלה, בעיקר כשהיא משוכנעת, עמוק־עמוק בלב, שכל העניין הזה יסתיים ב־תתונה.

אני מאחלת לה שאני אהיה הצודקת בנוגע לניחוש איך יגיב אבא רבין.

חוליו עם פסל

רינה מור וחוליו איגלסיאס
טיסה מיוחדת לפאריס

על מי שהיתה מיס תבל אין עוררין שהיא יפהפיה אמיתית. **רינה מור**, שעושה היום יחסי צבור לחברת השקעות גדולה, לא שוכחת את עצמה ואת הכוח הטמוז ביופיה.

לפני שבוע יצאה לגיחה קצרה לפאריס כדי לפגוש את הזמר הנודע **חוליו איגל־סיאס**. אני זוכרת איך רינה כעסה על מי שסיפר פעם שיש לה רומן עם הזמר. עכשיו זה באמת מתחיל להישמע כרומן אמיתי.

מאז שהחזירה את הכתר וחזרה למולדת יוצאת רינה עם **נוני מוזס**, בנו של **נוח מוזס**, בעל ידיעות אחרונות ולאשה, והב־טיחה לעצמה פירסום תמידי בלי להתאמץ.

אבל רינה לא יכולה להינתק מנעלי סינדרלה, ומפעם לפעם נפעמת נוכח מחזר משולהב, קומצת להרפתקה קצרה, אבל תמיד חוזרת לנוני, שאוהב אותה אהבה עזה.

בין הזכורים לי נמנה **ג'רי בקר**, שופט פלילי מניו־יורק, משגע אמיתי שבכל ביקור שלו בארץ מסובב את הראש להרבה יפה־פיות. **ושוקי בן־פורת**, שהחזיקה בזרו־עותיו תקופה קצרה. אבל חוליו זה משהו מייוחד. הדם כבר עולה לבחורה הזו לראש, אפילו הזמינה פסל של דמותה ואני מוכ־רחה לספר לכם שהיצירה מטרפת. אם זה לא פולחן חדש של אלילי היופי, אני לא יודעת מה זה.

הזמנה להשמצה

אריק איינשטיין
מכחיש הכל

לפני כמה חודשים סיפרתי לכם על הרומן של הזמר **אריק איינשטיין** עם מי שהיתה שחקנית, **סימה אליחו**. זה היה סיפור יפה, ואיחלתי לאריק ולסימה כל טוב. נכון שבאותו זמן אריק היה בעלה של **אלונה**, והוא עדיין בעלה. אבל אני יודעת שנישואין פורמליים אינם צריכים להפריע לאהבות אמיתיות, ושמחתי בשבילי אריק וסימה.

לא עברו ימים ספורים ואריק הופיע באחת התוכניות המטופשות בגלי צה"ל. בעידודו של המנחה, אלי ישראלי, הגיב אריק על מה שכתבתי. הוא כמובן הכחיש הכל, אבל לא די היה בהכחשות. במשך יותר מחצי שעה ניבל אריק את הפה שלו, כמו שאומרים ליכלך עלי. לא הגבתי אז. אמנם לאור המיתקפה החזיתית הזו מטעם כל צה"ל בדקתי שוב את המקורות שלי, ונוכחתי שוב שכל העניין נכון, אבל לא רציתי לתפוס אדם בצערו. חשבתי שאולי אריק, אמנם, מנהל לו איזה רומן מהצד, אבל לא רצה שאשתו תדע מה שכל העיר יודעת, ולכן הוא כעס עלי.

אבל עכשיו אני כבר יודעת שהרומן של אריק עם סימה זה סיפור אהבה אמיתי. יתכן והשניים לא ינשאו, הם כל־כך מת־קדמים שאצלם חופה, קידושין ורב זה בכלל לא מעניין. הם גם אולי לא יגורו באופן רשמי ביחד — למה לאריק להפסיד את אלונה. אבל בלי לגור ובלי חופה וקידושים הם כל הזמן ביחד.

אז הרשו לי לאחל לזוג האוהבים האלה עוד פעם מזל טוב, ולהמתין יחד איתכם להתנפלות של גלי צה"ל עלי.

סימה אליחו
בלי לגור ובלי חופה

פנוי לשינויים

לפעמים גם המוצלח ביותר עומד בצל. וזה מה שקרה ל**גיל שגיא**, אדריכל בן 33, ששמו הוזכר רבות בעיתונות בקשר לרומן ארוך וסוער עם השחקנית **חנה זסלאר**.

כשמדובר בחנה, כנראה, כולם סומכים על הבחירה ולא מחטטים בציציות, ומה גם שגיל לא חיפש יחסי־צבור והתרחק מאור הזרקורים.

גיל גרוש מקרוב, בתו של המיליונר הצרפתי **מוריס קאהן**, ואב לבן שאותו הוא מגדל בביתו, מה שכבר מדבר בזכות עצמו. הוא מתגורר בפנטהאוז יקר ב־שיכון למ"ד, מחזיק מטפלת צמודה וולבו כחולה.

גיל הוא אדריכל מבוקש ועמוס־עבודה, וכדי לא להתרחק מבנו יחידו, מיקם את מישרדו בבית. הוריו של גיל הם בעלי מיסעדה מפורסמת, שגיל עצמו תיכננה.

גיל אוהב מאוד לבלות ויש לו סטייל אמיתי, אבל אחרי הרומן עם חנה, שהס־תיים לפני כחודשיים, התעייף קצת ובחר לנהל הפעם רומן סולידי עם **שרה גרו־זנברג** בת ה־26, מנהלת חנות אופנה בתל־אביב.

אולי גיל בחור ביישן, אולי הוא צנוע, אבל ללא־ספק בחור מוכשר. אז אם יש לכן תוכניות לשינויים בבית או בלב, גיל ללא־ספק שווה את ההשקעה.

רשימה מפלגתית חדשה

או תעלול פירסומת?

נהגים, נוסעים והולכי־רגל שחלפו בצומת „על פרשת דרכים" בת"א, נדהמו לראות דמות בודדת הניצבת על סולם גבוה במרומי אחד הגגות ומציירת שלט.

מה שמפתיע הוא שעבודה זו נמשכה כבר מיספר ימים ולילות ללא התקדמות. שמועות בעיר טענו שזוהי אות של מפלגה חדשה, אלא שבירור מהיר העלה שזהו כנראה תעלול פרסומת.

הפרסומאים וימר יעקבסון טמיר סירבו לגלות מה יהיה בהמשך...

(צלם: ישראל סאן)

החוג הישראלי לכלבי שפיץ

בשבת 24.1.81 תיערך בכפר־טרומן (בסככת משה אנגלברג) פגישה של בעלי הכלבים ומשפחותיהם.

בתוכנית:

- תחרות הילד והכלב
- הדגמת סירוק כלבים
- הכנת כלבים לתערוכה
- יעוץ וטרינר על הרבעות
- מכירת מזון ואביזרים לכלבים

להתראות!

הופיע ונמצא למכירה בדוכני העתונים

נערה

מגזין אחר של נשים

ישראכרט, ויזה

זה החידוש בשרות ללקוחותינו. מבחר גדול לחובב הצילום. ביצוע, פתוח והגדלת צבע, על נייר קודק או פוג'י, לבחירתך.

צלומי־פספורט, בן־רגע!

מכירה — החלפה — קניה.

בימי שלישי סגור כל היום.

פוטו־ברנר

חיפה, רחוב הח'לוץ 3

מספר הטלפון של

סטודיו B

03־237026

מועדון 5 לתרבות חדשה

רח' הס 5, תל־אביב

טל' 297263

יום שלישי 27.1.81

20 שנה אחרי

שיחה עם ח"כ לשעבר אברהם לבנבראון

לאחר ביקורו בקובה

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

תן טרמפ לחייל

במדינה

באר־שבע

צחנה מכל פינה

מדריכת מעון היום לוחמת את מיחמתה של המישפחה שהוזנחה

„מאיר נפח את נשמתו לאחר שרקק דם רב במשך ימים רבים מבלי שיוגש לו טיפול רפואי," סיפרה אחת השכנות.

מאיר סבאג המפרנס היחיד של המישפחה, נפטר והותיר אחריו אשה וחמישה ילדים בחוסר כל. מיטת־הברזל היחידה בבית מישפחת סבאג היתה שבורה וללא מיזרון. התאומים מחלוף וחליפה בני ה־12 ויעקוב בן ה־11 ישנים על ה־

קלוד סבאג ליד ארון הבגדים
אשפה בכל חדר

עובדת־סוציאלית מרסד
אפילו נעליים לא היו

של ילדי סבאג במעון היום, החליטה להקים מהומה סביב בעיית המישפחה. היא הזעיקה אל הבית פקידי ממשלה, אישי ציבור, את סגן ראש עיריית באר־שבע, אליהו מרציאנו, את יושב ראש מחוז ה־דרום של הפדרציה הספרדית, מר יעקב שלם. בראותם את המצב הם הזדעזעו והבטיחו לסייע מייד ל־מישפחה.

„המישפחה הוזנחה בצורה בלתי־נסבלת," טוענת ז'נט. „התאומים, מחלוף וחליפה, הגיעו בפעם הראשונה לפני כשלושה שבועות ל־מעון־היום, משום שלא נמצא להם חונך שיאדאג להביא אותם ולהחזירם הביתה. הם הגיע במצב בלתי־אנושי — רעבים, חלושים, מלוכלכים, יחפים, לבושים בחולצה וב־ריצפה בסלון, כשרק שמיכה דקה בין גופם לבין הריצפה.

במבט מבחוץ נראית דירת מישפחת סבאג כדירה רגילה בבניין רב־קומות, אך התמונה המתגלה בתוך הדירה שונה לגמרי — קירות הדירה מטונפים ומפוייחים. גדודי מקקים שורצים בכל מקום. ערימות של אשפה ממלאות את החדרים הריקים מרהיטים. צחנה עולה מכל פינה. ארון־הבגדים שבור ופרוץ, וכל תכולתו נשפכת החוצה. על אסלה בחדר השירותים ערימות של סמרטוטים רבים.

איטו סבאג, אלמנתו של מאיר, סובלת מפיגור סביבתי. בשבוע ה־אחרון אפילו לא טרחה להאכיל את ילדיה. אולי מפני ששכחה, ואולי לא היה לה אוכל לתת להם. ז'נט דהן, המשמשת כמדריכה מיכנסים קצרים בלבד. הם היו קפואים ורועדים מקור ומצינה.

„על גופם היה מעטה של ליכלוך וזוהמה שהצטברו, ככל הנראה, במשך החצי שנה שבה לא ביקרו במעון ובראשם שרצו כינים," הוסיפה העוזרת של מעון היום, שרחצה את התאומים.

„אפילו נעליים לא היו להם." סיפרה מרסל, העובדת הסוציאלית שטיפלה במישפחה. „לקחתי אותם לשוק לקנות נעליים ופריטי לבוש, הם לא ידעו ולא הבינו לא מימינם ולא משמאלם."

מתחת למינימום. בשלב מאוחר יותר, כשהסתבר כי יש פער עצום בין מישפחת סבאג לבין הסביבה, הוצמדה למישפחה סוכנת, שתפקידה היה ללמד את בני

קלוד, מחזוף איטו וחליפה סבאג
לישון על הריצפה

מישפחת סבאג הרגלי ישיבה, אכי־לה, ואפילו הלכות ונימוסים מיני־מליים. "כל אשר עשינו למען קידום מישפחת סבאג, לא עזר," הדגישה שמחה הרשברגר, עובדת הסוכנות.

בבדיקה שערכה פסיכולוגית מישרד־הבריאות אובחן במישפחה פיגור סביבתי. כלומר, המערכת התיפקודית של המישפחה ברמה נמוכה מאוד ביחס לסביבה. לנוכח המימצאים הללו, הסבירה הרש־ברגר, החלט להעביר את הילדים למיסגרת חינוכית שתרחיק אותם מהשפעת הבית.

קלוד בן ה־9 ומונה בת ה־8 הוע־ברו למוסד נווה הדרעה באשקלון. יעקוב בן ה־11 הועבר למוסד נח־לים בתל־אביב. כמו כן דאגו ל־מישפחה אומנת, שאליה יוכל ללכת בחופשותיו. "כדי שלא יוכל להגיע הביתה כמה שיותר."

לתאומים מחלוף וחליפה לא נמ־צאה מיסגרת מתאימה. נערכה להם בדיקה במכון למחקר בבית־הכרם, ושם הגיעו למסקנה שהתאומים הם ילדים מוגבלים, וכי למוגבלות מ־סוג זה אין שום מיסגרת מתאימה.

בעיקבות הפרסומים על סיפורה המזעזע של מישפחת סבאג נרתמו

ממונה הרשברגר
ללמד אותם לשבת

רבים לסייע למישפחה. מרציאנו הבטיח לרסס את הבית, כדי ש־הילדים לא יפגעו ממחלת האב. סוחר מקומי, שאול אביטן, הבטיח כבר לתרום למישפחת סבאג שתי מיטות ושני מיזרונים."

גם נשיא הפדרציה הספרדית ב־ישראל, שר החקלאות לשעבר אה־רון אוזן, הורה להקציב סכום של 5000 שקלים לרכישת ציוד בסיסי לבית המישפחה.

דרכי חיים

"לא חראו יחר את הזהב"

הנשדדים לא ביטלו את תלונתם במישטרה, ולכן לא הוחזר להם השלל

השכנה היתה עסוקה ברחיצת הכלים של ארוחת־הצוהריים. כא־שר הרימה את ראשה מהכיור, רא־תה דרך חלון המיטבח מחזה ש־הדהים אותה. מדירת שכניה, מיש־פחת נעים, יצאו שלושה גברים בלתי־מוכרים. הם התנהגו בצורה מוזרה, והיא הבינה שאלה הם פורצים.

מישפחת נעים מתגוררת במוש־בה החקלאית מזכרת בתיה, וה־שכנה מיהרה להזעיק את בעלי־הבית שהיו עסוקים בשדה. הם נטלו מכונית ומיהרו בעיקבות ה־פורצים. הם הספיקו לתפוס רק אחד מהם, את יאיר יעבץ. הם היכוהו מכות נמרצות, קשרוהו ב־חבלים, והסגירו אותו למישטרה. חיפוש בדירה העלה כי נגנבו תכ־שיטים בסך של כ־30 אלף שקל.

בני־המישפחה התייעצו ביניהם וחליטו למצוא את כספם בחזרה. הם חשבו כי אם ישוטטו בחוצות עקרון, המושבה הסמוכה, וישוחחו עם בחורים צעירים, יגיעו בעצמם אל הפורצים. וכך במשא ומתן יצ־ליחו לקבל בחזרה את התכשיטים.

הראשון שבו פגשו במרכז עקרון היה אורי יפת. יפת הודה שהוא מכיר את העניין, והבטיח כי הזהב יוחזר להם אם יבטלו את תלונתם נגד יעבץ.

חבורה מזוכרת. הנשדדים הודיעו למישטרה על כל אחד מ־צעדיהם, והיא אישרה להם לעמוד במשא ומתן עם הצעירים. אולם הכסף והתכשיטים לא הגיעו לידי־הם. הצעירים היו מתחמקים ומבק־שים כי קודם תבוטל התלונה. אחרי משא־ומתן של שלושה ימים הת־עייפו בני־המישפחה, והסגירו ל־מישטרה גם את יפת, לא לפני שקשרו גם אותו בחבלים.

כאשר הוארך מעצרם של יעבץ ויפת פנו צעירים נוספים לבני ה־מישפחה, כדי שיבטלו את תלונתם ואז יקבלו את הזהב בחזרה. שלושה צעירים נוספים נעצרו על־ידי ה־מישטרה.

בית־המישפט קיבל את גירסתה של התובעת שלומית אריאל כי מדובר כאן בחבורה אחת מלוכדת, שכל חבריה עשו יד אחת וידעו היטב מה קורה אצל חבריהם.

בית־המישפט הרשיע את יעבץ, אשר "נתפס על חם", בפריצה וב־גניבה, ופסק לו שנתיים מאסר ב־פועל וחצי שנה על תנאי. יפת, חברו, זוכה מאשמת פריצה, אך הורשע בהדחה בחקירה, ונידון ל־שנה וחצי מאסר בפועל ושנה וחצי מאסר על תנאי.

גם יתר שלושת בני החבורה הורשעו בהדחה בחקירה ונידונו לתקופות מאסר שונות. למישפחת נעים לא היתה נחמה גדולה במא־סרים הללו, "את הזהב," אמרו להם הנאשמים, "אתם כבר לא תראו לעולם."

מישטרה

שופט מחוזי בחחפושת

תחת לערער על צו בית־המישפט, החביאו השוטר בתיקו

"אדוני, אנחנו חשבנו לתומנו כי התובע בתיק הוא איש־מיש־טרה, והנה הסתבר לי כי הוא שופט מחוזי, המחופש כשוטר," אמרה הסניגורית נירה לידסקי ל־שופט־המעצרים, אליהו מצא.

השופט הביט בתמיהה בסניגו־רית, שהתפרצה לאולם, כשבעיק־בותיה שוטר ועציר וביקש שתס־ביר את הדברים המוזרים.

עורכת־הדין האדמונית הסבירה לשופט כי הוא עצמו שיחרר ב־ערובה את העציר ציון גלם, זמן קצר קודם לכן, אחרי ששוכנע לעשות זאת מטעונית של הסניגו־רית. הערבות שהוטלה היתה בסך 2000 שקל, ובני־המישפחה עלו ל־מזכירות בית־המישפט כדי להסדי־רה. אולם הם חיכו שם זמן רב והתיק ובו צו השחרור לא הגיע. עורכת־הדין חזרה לאולם־המעצרים כדי לברר את סיבת העיכוב, ושם פגשה את העציר בחברת השוטר שהופיע כתובע בתיק. גלם הסביר לה כי התיק ובו צו השופט נמצאים

(המשך בעמוד 69)

מה יש לך נגד קשקשים?

פיריד קס שמפו

פיריד קס שמפו — יעיל נגד קשקשים וגרוי עור הנובעים מכך.
פיריד קס שמפו הוא פיתוח מיוחד של מעבדות דר' פישר המתמחות בייצור תכשירים קוסמטים בידע רפואי.
פיריד קס שמפו ריחני ונעים לשימוש.
פיריד קס שמפו מחטא את עור הראש ומנקה את השיער משומן, לכלוך ומקשקשים.
פיריד קס שמפו — דרשו אותו בבתי המרקחת ובפרפומריות המובחרות ותופתעו גם אתם מיעילותו.

PYRIDEX Antidandruff Shampoo
מוצר של ד"ר פישר

בריזה
מוסיקפה
הרברט סמואל 80 טל 656992
בלוז, פולק, רוק, כל יום א' ג'ז
מתחילים כל יום כולל יום א' משעה 21.00

וידיאוסרט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
סרט בן 3 שעות: $299 כולל מע"מ וקסטה
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662

שוב אפשר להשיג!
ספרו החדש של גבי רוזנבאום
מגרות

שבוע של התאבדות
להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: בית־עלים

חן טרמפ לחייל

יעקב שרת / איש ממאדים
במחנה־הסגר

יש לי שלושה ילדים. שניים סיימו זה מכבר את שירות החובה שלהם. אחת עומדת על סף גיוס. אם בתי זו תבוא ותגיד לי: „אבא, החלטתי שאני לא אשרת בשטחים ואני מוכנה להיענש בגלל זה בכל עונש שיוטל עלי בבית־משפט צבאי," מה אני אגיד לה?

אני אגיד לה משהו כזה: יש לנו מדינה אחת, ולמדינה הזאת יש צבא אחד, והצבא הזה, מה לעשות, לפי שעה זה המצב, חיוני שבחיוני לקיומנו, ולכן כל מי שנמנע מלשרת בו בשל סיבה כלשהי מחליש אותו, כלומר מחליש את כולנו, ולא יתכן שצבא, בשל עצם מיבנהו ודרכי תיפקודו, יהיה אירגון וולונטארי הנענה לרצון ולגחמות של כל חייל. צבא זה צבא. לכן אי־אפשר לשרת־על־תנאי. אז לכי והעניקי לצבא הזה אותו זמן מחייך כפי שנקבע בחוק המדינה, ושרתי אותו כמיטבך.

אולי זה ישכנע אותה ואולי לא. אולי, אם היא תשתכנע, היא לא תגיע בכלל לכלל צורך להשתכנע. ואם היא לא תשתכנע, ספק אם הפנייה שלה אלי תבוא לשם נסיון לשכ־ תכנע, מפני שמי שגמר אומר שלא לשרת בתנאים מסויימים, כגון לשרת בשטחי כיבוש, בוודאי שקל בדבר היטב היטב, עד הסוף.

וכך אנו מגיעים אל גדי אלגזי, שצה"ל כל כך מפחד ממנו. צה"ל מפחד, מפני שבצד דיווחים על רוח התנדבות יש בוודאי דיווחים על אי־השתוקקות לשרת בשטחים, ואחת הדרכים להתגבר על מצב מביך זה היא למנוע תקדימי־ויתור לסרבני־ שירות שכאלה — ובכל מחיר. טוב ויפה, צבא זה צבא ואין ברירה — כל עוד גדי אלגזי יחיד במינו ואינו מתוכפל בעש־ רות, במאות, ברבבות — וזה מצב שאינו מתקבל על הדעת (אבל כנראה אינו בלתי־אפשרי, אם צה"ל כל כך מפחד וכל כך מעניש). אבל, כפי שאמרתי, צבא זה צבא. יש חוק. אמנם מן החוק הזה פטורים בישראל אנשים מסויימים. אבל כל היתר חייבים לשרת בלי שאלות יתרות, וזהו זה.

אז כאשר דן מרגלית קרא במלוא גרון „הניחו לגדי בבית־ הסוהר" ב„הארץ" (11.1.81), השתאיתי מאוד כי נימוק פשוט זה של חוק, ושל צבא זה צבא ולא ועדת־חברים בקיבוץ, אינו מופיע כלל בהנמקותיו. זוהי עובדה משונה, אבל בימינו המתוחכמים היא אולי כל כך ברורה מראש, עד שאין טעם לאזכרה.

לא. לדן מרגלית מציק לא קיום צה"ל כצבא יעיל הבנוי על משמעת. מציק לו, שעצם הסירוב לשרת בשטחים אינו יכול להתפרש כהתנגדות למדיניות הממשלה בילבד, אלא גם כעירעור על משהו עקרוני יותר — על העובדה ש„הגענו להחזיק בהם כתוצאה ממילחמת־מגן מובהקת, שהחלה בתוקפנות ער־ בית חד־משמעית ב־1967 — לכן סירוב לשרת בהם הוא בעצם עירעור על יסוד קבוע בתפישה הישראלית של האירועים ב־1967."

אם דן מרגלית היה בטוח כל כך בקביעותיו לגבי מילחמת 1967, הוא לא היה נעזר בקביים, ולא היה מצמיד את קב ה„מובהקת" ל„מילחמת מגן" ואת קב ה„חד־משמעית" לתוקפ־ נות הערבית. אבל אווילי לגלוש פה לוויכוח על מילחמת 1967 ושלל השתמעויותיה. אווילית, לא, מחרידה, הקריאה להעניש אזרח ישראלי מפני שהוא אינו דבק ב„יסוד קבוע בתפישה הישראלית של האירועים ב־1967".

עכשיו פתאום הכל נעשה ברור כל כך. גדי אלגזי אינו יושב בכלא צבאי. הוא יושב במחנה־הסגר פוליטי, והעובדה שבמחנה־ההסגר הזה יושב רק אסיר אחד אינה משנה כהוא זה את עובדת קיומו של מחנה־הסגר פוליטי במדינת־ישראל.

בין רצח ורצח

אני טיפוס סקרן, אולי אפילו סקרן מדי. אבל מה לעשות. סקרנות זה תו אופי.

כאשר מישהו מתנקש במישהו בקפריסין, למשל, זה מעניין אותי. מיהו בדיוק הקורבן, המת או הפצוע? ומיהו הרוצח, המיומן או המסורבל? למי העסק היה נחוץ? למי הוא הועיל? למי הוא הזיק? מה הוא שינה? ומהו ההגיון שמאחרי הרצח הפוליטי? האם לאורך ימים הוא משנה הרבה אם מעט? האם לאורך ימים הוא משרת את הגורם הרוצח, או שמא, בצד הפירות המיידיים, הרצח הזה מנביט השתלשלויות נוספות, ביניהן אף לא צפויות, וגם לרועץ, שמי יודע לאן יגיעו? ואם כך, מהו הביטחון המופלא והנשגב הזה של מי שיושב באיזה חדר נסתר, ומשתעשע באיזו כרטסת של יעדים אנושיים, ושולף כרטיס־קלף אחד בהפכו אותו למטרה במיטווח חי?

אני שואל ואיני יכול להשיב. רצח קנדי הועיל למישהו (חוץ מלרוצח, שחווה סיפוק רגשי עמוק וכביר, אם גם ריגעי, ממעשהו)? רצח מה־שמו, אותו קצין מודיעין מצרי ברצועה, במעטפת־נפץ, ערב מילחמת 1956 בסיני, אם איני טועה, הועיל למישהו? (הרי לימים נתחוור, שהוא דווקא מנע פעילות מסתננים!). ורצח ארלוזורוב? ועכשיו, רצח חמאד אבו־רביע, למי הוא הועיל — שוב, במישור הפוליטי־היסטורי, לא חריגשי המיידי?

נחזור נא לרגע לקפריסין. כמי שתחביבו ספנות, וברשותו מחצית קליפת־אגוז שכבר נשאתהו שמה פעם ופעמיים ושלוש, אודה ואתוודה: אני פשוט אוהב את קפריסין. אני כבר חולם על הים הקייצי שיישאני שמה שוב. יש בוודאי עוד כמה משוגעים כמוני, ויש עשרות, אולי אף מאות נערות ונערים שוחרי־ים, הזוכים מדי שנה להפליג לקפריסין הקרובה כל כך במסע הרפתקני ב„לווייתניות", וכל הטיפוסים הללו, לפחות —

אינני מדבר על הקפריסאים עצמם, שאולי יש להם סטיות משלהם, הגורמות להם להתאוות תאווה משונה לחיי שלווה — היו רוצים שבאי הקרוב ביותר לישראל, באי היחיד שיש „לנו" בקירבתנו, אי המשמש יעד סופי וגם מקפצה לספנים המרחי־ קים הלאה לחופי תורכיה, לרודוס ועוד כהנה, ישררו שלווה ואחווה ורעות; אי אחד בעולם, לא הרחק מישראל, משוחרר ממתחים של ירי ופצצות ומיני מעשי רצח מיסתוריים מן הסוג שלעולם לא נדע מי ומה, ומן הסוג שיש לו זנבות בבתי־ כלא ובעיתונים, מין שווייץ ים־תיכונית, שהיא גן־עדן גם לנופשים תמימים וגם למקצועני ביון.

האם זה מחוצף לבקש ממפעילי הנרצחים והרוצחים להש־ איר את קפריסין מחוץ לקלחת?

חשבתי לגמור פה, אבל בינתיים מודיעים מעל גלי האתר, כי חמישה שביקשו להתנקש במומחי הגרעין הזרים העושים בעיראק הוצאו כנראה להורג, אחר שנתפסו בקירבת מגוריהם, ושוב מתעוררת השאלה בדבר ההגיון שמאחורי תיכנון המיבצע הזה, שבו לא מעורבים אנשים שאות קין טבוע במצחם, כמו אותם מדעני טילים גרמניים שעשו בשעתם במצריים של נאצר, אשר כל ניד עלה היה עשוי להפחידם, אלא מעורבות ממשלות, ומכאן שמדובר בסוגי השתלשלויות אחרים לגמרי.

שלא לדבר על הרגע, שנשק הרצח הפוליטי־ביוני המתוכנן ומחושב מראש — בניגוד לרצח הטרוריסטי האקראי — יתחיל לחזור כבומרנג. זה, כמובן, לא יהיה נורא (חוץ מלאלמנות וליתומים); ההיסטוריה לא תושפע הרבה גם אם הצד שכנגד יתחיל לרצוח יעדי־אנוש בקפריסין או בכל מקום אחר, אבל אם ההיסטוריה לא תושפע הרבה, הרי שאין גם טעם רב מבחינת הצד האחר לרצוח ולהטיל מומים.

אולי, בימי משבר האנרגיה, צריך להקדיש את המעט שיש לפתרון בעיות סביב השולחן, לא למארבי־רצח ובילוי מיטב שנים בכלא.

בגין סמיילס אגיין

הדבר קרה בשעה משעות הלילה שבין 12 ו־13 בינואר 1981. יש על כך עדויות עיתונאיות מוסמכות.

ב־12 בחודש עדיין היה מנחם בגין עכור, מצוברח, שתקן, מסתגר, קודר וסגור, חוסך מילים, וכל שביקש לשוחח עימו נאלץ ממש „להבקיע לו דרך מבעד לחומה".

ואילו ב־13 בחודש נודע לנו מן העיתון כי „בגין סמיילס אגיין". הוא נראה רגוע ונינוח, ועל פניו הופיע חיוך. הוא הגיב והתנהג בדרך שונה — „אין הוא קודר, מעורער, סגור ומופנם כמו קודם."

הלא דבר הוא? מה קרה?

פשוט מאוד. הסכנה סרה. לא מעל ממשלת הליכוד — מיהו ומהו הליכוד בימים טרופים אלה! הסכנה סרה מעם ישראל! כן, לכן בגין שוב מחייך!

לפי שקראתי בעיתון — ב־12 בחודש, הדבר שהעכיר את בגין היה „החרדה הזאת... השאלה הגדולה: ,ואם לא נהיה מוכנים?! ואם יתברר שאנשי הצבא לא הפריזו באזהרותיהם, אלא היה הכרח לאומי להגדיל את תקציב הביטחון כפי שהמאורעות הוכיחו?!" ואכן, לפי דיווח דב גולדשטיין ב„מעריב" אמר בגין: „אני יכול להתכסות בזיעה קרה בלי־ לות, מפני שבראשי מהדהד צירוף מילים, שתי מילים נוראות — המחדל השני!"

אבל כל זה עבר, חלף ואיננו, בין לילה!

כי ב־13 בחודש חלפה הקדרות, תמה ההסתגרות, ומי שלא ישן בלילות מפחד „המחדל השני" יכול לישון מעתה בשקט. כי „בגין שוב מחייך".

דור דור ואריזורין

אריזור! אריי־זור! א־ריי־זור! איזה שם מצלצל, איזה שם מרשים, מחייב, הייתי אומר. בכל הברה שלו יש הדר פי שבעים ושבעה מאשר בכל ארבע הברות ז'בוטינסקי גם יחד. השומעים אתם? א־ריי־זור! אימרו זאת בתקיפות, וכבשתם ארץ ומלואה. הגו זאת בנועם, בהתגננות, בלשון רכה — ושבתם כל גרם. אשרי אדם שאריי לו, אשרי העם שדור לו!

האם הוא שר־התיקשורת, אריזורנו? או שמא שר־האוצר, אשר־על־קופת־שימרי־עליה־נוסח־הורביץ, ניצול האונס הקבוצ־ תי? לא נותר לנו, שועלים קטנים מקטני הדור, אלא להמתין ולראות. ובעצם, מה זה חשוב? תיקשורת, אוצר, הוא יגיע רחוק, האריזור אריי־הדור והחדר, בימי קוץ ודרדר אלה המזמנים לנו עד לבחירות.

אך הנה, ראו גם ראו, בעל השם המצטלצל מתגלה לפנינו במלוא הדרו על פני המירקע כולו — ופניו כשולי קדירה. מה החמיצות והחמצמצות הקדרונית הזאת, אריזור? מה אימוץ העיניים וכיווץ העפעפיים: משהו לא בסדר, בוודאי! אולי במפלגה, אולי בקואליציה, בממשלה? אולי בעם, בדור? קומה איפוא ארי כי שמלת הדור לך — וינועו אמות הסיפים!

הנה, שמעתי באומרים, כי אפור־אפרפר אתה — אבל אתה כבר חדשת ומחקת את מחיקון האיוולת, וכל העם הזה, אשר יזכור לעד את ממשלת הליכוד לא כמביאת שלום, אלא כמכניסת טלוויזיית צבע לכל בית, רואה אותך סוף־סוף בגוניך האמיתיים, המ...האפורים־אפרפרים האלה, אם אינני טועה. במודעת סלון טלוויזיות צבעוניות בבתי־ם תנוחם.

הורוסקופ

(המשך מעמוד 10)

עיתים־קרובות לסערות וחילוקי־דעות ב־ קרב החברה שבה הם חיים. אם נקח לדוגמה את רעיית הנשיא, **אופירה נבון** (ילידת דלי), שבשיחה גלויה ב־ טלוויזיה הביעה את דעותיה בגלוי, ו־ הפתיעה את כולם בהפתעת דלי אופיי־ נית, כשביקשה תנאים שווים לה ולאח־ רים הסובלים כמוה. גם שר הפנים, הד"ר **יוסף בורג**, שהוא בן דלי טיפוסי, גרם לא מזמן לסערות, ובעקשנות ה־ אופיינית למזלו אינו מתרגש מכל מה שמוטח נגדו, וממשיך בדרכו הנראית לו כצודקת.

התכונות השליליות של בני דלי — עקשנות, אי־יציבות, הרס של מיסגרות־ חיים, אם שלהם או של אחרים, אי־ התחשבות באחרים, כשמדובר ברצונותי־ הם הם. אגוצנטריות וראיה לא נכונה של עצמם.

המיקצועות המושכים אותם קשורים לפעילות פוליטית ציבורית, יותר במישור האידיאולוגי מאשר מלחמה ממש למען העניין. ח"כ **אבא אבן** ו**אסף יגורי** גם הם בני מזל זה. מיקצועות נוספים — תקשורת המונית — רדיו, טלוויזיה, קול־ נוע, יחסי־ציבור, עבודה סוציאלית, כל

אבא אבן
פעילות פוליטית־ציבורית

שטחי האמנות. מדע, אלקטרוניקה טיס. כוכב אוראנוס מביא אותם להתעניינות באסטרולוגיה ואסטרונומיה. למעשה, כדאי לציין שגם אם יבחרו בחקלאות או בניין, הדרך שבה יבצעו עבודות אלה תהיה מקורית ומעניינת, וגם כאן לעולם אי־אפשר יהיה לדעת מראש באיזה דרך מיוחדת יגשו לבצע את מלאכתם.

באהבה הם נוטים לדחות התקשרות מחייבת ככל שהם רק יכולים. הקשר שהם מחפשים חייב להתבסס על קשר אינטלקטואלי — רוחני, ובשהם גיש־ אים הם דורשים לעצמם חופש, ודואגים שהמיסגרת המישפחתית תהיה גמישה, על־מנת שתאפשר להם להמשיך למלא את רצונותיהם ושאיפותיהם המשתנים. בת דלי היא אשה אידיאלית לגבר שיש לו קרייירה ציבורית. היא תהיה מארחת למופת ותקסים בכוח המגנטי שבה את כל רואיה, ובעיקר תוכל להשתחרר מ־ השיגרה הביתית, שאותה אינה סובלת.

הופעתם מרשימה על־פי־רוב, ולפעמים מבט מבריק ומגנטי, פעמים חולמני. פרו־ פיל רומי. לנשים לפעמים הופעה גברית — כתפיים רחבות, ולעומת זאת לחלק מהגברים במזל זה הופעה נשית, ומבנה גוף עדין ורגיש. באהבתן של בנות דלי להיות בולטות הן עשויות להתלבש ב־ צורה מוזרה מאוד, חשוב להן לעורר סנסציה בעזרת הופעתן.

באשר לעתיד — ילידי דלי משתחר־ רים סוף־סוף מתקופת הזעזועים, הסגי־ רות והמתח, שהיו מנת־חלקם בשנים ה־ אחרונות. בחודשים פברואר — מרץ ייפ־ תח חלון שירמז על התקופה הטובה ש־ צפויה להם החל מנובמבר 1981. הם ירגישו שבעבר הוגבלו על־ידי הנסיבות, ושעתה הדרכים ייפתחו לפניהם, והם יוכלו לממש את תוכניותיהם וציפיותי־ הם ביתר קלות.

האם בעוד שלוש שנים תאמר:
"חבל שלא חשבתי על זה כשבני היה בטירונות"?

"כח לחיילים"
ההזדמנות שלך לפתיחת תכנית חסכון של שלוש שנים בלבד.

תכנית "כח לחיילים" עוזרת לך לחשוב בכיוון הנכון –
שלוש שנים מראש.
כדאי לך להשקיע בתכנית "כח לחיילים" היות וזו תוכנית חסכון
אידאלית המשלבת גמישות בתנאי החסכון, רווחיות גבוהה,
מגוון הטבות ונזילות מתום 3 שנים.
כל שעליך לעשות הינו להכנס לסניף בנק לאומי ולבחור
במסלול החסכון הנוח לך:
הפקדה חד פעמית או תשלומים (מינימום הפקדה 10 שקלים).
ההזדמנות כולה שלך!
ניתן להצטרף לתכנית מגיל 16.

"כח לחיילים"
להרוויח מכל יום של שרות.

בנק לאומי

פרטים בסניפי בנק לאומי, בנק אגוד ובנק עליה–לאומי.

טל־אדויו

אמנות

שרירים ברישום

חילופי גברי שחלו באגודת הצייר־רים נותנים את אותותיה, וההג־הלה החדשה פעילה מאוד בתצוגת תערוכות חדשות באולמות נוספים שאירגנה למען הציירים. מילבד החלל היפה שבעיר, שבביתן אגר־דת־הציירים, הועמד לרשות האגו־דה אולם בית יד לבנים בתל־אביב.

התערוכה המוצגת הפעם בבית יד לבנים מוקדשת כולה לתחום הרישום. ואכן, בין 11 האמנים המופיעים בה, בולטות מאוד עבר־דותיהם של הרב־אמן אוזיאש הופ־שטטר, שדמויותיו המעוותות הט־ביעו חותמן על הניר המיוסר ב־צורה מופלאה, של לאה בשן, ברישומי הנוף המופשטים שהפליאו

צייר מאירוביץ
אופקים חדשים

ברגישותם, ושל אמן הרישום הרולד רובין (העולם הזה 2259). הציירת המחוננת אלה הזכירה ברישומיה את עבודותיו של אב־רהם אילת, וזאת רק לשבחה. יש לקוות שהאגודה תמשיך במתן אפ־שרויות מגוונות לכל חבריה, ו־תאפשר לקהל שוחרי האמנות לי־הנות מעבודות מעולות כמו ב־תערוכה זו.

רומנטיקה ומלנכוליה

על רקע תפאורה רומנטית, צב־עים מלנכולים ותילבושות של רא־שית המאה (הבל אפוק), נעים אנשים מוזרים, הנמצאים במצבי־לחץ האופייניים לתקופתנו. אלה

המכון להשתלמות בארוח

ליד התאחדות המלונות בישראל, פותח בפניך דלת לקבלת אורחים, להיכנון מסיבות, לארוח אישי.

קורס החורף, אשר ייפתח ב-23 בפברואר 1981 ויתקיים במלון הילטון בתל־אביב פעמיים בשבוע (ימים שני וחמישי מ-5 עד 8 בערב) במשך חודשיים, יעניק למשתתפים בו ידיעות רחבות ומעניינות בכל תחומי הארוח:

עריכת שולחן והגשה

שולחן רגיל וחגיגי, עריכת מזנון, כללי הגשה וטקס, סידור־פרחים.

תפריט

עריכת תפריט, קישוט מאכלים, דיאטה, תבלינים.

יינות ומשקאות

התאמת יינות, הגשה, משקאות בר, הכנת משקאות.

במהלך הקורס ישולבו הדגמות, טעימות, תירגול בנושאים ניבחרים וסרטים.

המרצים בקורס — ממיטב המומחים בארץ

ההרשמה מסתיימה ב-15.2.81

פרטים נוספים וטופס הרשמה — בפניה לטלפון 650131.

המכון להשתלמות בארוח ליד התאחדות המלונות בישראל, תל־אביב, רחוב המרד 29, טלפון 650131

אדמון

הם נושאי תערוכתו האחרונה של עודד פיינגרש בגלריה מיקי תירוש בתל־אביב. עודד מסוגל לצייר מצבי אימה ולחץ ואפילו זוועות — בשיא העדינות. אופיו העדין בא לידי ביטוי בסיגנון ציוריו, ו־את המסר החברתי שלו הוא מעביר בשדר ישיר לצופה.

כשקיבל עודד פינגרש את פרס דיזנגוף, ב־1976, הסבירו שהסיבה היא היותו צייר חברתי. ואכן, תמיד חוזרים אנשים ומופיעים בציוריו. יחסים בין אדם לרעהו, גם

ציירת בשן
אפשרויות מגוונות —

אם הוא משווה אותם לפעמים ליחסים שבין נאשם ושופט, או בין נידון־למוות ותליין — הם מאפיינים פילוסופיית־החיים שלו. אולם בתערוכתו החדשה הוא קורע חלון עם תיקווה לעתיד טוב יותר, פשוט כמשמעו: ברבים מציוריו מופיע חלון קטן, המתאר שמיים בהירים וזכים, המצויירים בצבע שמן,

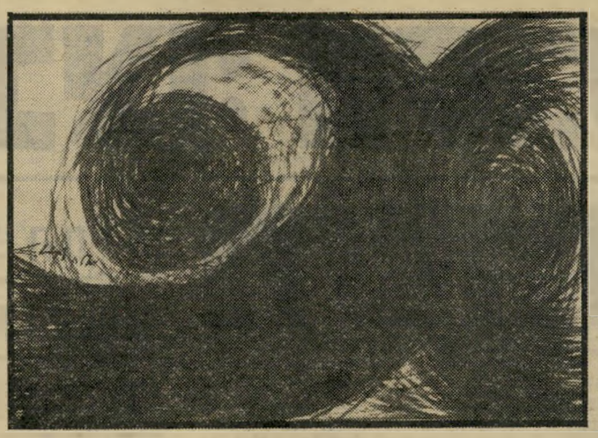

רישום של אלה
— לכל החברים

בניגוד לצבעי־המים המעודנים ו־השקופים שבהם מצוייר כל הציור, החלון סמלי מאוד ומהווה מישקל־נגד לאימים ולטרור השולטים ב־יצירות, שהאסוסיאציה שלהם מת־קבלת בגלל מיני מכשירים, כמו חבל־תלייה.

בקטלוג לתערוכה מוזכר, בין ה־יתר, שמו של מרסל ברוטהרץ. היה זה חברו של עודד מימי תקופת שהותו בבריסל. ברוטהרץ היה ניזון על שתיית בירה בילבד, וזו גרמה לו מחלת הכבד. הוא נפטר בגיל 50. אמן זה נחשב כאחד ה־חשובים באמנות המושגית, כמו ג'וזף בויס, ומותו, זמן קצר אחרי שזכה בתהילה, הנחית מכה על כל ידידיו, ועודד בתוכם.

למרות שגדל בבצלאל, הרי ספג את עיקר ידיעותיו ואת רוח ה־דברים באירופה, ובעיקר בגרמניה. הצבר, דור חמישי בארץ, מצליח ביצירותיו להעביר בצורה מעודנת ותרבותית את כל שהוא חש. כששואלים אותו „מדוע זה כן?", או „מה פירוש החפץ שציירת?" הוא עונה בפשטות: „אינני יודע". צניעותו מלמדת על עמקותו, והיא באה לידי ביטוי ב־ציוריו.

כתמים

בגלריה גורדון בתל־אביב התלה נושבת רוח חדשה. אחרי הביקורות הנוקבות על קיפאון ודריכה במקום, החלו להציג בה, בזו אחר זו, ציירות צעירות ומתחילות, שממש נקטפו מספסל הלימודים. טריות ורעננות הן דורית פלדמן וחגית ווינטראוב. חגית הציגה ציורי אקריליק ענקיים, שהנושא המרכזי בהם צורות נשרים וסוסים, עם אסוסיאציה חזקה של כמיהה להמריא. חגית ודורית הן בוגרות המידרשה למורים לציור. אצל דורית רואים צילומים שאליהם מוזגים פסלי־חימר, והממקדים את תשומת־הלב לאחד ממרכיבי הציור. רעננות נעורים הולמת את מישכנה החדש של הגלריה.

●

אחד מאבי קבוצת אופקים חדשים היה הצייר המנוח צבי מאירוביץ. את ציורי הפנדה שלו מכירים רבים. בגלריה גיבעון הציגו את עבודותיו הישנות, כשציוריו היו עדיין יותר פיגורטיביים מאשר מופשטים — ליריים. התצוגה העשירה את הציבור במידע נוסף על דרכו האמנותית של אחד מענקי הציור הישראלי. באחד מציוריו נראית אשתו, הסופרת יהודית הנדל, כדמות מזרחית לחלוטין, עם אופי ישראלי ואפילו ערבי, שהיה מקובל בציור נשים אז.

●

בגלריה אלה בירושלים מוצגת תערוכת ציורים מדהימה ביופיה של הצייר אסף ברג. קשה להאמין שמקצועו של ברג הוא הגרפיקה. עבודתו כה שירית ומלודית, גווני ציורי השמן שלו רכים, ומידת שליטתו במדיום מפליאה. בוגר בצלאל במגמה לגרפיקה ידע להפוך את אהבתו לציור למוצר מוגמר ומושלם, המעניק חוויה לכל הצופים.

●

בחלל היפה של ביתן אגודת־הציירים בתל־אביב התחולל שינוי מעורר עניין. תערוכה של קבוצת צלמים מהשורה הראשונה משגעת את כל רואיה. ומי הגורם לחוויה? צלמי־פירסום כמו אבי גנור והצמד ג'ודי וקני, ג'רר אלון בצד מיכה קירשנר, רוני תשני, יורם להמן ושימחה שירמן, שצילומיו יפים כמו ציורים.

●

פגינה של ממש מוצגת בתערוכת „אמירה בשחור", אצל גלריה גימל בירושלים. ציורה של אביבה אורי הוא חידוש גם לגבי הטובה ש־ברשמות ישראל, בו שירבטה ב־פחם על גבי צבע דפוס שחור. יפה, מרהיב ומרתק.

„ציור סימבוזי" של פיינגרש
זוועות עדינות

מטגנת?

מה עם העשן והריחות?

העשן והריחות במטבח נמוג הבישול ודאי הטרידו אותך לא פעם. הם מתפזרים בכל הדירה ואף נספגים בקירות. התחושה לא נעימה במיוחד בעונת החורף כשהכל סגור והדירה אינה מאווררת.

שואבי האוויר של VORTICE (איטליה) תוכננו והותאמו במיוחד לצרכים הביתיים למטבח. לאמבטיה או לחדרי השרותים. מבנה המנוע הסיור אשר אינו דורש טיפול ושימון. צורת הכנפיים האוירודינמיות. והתכנון המעולה עושים את שואבי האויר של VORTICE לטובים בעולם. הם אינם מתאמצים וחוסכים חשמל. שואבי אויר VORTICE להעברת חום או קור מחדר לחדר.

שואבי VORTICE מאושרים ע"י מכון התקנים

שואבי האויר הטובים מכולם.

יבואנים בלעדיים:

קראמקס בע"מ

VORTICE

טל. 6800046-03, ת.ד. 2911 חולון

מפיצים מורשים — רשימה חלקית:

תל־אביב דיל סוכנויות בע"מ, בן־יהודה 234, 446437 ויס מתכת בע"מ, נחלת ישראל 153, 253702. **באר־שבע** ברקוביץ מרכז חשמל, בית האשל 32, 057-71230. מכון גישון קרמון, הדסה 68, 057-77010. **חיפה** אמיתיו בע"מ, העצמאות 56, 04-666213. שוורצקי בע"מ, העצמאות 57, 04-531259. אלקטרו חכש בע"מ, הכרמל 53, 04-667308. **פתח־תקוה** מרכז חשמל ר. ויזנפלד, שטמפר 15, 911859. **ירושלים** מאול ברנדיה, שלומציון המלכה 7, 02-233039. **ראשון לציון** א.צ ח., הרצל 35, 941841. **רחובות** חשמל ברקוביץ, הרצל 188, 054-76315. **חדרה** זיידמן, רמב"ם 12, 063-25999. **הרצליה** אחים בכור, סוקולוב 45, 052-81088. אלקטרון, סוקולוב 51, 052-83679. **אשדוד** יריב ושות', צפון אשדוד א.ת., 055-24986. **נצעתיים** האומן, כורזים 5 א.ת. דרום, 745816. **רמת־גן** גל הור בע"מ (צאודר לוין), ז'בוטינסקי 78, 725075. **בני ברק** מרכז החשמל, עקיבא 89, 787938. **נתניה** א.בהן ובניו, הנוטע 10, 053-22515.

המרכז לפעילות גופנית יוצרת ופיזיותרפיה

„סטודיו B"

בעקבות לחץ לפתיחת חוגים חדשים אנו פותחים את החוגים הבאים:

* **נוחול מודרני**
— בהדרכת אמירה קדם.
* **ג'אז**
— קבוצת נערות אחה"צ, קבוצת בוקר למקצועיים.
* **נוחול אירובי**
— קבוצה מעורבת לגברים ונשים בהדרכת אבי פאנק.
* **יוגה**
— בהדרכת רחל זולברג.

נמשכת הרשמה לקורסים „הכנה ללידה" בהדרכת הפיזיותרפיסטית מאסותא לשעבר — נחמה דואק.

ההנהלה ותלמידי הסטודיו מברכים את המורה לג'אז **שלמה רוזמרין** על שובו ארצה וחזרתו לעבודה.

פרטים והרשמה אחה"צ — סטודיו B, ארלוזורוב 80, ת"א, טל. 03-237026.

תן טרמפ לחייל

איבצן: הסבלנות משתלמת

המפכ"ל החדש התפרסם לראשונה במלחמתו נגד חיי לילה - אך מאז שינה השקפותיו

בתפקיד אריה איבצן מנהל ממכוניתו את מיבצע החזרת ילדי יונדף. אריה איבצן התגלה אז כמפקד שקול, אשר הצליח לעבור בין הטיפות — להקפיד על שמירת החוק ולא להרגיז את הציבור.

האיש שנלווה אל חצי תריסר ניידות המישטרה היה מרוצה. תוך שעה אחת הצליחו השוטרים שבפיקודו לתת כמה עשרות דו"חות כבדים, לסגור כמה בתי־שעשועים ולהבריח אורחים ומבלים ממקומות הבילוי.

סגן־ניצב אריה איבצן, מפקד מרחב־הירקון של מישטרת מחוז תל־אביב, היה אז בעיצומה של מילחמה נגד אזרחים שלווים. הוא לא גמר לפתור את בעיות הפשיעה במרחב שלו ואפילו לא את בעיות התנועה הכבדות בתל־אביב, אבל אלה עניינו אותו הרבה פחות מאשר הרעש וההמולה הבוקעים מדיסקוטקים, מועדוני־לילה ומיסעדות. הוא החליט ל־הראות לתל־אביב שהוא חזק, להראות לה שהוא קיים. הוא החליט שתל־אביב תהיה עיר רפאים החל משעת חצות.

„יש תלונות מאזרחים שלווים על הרעש הבוקע ממקומות כאלה," הוא הסביר לפני יותר מעשר שנים לכתב העולם הזה. „התפקיד שלי הוא להביא לכך שכל אזרח בתל־אביב יוכל לישון בשקט בלילה."

איבצן נכשל אז במילחמה הראשונה המפורסמת שלו. כמה מועדונים אכן נסגרו, מרבית בעלי המיסעדות הכניסו לתוך חישוביהם הכספיים את הדו"חות, אך תל־אביב המשיכה לנהוג כמנהגה.

אריה איבצן למד את הלקח. האיש שאוהב לעשות כל דבר בהצטיינות וששונא להיכשל, למד להיות מאז הרבה יותר נוח ונינוח, להגיע לפשרות ולא להכות עם הראש בקיר. לפני כשנה, כשהובא הרצל שפיר מחוץ למערכת המישטרה, וחטף ממש מתחת אפו את חלום חייו — ה־מפכ"לות — נזכר, ככל הנראה, איבצן בכישלון שלו בתל־אביב.

לגבי איבצן היתה זו כימעט סטירת־לחי אישית. הוא היה „הבא בתור" לתפקיד המפכ"ל. שר־הפנים החליט שאין הוא מספיק טוב כדי לשאת את דרגות השוטר מיספר אחד של ישראל וחיפש מישהו מחוץ למערכת. איבצן התכוון לפרוש ולעזוב את השרות בטרקת דלת, כפי שכל מי שהכיר אותו ציפה שהוא יעשה. אך הוא לא עשה כן. הוא החליט לחרוק שיניים ולהמתין לשעתו הגדולה. ואכן, הוא הוכיח שהסבלנות משתלמת. בדיוק שנה

חגיגה גדולה מאז שניסה לסגור את הדיסקוטקים ומועדוני־הלילה של תל־אביב שינה איבצן את דעתו על מסיבות חיי לילה. הוא נראה בהרבה מסיבות ירושלמיות, ואף היה אורח הכבוד במסיבה שנערכה לפני שבועיים לכבוד הוצאת סיפרו של יחיאל גוטמן. כאן נראה איבצן בנשף איגוד השוטרים הבינלאומי, שנערך במלון **הילטון** בירושלים. רקדנית־הבטן ערכה לכבוד איבצן ריקוד מיוחד, איבצן, שלא רצה שפקודיו יראוהו מתחכך עם הרקדנית, נטש.

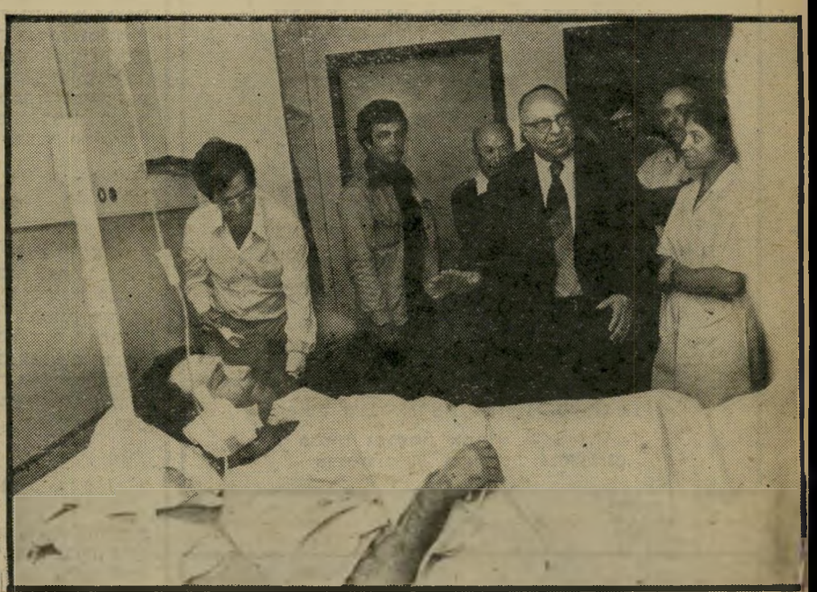

הפנחר הלבן איבצן מאושפז בבית־חולים בירושלים, אחרי שאבן מפגינים פגעה בליסתו. שר־הפנים הד"ר יוסף בורג ביקר אותו. במשך ימים ארוכים אסרו הרופאים על אריה איבצן לדבר.

הדגמה לנשיא מפקד־המחוז־הדרומי היה אורח בקבלת־פנים שנערכה בבית הנשיא בירושלים כמה ימים אחרי פציעתו. המפכ"ל איבצן, שעדיין לא דיבר אז, הראה לנשיא יצחק נבון היכן בדיוק נפגע בליסתו.

בת הדב

יוכבד איבצן, אשתו של המפכ"ל החדש, מלווה את בעלה לכל אירוע חברתי שאליו הוא הולך. יוכבד, שעימה אין איבצן מהסס להתייעץ, היא בתו של רב אמריקאי והיא מיודדת מאוד עם נשות הקצינים הבכירים במישטרה. ידידיהם של בני מישפחת איבצן טוענים כי היא מהווה שרת־חוץ ודוברת מצויינת למפכ"ל החדש.

עברה מאז מונה שפיר למפכ"ל ואיבצן קיבל את הדרגות.

תולדות חייו של המפכ"ל החדש הם שחישלו אותו. איבצן נולד בקובנה־ליטא לפני 53 שנה, בן יחיד להורים שהחליטו להישאר בגולה כשהבן הצעיר הודיע שהוא עולה, במיסגרת עליית־הנוער, לישראל. ההורים מצאו את מותם בליטא, ואיבצן, שהיה בן יחיד, נותר לבד.

הוא נשלח על־ידי מוסדות עליית־הנוער לבית־הספר החקלאי בנהלל, אותו בית־ספר שבו למד משה דיין 12 שנה קודם לכן, אלא שבתקופת דיין היה זה בית־ספר לבנות, ואילו איבצן היה צריך להתמודד מול עולים חשים, מושבניקים־צברים.

שנתיים מאותה תקופה בחייו אינן ברורות. איבצן מסרב לספר מה הוא עשה בין גיל 18 עד לגיל 20, השנים שלפני מילחמת־הקוממיות. בהן התגייס הישוב כולו. כשקמה המדינה הוא התגייס לשורות המישטרה. הוא החל כשוטר פשוט, ובמשך ארבע שנים טיפס בסולם הדרגות, עד שנשלח לקורס הקצינים הראשון של המישטרה, שנערך בשנת 1952. אריה איבצן היה החניך המצטיין של קורס זה, ושר־הביטחון, דויד בן־גוריון, היה זה שהעניק לו את דרגות הקצונה.

איבצן המשיך לעלות בדרגות. הוא קבע את מישטרת תל־אביב כמרכז שלו. הוא עבר את כל מרחבי המחוז, הצטיין בעבודתו ושאף, עוד מאותו קורס קצינים בשנת 1952, להיות מפכ"ל. תוך כדי עבודתו במישטרה הוא למד מישפטים באוניברסיטת תל־אביב. גם את לימודי המישפטים שלו סיים בהצטיינות. לגביו היתה זו התקדמות עצומה לגבי מטרת חייו — המפכ"לות. מרבית קציני מישטרת ישראל אז היו חסרי השכלה תיכונית אפילו. איבצן היה היחיד בין בעלי הדרגות הגבוהות במישטרה שהיתה לו השכלה מישפטית גבוהה.

באותה תקופה הוא כבר לא התבייש לחשוף את חלומותיו. לכל מי שהיה מוכן לשמוע היה מספר איבצן, אז רק בדרגת ניצב־מישנה, שהוא יהיה מפכ"ל המישטרה. תחילה עוררה הצהרה זו גיחוך, אך ככל שעבר הזמן, והוא התקדם בצעדי ענק לכיוון המפכ"לות, הוסרו החיוכים.

ניהול בהתכתבות

אחד המיבצעים שבהם הגיע איבצן לזרקורים היה מיבצע החזרת ילדי יונדף להוריהם. האב של ילדים אלה, שישב בגרמניה, קיבל פסק־דין המצווה על גרושתו להעביר אליו את הילדים. האם החביאה אותם והקימה את מישטרת־ישראל על רגליה. רק אחרי מאמצי שיכנוע רבים הסכימה האם להסגיר את ילדיה. קברניט מטוס לופטהנזה לקחת את הילדים לגרמניה, היתה שימחה כללית בארץ. איבצן התגלה אז כקצין מישטרה שקול, ניהל את המיבצע כולו בהוכמה רבה, והצליח בסופו של דבר למלא אחרי צו בית־המישפט.

כשקיבל איבצן את הפיקוד על המחוז הדרומי, המחוז הגדול ביותר של המישטרה, הוא התגלה כשוטר מעולה. הוא ערך כמה מיבצעים לא ראוותניים נגד סוחרי הסמים בירושלים ובנגב, וכימעט וחיסל תופעה זו. ההפגנות בעיקבות הסכם השלום שנערכו בירושלים היו אתגר לכל קצין מישטרה ואיבצן עמד בהם יפה. כשהחלה התסיסה בשכונות ירושלים נגד המדיניות הכלכלית של הממשלה, ובני השכונות יצאו לרחובות, הבעירו ניידות מישטרה, ניפצו שמשות ורגמו את כל מה שניקרה בפניהם באבנים, עמד איבצן בראש כוח המישטרה שיצא להשליט סדר. הוא נפצע אז מאבן בליסתו, אושפז בבית־חולים ובמשך שבועות ארוכים, עד ש־אוחתה הלסת, לא יכול היה לדבר. איבצן ניהל את המחוז שלו בהתכתבות.

במשך השנים הפך האיש, שהתנגד לחיי חברה תוססים בתל־אביב, דמות מפתח בחיי החברה של ירושלים. יחד עם אשתו, יוכבד, בתו של הרב האמריקאי קוסובסקי, הוא היה אורח נכבד בכל מסיבה חברתית.

אפשר היה למצוא את בני־הזוג איבצן, לעיתים גם עם ילדיהם, אמיר, קצין חיל־אוויר בן 20, ודויד, טוכן־ביטוח בן 25, במסיבות פרטיות שערך נשיא־המדינה יצחק נבון, בבתיהם של מנכ"לים של מישרדי־ממשלה, ואפילו במסיבת השנה שערך יחיאל („חיליק") גוטמן לפני שלושה שבועות.

נאמנות לבורג

כשהיה ברור לפני יותר משנה, ש־המפכ"ל חיים תבורי עומד בפני פרישה, החל בקרב קציני המטה הארצי המרוץ אחרי המפכ"לות. איבצן עבד על קבלת התפקיד כמו שהוא עובד במישטרה. הוא ערך מיבצע שיכנוע רב היקף. את ידידיו בעלי ההשפעה בירושלים הוא ביקש לפעול למענו. בתקופה מסויימת אפשר היה לחשוב שהניצב המישטרתי הוא חברכנסת. הוא שכן במשך שבועות ארוכים בכנסת, כשהוא מקים לו לובי בין חברי הבית. גם במישרד הפנים הדתי ואצל השר בורג פעל איבצן. הוא הזכיר שאשתו היא בת לרב מפורסם באמריקה, ונתן להבין שהוא אחד מאנשי בורג.

כשהחליט בורג למנות את הרצל שפיר הוא קרא אליו רק את איבצן, למרות שכמה קצינים בכירים במטה הארצי ראו עצמם נפגעים מצעד זה. בורג ערך שיחת שיכנוע עם איבצן, כדי שלא יפרוש מ־המישטרה. בורג אמנם לא הסכים להעניק לאיבצן תואר של סגן מפכ"ל, תואר זה לא היה קיים אז במישטרה, אך נתן לו להבין שהוא יהיה המפכ"ל הבא. היתה זו הבטחה חסרת־משמעות באותם הימים. איש לא יכול היה להבטיח שכעבור ארבע שנים, אורך הזמן המשוער לכהונה, יהיה זה בורג שימנה את המפכ"ל הבא.

אך איבצן החליט לחרוק שיניים, להביע נאמנות לבורג ולהישאר במישטרה. לזכותו ייאמר שהוא לא ניסה לחתור תחת מעמדו של המפכ"ל החדש, כפי שניסו קצינים אחרים, שנעלבו מכך שאיש חדש הובא לעמוד בראש המערכת.

אך היה זה שפיר שעשה לאיבצן את העבודה. תוך שנה הצליח שפיר למלא את חלומותיו של איבצן. הסבלנות ה־תלמה, ולפני שבועיים מונה האיש, שהיה הקצין המצטיין בקורס הקצינים הראשון של המישטרה, למפקד כוח זה.

אך מילה לשפיר!

אחד הוויכוחים הציבו־ריים שהתנהלו בעת האחרונה סביב הדחתו של המפכ"ל הקודם, הרצל שפיר, נגע לשאלה: האם סיפר שר־הפנים הד"ר יוסף בורג ליורשו של שפיר, אריה איבצן, על הכוונה להדיח את המפכ"ל. שניהם מכחישים שמועה זו. בתמונה — בורג משתיק את איבצן הפצוע.

במדינה

(המשך מעמוד 61)

בתיקו של השוטר, והוא מעכב את השחרור בערובה, כיוון שהוא מחכה לקצינים הממונים עליו.

שוטר ללא הסמכה. השוטר סירב לתת לסניגורית את הצו, ולכן היא ביקשה ממנו להיכנס עימה בחזרה לשופט ולברר את העניין בפניו. „רק שופט מחוזי יכול לשנות את החלטת אדוני," אמרה הסניגורית, „ולכן אני חושבת שזהו שופט מחוזי מחופש, אשר החליט לבטל את החלטת השחרור בערובה."

השופט מצא חייך, וציווה על השוטר למסור את הצו למזכירות. אך השוטר ביקש מבית־המישפט ארכה, כדי שהממונים עליו יוכלו לערער על הצו. השופט כימעט נעתר לו, אלא שאז ביררה הסניגורית כי לשוטר אין הסמכה מתאימה, והוא אינו יכול להגיש בקשות בכתב לבית־המישפט. השוטר נותר לבדו לחכות לממונים עליו, הסניגורית והעציר פנו למזכירות לשם הסדרת הערבות.

מישפט

השופט זכה בדין

ע"ו מיליון לירות שוכמו עבור מיגרש בן דונם שהופקע

כל המיגרשים האחרים באיזור הפכו במהירות לבניינים בעלי ארבע קומות עם חנויות ועמודים, ורק המיגרש בן הדונם של האחים

פרקליטה לירסקי
שוטר מתחזה

שלמה ושוע אלקיים נותר חשוף. בעלי המיגרש, שאחד מהם, שלמה, הוא נשיא בית־המישפט־המחוזי בבאר־שבע, קנו את המיגרש לפני שנים רבות, וציפו כי ישא רווחים. אך תקוותיהם נכזבו בשנת 1973.

דווקא בשנה זו, שבה החל האיזור השכוח בפאתי תל־אביב להפוך לשכונת יוקרה, היום שיכון בבלי, וערך הקרקעות בו עלה מעלה מעלה, הוצגה תוכנית חדשה, אשר ייעדה את מיגרשם של האחים אלקיים לכביש מהיר.

הם ראו את כל חסכונותיהם נקברים תחת שכבת האספלט השחורה. וכדי לזכות במגיע להם כחוק הגישו תביעה לפיצוי על שינוי הייעוד של המיגרש לוועדה המתאימה. שנים נקפו והוועדה לא הסיקה לדון בעניין, וביניתיים החליטה המדינה בשנת 1976 להפקיע את החלקה הנידונה, ולמסור את הבעלות עליה לחברת נתיבי איילון.

ריבית והצמדה. מאחר שהתביעה הראשונה על שינוי הייעוד

"גליל" עושה לנו טוב

מזון מלכות מכיל כמויות גדולות של חומצה זרחנית, קלציום, אשלגן וברזל המהווים יסודות בבנין גוף האדם.
הפולנית־מוצר המורכב מפולן (אבקת פרחים), מזון מלכות ודבש.
הפולנית עשירה בפרוטאינים, מינרלים, חומצות ואנזימים חיוניים לגוף.
אנשי מחקר איבחנו הטבה ניכרת־גופנית ונפשית, באנשים שתפריטם כלל מזון מלכות ופולנית.
פרטים נוספים אפשר לקבל ממחלקת ההסברה של מעבדת "גליל".
להשיג בשקם, בשופרסל, בסופרמרקטים, בצמחוניות ובחנויות המובחרות.

מזון מלכות ☆ פולנית
ממוצרי מכוורת קיבוץ שמיר

גוב-שריון

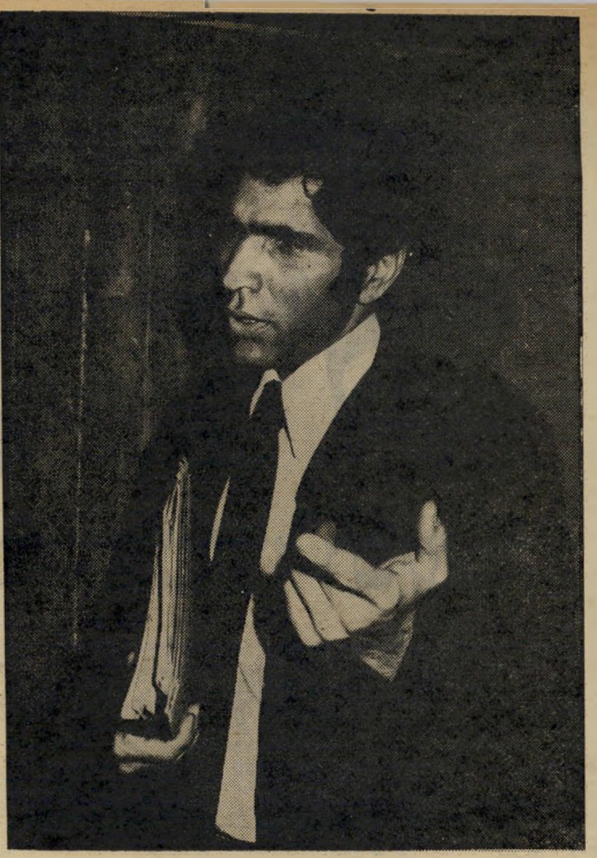

פרקליט יונה
נקמת אשה

טרם הוסדרה, הוצע לבעלים לפנות אל נתיבי איילון ולהסדיר איתה את הענייו. ואמנם, בשנת 1976 הגיעו הצדדים לידי הסכם כי ה־בעלים יקבלו תמורת המיגרש סכום של מיליון לירות בערך. היה זה אמנם סכום נכבד, אך הוא לא סיפק את הבעלים, שחשבו כי קופ־חו. ולכן, בקבלה שנתנו לחברה תמורת הכסף הותירו בידם את הזכויות לתבוע כל סכום נוסף ה־מגיע להם תמורת המיגרש.

בתביעה מפורטת וארוכה, ש־הגישו האחים לבית־המישפט־ה־מחוזי בתל־אביב על־ידי עורך־הדין יצחק לאלו, הם דרשו את יתרת זכויותיהם אשר בצרוף ריבית ו־הצמדה הגיעו בשנת 1980 ליותר מעשרה מיליון לירות.

השופטת שולמית ולנשטיין, ש־דנה בתיק, הכירה בזכויות שנת־בעו, אולם העירה כי חבל הדבר שהתכתבויות בעניינים כאלה וקב־לות על סכומי כסף נכבדים אינן מובאות לעיון היועצים המישפטיים של חברת נתיבי איילון לפני ש־פועלים לפיהם. היא פסקה כי על המדינה ועל חברת נתיבי איילון לשלם לשופט וליורשי אחיו שנפטר ביניתיים סכום של כתשעה מיליון לירות. בכך הפך מיגרש בן דונם, שכולו כביש, למיגרש היקר ביותר באיזור, שערכו כיום כ־19 מיליון לירות.

לפני כשנה גרו בני־הזוג בכפר־סבא, והאשה פתחה שם כעשרה תיקים פליליים נגד בעלה. הוא ישב במעצר ואחר־כך שוחרר מחוסר ראיות.

בני־הזוג נפגדו לתקופה מסויי־מת, וניסים שכר דירה חדשה ב־רמת־גן. כאשר ניסתה אשתו שוב להתפייס איתו ולחזור לגור בדירתו החדשה, היא נתקלה בהתנגדותו של הבעל ושל ידידו, עזריה אריה. לדבריה, כאשר ניסתה להיכנס ל־דירה תקף אותה עזריה, היכה אותה ואסר עליה להיכנס לדירה.

נקמה אמיתית. דרכה של ה־

שופטת ולנשטיין
על המדינה לשלם

אשה מהדירה היתה ישר לתחנת־המישטרה. שם התלוננה כי בעלה פרץ לחנות טופר בדיזנגוף־סנטר, עוסק במיסחר בסמים, ומחזיק ב־ביתו כלי פריצה.

בעיקבות תלונת האשה ערכה המישטרה חיפוש בדירת הבעל. על עץ בגינת הבית הקטן נמצאו תלו־יים מישקלות, המשמשים לשקילת סמים. בדירה עצמה נמצא מכשיר הרמה למכוניות, המשמש גם ככלי פריצה, ובארון הבגדים היו זוג מיכנסיים וזוג נעליים הזהים לאלה הנמכרים בחנות טופר. על־סמך מציאות אלה וסיפורה של האשה נעצרו ניסים ועזריה לשמונה ימים.

סניגורו של ניסים, עורך־הדין סמי יונה, לא הצליח לשכנע את בית־המישפט כי כל התלונה מבו־ססת על נקמתה של האשה בלבד.

עזר כנגדו

אחרי כל מריבה משפחתית מתקוננת האשה כי בעלה ביצע מעשי שוד ופריצות

„למה התחתנתי לכל הרוחות!" התלונן ניסים תעיזי בפני השופט אליהו מצא. כאשר נשא ניסים את מזל לאשה, לפני ארבע שנים, הוא לא ציפה לצרות שנחתו על ראשו. אחרי החתונה התברר לו כי אשתו מכורה לסמים, והיתה מאושפזת מפעם לפעם במוסד אישפוז. היא גם הורשעה בבית־המישפט ונש־לחה למאסר של חצי שנה בגלוה־תרצה.

אם לא מספיקות כל הצרות הללו, הרי פעם שהזוג היה רב, היתה האשה רצה למישטרה ומתלוננת כי בעלה פורץ, גונב ועובר עבירות אחרות.

סוניה חותכת שניצלים כמו מכונה

מפעל־הבשר „זוגלובק", הפועל בנהריה ובשלומי, מנוהל ע"י בני משפחה אחת בהרמוניה מופלאה, ושם את הדגש על תחכום, טיב, יעילות ונקיון,

מאת נורית ארד

שמונה שעות ויותר ביום עומדת סוניה, תושבת העיירה שלומי, על רג־ליה במפעל „זוגלובק" הגדול שבעיירה, וחותכת שניצלים של הודו. השניצלים נחתכים בידיה המאומנית בקצב של מכונה, ומועברים לשקילה כסוג א', או למיכל העיבוד כסוג ב'.

זה שנים שסוניה עומדת כך וחותכת שניצלים, והיא נחשבת היום לחותכת השניצלים המעולה ביותר במפעל. „קניין, בעל רשת גדולה בגרמניה, ביקר אצלנו", מספר ראובן משכית, מבעלי המפעל, „ורצה לקחת מאתנו את סוניה למפעל שלו בגרמניה. חותכת כזאת הוא עוד לא ראה".

המיוחד במפעלי זוגלובק לבשר ב־נהריה ובשלומי הוא, שנוסף על היותם מפעלים ענקיים בקנה־מידה ישראלי (כ־500 עובדים), מנהל אותם למעשה זה הדור השלישי בנושא הבשר. ובני־גוד למפעלים גדולים אחרים בישראל, שנהרסו ונהרסים בגלל מריבות ירושה וסכסוכיות בין בני הדורות הצעירים, עובדים כאן שלושה מארבעת בני זוגי־לובק (רחל משכית ובעלה ראובן, עיס־קים בניהול, חנן זוגלובק מנהל את ה־מפעל בנהריה ומומחה לטיב בשר, אשתו מנהלת את מחלקת כוח האדם בשלומי, עמרם זוגלובק מנהל את מפעל הנקניי־קים בנהריה ומפתח מוצרים חדשים, ו־גם אשתו עובדת במפעל) בהרמוניה ראויה־לציון כשהם חיים ונושמים את המפעל ואת הישגיו.

בשנה האחרונה נערכו ביקורי עיתו־נאים במשתטות רבות ברחבי הארץ. ש־ראל מתברכת במשתטות ובמפעלים ל־עיבוד בשר, המצויידים במכונות החדי־שות והמתוחכמות ביותר. רוב המפעלים גם נקיים מאוד, ומשום כך קיבלו אח־דים מהם אישור מטעם ועדה מיוחדת של משרד החקלאות האמריקני, הידוי־עה בנוקשותה הרבה, לייצא הודים (ב־עיקר חזה־הודו) לארה"ב.

המיוחד במפעלי זוגלובק שבהם בי־קרנו השבוע, הוא שבניגוד למקומות אחרים נראים בהם עובדים רבים מאוד. 500 איש? תמהנו, האין זה מיגזם? לי־חברי בני המשפחה, יש מקומות רבים בתחום עיבוד הבשר שבהם העבודה ה־ידנית עדיין שדיפה של עבודת מכונה— כמו למשל, במריטה סופית של גוזלות ההודו (ישראל מייצאת חזה־הודו מעו־שן יחד עם העור. „סוד טיבו של ה־מוצר בכך שלא יימצא בו גם שריד של נוצה וגם לא עוקץ הנוצה", אומרת רחל משכית), בניקוי ידני קפדני של הקיבות — או, למשל, פיעלת שיוי־שבת דרך־קבע ליד חדרי־השירותים של העובדים, ואינה מתירה להיכנס לשם בחלוק־העבודה. העובד מקבל את הלוקו עם צאתו מהשירותים, ורק אחרי שנטל את ידיו.

„שנים־עשר דונם במרכז נהריה..." היה מי שהעיר אחרי הביקור במפעל. „מדוע אין הם מכרים אותם במחיר־עתק, קונים צמודים ויושבים בשקט עד סוף ימיהם?"

אין ספק שזו האווירה המקובלת ה־יום. לכן, טיב לדעת שלא כולם כאלה. יש עיד מי שמוכן להתמיד עם תימרי־גלם, עם דרישות קפדניות של משרד. העבודה ביחס לאמצעי־בטיחות לעובדים בחדרי־הקירור, עם הדרכת עובדים הד־שים, ועם חיפוש מציאת שווקים נוספים לייצוא.

ידיעות אחרונות 17.11.80

מוגש ע"י „זוגלובק" כמודעה

אולפן לאה פלטשר

מודיע בזה על פתיחת קורסים חדשים לפני פגרת הקיץ.

1. עידון נשי
יקנה לך חן, יציבה טובה, נימוסים טובים, שיפור ביחסי האנוש ובטחון עצמי.
2. דתמנות אופנה — מקצוע
מתאים לך באם הנך נאה מאוד, תמירה ואינטליגנטית, ולכל בת השואפת לקריירה של יופי, זמרה, משחק, דיילות ויחסי ציבור.
3. התעמלות לשיפור הגוף
תהיי גמישה, רעננה ותחזקי שרירייך.
(בחורף מאבדים כושר גופני). להשיג באולפן תקליט להתעמלות בביתך.
ליד האולפן — משרד לארגון הצגות אופנה.
הדוגמניות — בוגרות האולפן בלבד, נאות ומעולות.
כל מעסיקי דוגמניות האופנה פונים אלינו.
אין לנו פלטשר ממלאת מקום, או סניפים.
הזהרו מחיקויים!

לטלפון לקביעת ראיון 267682,
אבן גבירול 50, תל־אביב

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227118, 772118

תן מרמב לחייל

האיכות-עסים. השיטה-אמריקאית.

מרקים ביתיים

זה לא אבקה. זה מרק אמיתי מוכן וטעים

רק לחמם ו...בתאבון!

כשקר בחוץ וחורף, טוב לבוא הביתה ולהתחמם עם ספל מרק ביתי וטעים שמישהו דאג להכין עבורך.

עסיס הכינה עבורך, בשיטה חדשה, מרקים ביתיים בארבעה טעמים; מינסטרוני עם ירקות, עגבניות עם אורז, סלרי עם תפוחי אדמה ומרק בצל. מרקים אלו בושלו עם הרבה ירקות טריים - ממש כמו בבית - בטעם ובאיכות המוכרים של עסיס, ורוכזו עבורך בקופסאות המכילות בין שש לשבע מנות בקופסה. כל שעליך לעשות הוא להוסיף מים בכמות מקבילה, לחמם ולהגיש.

שיטה זו ידועה בשיטה אמריקאית והיא נועדה להקל על החיים שלא על חשבון האיכות והטעם הטוב. בשיטה האמריקאית של עסיס את נהנית ממרק טעים וביתי, משם של "בשלנית מומחית" ומחסכון בזמן ובעבודה.

<u>הצעות לגיוון המרק:</u>
אפשר להוסיף למרק, לפי הטעם, דברים שונים כמו; לחם וגבינה למרק בצל, גבינת פרמזן למרק מינסטרוני, שמונת מותוקה למרק עגבניות, חלב למרק סלרי ועוד.

עכשיו אפשר להנות משילוב מוצלח של שיטת הכנה אמריקאית ואיכות ידועה של עסיס. לראשונה בארץ מרקים ביתיים שהם גם מוכנים וגם טעימים.

חדש

מרקים ביתיים בארבעה טעמים: מינסטרוני, עגבניות, סלרי, בצל

החודש במחיר היכרות

השיטה האמריקאית של עסים וגם מוכן וגם טעים.

עסיס

פלפוטק

מאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו

משפחי

תורת הייבוש בעונה הרטובה

גור בבית, שימחה בבית. השכנים עושים לך שמח. אומרים לך שלום חמוץ, ומאשימים אותך, המגעיל, ואת הכלב המלוכלך שלך, גם במים שהטילו העוברים והשבים בלילי־אמש, בחדר־המדרגות שלכם, באין פיסוארים ציבוריים במדינה נחשלת זו. מה לעשות, והגור שלך עוד מרטיב במורד־המדרגות לחצר...

ובכן, הנסיון המר מלמד שאם תתמסר לשטיפת חדר־המדרגות, כדי להפיס את דעת השכנים, תהפוך לעבד שפוף־מבט ואשם נצחי. גם אם תזרים גלונים של ליזול וריצפז ואקונומיקה, לא תנצח את הרית. יציל אותך מוצר שכימעט ונשכח: הליגנין. קח אחד מעט ליגנין בכיס, ואם גורך מטפטף, ספוג מיד. הליגנין יבלע את הטיפות כהרף־עין. תוכל להשיגו בהזמנה, אצל חוגלה (רחוב קרליבך 10, תל־אביב). כדאי. חבילה של חמישה קילוגרם עולה 86 שקלים פלוס מע"מ וזו כמות אדירה לקהילה שלמה. אפשר להסתפק באריזות קטנות של בית־מרקחת, 200 גרם — 3 שקלים, אם הטיפטוף נדיר או לקראת גמילה.

את כתמי השתן תהרוג בתמיסה של מים עם 25% חומץ לבן רגיל. זול ויעיל, והעיקר: אינך אוגר סחבות־ריצפה מצחינות.

צרכיהם היוצאים של החתולים עולים יותר מתזונתם לבעלים איסטנסים המחליפים תדיר את המצע שבגיגית. חצץ סינתטי זה עולה 100 שקלים — השק! אין ברירה, צריך מצע. אבל יש בארץ זו שמש נפלאה המציצה אפילו בחורף. יצאה השמש, הוצא את הגיגית. המצע יתייבש בתוך שעה.

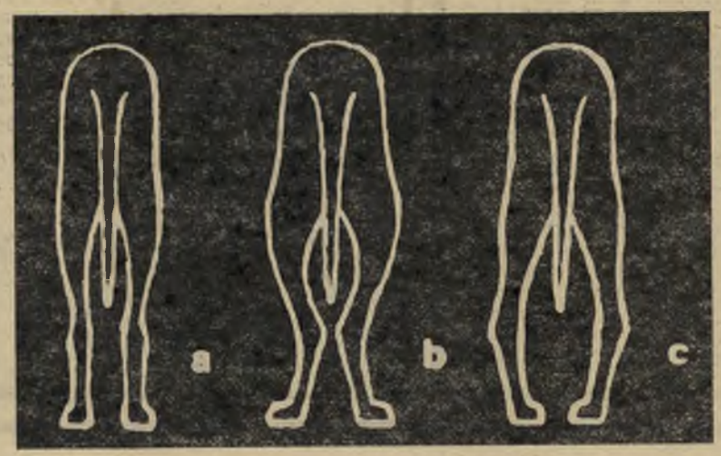

שינויים בפרקי הגפיים האחוריות של הכלב הגורמים לצליעה

a — נורמלי. b — כיפוף פנימה. c — כיפוף החוצה

כלבי באסט (ראה: אימוץ)

הצליעה פוגמת במוראל

רפואה סבלנות, גם לו יש ראומאטיזם

כשהיו גברת סאבינה קלופפר וכלב הבאסט שלה, בונדי, מטיילים את אחר־הצהריים שלהם בשדרה, לא היה זיווג מזווג מזה. היא, גוצה ושמנמנה, מדדה בצליעה שכפתה עליה דלקת פרקים. הוא, בן שמונה, היה צולע לידה. פרצופו העצוב מטבע ברייתו, נתעצב במישנה־עצב עקב התנהלותו המיסכנה.

סאבינה לא הבחינה בצליעתו הגוברת והולכת של בונדי. אפילו ראתה בכך מחמאה: נשמה טובה. צולע כגבירתו. אבל משתקף החורף ובונדי החל מפגר לקראת הקומה השנייה, מוותר על כורסתו הקבועה כי התקשה לטפס עליה, וביום אחד אף מסרב לצאת החוצה, נבהלה גברת סאבינה. בונדי לא רוצה לצאת, אות וסימן הם שהכלב חולה. לרופא.

„ראומטיזם," פסק הדוקטור. גבירתנו גיחכה. חמי־טבריה או אמבטיות־בוץ של ים־המלח היו בשבילה אסוסיאציה רחוקה מדי. אבל עובדה היא עובדה: גם חיות־בית לוקות בראומאטיזם, הוא הוא קדחת השיגרון, וגם הן מושפעות מחילופי מזג־אוויר קיצוניים. גם אצלם הפגע הזה משדר כאבים לפרקים, לגידים ולקישורי המיפרקים. הכאבים בגפיים מתבטאים בצליעה, יותר אצל הכלבים הגדולים והמבוגרים מאשר אצל הקטנים והצעירים, ועוד הרבה יותר אצל כלבי־מירוץ וכלבי־רוח, הרגישים במיוחד להשפעת מזג האוויר. הכלב לא יכול להתלונן שהוא מרגיש את הקור זוחל לו לתוך העצמות, אבל מבט על צורת הגפיים שלו יגלה את הצרה.

ואין דבר מיסכן יותר מכלב שובב ועירני המתחיל לצלוע או מתקשה לסובב את הראש. אפילו הנהגים שלנו מתרשמים ממראהו המעורר רחמים של כלב צולע, ומאיטים את נהיגתם. וכאשר אין זה מפציעה או מחתך, וזה מתחיל להיסחב על פני שבועות, ובגיל מבוגר, נראה כי זהו ראומטיזם כרוני. גם הכלב מודע לכך, שגדולתו בהליכתו הנאה ובכושר הריצה שלו, ואין כמו פגיעה בגפיים כדי להוריד לו את המוראל.

כאן טמון המוקש הפסיכולוגי: הכלב המדוכא מתנהל לא יפה בעיני בעליו. הוא כמו מתעצל, כמו לא מציית, כמו מסרב־פקודה. האדון מתקשה, מתעצבן, מעניש. הכלב מדוכא כפליים ומתמרד שבעתיים. ואם הטיפול הרפואי בכלב חולה ראומטיזם דומה להפליא לטיפול בתופעה הנ"ל אצל אדונו, ולא כדאי לדחותו, הזנחה תגרום להחמרה, הרי בבית, רבותי, קחו לכם סבלנות. לימדו לחיות עם זה בדיוק כמו שאתם חיים עם הלומבאגו שלכם ועם הארטריטיס, ועם ה„אוי" שלכם ועם ה„קרחץ" שלכם. אם הכלב ירגיש שלמדתם לחיות עם זה, ילמד גם הוא לחיות עם זה. המוראל שלו יעלה ויעלו, הזנב שלו יצחק, ופתאום תגלו שזה אותו החבר מתמול־שלשום, וגם המוראל שלכם יעלה על גדותיו.

אימוץ למכירה: צאצאיהם של האלופים

גורי באסט (כמו אלה, המקסימים, בתמונה למעלה) מחפשים בית טוב. האב — אלוף ישראל. האם — כלבה מעולה, בת לאלוף ישראל. לפנות אל מיקי טרופר, קיבוץ נחשון, טלפון מס' 054־20866.

השדרן־קולנוען יעקב בן־הרצל ורעייתו נירה גל מתגעגעים לכלב סן־ברנארד, וישמחו לקבל הצעות בטלפון 03־295196.

ז'אקלין יוספי מחפשת גור, העשוי להיות כלב־שמירה בווילה עם חצר. טלפון 03־654536 בשעות העבודה, או: רחוב העוגן 17, חולון. ז'אקלין מבטיחה: תנאים טובים ואהבה בלי גבול.

גורה בת שלושה חודשים, רועה־גרמני מעורב עם בולדוג, יפה, מחוסנת ומחונכת לנקיון, למסירה דק לבית חם. אצל עמי שנער, טלפון 03־473870.

עורכי המדור ישמחו לקשר בין אנשים המחפשים חיות־בית לבין חיות־בית המחפשות אנשים, בלי שיהיו אחראים למחירים ולהצלחת האימוץ.

החתולה הפרסית קצ"ע קניון עד הגיגית שהד

מצע יקר לזמן ארוך

ארוס מציג:

סקופ השנה
הזיות מין

הספר שיסחרר את דמיונך

הדמיון מאחורי המציאות

בפעם הראשונה בארץ

מובא לדפוס ספר נועז, כנה ומרתק, פרי מחקר מקורי העוסק בהזיות המין של נשים וגברים בישראל.
340 עמודים של תאורים אוטנטיים מרגשים שושים את הכתוב למיסמך מהמם ללא תקדים החושף ללא משוא פנים בסגנון שוטף וקריא את עולמם השמור ספר עוצר נשימה שלבטח תמצא בו אות הזיית המין שלך.
ביותר של נשים וגברים הנחשף כאן ללא בושה.

להשיג בכל החנויות לספרים ודוכני המכירה בארץ.

מפיץ "גד"

סיפוק ותחושות מדהימות עם מכשירי ארוס

תחושות מהממות, גירוי נפלא ושיאי סיפוק שטרם ידעת כמותם עם סידרת הויברטורים ומגוון תכשירי מין לאורגזמה מושלמת ולחיי מין ללא תסביכים.

גזור ושלח

לכבוד **ש.צ.מ. בע"מ**, אבן גבירול 30 תל־אביב, מיקוד 64078, טל. 263498.
(פתוח מ־8.30 עד 8.30 רצוף). נא לשלוח לי באריזה אטומה.

- ☐ **ויברטור** (אורך 17 ס"מ, קוטר 3 ס"מ) — 85 שקל
- ☐ **ויברטור** קטן (אורך 12 ס"מ — קוטר 2.5 ס"מ) — 60 שקל
- ☐ **ויברטור** גדול (אורך 20 ס"מ, קוטר 3 ס"מ) — 90 שקל
- ☐ **ויברטור** „סופר" (אורך 25 ס"מ — קוטר 3 ס"מ) — 100 שקל
- ☐ **קטלוג** ארוס 280 חלקים (ללא דמי משלוח) — 6 שקל
- ☐ **ויברטור** „אידיאל" (17,5 ס"מ על 3,5 ס"מ) — 100 שקל
- ☐ **10 קופסאות** אמצעי מניעה משומנים (גרמני) — 60 שקל
- ☐ **ויברטור** מגומי עם מהירות משתנה — 350 שקל
- ☐ **ויברטור** מגומי (דמוי פין דק) — 310 שקל
- ☐ **ויברטור** (דמוי אבר מין נשי) לגבר — 430 שקל
- ☐ **בובת אהבה** בגודל טבעי — 420 שקל
- ☐ **אצבע** תאווה סינית — 35 שקל
- ☐ **מיימר** (אמצעי מניעה עם השהייה) 10 קופסאות — 80 שקל
- ☐ **אמצעי מניעה** מחוספסים 6 יחידות שונות לשימוש רב־פעמי — 54 שקל
- ☐ **אמצעי מניעה** סידרה מעורבת 7 סוגים — 50 שקל
- ☐ **10 קופסאות** אמצעי מניעה (הבטחון הכפול) — 80 שקל
- ☐ **10 קופסאות** אמצעי מניעה יבשים — 50 שקל
- ☐ **תומך** אבר מין (ללוקים בזיקפה) — 270 שקל

☐ **סקופ השנה הספר הויות מין בסך 55 שקל**

☐ 3 **ספרי ארוטיקה** בהוצאת „הרמס" 3 — 2 — 1 — 36 שקל

מוצרינו נשלחים בדואר רשום ובאריזה אטומה.
נא לצרף דמי משלוח בסך 10 שקל.

שם ושם משפחה ..... גיל .....
כתובת .....
סמן ב־× המוצר בו אתה מעוניין ושלח צ'ק או המחאת דואר. המכירה רק למבוגרים מגיל 18.

בית שנידמן
דיזנגוף 128

שטיחי כרמל בהזדמנות

במחירי בית חרושת

שפע מוצרי אופנה של מיטב היצרנים

רוברט שיווק

בתי חרושת בדיזנגוף 128 ת"א

התשלום במזומן או בכרטיסי אשראי
פתוח גם במוצאי שבת מ־18.00

ארמון

- ציורי שמן מקוריים
- הדפסים על נייר, קרטון, פלסטיק ומשי
- בד לציור תוצרת חוץ
- מסגרות לתמונות מעץ ואלומיניום בסגנונות שונים: מודרני, בארוק ורוקוקו
- מסגרות מיוחדות (אנטיק) גילוף יד לאספנים, מזואונים וציירים ידועים
- תמונות אלומיניום מחליפות צבע

dufex dufex dufex dufex dufex

רח' אילת 47, ת"א, טל': 657112

ORIENT

השרות כמו השעון — דייקני, מושלם, מהימן

בתוך שבוע תקבל שעונך בחזרה.
אחריות לתיקון — 6 חודשים • חלקים מקוריים.

מעבדת שרות ארצית "בני משה קרסו"
רח' ריבל 26, ת"א. טל. 332379

תן טרמפ לחייל

נמר של עיר

מה חלם ברל כצנלסון על יוסף חיים ברנר? ✶ דרך משורר בישראל ✶ אשה ביסוריה ✶ מטיטוס ועד לבאגסי סיגל ✶ נצח ישראל לא ישקר ✶ שירת בני דור זה

מיסמך

חלום

בירחון מיגוון, היוצא־לאור מטעם בית ברל, התפרסם החודש דף מתיק לא־ידוע עד כה של **ברל כצנלסון**, מימי שלי־חותו בארצות־הברית, שבה עסק בהפצת מניות בנק הפועלים (1921/2, מעט אחרי רצח הסופר **יוסף חיים ברנר**, בגבול יפו). התיק, שנמסר לארכיון מפלגת הע־בודה המצוי בבית ברל על־ידי **יהודה ארז**, פועבח על־ידי מנהל הארכיון, **ברוך תור־עז**. וזו לשון המיכתב:

— הלילה ראיתי את ברנר. כמו לפנים את אבא. המראה אחד: אנחנו אבלים, משום שנתעינו לחשוב אותו למת. והוא

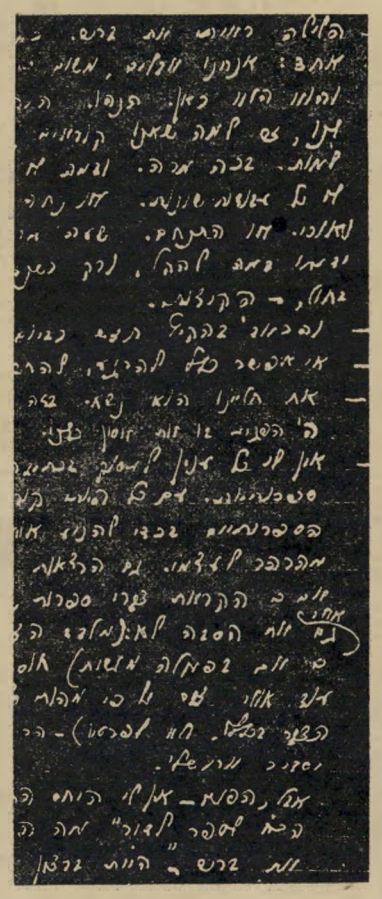

קטע ממיכתבו של ברל
זה נחוץ יותר מכל כתיבה

חלא כאן. הנהו. היה שם וחזר. חזר אחר. זר לנו, למה שאנו קוראים „חיים". הוא רוצה עכשיו למות. ככה מרה, וכמה לו לעבוד עכשיו? ניסיתי לרמז על עבו־דות שנות. לא נחה דעתו. היו בבית גם חזה ואורי. לא התנחם. שעה אריכה נמשך הלחץ הזה, ולא ידעתי במה להקל. ורק כשנזכרתי בלחי־העץ, התחום שם, בחול — הקיצותי.

— אי אפשר בכלל להרגע, להתרגל. וצריך שלא נתרגל.

— את חליינו הוא נשא. בזה כשבילי תמצית תפיסתי את ברנר. ה' הפגיע בו את אסון כולנו.

— אין לי כל עניין לעסוק בכתיבה ספרותית, בכיוונים ובהערכות ספרו־תיות. עם כל היותי קורא טוב, לא היה מעולם בהיתחומי הספרותיים כבדי לה־ניע אותי, להוציא אותי ממצב של מהר־הר לעצמי. גם הרצאות ספרותיות לא קראתי מעודי, אם כי... דברי ספרות, ולמדתי קרוא ספר. ידעתי אולי גם את הסיבה לזו: (מילבד הצורך הפנימי לא בבירורים, כי אם בפעולה מעשית) חוסר יכולת. אם אני תופס עוד אולי דבר על פי מחותי שלי (וגם זאת — אולי רק את הדבר בכללו, ולא לפרטיו) — הרי חסר לי הניב המספיק, אשר יסביר את שלי.

— אבל הפעם — אין לי היחס הזה. אילו הייתי מרגיש בי את הכח לספר „לדור" מה היה ברנר באמת, ללמד קרוא את ברנר — הייתי ברצון מוסר לזה שנים.

ואף על פי שאין אני בעד „עשות ספרים הרבה", ואף שאני יודע ברור, כי שנים אלו המעט שנתנו לנו — הן רק לפעולה אחת, לבנות את הארץ, אבל נראה לי שזהו חלק חשוב בבניין.

אולי רק בעוד כמה שנים נדע, מה היה ברנר בשביל בניין הארץ והעבודה. וכמה נחוץ והכרחי, שימהר הוא עצמו להדפס, להאסף למקום אחד, לראות אור, להנתן לידי הקורא..." הרי האמת המרה היא, שבמשך שנות דור העלימו חבריו לשורה הראשו־נה במפא"י ההיסטורית את יצירתו של ברנר מעיניו של הדור הצעיר שגדל בארץ. ובדומה לחלומות אחרים של „דור המייסדים" הרי המרחק בין „חלומו" זה של ברל לבין המציאות הוא כמרחק שבין יום ולילה.

שירה

הפתעה

מעט מאוד משוררים הצליחו במשך שנות דור לשבור את טבעת החיקוי, שבה לכוד כימעט כל מחבר שירה וחרוז בעברית, מאז החלו **נתן זך, יהודה עמיחי, דליה רביקוביץ** ואחרים ב־פירסום שיריהם, בראשית שנות החמי־שים. שירת בני דור זה זורמת בדמם של משוררים וחרוזים רבים, מבלי שאלה יוכלו למרוד או להתנגד לה. מעטים שהצליחו בהתנגדות זו היו **יונה וולך**, המתמידה בכך, **ומנחם בן**, בשעותיו היפות כמשורר.

סיפרון שירה צנום, שמחברו **דן מינסטר**, וכותרתו תמורת ערב", שראה אור בימים אלה, זכה בפרס ביכורים ע"ש **ירוחם לוריא**, תשל"ט; זוהי הפתעה נעימה לשירה העברית מזה שנים רבות של שידפון שירי.

הסיפרון, המחזיק שירים שנכתבו בין 1968 ל־1978, הוא בבחינת תעודת־זהות שירית פשוטה, אישית ומשוחררת מהתי־חיבויות שיריות. כבר בשיר השני, ש־מוכר לקוראים רבים כפיזמון שהיה מוש־מע ליולות רבים בגלי צה"ל בשם בליולות הקיץ החמים, ממחיש המחבר את ייחודו: **„בלילות הקיץ החמים / שום דבר אינו קורה. // אולי כוכב נגוז מבעד לחלון פתוח / אולי צרצר נשמע הרחק / אך אפילו השעון לא מתקתק. // מתחת לעץ התות בכפר / ישובים ומדברים. / קוראים בספר בעל ריח ישן / עוצמים עיניים ושותקים. / שום דבר אחר אינו קורה / בלילות הקיץ החמים".** מזמן לא זכתה

דן מינסטר
„ושום דבר אינו קורה, בלילות הקיץ..."

השירה העברית הצעירה לחריזה כל כך פשוטה כמו: **„שום דבר אחר אינו קורה / בלילות הקיץ החמים"**; שורה שמשרה על הקורא את האווירה הימתי־כונית, המסרסרת כל כך הרבה חרזנים ומשוררים, העוטים על עצמם אדרת הש־ראה, כתחליף להשראה.

קטע הפתיחה של השיר קולות אוהבים מספר על **„נחש צהוב חדר לחדרים / והשקט אזל מתוכם / כמו דם מהפנים / כמו אוויר מבלון..."** זו רגישות שירית, שכוחה בפשטותה ובעוצמתה. בשיר אחר, שכותרתו כל דבר מעורר בי זיכרונות, מציג מינסטר גירסה מקורית משלו ל„רחובות ממריאים לאט" הסוריא־ליסטי והאירופי של **דויד אבידן**, הצעיר המורד מראשית שנות ה־50, בנו־סח זה: **„כל דבר מעורר בי זיכרונות / היופי השביר. ציפור העונות שיכורה / במעופה ואין מגיחים / הרחובות הכב־דים, שרבים, / המילים השותקות. כיין בווירידים מתנגנים..."**

דן מינסטר מוכיח כי ידו המשוררת אמונה גם על התיחכום השירי המודרני ביותר, והוא ממחיש זאת במאה שנים אחרי, אותו הוא פותח ב**„מאה שנים אחרי / ארמונות של קלפים ושל חול / אינם ארמונות עוד, אף לא בית / אף לא מעון..."** בשיר אחר, לחישה, מדגים מינסטר בפני חקאי עמיחי ואבידן הקט־נים, בנוסח **רוני סומק**, כיצד מולי־כים סמלי קולנוע, והוא כותב: **„בבית־הקולנוע בשכונה פלקט של קזבלנקה. / בוגרט מלנכולי. מדשבי־עץ מזיעים. סי־גריות. / עשן. ג'ין ויין רוכב באדמות הדרומיות / הנדוות בקולנוע השני. // רוק נ'רול ישן ברדיו. קולות שיחה / עולים מהשכנים. פסיכו של הציקוק. / מכונית פורד צהובה. אופנועים. / פירסומת לקפה..."**

לא נפקד מקומה של מצוקת הנפש של מינסטר, החסרה כל כך בשירתם של בני דור חקאי השירה. הוא מתאר מצוקה זו בשיר לאני סהרורי הנפתח כך: **„הוא תכנן להיות משורר / אך המילים לא / היו נענות לו. / מצוקה קשה באה לו / וגם בדידות..."** שיר־אהבה מיוחד הוא ליאורה וחלום הנפתח ב„רצה על־פני שדה ירוק. / שמש מתוק. קרן טובה. / רוח צפון בווילון / מניעה. ליאורה. // טסה טסה המחשבה. / שדה פתוחה. רקפת / מתחת לפלע יפה." / קוטפת ליאורה. // שרה לה שיר שימי־חה.." איזו פשטות ואיזה יופי. איזה שיחרור מהזיוף הרומנטי שפשה באח־רונה בשוק, בסדרי נשים למיניהם.

שיר אחד המאפיין את כתיבתו של מינסטר הוא עכשיו אורי בשיקגו, המ־ספר: **„עכשיו אורי בשיקגו כבר נשוי ומחכה לילד / או ילדה, עוד מנגן או יושב בסרט / אמריקאי או ישן את שנת הערב. רותי / קוראים לאשתו. רותי עוד רוצה. / מאושר היה זמן־מה, גם זו לטוב / ומזשה כבר חזר / ויוני שר עדיין. קשה להיזכר אפילו / במישפט אחד פשוט, קשה לומר אותו / קשה לומר לו למען הרגשה / ואיתמר בתל־אביב יושב ודאי בחדר או / מר כמו יער עומד בחדר / ומסתכל מהחלון אלים כמו יער. למיקי יש משק בשרון / עם עצים מרבי פרות ועם חצר מלאת־חיים / כלבים, תרנגולות, אוזז וסוס. / אף אחד לא התעשר ולא פתר / ולא נפסר במילחמה ולא נפסר מרהב יאוש..."** ובהמשך שירו זה מאתר מינסטר את הנוף הישראלי של שנות השבעים, כפי שאף משורר בשנים האחרונות לא השכיל לתמצת זאת: **„בוקר, בבוקר, מתעורר הגוף ובו / תשוקה זכרית עומדת. שם בבוקר / בחורף הראשון. במחצית / היום נופלות מהרקיע / מקלחות של גשם חם. / השיכתים הם מתכנסים בתוך עצמם ומתכסים במעין / קרצים של עזובה. למרות שזה ימים רבים / מאז השרב האחרון..."** ומהנופים הקייצים עובר מינסטר בהמשכו של שיר ארוך זה ל**„בא לי לכתוב את הגשם הזה ותחושת הקור. // חורף ובכר ארץ / נשומה ומישורים לבנים ודרכי אספלט רטוב / ופפי רכבות / והגשם בחלון המכונית שופף שוטף / והדרך מבהי־קה..."** ובהמשך מתאר תופעה מוכרת: **„בדרים. / מהגבול המים שוטפים / כמו עדרי שבטים נודדים / בחצותם המדבר.."** ומנוף הטבע אל הנוף האנושי: **„חובות אינם מבודדים. המחאות חוזרות. ערמת החשבונות גדלה. // חשמל ומים. דירה ומזון. / עיתונים. בריאות. תחבורה. // נערתי ישנה בלילה. גופה מטיל צל / בסדין. נשימתה חסרת־דאגות. / גופה מכשיל. / הלב פועם בסיידרו..."** מתי כתב משורר בארץ שורה יפה כמו „נערתי ישנה בלילה. גופה מטיל צל..."

מינסטר מציג ביוגרפיה אישית בלשון פשוטה ומייצגת: **„אני ממשיך לצאת עם אחותו של רפי. / ללמוד את מהלך ההיסטוריה. / להשתזף תחת דוד השמש המחליד. / לדפוק על מכונת־הכתיבה..."** והלאה: **בכל דור יש אחד כזה. / שצועד לקצב מתופף אחר. / בכל מישפ־חה יש אחד זר, / שיש לו רצון מוזר. זכרון הפוך. // מבוט מהחלון. יושב ליד לוח השח־מט. מקשיב לרדיו. / הבנקים מדווחים על צעדים כלכליים. הממשלה נופלת..."**

אפשר לצטט עוד שורות רבות ומעולות משירתו של מינסטר, שהיה עד אתמול אלמוני בשירה העברית, ושהפך באמ־צעות קובץ אחד לתיקווה גדולה ולהפ־תעה שירית מרתקת.

• דן מינסטר — **תמורת ערב**; הוצאת עם עובד; 83 עמודים (כריכה רכה).

בחטף

חבר־הכנסת טור־מלכא ★ החתימה של תומרקין ★ מילר

בשחקן קולנוע ★ 50 דולר למילה ★ עוז על עוז ★ דיין על באר

●● תעלומה בת שנים רבות היא סוד הקירבה היתרה שבין שר־המישפטים לשעבר, **שמואל תמיר**, לבין מישפחת **אזרי צבי גרינברג** (אצ"ג). השר לשעבר הוא הממונה על נכסי־הרוח של המשורר. מסתבר כי רעייתו של מבקר הספרות המעולה **מרדכי שדיו**, הגב' **עליזה טור־מלכא**, היא לא פחות ולא יותר מאשר אחותו של שמואל תמיר. למשמע קשר מישפחתי זה הגיב סופר חיפאי ואמר: „צריך לקרוא לתמיר מהיום בשם ‚חבר־הכנסת טור־מלכא'." ●● על תאונת־דרכים שבה ניצל האמן **יגאל תומרקין** אמר **מני פאר** בפיגתו בגלי צה"ל: „אחרי התאונה הוציא תומרקין את המכונית המעוכה וחתם עליה". ●● הסופר האמריקאי הנודע **נורמאן מיילר**, שנשא לפני כחודשיים את אשתו החמישית, התגרש ממנה ומיד לאחר מכן נשא את אשתו הישישית, במטרה להעניק את אבהותו לילדיו, שיחק באחרונה בתפקיד הארכיטקט סטנופורד וייט בסרט רגטיים, המבוסס על סיפרו של **ד.מ. דוקטורוב**. הוא אמר: „מישחק קולנוע דומה למישחק כדורגל (אמריקאי) מיקצועי". ●● הודעות משוכפלות, אותן קיבלו בדואר כמה מחשובי הסופרים והמשוררים בישראל, שמזה שנים חדלו לשלם מיסי־חבר לאגודת עסקני הספרות העברית, עשויות לגרום לסילוקם מאגודת הסופרים העבריים. התוצאה היתה, שגם מעט השמות המקשטים בחברותם הפסיבית אגודה זו, ייעלמו מרשימת החברים בשל אי תשלום מיסי־חבר ●● התעלומה המעסיקה את סופרי ומשוררי ישראל בחודש האחרון היא אחת: מיהו **מאיר בוסאקי**, ששימש בו־זמנית כשופט בוועדות להענקת פרס ביאליק ופרס מרים טלפיר ●● דיווח מקנדה מספר, כי ארגון ידידי ישראל החלוצית אירח בטורונטו את הסופר החולדאי **עמוס עוז**, שסיפר למארחיו, במהלך סעודה סינית (בת עשר מנות) מעט על עצמו. בין השאר סיפר עוז: „הדמויות לוחצות עלי, ואני מנסה להשתחרר מהן. חלק מתוכן אתי בלהט. מאת חנה, גיבורת מיכאל שלי, ביקשתי שתניח אותי לנפשי, ותתלבש על אשה סופרת..." דברים אחרים של עוז: „תעשיית הספרים במערב נמצאת במשבר עמוק. בשל עליית הוצאות הייצור מאמיר מהיר הספרים בהתמדה..." הדיווח מהסעודה מדגיש: „לעמוס עוז נימוסים לא־ישראליים להפליא. הוא לא רק מאזין סבלני וסובלני, אלא מחפש תמיד דברי־מה לומר לזכותו של איש שיחו, בלי להישמע מתחסד או תנחל" ●● בעוד **שימעון פרס** מרעיף שבחים על ספר הפולקלור הירושלמי נוצות של **חיים באר**, שחתם על גילוי־דעת התומך במסע פרס לשילטון, הושמעו דברים מכיוון מישפחת דיין. **יעל דיין** אמרה על הספר הזה: „הנה, למשל, קבעו מומחים שנוצות מאת חיים באר הוא ספר־יוצא־מן־הכלל. יתכן. אותי הספר הזה לא החזיק. עובדי אותו באמצע. את סופו אינני יודעת..." ●● הסופר האמריקאי **האריולד רובינס** חתם על חוזה לכתיבת ספר העשוי להביא לו סכום שיא בתולדות הספרות: 18 מיליון דולר, עוד לפני שתיכנן את נושאו. רובינס ידוע כסופר העובד לפי תעריף כתיבה קבוע של 50 דולר עבור כל מילה, כולל מילות־קישור כמו „את", „כן" ואפילו „סוף", שבה הוא מסיים את ספריו ●●

תרגום

מסע

„זה היה כאילו נפל מסך והפתיר כל שידעתי אי־פעם. זה היה כימעט כמו להיוולד מחדש. הצבעים היו שונים, הריחות שונים, התחושה שדברים גרמו לך להיש לפני ולפנים היתה שונה. לא רק השוני בין חום לקר, בין אור לחושך, בין סגול לאפור, אלא שוני בין האופן שבו הייתי פיזית לאופן שבו הייתי כאשר שרת..." כך פותחת **ג'ין ריס** את סיפרה מסע באפלה*, שראה אור בשנת 1934. הספר מצליח להמחיש עולם של אשה באמצעי־הבעה ספרותיים ובלשון פשוטה, שיש בכוחם לעורר את קינאת דור הסופרות המיניסטיות, ש„הצליחו" בעשור האחרון להמאיס את עולמה המשתחרר של האשה על דור שלם של קוראים.

ג'ין ריס עושה את כל ש„הספרית המשוחררות" חולמות לעשות ונבצר ממן, בשל שינאתן לעצמן ולמינן. הסיפור הוא סיפורה של צעירה מלאת תיקוות בעולם התיאטרון של שלהי המילחמה העולמית הראשונה באנגליה. גבר פיתה אותה, ותחת' שתקבל ממנו חום היא מתעברת ומתדרדרת. זה סיפור תיקוותה ושקיעתה של **אנה מורגן**, שילדותה עברה עליה באחד מאיי הודו המערבית. הספר נראה

ג'ין ריס
„הוא מחה את דמעותי בעדינות..."

כרומן משרתות, בעוד שהוא מהמעולים שבספרים העוסקים בבדידות ובהינתקות האדם מהעולם הסובב אותו ומאמונותיו. אנה מורגן שולחת קרני־אור של תיקווה אל זיכרונות ילדותה, מבלי שתזכה לתמי־כה שבה היא תולה את כל תיקוותה.

הספר של ריס עומד כיצירת־מופת מצו־לה, הנעה בין התיחכום הכימעט אבסורדי לבין זרימת רגשות פשוטה כמו: „עוד מעט היא ייכנס וינשק אותי, אך באופן שונה. היא יהיה שונה, וגם אני אהיה שונה. זה יהיה שונה. זה יהיה שונה. זה מוכרח להיות שונה', חשבתי. זמן רב שכבתי שם, מבה אוין. האש היתה כמו ציור; שום חום לא בקע ממנה. כשהנח־תי את ידי על פני היא היתה קרה מאוד ופני להטו. התחלתי לרעיד..." וכמו: „הוא מחה את דמעותי בעדינות רבה בממחטה, אך אני חזרתי ואמרתי ‚אני מוכרחה ללכת, אני מוכרחה ללכת'... כשכנסתי למיטה היתה החמימות עולה ממני ואני התקרבתי אליו, כמובן. תמיד ידעת, תמיד זכרת, ואחר־כך שכחת לגמ־רי, פרט לכך שתמיד ידעת זאת. תמיד — כמה זמן זה תמיד?"

כמה זמן זה תמיד, שואלת ג'ין ריס,

* ג'ין ריס — **מסע באפלה**; עברית: תמר עמית; הוצאת כתר; 138 עמודים, (כריכה רכה).

כתבי־עת

זמנים

כאשר ראתה אור לפני קרוב לשנה החוברת הראשונה של הרבעון להיס־טוריה זמנים, במתכונת מאוד מפוארת ומשוכללת, היה ספק אם כתב־עת זה הוא בעל סיכוי בנוף כתבי־העת של יש־ראל. החוברת הרביעית של זמנים, שרא־תה אור באחרונה, מסירה את כל הספ־קות*.

המתכונת המפוארת ואמצעי־ההמחשה הוויזואליים מוסיפים רבות לייצוגיות ולרב־גוניות של זמנים. זמנים החדש כולל רשימה של **צבי יעקין**, יהודים ומעצמות גדולות בעת העתיקה, שיש בפוחה לה־ביא הרמזים היסטוריים למציאות הנוכחית, ורשימה הקרויה המהפכה הצרפתית וה־אינטליגנציה הגרמנית מאת **וולטר גראב** — המחשה מאלפת לכוח החילחול המש־פיע על רעיונות מעבר לגבולות שכנים. מאמר אחר, של **יעקוב שביט**, הדמו־גרפיה, המדע העגום כאפוקליפסה וכאנטי־אוטופיה, מתבסס על חוק האנושות. במא־מרו של **שלמה נאמן**, ראשיתה של הציונות כתנועה חברתית; ביל"ג, נבח־נות השקפותיהם של **משה הס, ליאו פינסקר** (מחבר אוטואמנסיפציה) ו**משה לייב לילינבלום**.

ההתייחסות של חוברות זמנים הקוד־מות לעליית הנאציזם, נמשכת גם בחו־ברת הרביעית, במאמרו של **שארל בלוך**: המאבקים הפנימיים בתוך המפ־לגה הנאצית וליל הסכינים הארוכים. תחת הכותרת ההיסטוריה כעד תביעה מתאר **עמנואל סיוון** את השקפות הזרם החדש של ההיסטוריונים הערביים, הטוען כי „אם חפצים אנו להבין את החזוה ולחזות את העתיד עלינו לפרש מחדש את עברנו". מאמרו של **חגי ארליך** מתמודד עם נושא אתיופיה ואת־גר המערב, ומאמרו של **רוברט אן ריקאווי**, עלייתו ונפילתו של הגנגסטר היהודי, מוליך את הקורא בדרך הגנגס־טרים, החל ב**לוזאים (לפקה) בוכ־הלטר**, שהוצא להורג, עבור את **אבנר צוויטמן** „הארוך", שהתאבד, וכלה ב־**בנימין „באגסי" סיגל**, שנורה למוות.

* **זמנים 4**, בעריכת שאול פרידלנדר, חיים שקד ועדית זרטל; בהוצאת אוני־ברסיטת תל־אביב והוצאת זב"מ; 104 עמודים (פורמאט אלבומי).

המנהלת בסיפור זה מעין מעקב קפדני אחר הבדידות, מעקב המכסה בפיכחון שבו, באמינות ובכוח הביטוי הספרותי דור שלם של סופרות פמיניסטיות.

תולדות

העזה

אחד הפרקים המלהיבים ביותר את הדמיון בתולדות ארץ־ישראל במאה הנו־כחית הוא הפרק אודות גיל"ץ, המתחתרת של **אהרון אהרונסון, שרה אהרון־סון ובמאיר לנסקי**, שנותר בחיים.

זמנים הוא כתב־עת מעולה. מאמריו ענייניים וממצים, כל אחד בשפתו. ההמ־חשה בעזרת תמונות, המשלימות את המידע, מקלה על הקורא והופכת את העיון להנאה.

אהרון אהרונסון
„הנועה ראשונה של ילידי הארץ..."

סון, אבשלום פיינברג, יוסף לוי־שנסקי ואחרים, שהגיעה לסוף עגום, עוד בטרם שוחררה הארץ מעול התורכי.

בימים אלה ראתה אור מהדורה שניה חדשה ומעודכנת של הספר ניל"י — תולדותיה של העזה מדינית*. כאשר פורסם לראשונה, ב־1961, עורר סערה ציבו־רית בשל השקפה של מחבריו, שהזיזו את ניל"י, ממעמד של מחתרת למעמד של תנו־עה ראשונה של ילידי הארץ, שעיקר הישגיה בהעזה המדינית שלה.

המהדורה החדשה מעודכנת בכמה עוב־דות־יסוד. הבולטת שבהן: פיענוח תע־

* אליעזר ליבנה, יוסף נדבה ויורם אפרתי — **ניל"י — תולדותיה של העזה מדינית**; הוצאת שוקן; 456 עמודים (כריכה קשה).

לומת מותו של **אבשלום פיינברג** במדבר, שנחשפה ב־1967.

הספר הוא בבחינת מיסמך תיעודי רא־שוני במעלה, הבוחן את תולדותיה ומה־לכיה של ניל"י תוך ספיור ההתפתחות של אישיה והמתרחש בארץ בימי שקיעת השילטון העותמאני. סיפור ההתארגנות המופלאה של בני המושבות, הדור הרא־שון של הצברים. סיפור החיכוך התוקפני והקישור שביניהם לבין החלוצים הסוציא־ליסטים, אנשי העליה השניה, מייסדי השומר.

במקביל לסיפור הכרונולוגי של ניל"י נשרג כאן סיפור חייו המופלא של **אה־רון אהרונסון**, מחולל התנועה, שהיה איש מדע דגול ומדינאי, שמת באורח מיסתורי בדרכו להשתתף בוועידת השלום בורסאי, כאחד ממנהיגי הישוב היהודי בארץ־ישראל.

עידכונו הקפדני של הספר נעשה בידי **יורם אפרתי**, מי שניהל במשך שנות דור את בית אהרונסון. הוא הגדיל את דיוקו של הספר, שהוא בבחינת מיסמך־יסוד להבנת התקופה ומהלכיה. זהו ספר היסטוריה הטוב ביותר עד כה לפיענוח סיפורה של ניל"י.

מיידע

מקורות

בימים אלה ראתה אור מהדורה חדשה של הלכסיקון לגיאוגרפיה, בעריכת **חיים מסינג***. הלכסיקון מכיל מידע מעודכן של העולם, אחרי מערכת השינויים הרצו־פה שעברה על מרבית המדינות מאז תום מילחמת־העולם השניה. הלכסיקון רצוף במפות־פירוט המסייעות למעיין. שמות המקומות מנוקדים, כדי להקל על הקורא העברי.

לדוגמה הערך ראש־פינה: „מושבה חקלאית למרגלות הרי־צפת, שבמזרח ה־גליל העליון, ישראל, על צומת הדרכים למכריה, צפת ומטולה. המושבה הראשו־נה בגליל, נוסדה על־ידי עולים מרומניה ותושבים מצפת. סמוך לה גילה הבוטנאי אהרון אהרונסון את ‚אם החיטה'." וערך לא ישראלי הוא האי פיטקרן: „אי־נעש ומושבה בריטית בדרום האוקיינוס ה־שקט. 5 קמ"ר: נתגלה על־ידי בריטניה וירשב ב־1790 על־ידי מורדי האניה באונטי ונשים פולינזיות מאהיטי. חזר ינתגלה ב־1808."

הלכסיקון מומלץ לכל בית.

* חיים מסינג — **לכסיקון לגיאוגרפיה**; שני כרכים; 734 עמודים, טוהם כפולים, הוצאת מסדה (כריכה קשה).

מאת דן טומר

דבר כזה לא שרבחים!

תאכל חביבי, תאכל!

כריך השם, יש אצלנו מה לאכול. אפשר לראות את זה בתמונה אבל צריך לאכול כדי להאמין שיש כזה דבר.
זהו "הספרדי הכפול" שלנו וחוץ ממנו יש לנו עוד 12 מנות בריאות וטעימות שיעשו לך שמח בפה וטוב על הנשמה.

כל החברה "מרביצים" כאן

והם יודעים למה.
איך שאתה ניכנס תראה איך כל אחד מרביץ את המנה שלו בכיף. עד שאתה מסתכל, ההזמנה שלך מוכנה: טעימה פריכה ועסיסית. תאכל חביבי ושיהיה לך בתיאבון.

בוא מתי שמתחשק

מתי שבא לך - בוא ליהנות.
"בורגר ראנץ" פתוח מהבוקר עד חלילה, ברציפות.

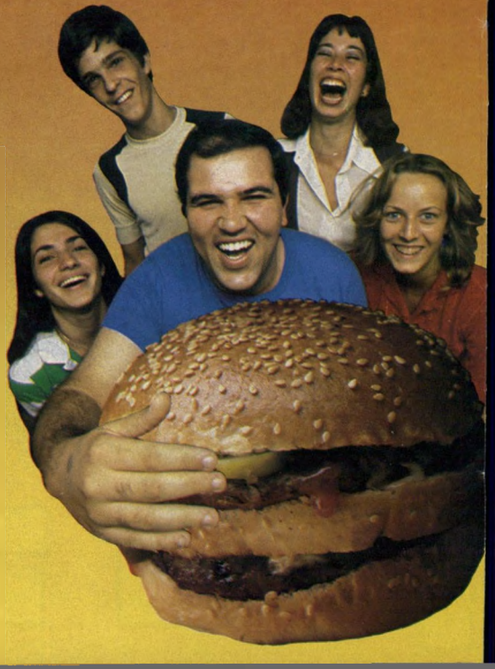

יש תיאבון – יש בורגר ראנץ!

בורגר ראנץ

ת"א אבן־גבירול 67 ת"א בן־יהודה - מול בנין אל־על
ת"א דיזנגוף סנטר. בקרוב ב"דולפינריום" (כביש ת"א-יפו).
ברעננה רח' אחוזה 70. רמת־השרון סוקולוב 35. חולון רח' סוקולוב פינת קוגל.
קרית־ביאליק כביש חיפה-עכו.

או.קי. אד

ט"ז שבט תשמ"א, 21.1.1981 מיספר 2264 76 עמודים שנה 45 המחיר : 10 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

קרב השמצות ומישפטים

הגשש החיוור

נגד צביקה פיק